

CUPRINS

2007 - ÎNTRE PROMISIUNI ȘI DEZILUZII (Florica Pop)	2
• SERVICIILE DE BIBLIOTECĂ PENTRU UTILIZATORUL MODERN (Ileana Neaga)	17
• PARTENERIAT Biblioteca Județeană “Ioniță Scipione Bădescu” - Colegiul Tehnic “Alesandru Papiu Ilarian” (Doina Maniura)	20
• CONFERINȚĂ ITINERANTĂ LA MIERCUREA CIUC (Fazakas Éva, Bódis Ottilia)	25
• CARTEA ELECTRONICĂ, VIITORUL CĂRȚII TRADIȚIONALE...?! (Sanda Cherecheș)	27
• SECȚIA PERIODICE... ÎNTRE IERI ȘI AZI (Maria - Adriana Savu)	29
• EDITURI DIN JUDEȚUL SĂLAJ. PRESA CULTURALĂ SĂLĂJEANĂ (Veronica Petrean)	36
• SUNTEM PRIETENII TĂI! - MODELE DE VIAȚĂ - PROPUNERE – PROIECT (Veronica Pop)	49
• ROLUL BIBLIOTECARULUI ÎN FORMAREA ȘI ÎNDRUMAREA UTILIZATORILOR (Pap Erika)	56
• DISEMINAREA INFORMAȚIILOR DE PROPRIETATE INDUSTRIALĂ PRIN INTERMEDIUL BIBLIOTECILOR PUBLICE (Alina-Diana Rus)	59
• DULCEA SCLAVIE A LECTURII (Dalia Mintăș)	62
DIN CELE MAI FRUMOASE ACTIVITĂȚI ALE ANULUI	
• NICOLAE TITULESCU (4 martie 1882 - 17 martie 1941) (Gavril Șerban)	65
• FESTIVALUL „PRIMĂVARA POEȚILOR” / Le Printemps des Poetes- Zalău 12-18 martie 2007	67
• PROIECT CULTURAL (Ileana Neaga)	69
• PREMIERĂ EDITORIALĂ - Gheorghe Chende-Roman, Dicționarul Etimologic al Localităților din județul Sălaj (I.P.-P.)	73
• „SĂLĂJENI LA EI ACASĂ” (F.P.)	75
• 130 DE ANI DE LA PROCLAMAREA INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI (Gavril Șerban)	77
• SATUL SĂLĂJEAN (F.P.)	81
• ZILELE BIBLIOTECII JUDEȚENE - TÂRGUL DE CARTE - Ediția a III-a 2007 (F.P.)	87
• JURNAL DE CĂLĂTORIE PRIN „GALAXIA GUTENBERG” (Septimiu Chiș)	90
• 50 DE ANI DE ERĂ SPAȚIALĂ - invitat special General maior (r) dr.ing. - D.D. PRUNARIU (F.P.)	95
• TRIPLĂ LANSARE DE CARTE - autor dr. ing. Aurica Grec (F.P.)	98
• SIMION BĂRNUȚIU (anii de școală și profesorat) (Ioan Popițiu)	104
REPERE SĂLĂJENE	
• BISERICA „SFINȚII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL” din Racâș (Mihaela Turian)	107
• AȘEZĂMÂNTUL SOCIAL SFÂNTUL PANTELIMON DE PE LÂNGĂ SFÂNTA MĂNĂSTIRE BIC (Doina Maniura)	110
• COMUNA MESEȘENII DE JOS - Schiță monografică	113
• LOCALITATEA ALMAȘU - ÎNTRE ISTORIE ȘI LEGENDĂ (Adrian Florian)	116
• OBICEIURI TRADIȚIONALE DIN COMUNA FILDU (Lenuța Sabău)	120
IMPRESII DE CĂLĂTORIE	
• ASPECTE ALE VIEȚII CULTURALE ROMÂNEȘTI DIN CANADA (Florica Pop)	124
• ELVEȚIA - o atracție pentru mituri (Mariana-Lucia Cărpineanu)	128
• REPERE SPANIOLE (Maria Demble)	130
• O ALTFEL DE VACANȚĂ : USA – CHICAGO (Niculina Sabău)	134
ANIVERSĂRI ȘI COMEMORĂRI ÎN ANUL 2007 LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ SĂLAJ	136
• FILE DE DICȚIONAR (Lucia Bălaș, Bódis Ottilia)	137
ANIVERSĂRI CULTURALE 2008 (Lucia Bălaș, Bódis Ottilia, Mariana-Lucia Cărpineanu)	161
FRUCTUL DIN COPACUL CĂRȚII... (Fazakas Éva)	169
IN MEMORIAM - MARIA POP (27 iulie 1948 - 18 aprilie 2007) (Doina Maniura, Veronica Petrean)	173
OCTAVIAN PALER - In memoriam (Mariana-Lucia Cărpineanu)	175

2007 - ÎNTRE PROMISIUNI ȘI DEZILUZII

Primul gând care a dus la nașterea revistei I.D.E.I. a Bibliotecii Județene „I. S. Bădescu“ - Zalău, Sălaj a fost dorința de a consemna principalele evenimente parcurse de această instituție de cultură, evoluția ideii de „bibliotecă publică“ în Sălaj într-o perioadă a necesității schimbării majore a condițiilor și mentalităților.

Faptele scrise rămân ca mărturie peste timp a întâmplărilor, realizărilor, nemulțumirilor și dorințelor. În absența unei monografii complete (actualizate) a Bibliotecii Județene Sălaj, paginile acestei reviste ne dorim să fie punctul de pornire în realizarea oricărui studiu cu referire la activitatea noastră. Este imposibil de cuprins multitudinea activităților, planurilor, eforturilor unui colectiv aflat într-o perioadă dificilă a evoluției sale, în momente în care, când alți colegi se gândesc la dezvoltare, performanță, la diversificarea serviciilor și modernizarea activităților, bibliotecarii sălăjeni se găsesc de câțiva ani într-o stare de nesiguranță a spațiilor de funcționare, cu multe mutări, reorganizări, ei fiind mai degrabă „muncitori“ decât „intelectuali“, suportând umilințe și întrebări la care nu este datorii lor să răspundă.

Peste toate problemele legate de spațiile improprie și insuficiente putem afirma că activitatea instituției s-a desfășurat cu maxim profesionalism și dăruire, cu optimism, și dorința de a nu lipsi comunitatea de singura sursă capabilă să ofere informații din toate domeniile cunoașterii umane, să organizeze activități culturale pentru toate categoriile de utilizatori, să elaboreze și să conducă proiecte de amploare.

Ca în orice domeniu, sau poate mai mult ca oriunde, pentru a demonstra importanța și utilitatea unei investiții și, bineînțeles, eficiența acesteia, este nevoie de planuri strategice bine elaborate și motivate, de răbdare, tact și deosebit profesionalism și, de ce să nu spunem deschis: de atâtea și atâtea alte gânduri și eforturi care nu se vor observa niciodată.

Dacă în primăvara anului 2006, Clădirea Transilvania în care funcționa cea mai mare secție a Bibliotecii Județene intra într-un proces de consolidare și renovare, secția fiind mutată și redeschisă publicului în doar trei săptămâni, tot primăvara anului 2007 a adus alte mutări, regândiri și reorganizări.

Printr-o adresă primită de la Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național - Sălaj, eram informați asupra începerii

lucrărilor de consolidare și modernizare la clădirea din P-ța Iuliu Maniu, nr. 13, în care se găsește sediul central al instituției, cu birouri, sala de lectură, sala internet, sala periodice, serviciul bibliografic, marketing-publicitate, informatizare și completare-catalogare-prelucrare, informatizare și, bineînțeles, cele mai mari depozite de

documente și materiale.

Solicitând sprijin Consiliului Județean Sălaj, am intrat în posesia unor săli aflate în proprietatea acestora și puse la dispoziția noastră și prin înțelegerea manifestată de Prefectura Județului Sălaj, insuficient din păcate.

Ne referim la actualul spațiu în care funcționează Secția împrumut pentru copii, iar mai recent: Secția Media și o mini ludotecă, în zonă ultracentrală, la etajul I al clădirii Meseș.

Am regândit activitatea instituției, în scopul de a fi funcționale secțiile de relații cu publicul, urmând ca alte activități să fie redimensionate, concentrate.

Faptul că toate clădirile în care a funcționat Biblioteca Județeană - Sălaj (care nu a beneficiat niciodată de un sediu propriu, așa cum ar fi fost normal) se consolidează și modernizează, poate fi privit ca aspect pozitiv, deoarece degradarea s-a accentuat an de an, clădirile începând să prezinte reale pericole pentru personal și trecători.

Am încercat deci să privim cu încredere rezolvarea problemelor de reparații, să acceptăm mutări rapide, să acceptăm eforturi speciale pentru ca toate lucrările să se demareze în timpul programat.

Dificultatea situației actuale este dată de nerespectarea termenelor de finalizare a Clădirii Transilvania și de nevoia schimbării permanente a planurilor noastre, de readaptări la noi situații și de acceptarea cu mult calm și înțelepciune a realității.

Ca oameni de cultură am încercat să ținem departe de instituția noastră și de colectivul acesteia semintele de scandal. E foarte greu să acuzi, e mult mai greu să înțelegi și să găsești soluții.

Anul 2007 a fost, credem noi, cel mai dificil din istoria instituției. Afirmăm aceasta nu datorită greutății mutărilor pentru un colectiv în care forța feminină este majoritară. A fost însă anul în care ne pusesem o mare încredere, ar fi trebuit să punem piatra de temelie a NOII CONSTRUCȚII, s-au făcut mulți pași, s-au încercat variante, dar până la final de an nu avem un răspuns ferm și concret. Poate e de vină dorința de a amplasa construcția pe un teren unde există o clădire de patrimoniu (?!), iar avizul de declasare și demolare nu a fost semnat?! E posibil însă să nu existe unitate de păreri, să mai fie contradicții pe tema importanței unei

astfel de investiții într-un municipiu reședință de județ, care este și centru universitar, iar singura bibliotecă s-a împărțit atât de mult, încât în curând vom fi nevoiți să elaborăm o hartă de orientare pentru utilizatorii noștri tot mai numeroși și nedumeriți, care bineînțeles își adresează toate nemulțumirile bibliotecarilor, neștiind cât de greu este să nu poți să-ți pui în practică ideile și proiectele.

Prima zi a anului 2008 va marca un nou lanț de mutări. Din păcate toate sunt provizorii, nu cunoaștem cât va dura această situație din moment ce pare că nimeni nu respectă termenele.

O să ne înarmăm din nou cu multă răbdare și vom face tot ce depinde de noi pentru ca întreaga activitate a instituției să se desfășoare cât se poate de normal în condițiile date.

Nu vom renunța la proiecte și speranțe, insistând pentru începerea lucrărilor la o construcție special destinată unei biblioteci județene, în mileniul III și la nivel european, singura rezolvare.

Avem încredere că vom fi sprijiniți de către Consiliul Județean Sălaj să rezolvăm toate problemele legate de spațiu, iar în viitorul nu prea îndepărtat ne vom muta în casă nouă, uitând toate eforturile care au fost necesare pentru împlinirea acestui scop nobil. Întotdeauna am beneficiat de înțelegere, iar în măsura posibilităților, s-a răspuns pozitiv la solicitările noastre.

Fiecare bibliotecă publică (orășenească sau comunală) din județ are probleme specifice sau comune, iar rezolvarea acestora ne preocupă în fiecare an.

Încercăm în permanență să stabilim colaborări constructive și să susținem nevoia modernizării bibliotecilor din rețea, atât sub aspectul spațiilor în care funcționează aceste instituții, cât și prin explicarea și motivarea nevoii acute de modernizare și diversificare a activităților și serviciilor pentru utilizatorii activi sau potențiali.

La întâlnirea cu bibliotecarii comunali din județ, la începutul anului 2007, le-am adresat rugămintea și îndemnul ca acest an să fie unul al „curățeniei generale“. Din nenumăratele vizite la biblioteci am constatat ca foarte multe documente nu îndeplinesc condițiile minime pentru a face obiectul studiului în interiorul bibliotecilor sau prin împrumut la domiciliu.

Motivele păstrării acestor documente uzate și distruse ar putea fi:

- lipsa fondurilor necesare înlocuirii lor
- refuzul autorităților locale de a aproba casările
- indiferența bibliotecarilor sau munca acestora, cu prioritate, în primării

Biblioteca Județeană, prin serviciul de LEGĂTORIE a preluat și recondiționat multe documente din biblioteci, mai ales pe acelea care fac obiectul bibliografiei școlare sau lucrări valoroase care merită păstrate.

I-am rugat pe bibliotecari să se implice cu mai multă pasiune și dăruire în viața culturală a comunității, demonstrându-și menirea și importanța, în special în acele medii în care nu există prea multe oferte culturale.

Biblioteca Județeană a deschis împrumutul mijloacelor audio-vizuale și pentru bibliotecile din rețea, astfel încât încet-încet să alimentăm nevoia de informare prin mijloace moderne și a publicului din mediul rural.

Dacă mulți bibliotecari au răspuns la solicitări și au acționat pentru schimbarea imaginii generale a locului în care fiecare persoană interesată de cunoaștere și informare să intre cu plăcere și încredere că va găsi un mijloc eficient de înlăturare a plictiselii și alungare a singurătății, mai sunt încă de trezit multe sentimente de participare profesională reală.

S-au mutat în alte spații bibliotecile din: Agrij, Carastelec (spațiu foarte generos și modern dotat),

Creaca, Horoatu Crasnei, Nușfalău (spațiu care permite dezvoltarea, dotarea cu mobilier nou, calculatoare, etc), Plopiș, Sâg, Șamșud.

Au fost renovate și modernizate următoarele biblioteci comunale: Bănișor, Bobota, Buciumi, Cristolț, Dragu, Rus, Șimișna.

Sunt necesare măsuri urgente de renovare: Bocșa, Crișeni, Gâlgău, Gârbou, Marca.

Am primit promisiuni din partea autorităților locale pentru mutarea în alte spații sau extinderea

bibliotecilor din: Almaș, Băbeni, Lozna, Mirșid, Poiana Blenchii, Treznea, Meseșeni.

Din 58 de comune existente în județul Sălaj (prin separarea Șimișna - Rus; Nușfalău - Boghiș), în 56 funcționează biblioteci publice.

În comuna Boghiș a fost amenajat un spațiu în care va funcționa biblioteca, a fost făcut un transfer substanțial de carte din partea Bibliotecii Județene, iar următorul pas este organizarea colecțiilor și concursul pentru ocuparea postului de bibliotecar.

Primăria comunei Zalha a acceptat să organizeze concurs pentru postul vacant de bibliotecar.

Nădăjduim că în anul 2008 nu va mai exista nicio comună în care să nu funcționeze biblioteca, vom insista astfel pentru ca și biblioteca Letca, unde bibliotecara a fost transferată pe un alt post, să fie angajată, prin concurs, o altă persoană.

Din cele trei biblioteci orășenești, toate necesită extinderea sediului în care funcționează.

Biblioteca orășenească **Cehu Silvaniei** a fost selectată printre cele trei centre-pilot din județ în proiectul GLOBAL LIBRARIES. O condiție pentru implicarea în proiect a fost și susținerea din partea autorităților locale cu: spațiu pentru înființare și funcționare centru-internet. Primăria din acest oraș, participând la mai multe

întâlniri cu reprezentanți ai IREX-București, Civitas-Cluj și Biblioteca Județeană-Sălaj, au fost de acord cu toate condițiile necesare, promițând susținerea totală.

La **Șimleu Silvaniei** primăria a promis că va lua măsuri pentru mansardarea (etajarea) clădirii în care funcționează biblioteca orașenească. Este singura bibliotecă orașenească din Sălaj încadrată cu personal suficient (6 bibliotecari), secția copii este într-o încăpere separată de secția adulți și unde funcționează din 2007 o secție INTERNET cu un număr de 6 calculatoare conectate.

Au avut loc în acest an (după multe insistențe) promovări ale personalului, urmând ca acestea să continue și în anii următori. Există aici o reticență privind casarea publicațiilor, cu toate că spațiul este supraîncărcat, iar multe cărți stau pe rafturi fără să manifeste interes pentru utilizatori. Ne propunem să insistăm pentru eliminarea din colecțiile acestei instituții a documentelor distruse, uzate sau nesolicitate.

Aici se organizează activități culturale deosebite, bibliotecarii implicându-se în toate manifestările culturale de amploare ale orașului.

La **Jibou** anul 2007 a adus (!!!) promovarea celor doi bibliotecari care, împreună cu noi, cu greu am reușit să convingem și explicăm autorității locale modul de aplicare a normelor privind promovarea personalului.

Spațiul în care funcționează biblioteca orașenească, frecventată de foarte mulți utilizatori și cu multe activități culturale organizate, este mult sub nivelul așteptărilor. Din păcate, deocamdată nu s-au găsit soluții pentru schimbarea acestei situații.

PRINCIPALELE REALIZĂRI AL ANULUI 2007

- mutarea și reorganizarea Secției pentru Copii
- Secția Periodice - verificarea foarte severă a tuturor publicațiilor periodice, mutarea într-un spațiu

mai generos, scanarea unui mare număr de publicații locale apărute înainte de 1989

- achiziționarea unui autoturism nou (Dacia Logan, 7 locuri) în scopul de a reuși să fim mai activi și mai eficienți în rețeaua de biblioteci publice din județ (donații pentru biblioteci, solicitări împrumuturi de la Biblioteca Județeană - Sălaj, recondiționarea documentelor de bibliotecă din județ, ș.a.)

- deschiderea pe lângă Secția Copii, a unui spațiu de joacă, LUDOTECA, precum și a unui atelier de creație
- amenajarea, dotarea cu aparatură necesară și materiale, precum și deschiderea Secției MEDIA

- schimb profesional: Piatra Neamț, Deva, Maramureș
- selectarea Bibliotecii Județene pentru a fi centru-pilot în proiectul care se dorește de mare amploare - GLOBAL LIBRARIES, finanțat de Fundația Bill & Melinda Gates (selectate în prima etapă patru centre: două în Zalău, unul în Cehu Silvaniei și unul în Bobota)
- donație substanțială de carte în limba franceză primită de la Fundația Culturală: Bibliotheque et Mediateque

Francofon - Paris, Franța

- 2500 volume carte pentru copii donată de Ed. Rao
- parteneriate încheiate cu instituții de cultură din țară și străinătate, cu asociații și fundații culturale
- protocoale de colaborare semnate cu școli și licee din Zalău și Sălaj
- participarea bibliotecarilor sălăjeni la întâlniri profesionale sau culturale din străinătate (Canada, Ungaria, Elveția)
- colaborare fructuoasă cu reviste de cultură, cu mass-media
- organizarea unor activități culturale foarte apreciate de participanți
- creșterea substanțială a colecțiilor Bibliotecii Județene Sălaj, atât cu documente clasice cât și moderne, procentul de achiziție a mijloacelor A-V fiind în continuă creștere

- participarea bibliotecarilor la cursuri de perfecționare și schimburi profesionale
- aprecierea activității de către utilizatori (sondaje, chestionare)
- inițiativa deschiderii de filiale a Bibliotecii Județene Sălaj în IMOLA și RAVENA - ITALIA, spațiul propus de autoritățile de acolo urmând să fie pregătit pentru luna decembrie (au fost selectate documente pentru transfer)

- obținerea unei DIPLOME DE MERIT din partea ANBPR pentru implicarea filialei Sălaj în activitatea asociației
- rezolvarea problemei de spațiu în unele biblioteci comunale
- promovarea personalului bibliotecar în grade și trepte profesionale

NEMULȚUMIRI

- Cea mai mare nemulțumire a anului 2007 rămâne, cu siguranță, amânarea începerii unei construcții pentru Biblioteca Județeană

A fost un an al tergiversărilor, al rămânerii în nesiguranță și instabilitate.

Au fost multe promisiuni, întâlniri, discuții, dar nu s-a concretizat până la finele anului nimic.

- imposibilitatea (din cauza nesiguranței spațiului) implicării în proiecte de amploare
- blocarea unor activități propuse
- nesalarizarea corespunzătoare (conform legislației în vigoare) a multor bibliotecari comunali
- nerealizarea problemelor de renovare sau mutare în spații corespunzătoare a unor biblioteci din județ
- achiziția de documente nesatisfăcătoare în majoritatea bibliotecilor din rețea
- neimplicarea unor bibliotecari în viața culturală a comunității, mutarea activității acestora în primării, în detrimentul serviciilor de bibliotecă
- umilința îndurată de bibliotecari la solicitarea către autoritățile locale a îmbunătățirii condițiilor de bibliotecă, a înnoirii fondului de publicații sau a salarizării

Ca o concluzie, la această sumară prezentare, am putea spune că în anul 2007 s-au produs multe schimbări, activitatea bibliotecilor publice s-a orientat spre diversificare, modernizare și respect pentru nevoile culturale și de informare a populației județului.

Dacă au mai rămas probleme nerezolvate, nu putem promite decât că vom insista pentru a convinge pe cei care sunt în măsură să ia hotărâri majore, iar noi vom răspunde la toate provocările viitorului cu optimism și profesionalism.

**INDICATORI DE PERFORMANȚĂ ÎN ANUL 2006 LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
SĂLAJ ȘI BIBLIOTECILE DIN REȚEA**

A. Biblioteca Județeană

CONTEXTUL BIBLIOTECII:

1.	Cheltuieli curente din finanțare bugetară/capita	16.86	lei
2.	Cheltuieli curente din venituri proprii și alte venituri/capita	0.8	lei
3.	Cheltuieli pentru personal/capita	12.09	lei
4.	% Cheltuieli pentru personal	71.73	%
5.	Cheltuieli pentru achiziții din finanțare bugetară/capita	2.08	lei
6.	Cheltuieli pentru achiziții din venituri proprii și alte venituri/capita	0.69	lei
7.	% Cheltuieli pentru achiziții din finanțare bugetară	12.35	%
8.	% Cheltuieli pentru achiziții din venituri proprii și alte venituri	80.24	%
9.	Cheltuieli de capital/capita	0.27	lei

PERSONALUL BIBLIOTECII:

10.	Personal la 1000 de locuitori	0.51	angajați
11.	Nr. de locuitori/personal de specialitate	2290	loc.
12.	% Personal de specialitate	84.84	%

COLECȚIILE BIBLIOTECII:

13.	Documente în stoc/capita	2.91	doc.
14.	Documente achiziționate din finanțare bugetară/capita	0.14	doc.
15.	Cărți și periodice achiziționate din venituri proprii și alte venituri/capita	0.016	doc.
16.	Documente achiziționate la 1000 de locuitori	158.69	doc.
17.	Exemplare adăugate/titlu adăugat	2	doc.
18.	Rata de înnoire a stocului	18	ani

UTILIZARE ȘI UTILIZATORI:

19.	Utilizatori înscriși ca % din populație	11.25	%
20.	Utilizatori activi ca % din populație	7.19	%
21.	Cost/Utilizator activ	247.05	lei
22.	Documente împrumutate/capita	1.89	doc.
23.	Documente împrumutate/ utilizator activ	26.31	doc.
24.	Documente împrumutate/angajat	3679	doc.
25.	Documente împrumutate/vizită	1.6	doc.
26.	Vizite la bibliotecă/capita	1.17	vizite
27.	Vizite la bibliotecă/utilizator activ	16.28	vizite
28.	Cost/vizită	15.17	lei

B. Bibliotecile orășenești

CONTEXTUL BIBLIOTECII

1.	Cheltuieli curente per capita	5,90	lei
2.	Cheltuieli pentru personal		
a)	per capita	5,03	lei
b)	% Cheltuieli pentru personal	82,81	%
3.	Cheltuieli pentru achiziții		
a)	per capita	0,4	lei
b)	% Cheltuieli pentru achiziții	0,07	%
4.	Cheltuieli de capital per capita	0,18	lei
5.	Cheltuieli pentru automatizări / dotări		
a)	per capita	0,6	lei
b)	% Cheltuieli pentru automatizări / dotări	0,48	%

PERSONALUL BIBLIOTECII

a)	Personal la 1 000 de locuitori	0,31
b)	% de personal de specialitate	82%

COLECȚIILE BIBLIOTECII

1.	Documente în stoc per capita	4,74	doc.
2.	Documente adăugate stocului		
a)	per capita	0,55	doc.
b)	la 1000 de locuitori	55	doc.
3.	Titluri adăugate stocului per capita	0,038	doc.
4.	Exemplare adăugate per titlu adăugat (carte)	1,45	doc.
5.	Rata de înnoire a stocului	85,2	ani

UTILIZATORII ȘI UTILIZAREA BIBLIOTECII

1.	Utilizatori înscrși ca % din populație	13,07	%
2.	Utilizatori activi ca % din populație	8,18	%
3.	Cost per utilizator activ	74,15	lei
4.	Documente împrumutate		
a)	per capita	2,53	doc.
b)	per utilizator activ	30,88	doc.
c)	per angajat	8130	doc.
5.	Vizite la bibliotecă		
a)	per capita	1,32	vizite
b)	per utilizator activ	16,14	vizite
c)	pe zi	184,09	vizite
6.	Cost per vizită	4,60	lei

C. Bibliotecile comunale

CONTEXTUL BIBLIOTECII

1.	Cheltuieli curente per capita	5,32	lei
2.	Cheltuieli pentru personal		
a)	per capita	4,38	lei
b)	% Cheltuieli pentru personal	82,34	%
3.	Cheltuieli pentru achiziții		
a)	per capita	0,38	lei
b)	% Cheltuieli pentru achiziții	7,18	%
4.	Cheltuieli de capital per capita	0,12	lei
5.	Cheltuieli pentru automatizări / dotări		
a)	per capita	-	-
b)	% Cheltuieli pentru automatizări / dotări	-	-

PERSONALUL BIBLIOTECII

a)	Personal la 1 000 de locuitori	0,36
b)	% de personal de specialitate	100%

COLECȚIILE BIBLIOTECII

1.	Documente în stoc per capita	3,37	doc.
2.	Documente adăugate stocului		
a)	per capita	0,55	doc.
b)	la 1000 de locuitori	49,80	doc.
3.	Titluri adăugate stocului per capita	0,04	doc.
4.	Exemplare adăugate per titlu adăugat (carte)	1,08	doc.
5.	Rata de înnoire a stocului	67,78	ani

UTILIZATORII ȘI UTILIZAREA BIBLIOTECII

1.	Utilizatori înscriși ca % din populație	9,01	%
2.	Utilizatori activi ca % din populație	7,45	%
3.	Cost per utilizator activ	71,42	lei
4.	Documente împrumutate		
a)	per capita	0,95	doc.
b)	per utilizator activ	12,82	doc.
c)	per angajat	2613,60	doc.
5.	Vizite la bibliotecă		
a)	per capita	0,53	vizite
b)	per utilizator activ	7,22	vizite
c)	pe zi	312,15	vizite
6.	Cost per vizită	9,88	lei

TEMA DE PROIECTARE

Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” - Sălaj, instituție de cultură care nu a beneficiat niciodată de un sediu propriu, propune construcția unui edificiu modern pentru funcționarea, dezvoltarea și modernizarea tuturor serviciilor solicitate de comunitatea zălăuană și sălăjeană.

Noua construcție va avea un design modern, elegant, impunător și atractiv. Clădirea va fi situată în zona centrală, condițiile esențiale ale acesteia fiind: funcționalitate, luminozitate, eleganță, rezistență și perspectivă (posibilitatea dezvoltării în viitor).

O construcție modernă va deschide noi oportunități pentru utilizatori, calitatea serviciilor va fi mult îmbunătățită, funcțiile publice și instituționale ale bibliotecii ridicându-se astfel la standardele europene și mondiale.

Bibliotecile trebuie să se pregătească pentru noile și tot mai diversificatele provocări și prin clădirile care adăpostesc colecțiile și serviciile acestora.

- SPAȚIU UTIL NECESAR - 3.500 - 4.000 mp.

- PERSONAL ANGAJAT - 35 posturi (prezent)
- FRECVENȚA MEDIE/ZI - 350 utilizatori

(menționăm că odată cu îmbunătățirea condițiilor, numărul celor care frecventează biblioteca va crește substanțial)

STRUCTURA CLĂDIRII

D + P + 2 E + MANSARDĂ (sau TERASĂ)

FUNCȚIONALITĂȚI PE NIVELURI

DEMISOL

- suprafață utilă - 500 mp. (aprox.)
- acces dublu - spate - acces auto
- față - acces persoane

UTILITĂȚI

- **parcare** - 25 - 50 locuri (intrare specială, amplasare pe partea din spate a clădirii)
- **atelier - legătorie** - 30 mp.
 - intrare prin partea de față sau lateral
 - lumina naturală
- **spațiu pentru EDITURĂ proprie** - 30 mp.
- **anticariat** - 50 mp.
- **magazie** (preluarea și primirea tuturor materialelor necesare instituției) - 50 mp.
- **arhiva** - 10 mp.
- **atelier pentru întreținere** - 20 mp.
- **grup sanitar** pentru personal

PARTER (va fi despărțit în două părți: depozite și hol multifuncțional)

- Suprafață utilă - 1.000 mp. (aprox.)
- intrarea prin partea din față a clădirii, elegantă și modernă
- acest nivel este cartea de vizită a instituției, locul primirii tuturor utilizatorilor sau vizitatorilor
- parterul va fi multifuncțional

UTILITĂȚI:

- **garderoba** - 20 mp. (situată în partea stângă de la intrare, separată de hol printr-un zid fals sau zid din sticlă mată)

- **punct unic** - pentru informații și înscriere la bibliotecă - 20 mp. (situat lângă garderobă, separat doar prin mobilier)

- **C.I.C (Centru de Informare Comunitară)** - 15 mp. (separat prin pereți din sticlă, așezat lângă intrare, accesibil tuturor)
(spațiu pentru două birouri - computere)

- **cafenea** - 50 mp. (situată în partea dreaptă de la intrare, separarea prin zid din sticlă)

- **SALA DE CONFERINȚE** (amfiteatru) - 100-150 mp. (acces spre cafenea, zid pentru separare, antifonare)

- **depozit de carte** - 400 - 500 mp. (depozitele de carte de la parter și etaje vor fi separate prin ziduri rezistente și vor fi situate pe partea din spate a clădirii, iar pentru ca lumina să nu afecteze colecțiile, sticla din geamuri va fi mată);

- **hol** multifuncțional (spațiul rămas)

· în centru - **gardenă** - vedere spre CER

· expoziții diverse, spațiu pentru socializare

- **grup sanitar** (utilizatori și angajați)

ETAJUL I - suprafața utilă - 1.000 mp. (aprox.)

La acest nivel vor fi organizate

SECȚIILE DE RELAȚII CU PUBLICUL - ÎMPRUMUT LA DOMICILIU

- **secțiile: - împrumut pentru copii**

- **ludoteca (spațiu de joacă)**

- **împrumut pentru adulți**

- **împrumut AV (audio vizuale)**

- **împrumut periodice (ziare și reviste)**, vor fi separate pur și simplu prin mobilier diferențiat în funcție de vârsta utilizatorilor - 600 mp.

- **depozite** - 200 mp. - așezate pe aceeași direcție cu parterul și 3 uși pentru acces din secții

- **oficiu** (mică bucatărie pentru personal, spațiu intim pentru pauză de masă) - 20 mp.

- **birouri** - secretariat, contabilitate, direcțiune - 100 mp.

(din biroul directorului se va intra într-o sală de ședințe –masă rotundă cu

20 locuri aprox.)

- grup sanitar propriu

- **grup sanitar** (personal/utilizatori)

ETAJUL II - suprafața utilă - 1.000 mp. (aprox.)

Acest nivel va fi destinat spațiului pentru studiu și cercetare, din acest motiv spațiul de aici va fi compartimentat în așa fel încât zgomotul să nu deranjeze atenția și concentrarea publicului studios.

UTILITĂȚI

Săli de lectură - din săli se va ieși pe o terasă acoperită (relaxare)

- copii - 30 locuri
- adulți - 100 locuri
- periodice - 20 locuri

Sala media - audiții și vizionări (separată prin zid pentru a nu deranja studiul)

- 50 - 60 locuri

Depozite - 200 mp. - cu 3 intrări (pe aceeași direcție cu cele de la PARTER și ET. I)

Birouri - 100 mp. (departajarea se va face prin pereți din sticlă)

(catalogare - clasificare; bibliografic; prelucrare; metodic; informatizare; marketing)

Grup sanitar (personal/utilizatori)

NOTĂ: din fiecare sală va exista acces spre terasă

MANSARDĂ

- 2 garsoniere
- spațiu pentru întâlnirea membrilor cenaclului literar sau a cluburilor (concursuri, discuții, ș.a.)

NOTĂ: Acoperișul va fi realizat într-o formă specială, modernă și va simboliza (ca întreaga construcție) dorința de a ne înălța prin cultură

* în fața noii construcții va fi amenajat un părculeț (flori, pomi, bănci, statui...)

* clădirea va fi prevăzută cu **scări interioare** (acestea vor fi amplasate pe mijlocul spațiului util, de lângă gardenă și vor urca în cerc (șerpuit), iar sus acoperișul va fi din sticlă, astfel încât scările și gardenă să fie luminate natural)

- scări de serviciu amplasate pe partea din spate a clădirii, vor coborî până la demisol
- lift pentru persoane cu dizabilități
- lift pentru carte și materiale

DIRECTOR, prof. Florica Pop

SERVICIILE DE BIBLIOTECĂ PENTRU UTILIZATORUL MODERN

(În prezentarea D-nei Hermina Anghelescu)

Vara acestui an a fost pentru bibliotecarii din zona Transilvaniei, doritori de noi informații în plan profesional, un eficient prilej de întâlnire cu d-na Hermina Anghelescu, conferențiar la Facultatea de Biblioteconomie și Știința Informării, Wayne State University, Detroit, Michigan, Statele Unite ale Americii.

Organizatoare și gazdă primitoare pentru această întâlnire profesională a fost Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj-Napoca, în colaborare cu filiala Cluj ANBPR.

Tema cursului, care s-a desfășurat pe parcursul a cinci zile, a fost „Bibliotecile în societatea informației”. Mărturisim că, informațiile profesionale, care s-au vehiculat în cadrul acestui constructiv dialog au stârnit un larg interes, astfel încât în ultima zi discuțiile s-au prelungit foarte mult, pe nimeni nu mai interesa plecarea.

Deosebit de interesant și captivant s-a dovedit a fi cursul în întregul lui, dar zona de interes major pentru mine și asupra căreia voi face referire în acest articol a fost „Serviciile de bibliotecă pentru utilizatorul modern”.

Punctul forte prin care biblioteca publică poate oferi utilizatorilor ei servicii eficiente îl reprezintă suportul informațional, în speță, cartea, apoi documentele audio-video, internetul.

Pornind de la acest punct, politica de achiziții în activitatea oricărei biblioteci ocupă locul primordial. Bibliotecarul achizitor va trebui să fie în permanență „pe fază” la ce se dorește la un moment dat. Pentru o bună activitate achizițională acesta va elabora periodic statistici bazate pe chestionare scurte, succinte, relevante. Se poate chiar profita de anumite evenimente dedicate cărții (lansări de carte, prezentări, târg de carte, vizite la bibliotecă, concursuri literare etc.) pentru completarea acestora.

Orice bibliotecă publică nu este statică, este într-o permanentă înnoire, în funcție de populația deservită. Așa, spre exemplu, în zonele cu mulți pensionari vom orienta achiziția spre literatură de informare turistică, biografii romanțate, material informativ de istorie națională, dar neapărat și istorie locală. În cazul cărților pentru copii vom avea în vedere în ce măsură bibliografia școlară este sau nu acoperită ca cerință de către bibliotecile școlare, atât prin achiziție, cât și prin orarul cu publicul „copii” și condițiile create pentru studiu în bibliotecă.

Din ce în ce mai solicitate de către utilizatorii serviciilor de bibliotecă sunt spațiile de lucru în grup, mai ales în cazul copiilor și studenților. Tot mai frecvent aceștia își rezolvă temele la bibliotecă în grup, fiind vorba de aceleași recomandări bibliografice. În aceste situații, bibliotecarul va delimita materialul bibliografic pe un raft special, pentru a nu fi epuizat prin împrumut și, automat, o parte din utilizatori vor fi nevoiți să-și lucreze temele la bibliotecă.

Politica de achiziții va permite achiziționarea a maxim 5 exemplare dintr-un titlu ținându-se seama și de importanța bibliografică a edițiilor. Se va urmări prin această strategie achiziționarea a cât mai multor titluri.

Pentru a oferi servicii cât mai complete și de calitate, pe segmentul de achiziții, se vor avea obligatoriu în vedere, pe lângă utilizatorii activi și potențiali, și cei cu nevoi speciale. În cazul utilizatorului potențial studiile de marketing ne vor releva în ce măsură s-a schimbat în comunitatea deservită raportul de vârstă, de ocupații,

de pregătire profesională. Aș semnala aici apariția în Zalău a multor unități de învățământ superior, inexistente până acum câțiva ani, precum și ideea de a veni cu servicii eficiente în întâmpinarea comunităților orașenești, comunale și sătești din județ. Cât privește direcționarea serviciilor de bibliotecă spre utilizatorul cu nevoi speciale, tot studiile de marketing mă pot ajuta să constat dacă în procesul de achiziții este nevoie de cărți în alfabetul Braille, de cărți cu fonturi mari, etc.

Un alt element foarte important care conferă calitate serviciilor de bibliotecă îl reprezintă crearea ambientului, scopul fiind acela de a ține cât mai mult utilizatorii în spațiile

bibliotecii. Ambientul într-o bibliotecă ține, între altele, și de:

- existența șemineelor care dau sentimentul de „acasă”
- dotarea teraselor, a balcoanelor cu microspații (microunivers) de lectură, loisir
- dotarea secțiilor bibliotecii cu suporturi speciale pentru dicționare așezate în loc deschis
- existența cafenelei de bibliotecă ar veni în întâmpinarea utilizatorilor care, rămânând mai mult în

bibliotecă, doresc să consume un sandwich, un suc, o cafea

Biblioteca poate oferi utilizatorilor ei activi și locuitorilor comunității și servicii ca:

- posibilitatea de a-și autentifica un act prin existența în locație a unui notar public, independent de instituția bibliotecii
- posibilitatea achitării *on line* a impozitelor și taxelor locale
- poate asigura asistență tehnică minimă pentru calculator (exemplu: utilizatorilor pensionari li se poate asigura învățare-căutare pe calculator, de la mânăuirea mouse-ului până la scanare)

- utilizatorii serviciilor de bibliotecă trebuie să știe că, lucrând acasă pe computer, dacă nu știu anumite operații, pot da telefon la bibliotecă pentru a obține informațiile dorite (spre exemplu: cum să-și descarce poze, cum să le salveze etc.). În aceste situații, existența CIC - ului în biblioteca publică devine o necesitate

Colaborarea cu Camera de Comerț poate eficientiza serviciile de bibliotecă publică prin oferirea de documentație, informație potențialilor întreprinzători.

Un impact pozitiv în a face eficiente serviciile de bibliotecă îl poate avea organizarea de cursuri de limbi străine (exemplu: engleză, maghiară) cu copiii pe timpul vacanței de vară.

Tot din categoria serviciilor de bibliotecă publică pentru utilizatorul modern fac parte și bibliotecile sau secțiile specializate, pentru care se pot face proiecte speciale de finanțare. Spre exemplificare se poate menționa biblioteca medicală care să funcționeze în spitalul județean și să vină în întâmpinarea nevoilor informaționale pentru tot personalul medical (a nu neglija nevoia de informații în acest domeniu a cadrelor medii, care-și completează studiile de specialitate).

În sfârșit, dar la fel de important ca oricare din serviciile oferite de bibliotecă utilizatorilor ei, este programul de sâmbăta. Chiar dacă biblioteca nu este deschisă toată ziua, orele de eficiență maximă e bine să fie stabilite tot pe baza unui simplu studiu de marketing (ex: 9-14), cu activități media și ludo.

Desigur, paleta serviciilor cu care biblioteca publică poate veni în întâmpinarea utilizatorilor ei și a comunității este mult mai largă și parțial cu specific propriu. În prezentul articol am încercat să prind acele categorii de servicii care sunt specifice oricărei biblioteci publice, indiferent de mărimea (capacitatea) ei și indiferent în ce colț de lume se află.

Multe din aceste idei sau activități s-au pus în practică la Biblioteca Județeană Sălaj, dezvoltarea lor sau extinderea, precum și noi servicii care există în planul nostru pentru viitor, sunt blocate din cauza situației încă nerezolvate a spațiilor de funcționare.

Ileana Neaga

PARTENERIAT

Biblioteca Județeană "Ioniță Scipione Bădescu" - Colegiul Tehnic "Alesandru Papiu Ilarian"

Proiectul „Descoperă bucuria lecturii” inițiat din dorința de valorificare și promovare a colecțiilor electronice ale Bibliotecii Județene, de perfecționare a activității noastre astfel încât biblioteca să devină o sursă mai eficientă de instruire și educare, o extensie a procesului educațional, s-a derulat pe parcursul a cinci luni, februarie-iunie 2007. S-a dorit, de asemenea, crearea și dezvoltarea unor parteneriate care să asigure diversificarea ofertelor de formare și educare a publicului școlar.

Având ca partener Colegiul „Alesandru Papiu Ilarian” Zalău și manager de proiect pe d-na prof. Monica Rusan, scopul proiectului a fost stimularea interesului pentru lectură prin prezentarea unor ecranizări ale operelor cuprinse în programa școlară și orientarea elevilor spre o lectură selectivă, care să le permită formarea unei culturi generale solide.

Proiectul a avut următoarele obiective:

- organizarea de programe educative în afara spațiului bibliotecii
- oferirea de mijloace atractive și diversificate pentru însușirea și aprofundarea cunoștințelor care să răspundă necesităților actuale ale elevilor
- diversificarea și îmbunătățirea registrului de practici educaționale
- cultivarea interesului pentru lectură, precum și dezvoltarea respectului pentru carte și autor

Grupul țintă l-au reprezentat elevi din clasele IX - XII ai Colegiului „Alesandru Papiu Ilarian” urmând ca apoi, dacă proiectul va fi de succes, să fie extins și la alte licee din municipiul Zalău. Întâlnirile s-au desfășurat în Sala media a colegiului, la fiecare activitate biblioteca oferind materialul documentar pentru tematica abordată, atât pe suport electronic cât și pe suport hârtie. S-au organizat expoziții de carte constând în opere și referințe critice ale autorilor prezentați, astfel încât informația oferită de imaginea vizuală și sunet să stârnească curiozitatea și dorința de a descoperi adâncimi și sensuri noi prin cuvântul scris, pentru că după cum opera literară nu este o copie a realității, nici filmul nu este o copie a operei literare. Elevii au

fost antrenați la discuții, interpretări și comentarii pe marginea materialelor vizionate, astfel încât procesul instructiv-educativ să se desfășoare lipsit de orice inhibiții pe care le poate oferi o oră obișnuită.

Proiectul, debutat în 27 februarie 2007 cu tematica „Ion Creangă - viața și opera” a continuat în luna următoare cu un alt clasic al literaturii noastre, I.L. Caragiale, de la a cărui naștere s-au împlinit anul acesta 155 de ani, vizionându-se fragmente din piese de teatru ale autorului. Următoarele întâlniri, din lunile aprilie și mai, i-au adus în actualitate pe Liviu Rebreanu și Camil Petrescu, elevii putând viziona filmele „Blestemul pământului, blestemul iubirii” și „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, ecranizare a romanelor „Ion” și „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” care se regăsesc de altfel și în aria curriculară studiată. Ultima întâlnire a avut ca suport de discuții personalitatea remarcabilului autor român Marin Preda. Pentru o mai bună înțelegere și aprofundare a operei s-a vizionat filmul „Moromeții”, în regia lui Stere Gulea, avându-i în distribuție pe Victor Rebengiuc, Dorel Vișan, Mitică Popescu, Florin Zamfirescu, Luminița Gheorghiu etc.

Activitățile au fost mediatizate prin afișe la cele două instituții implicate în proiect, numărul elevilor participanți la fiecare întâlnire fiind cuprins între 25 și 30.

Evaluarea proiectului s-a făcut prin:

- observația circulației operelor vizate în colecțiile Bibliotecii Județene
- gradul de însușire a cunoștințelor, rezultat din participarea elevilor la procesul instructiv-educativ
- interesul manifestat de către elevi și numărul participanților la proiect
- aplicarea unui chestionar elevilor la ultimele două întâlniri

Chestionarul (Anexa 1) a fost aplicat unui număr de 19 subiecți cu vârsta cuprinsă între 16 și 17 ani, 13 fete și 6 băieți. Rezultatele chestionarului, prin răspunsul la prima întrebare, referitoare la participarea elevilor la această activitate (52% au mai participat, 42% nu) evidențiază pe de o parte succesul proiectului care a permis o oarecare omogenitate a grupului prin participarea acelorași subiecți la mai multe întâlniri, iar pe de altă parte eficiența acestuia prin mobilizarea altor elevi de către cei care participaseră deja. În aceeași linie se înscrie și răspunsul la cea de-a doua întrebare la care 37% dintre subiecți apreciază că le-au fost satisfăcute așteptările în mare măsură, iar 63% în măsură potrivită.

Câteva dintre punctele tari ale acestui proiect menționate de către subiecți sunt:

- comunicare, cunoaștere și aprofundare mai bună cu ajutorul imaginilor
- dezbateră subiectelor, a scenelor vizionate
- modul de prezentare a filmului sau documentarului
- materialul folosit, tematica abordată
- discuțiile și atmosfera destinsă, relaxantă

- atenția persoanelor care participă și liniștea în care se desfășoară vizionarea
- metode moderne de învățare
- îmbogățirea cunoștințelor prin prezentarea altor opere ale autorilor abordați, prin recomandarea unor liste bibliografice
- organizarea, materialul folosit, prezentarea

Puncte slabe ale proiectului:

- timpul scurt
- ora de desfășurare (să fie mai devreme)
- dezinteresul unora din participanți, precum și faptul că unii dintre ei nu activează îndeajuns la proiect
- deficiențe în organizarea tehnică, calitatea sunetului
- faptul că sunt prezentate teme care se abordează la clasă

Sub aspectul metodelor folosite: peste 75% dintre subiecți acordă calificativul de bine (31.57%) și foarte bine (47.36%), restul în procente egale (10%), acordă calificativul de satisfăcător și slab. În privința temelor dezbătute, peste 90% dintre subiecți acordă calificativul de bine (63.15%) și foarte bine (31.57%). În privința timpului cât a durat acțiunea 57,89% dintre elevi acordă calificativul bine, 15,78% f. bine, 10% satisfăcător, iar 15,78% f. slab. Acest lucru s-a observat de altfel și la întrebarea anterioară, unde mai mulți elevi au menționat ca punct slab al proiectului timpul scurt. Moderatoarea proiectului a primit calificativul de f. bine din partea a 57.89% dintre subiecți și bine din partea a 26,31%, restul au fost mai exigenți acordând calificativul satisfăcător.

Peste 26% dintre subiecți apreciază că ecranizările le-au stimulat în mare măsură interesul pentru a lectura operele, 63% dintre aceștia consideră că interesul pentru lectură le-a fost stimulat în măsură potrivită. Prin aceste răspunsuri considerăm că proiectul și-a atins scopul propus, dar mai trebuie găsite noi metode care să îi atragă și să îi incite mai mult spre lectură.

Câteva dintre mesajele educative desprinse din această activitate, din perspectiva subiecților chestionați:

- lectura ajută la dezvoltarea multor calități și contribuie la formarea personalității
- se pot folosi mai multe metode de a învăța și a cunoaște
- actualitatea operelor care exprimă sentimente umane general valabile
- prin aprofundarea cunoștințelor privitoare la contextul istoric și cultural în care au trăit autorii se poate înțelege mai bine subiectul operei, felul în care acționează personajele și atitudinea autorului față de cele relatate
- ajută la mai buna fixare a cunoștințelor prin folosirea imaginii și sunetului

- incită curiozitatea, interesul pentru lectură

Propunerile pentru alte activități sau tematici venite din partea elevilor se înscriu tot pe segmentul literaturii române, în general, și anume: opera lui Mircea Eliade, Mihai Eminescu - viața și opera, Tudor Arghezi, George Bacovia sau, unul dintre subiecți, ar dori să se prezinte tot ceea ce se face la clasă, de unde rezultă diversitatea opiniilor. Mai sunt menționați și autori care s-au prezentat în timpul proiectului Marin Preda, I.L. Caragiale, Camil Petrescu, Liviu Rebreanu. Se mai fac propuneri pentru excursii documentare la muzee și case memoriale ale scriitorilor sau dezbateri și vizionări pe tema violenței.

Ca premii pentru acest proiect am primit din partea subiecților chestionați felicitări și urări de succese în continuare, precum și câteva desene care reprezentau figuri vesele și zâmbitoare, dar și curiozitate, interes și atenție.

Așa cum reiese din rezultatele chestionarului, apreciem că proiectul și-a atins scopul, elevii propunând derularea în continuare a unor activități de acest gen, ca o extensie a procesului educațional, care îi ajută la aprofundarea și mai buna înțelegere a operelor și autorilor studiați, discuțiile pe marginea acestora făcându-se într-un cadru diferit de cel obișnuit, în care elevii se simt mult mai relaxați.

Ne gândim la continuarea proiectului, dar probabil sub o altă formă care să țină cont și de propunerile făcute de ei, dar să aibă și un mai mare impact în rândul elevilor.

Doina Maniura

Anexa 1

DESCOPERĂ BUCURIA LECTURII! - PROIECT CHESTIONAR

1. Ați mai participat la această activitate?
 1. Da
 2. Nu
2. În ce măsură considerați că v-au fost îndeplinite așteptările?
 1. În mică măsură
 2. În măsură potrivită
 3. În mare măsură
3. Enumerați 3 puncte tari și 3 puncte slabe ale acestei activități.
.....
4. Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 reprezintă f. slabă iar 5 f. bună) vă rugăm să apreciați activitatea desfășurată pe parcurs sub aspectul:
 - metodelor folosite
 - temelor dezbătute
 - timpului cât a durat acțiunea
 - moderatoarei.
5. În ce măsură ecranizările vă stimulează interesul de a citi operele autorilor?
 1. În mică măsură
 2. În măsură potrivită
 3. În mare măsură
6. Care este mesajul educativ pe care l-ați desprins din această activitate?
.....
7. Propuneți alte activități, teme pe care v-ar face plăcere să le abordăm în întâlnirile viitoare.
8. Acordați un premiu activității desfășurate până acum (fie un zâmbet, felicitări, desene apreciative, un cuvânt).

Vârsta

Sex M

F

Naționalitate

CONFERINȚĂ ITINERANTĂ LA MIERCUREA CIUC

Pe meleagurile mirifice ale Harghitei, în inima munților, în cel mai apreciat sălaș de cultură din zonă, *biblioteca*, în perioada 12-13 octombrie 2007, am participat la cea de-a IV-a Conferință Itinerantă a Bibliotecarilor Maghiari din România. Sala de lectură a Bibliotecii Județene Harghita a fost *împânzită* de circa optzeci de bibliotecari maghiari, sosiți din toată țara.

Am început prin a ne familiariza unii cu ceilalți la o cafeluță caldă. Directoarea bibliotecii - Kopacz

Katalin, președintele Asociației Bibliotecarilor Maghiari din România - Kiss Jenő și ministrul Mediului și Dezvoltării Durabile - Korodi Attila ne-au urat un călduros bun-venit. Ministrul și-a exprimat toată admirația, stima și respectul față de munca pe care o prestăm și ne-a asigurat că ne acordă tot sprijinul.

După această primire călduroasă a musafirilor, invitați din țară și de peste hotare ne-au încântat cu diferite prezentări din mai multe domenii care țin de specialitatea noastră, cu

scopul de a ne ajuta să ne desfășurăm activitatea mai bine.

Prima prezentare a fost susținută de către Tóth Szabolcs Barnabás, consilier la Centrul de Informare Europa din Sfântu Gheorghe, centru înființat de Consiliul Județean Covasna. Tematica aleasă de el *Proiecte unionale și consiliere de proiecte* ne-a îndrumat spre proiecte culturale, proiecte inițiate de Uniunea Europeană, condiții de participare la acestea, termene limită de depunere a dosarelor - respectiv site-uri care ne pot da mai multe informații despre cum putem fi și noi beneficiarii acestor proiecte.

Cu toții știm că un bun bibliotecar trebuie să fie tot timpul bine informat, să fie, printre multe altele, și un bun cunoscător al biblioteconomiei și termenilor biblioteconomici (și nu numai), și că pentru o bună cunoaștere a acestora apelăm la tot felul de materiale de specialitate, printre care și presa. Intuind acest lucru, directoarea Bibliotecii Orașenești din Târgu Secuiesc, Vántsa Judit a făcut un scurt istoric al revistelor maghiare de specialitate, datate din 1950 până în prezent. Astfel s-au amintit revistele **Könyvtárosok Tájékoztatója**, **Könyvtári Szemle**, **Könyvtár**, **Könyvesház**, **Könyvjelző**, **Könyvtári Híradó**, **Könyvtári Hírlevél** și **ReMeKe-hírlevél**, care apare din anul 2006 în format electronic.

Este de lăudat faptul că în România, nu demult, a apărut o revistă maghiară care ne ajută să aruncăm o privire asupra istoriei, culturii, tradiției, patrimoniului maghiarilor din țară. Revista se numește **Örökségünk**.

Primele două numere ne-au fost prezentate de către dr. Hermann Gusztáv Mihály, directorul Centrului Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare din Harghita .

Un invitat de onoare a fost informaticianul Németh Péter de la Biblioteca Centrală a Facultății „Corvinus“ din Budapesta. El a prezentat un soft de redactare a publicațiilor bibliografice: alcătuirea indexurilor, cuprinsului, subiectelor numerotate, descrieri bibliografice, din păcate accesibil numai în limba maghiară, detalii pe www.npsoft.hu.

Trăind în era informaticii, a calculatoarelor, au urmat două prezentări interesante despre procesul - sau dacă vreți, procesele digitizării.

Domnul Moldován István, de la Biblioteca Națională *Széchenyi* din Budapesta, a ținut un discurs interesant intitulat „*De la hârtie până la calculator, sau de fapt, de ce digitizăm*“, după care Róth András Károly, de la Biblioteca „Haáz Rezső“ din Odorheiu Secuiesc, cu ajutorul unei prezentări în Power-Point foarte sugestivă, ne-a dezvăluit avantajele și dezavantajele acestui proces complex.

După atât de multă informație, ne-am relaxat. Am avut parte de o seară lirică, lansarea cărții **A kert** (Grădina), a scriitoarei venite din Australia, Ferenczi Enikő. Oláh Gál Elvira, o ziaristă locală și doi artiști cu sunetul chitarelor lor dumnezeiești ne-au încântat auzul, au liniștit sufletul și ne-au ajutat să retrăim prin muzică emoțiile, gândurile, revelația transmisă de către autoare.

A doua zi, profesorul universitar de la Universitatea Sapientia din Miercurea Ciuc, Kolombán Gábor, a ținut o prelegere interesantă despre *Rolul culturii în epoca globalizării*, iar Dr. Bartos Éva, directorul Institutului de Bibliotecă de la Budapesta, ne-a oferit bogate informații din *Întrebări*

actuale privind bibliotecă: despre competența, calificarea, autoevaluarea bibliotecarilor, calificativul primit de bibliotecari, despre problema măsurării calitative și nu cantitative a muncii de bibliotecar.

Pentru ca ieșirea noastră în această zonă să fie completă, și să avem și o altfel de satisfacție decât cea profesională, ne-am decis să vizităm Muzeul Secuiesc al Ciucului, Biserica din Șumuleu Ciuc și patinoarul acoperit *Vákár Lajos* al orașului.

Fazakas Éva, Bódis Otilia

CARTEA ELECTRONICĂ, VIITORUL CĂRȚII TRADIȚIONALE...?!

O carte bună, o carte adevărată, te ajută să trăiești și să înțelegi mai bine realitatea ce te înconjoară, te ajută să iubești, să gândești mai profund, să fii mai fericit. „A ceti o carte înseamnă a te împărtăși de dânsa, a găsi prin ea sufletul, omul care a scris-o, a sta de vorbă cu el, a te lăsa înrâurit de el, a primi de la bunătatea lui lecții de iertare, de la știința lui lecții de învățătură. O adevărată carte va fi aceea care, în domeniul scrierilor de cetire obișnuită, de petrecere, va lăsa sufletul mai bun de cum a fost înainte ca ochiul să-i fi petrecut rândurile. Cartea de învățătură nu trebuie să plutească deasupra nevoilor practice ale omului, ci să meargă drept către ele“. (N. Iorga)

S-a încercat de-a lungul timpului să se găsească o definiție completă și definitivă a cărții, însă conținutul ei, noțional, este greu de prins într-o formă tabu. Și totuși, credem că știm ce este cartea. Mirajul ei ne copleșește.

Ce am putea însă spune despre cartea electronică?! Putem considera că este transformarea spontană de carte în această eră tehnologică, fiind răspunsul la cerințele oamenilor aflați într-o continuă căutare de informații, dar care pot aloca un timp tot mai scurt pentru aflarea răspunsurilor?

Cartea electronică este definită „tradițional“ ca fiind „variantele electronice a unei cărți tipărite, care poate fi citită pe calculator, laptop, pe dispozitive portabile de lectură, pe dispozitive gen Palm/PDA, pe ecranul telefonului mobil sau terminale internet“.

Mai pe înțelesul tuturor, cartea electronică este cartea care poate fi împrumutată dacă cea în format tradițional nu se găsește în bibliotecă. Cartea electronică este cartea din calculator disponibilă pentru un număr infinit de utilizatori și care poate avea parte de o prezentare grafică net superioară unui tipar clasic.

În momentul actual, cartea electronică este modalitatea prin care se pot pune la dispoziția utilizatorilor cărțile ce solicită condiții speciale de depozitare, cărțile vechi care vor putea fi multiplicare fără a deteriora cartea originală.

Dezbaterile pe tema cărții electronice au evidențiat de multe ori neliniștea oamenilor cu privire la viitorul cărții tradiționale, crezând că acestea vor fi înlocuite într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat de formatul electronic. Obstacolele ce se află în calea viitorului cărții electronice sunt obișnuințele și tehnologiile, însă speranța este că cele două forme de carte vor exista și vor conduce la apariția acelui univers al comunicării și comuniunii oamenilor în structurile perene ale valorilor civilizației.

Printr-un sondaj de opinie am încercat să aflăm de la utilizatorii bibliotecii care este părerea lor cu privire la cartea electronică. Rezultatul sondajului a fost împărțirea părerilor în două tabere: „pro“ și „contra“

cărții electronice. Cele mai multe păreri „contra“ sunt dominate, în general, de argumente de natură sentimentală, precum nostalgia de a citi pe o bancă în parc, plăcerea pe care o oferă o carte frumos tipărită sau aceea de a căuta o anumită lucrare în rafturile unei biblioteci sau librării, mirosul specific cărții, sau, după spusele unor cititori fideli: „este o blasfemie la adresa operelor beletristice de valoare... nu mă văd citindu-i pe Hesse, Dostoievski, Goethe stând cu ochii ațintiți pe un ecran“. Alți utilizatori susțineau că formatul

electronic este preferabil enciclopediilor și dicționarilor.

Printre cei care au păreri „pro“ cărții electronice se găsesc majoritatea tinerilor care folosesc internetul atât la școală cât și acasă, ei fiind foarte interesați, dacă ar exista în format digital, pe site-ul bibliotecii, de cărți incluse în programa școlară, precum materiale ajutătoare pentru ultimul an de liceu, cu exerciții și rezolvări la materiile de bacalaureat. Utilizatorii ce depășesc vârsta de 20 de ani sunt interesați de cărțile electronice din diferite domenii de specialitate care i-ar ajuta să se documenteze mai ușor și mai repede în domeniile lor de activitate, însă, când vine vorba de literatura de relaxare, beletristica, ei rămân fideli cărților tradiționale.

Putem spune că ea, cartea, devine un nod într-o complexă rețea informațională. Indiferent dacă o vom citi pe ecranul computerului, cu un aparat special sau chiar pe „hârtie digitală“, este cert că nici autorii nu vor ignora noile posibilități care li se deschid. Chiar dacă își va schimba definiția și nu se va mai întrupa în hârtie și cerneală, cartea își va păstra prestigiul pe care l-a dobândit de-a lungul secolelor.

Acumulând în timp facilități pe care nu le are încă, cartea electronică nu va înlocui totuși dorința oamenilor de a avea, frunzări și citi cărți pe hârtie. Textul electronic se dovedește de pe acum folositor, indispensabil chiar, pentru oameni din mai multe medii, începând cu cei care trebuie să aibă la îndemână informații de referință ale ocupației, interesului, educației, până la cei care stau doar la masa divertismentului.

Am încercat să vă prezint câte ceva despre cartea electronică pentru a vă face o idee cu privire la ceea ce tehnologia a realizat și de ce nu, va descoperi, poate chiar ceva mai avansat, mai de neimaginat, dar am să vă las pe dumneavoastră să decideți modul în care veți citi și vă veți documenta.

Din dorința de a vă oferi dumneavoastră, cititorilor, informația necesară pe suport preferat (hârtie sau electronic), biblioteca județeană achiziționează, în paralel, ambele variante.

Sanda Cherecheș

SECȚIA PERIODICE... ÎNTRE IERI ȘI AZI

Împlinirea, în acest an, la 29.05.2002, a 5 ani de funcționare a sălii de lectură - periodice din cadrul Bibliotecii Județene „Ioniță Scipione Bădescu” - Sălaj, e moment de analiză și prilej de căutare a noi mijloace de atracție spre informare și relaxare.

Această situație statistică ne ajută să analizăm rolul și importanța secției nou înființate și măsurile pe care le propunem pentru eficientizarea întregii activități.

An	2002	2003	2004	2005	2006	Mai 2007
Număr abonamente	161	67	107	108	114	106
Număr titluri	159	65	67	93	112	102
Frecvența anuală	3782	3828	5501	4651	3196	1370
Volume consultate	9596	11901	16400	13003	9862	4310

Secția periodice este frecventată zilnic, în medie de 20 - 25 cititori, numărul acestora crescând în perioada de iarnă la 30 pe zi.

Fondul de publicații periodice al Bibliotecii Județene „Ioniță Scipione Bădescu” reflectă caracterul enciclopedic al existentului din biblioteca noastră, însumând peste 7.458 volume de bibliotecă; 100 titluri de reviste și 120 titluri de ziare.

Abonamentele făcute prin finanțare proprie, 100 ca număr, la care se adaugă de obicei în fiecare an abonamente prin intermediul M.C.C., aproximativ 10 abonamente la diferite reviste și cotidiene care formează Colecții și alte donații (de la ambasade, ONG-uri, Asociații culturale și Profesionale).

Publicațiile seriale reprezintă o importantă sursă de informare și cunoaștere pentru toate categoriile de utilizatori. Serialele conțin în general, informația cea mai nouă dintr-un domeniu și sunt deosebit de utile în comunitățile științifice.

De asemenea, seriilele sunt adesea prima sursă de informare despre un subiect sau evoluția unui domeniu sau fenomen.

Activitatea desfășurată la Secția periodice :

- Se întocmesc fișe de frecvență a primirilor, care permit urmărirea și marcarea sosirii fiecărui număr dintr-un periodic. Aceste fișe cuprind principalele informații referitoare la periodic: se înscrie pe parcursul anului, în căsuțe speciale, ultimul număr sosit. Acesta permite un control regulat al continuității fiecărei colecții.
- Periodicele sunt protejate prin legare și copertare pe ani și trimestre de apariție, după cum se face înregistrarea.

- Orice periodic care intră pentru prima dată în bibliotecă este înregistrat în **Registrul Inventar**; informațiile trecute în registru vor fi : număr de intrare, titlu, adresa, prețul abonamentului, cota.

La finalizarea înregistrărilor în **Registrul Inventar** se trece completarea în **Registrul de Mișcare a Fondurilor**; repartizarea informațiilor se efectuează astfel:

Partea I - INTRĂRI PUBLICAȚII SERIALE

- a) se înregistrează informațiile după proveniența publicațiilor (abonamente, donații) cantitativ-valoric, inventariate de la numărul... la numărul...
- b) după categoria documentelor (cărți, publicații seriale, documente electronice), după limbă
- c) repartizarea documentelor după conținutul lor (clasificare zecimală)

Partea a II-a - IEȘIRI PUBLICAȚII SERIALE

- reflectă scoaterea din evidență, atunci când este cazul, datorită uzurii fizice și morale a periodicelor secției noastre, respectiv procesul de casare.

Partea a III-a - RECAPITULARE

- la sfârșitul anului calendaristic se centralizează toate informațiile și reflectă existența numerică și valorică a documentelor din secția periodice.

- Consemnarea evenimentelor importante din viața bibliotecii apărute în presa locală și centrală.
- Efectuăm bibliografii la cerere, pentru diverse concursuri cu conținut legislativ.

În cele ce urmează, voi face o scurtă prezentare a revistelor și ziarelor de la sala de lectură a periodicelor, publicații seriale apărute.

Biblioteca oferă: informații bibliografice, fond documentar (cărți, ziare și reviste).

Dintre cele mai importante reviste de cultură existente în biblioteca noastră notăm revistele cu îndelungată tradiție: *Steaua*, *Viața românească*, *Vatra*, *Convorbiri literare*, *Familia*, *Transilvania*, *Teatrul azi*, *Contemporanul*, *Luceafărul*, *România literară*, *Adevărul literar și artistic*, toate aceste periodice având caracter de colecție.

Seriile constituie cel mai important vehicul pentru comunicarea globală a informațiilor și reprezintă în același timp, o provocare pentru bibliotecă. Utilizatorii apelează la seriale pentru a se informa în legătură cu noutățile despre diverse „lucruri” și subiecte sau cu tendințele domeniilor lor de interes și apelează la monografii pentru a aprofunda cunoștințele promovate și prezentate în seriale.

a) Reviste din perioada interbelică la fondul documentar:

- Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice din anul 1926
- Revistă istorică - 1926-1945
- Familia - 1934-1938
- Transilvania - 1924-1926
- Cultura creștină - 1936-1943
- Revista Fundațiilor Regale - 1936-1937
- Luceafărul - 1904-1914
- Convorbiri literare - 1900
- Cuget clar

Toate aceste publicații vechi au fost transferate de la carte și introduse în gestiunea secției periodice în anul 2003.

b) Presa locală: Graiul Sălajului, Sălăjeanul, Magazin Sălăjean, Sportul Sălăjean, Sălajul European.

Majoritatea celor care intră în Secția periodice consultă presa locală, în special cei care își caută locuri de muncă sau sunt interesați de anunțurile publicitare din aceste ziare. Presa locală este în topul preferințelor cititorilor.

c) Cotidiene centrale: Adevărul, România liberă, Evenimentul zilei, Jurnalul național, Ziua.

d) Reviste culturale: România literară, Suplimentul de cultură, Revista 22, Dilema veche, Contemporanul, Idei în dialog.

- e) Reviste din domeniul psihologiei și filozofiei: Dosarele istoriei, Magazin istoric, Lumea magazin, Revista de filozofie, iar în cel muzeal revista – Acta Musei Porolissensis, Alma Mater Porolissensis.
- f) Domeniul științelor economice și financiare este și el foarte bine acoperit de seriale ca: Tribuna economică, Idei de afaceri, Capital și Ziarul financiar.
- g) Fiind în mare vogă revistele de economie casnică, biblioteca noastră s-a grăbit să vină în întâmpinarea utilizatorilor cu reviste precum: Casa Lux, Locuința mea, Grădina mea de vis, Domus util etc.
- h) Domeniul tehnic, cu cele mai recente descoperiri tehnologice și științifice este reprezentat de revistele: Știință și tehnică, Tehnium, iar lumea ultra dinamică a computerelor prin publicațiile PC Magazine, CHIP - CD, CHIP - DVD.
- i) Reviste de specialitate (biblioteconomie). Pentru colegii care doresc să se perfecționeze sau să se documenteze le putem oferi reviste precum: Biblioteca, Biblioteca Bucureștilor, Revista Bibliotecii Naționale, ABIR și colecția de publicații ale Bibliotecii Naționale cuprinzând titluri ca: Biblioteconomie, Culegere de traduceri prelucrate, Abstracte în bibliologie și știința informării, Articole din publicații seriale și altele la care se însumează reviste editate și de alte biblioteci județene din țară.
- j) Reviste în limba maghiară - pentru conaționali de etnie maghiară avem în colecție numeroase reviste și ziare: Korunk, Erdélyi Gazda, Krónika, Új magyar szó, Hepehupa, Művelődés.

Pe lângă cele în limba maghiară avem periodice în limbi străine, printre care cele francofone: La recherche, Bulletin européen, Anuar statistic al României 1998 - bilingv.

- k) Reviste de divertisment: Avantaje, Ioana, Unica, Formula AS, Taifasuri, Bravo, Lumea femeilor, Femeia de azi, România pitorească, Vacanțe și călătorii, Secretele bucătăriei, Farmacia ta, Sănătatea noastră etc.
- l) Alte servicii: oferim informații legislative și de drept, care sunt reprezentate de colecția: Hotărâri ale Guvernului, Legislația României, colecția de Monitoare Oficiale și revista Dreptul.

După cum se știe, suportul electronic devine o componentă tot mai pregnantă în lumea informației datorită multiplelor avantaje pe care le oferă. Astfel, Secția periodice oferă utilizatorilor programul informatic *Lex Expert*, care asigură posibilitatea consultării legislației României, înglobând în baza sa de date întreg fondul legislativ de după 1989, precum și cea mai mare parte a celui precedent, volumul informațional se extinde până înainte de anul 1900. La aceasta fiind atașate toate modificările sau completările ulterioare, există posibilitatea regăsirii actelor de interes după multiple criterii: numărul legii, cuvinte cheie etc.

Există posibilități de listare precum și accesul la versiunea în limba engleză a legislației românești cu aceleași modalități de căutare, afișare, listare, dar și o gamă largă de cereri și contracte tipizate.

Actualizarea bazei de date se face săptămânal cu toate actele nou apărute.

În prezent secția funcționează de aproape 5 ani în cadrul serviciului „Relații cu publicul” ca unitate de sine stătătoare la cerința cititorilor și din respect pentru ei.

În prima decadă a acestui an s-au efectuat casări la o parte din periodice din mai multe motive:

- cele care nu au avut continuitate
- spațiul nu ne permite să le păstrăm decât pe cele care reprezintă o importanță informațională sau culturală deosebită
- multe din periodice nu au avut circulație

Din aceste motive în februarie 2007 am hotărât purificarea (după o foarte riguroasă verificare) a Secției periodice, respectând și legislația în vigoare.

Printre nemulțumiri amintim lipsa spațiului pentru a ne putea expune la vedere colecțiile pe care le avem. Ne simțim de multe ori complexați față de cititori prin faptul că sala de lectură a secției periodice nu are intimitatea necesară studiului.

Tot o neîmplinire este faptul că numărul utilizatorilor din rândul profesorilor și al altor categorii de intelectuali s-a cam redus datorită (în primul rând introducerii internetului), dar și a faptului, probabil, că unele biblioteci școlare dispun și ele de reviste culturale și informații din domeniul culturii.

Prin faptul că secția periodice a primit un nou spațiu, această neîmplinire este, în parte, rezolvată și sperăm să se răsfrângă asupra activității pe care o desfășurăm.

Publicațiile seriale s-au putut organiza mai bine, cititorii având acces la publicațiile existente. Sala de lectură este mult mai generoasă, utilizatorii au intimitatea necesară studiului, au acces la calculator, atât pentru programul Lex Expert cât și la internet.

Amplasarea sălii de lectură în noul spațiu este la îndemâna utilizatorilor și prin faptul că este la parter și comunică direct cu strada, iar zona este ultracentrală.

Din discuțiile purtate cu cititorii reiese că se simt mult mai bine în noul spațiu.

Reamintim că programul a fost prelungit și la cererea utilizatorilor; unitatea fiind deschisă și sâmbăta între orele 08,00 - 12,00 și suntem mulțumiți de frecvența cititorilor.

Deoarece este foarte importantă pentru noi impresia lăsată utilizatorilor, redăm două opinii:

· „Biblioteca I. S. Bădescu Sălaj, răspunde cu generozitatea menirii sale. În cadrul acesteia funcționează și secția de publicistică. Un vechi dicton spune că nimic nu e nou sub soare. Conform acestuia, referitor la informație, au apărut noi mijloace moderne dintre care amintim televizorul și internetul. Dar oricât de performante ar fi acestea nu pot înlocui tradiționalele reviste și ziare ce răspund imperios momentului efemer. Pe acestea le caută și le găsește zilnic cititorul îndrăgostit de pagina scrisă și adesea semnate de autorul preferat, în ambianța specifică a bibliotecii. Deși modestia, datorită spațiului restrâns și inadecvat... au găsit modalități pentru o servire promptă, amabilă și autorizată.

În urma sondajelor efectuate în rândurile cititorilor biblioteca a făcut abonamente la ziare și reviste cu o largă circulație. Astfel aceștia găsesc aici o adevărată „bancă” de informații din periodicele preferate care reprezintă realitatea. Toate acestea sunt prezentate muzeistic, dar orice cititor are posibilitatea să se autoservească, sporindu-se astfel gradul de funcționalitate și eficiență.

Desigur că selecția abonamentelor la publicații nu ne pune la dispoziție reviste de specialitate din diferite domenii de activitate, care presupun un mod sistematic de informație și vizează fenomenul cultural și social, imaginea interesantă chiar dacă este relativă a momentului efemer...

Lucrătorii bibliotecii au găsit, după posibilitățile modeste de care dispun în prezent, arta de a ne informa.”

Prof. Gheorghe Pop, utilizator fidel al Secției periodice

· „Sala de lectură periodice, în accepțiunea mea, este o locație indispensabilă unui mare cerc de cititori, dar mai ales pensionarilor. Dacă ai nevoie de un document legislativ, diverse legi care îți atestă anumite drepturi și pe care dorești să le faci cunoscute, mai ales, celor care-ți cer să argumentezi o cerere pe care ți-ai dori-o favorabilă le poți consulta pe toate la sala de periodice. Aici găsești totul gratuit, informații din toate domeniile și pentru toate vârstele, iar dacă ai nevoie poți obține fără dificultate copii xerox după textele care te interesează.

Te poți relaxa răsfoind revistele de divertisment la care biblioteca are abonament.

Dacă vrei să știi cum și de ce a murit marele Alexandru Macedon în plină floare a tinereții sau amănunte despre figuri legendare ale istoriei arunci o privire în revista *Magazin cultural științific*. Simți cumva că se revarsă acumularea peste supraplin, întinzi mâna și citești *Cațavencu*, care-ți descrețește fruntea ca prin farmec.

M-am explicat sumar, căci bogăția titlurilor de gazetă, reviste și alte publicații care populează sala de lectură a periodicelor este foarte vastă.

Țin totuși să spun că ceea ce găsește cititorul mai de preț aici, este personalul. Un personal cu o solidă pregătire profesională, care te întâmpină cu o amabilitate înnăscută, citești pe fața lor că nu este amabilitatea de

fațadă, de complezență ci dorința de a-ți veni în întâmpinare. Mi s-a întâmplat chiar mie să nu știu exact ce caut, am observat și la alți cititori, dar bibliotecarul cu migală, uneori cu oarecare greutate găsește și oferă cititorului ce și-a dorit. Primirea caldă, solitudinea îți dă imbold să revii și a doua zi și a treia, mereu, în cazul meu perpetuu. Te întrebi în multe ocazii de ce în unele locații unde te duci să plătești dări sau mai știu eu ce ești primit cu acreală când ar trebui să fii primit cu zâmbetul pe buze ca și la secția PERIODICE.

Desigur, sunt multe de spus, dar mă opresc aici la gândul că oricând aș fi solicitat aș putea continua.”

Ing. Selinceanu Vasile, utilizator fidel al Secției periodice

Concluzionând am putea spune următoarele:

Mutarea secției în noul spațiu va atrage un număr mult mai mare de utilizatori, aceasta se observă și din situațiile statistice zilnice pe care le conducem.

Separarea publicațiilor periodice din cadrul *sălii de lectură - carte* s-a dovedit a fi benefică atât pentru instituție cât și pentru utilizatori, dar cel mai mare câștig al secției periodice este mutarea în spațiul în care funcționează la ora actuală, el asigurând un mediu prielnic pentru lectură și chiar studiu.

Eficiența secției noastre este dovedită prin frecventarea acesteia nu numai de către utilizatorii din municipiul Zalău ci și a celor din județ și din țară.

De multe ori suntem bucuroși când primim, fără falsă modestie, felicitări de la diferiți cititori, când îi putem ajuta în domeniul legislativ sau alte domenii. Ne simțim utili pentru faptul că mulți utilizatori recunosc că suntem singura instituție culturală unde găsesc informații și din anii precedenți.

Un rol important îl are micul Centru de Informare Europeană la care a apelat un număr mare de utilizatori.

Pentru eficientizarea activității secției am propune:

- Organizarea eficientă a fondului de publicații de care dispunem.
- Împrumut la domiciliu, mai ales la sfârșit de săptămână, a cotidienele, iar în cursul săptămânii și a celorlalte publicații.

- Definitivarea procesului de casare a publicațiilor periodice început în februarie 2007 și o finalizare a situației rămase în vechea locație.
- Continuarea scanării ziarelor locale.
- Deschiderea în viitor, în cadrul secției, a Centrului de Informare Comunitară.
- O publicitate mai mare atât în presa locală cât și prin alte mijloace pentru desfășurarea activității secției periodice, pentru atragerea spre secția noastră și a celorlalte categorii mai puțin reprezentate.

Demersurile făcute de conducerea instituției pentru construirea unei clădiri noi, moderne și funcționale destinate unei biblioteci publice de nivel județean, va deschide și pentru SECȚIA PERIODICE noi perspective.

Maria - Adriana Savu

EDITURI DIN JUDEȚUL SĂLAJ

Într-un stat modern, numărul editurilor, al seriilor și colecțiilor editoriale poate fi considerat - ca și acela al partidelor politice, al ziarelor, ori al posturilor de radio și televiziune independente - un indice important al procesului de democratizare.

Editurile, ca instituții cu personalitate juridică specializate în valorificarea dreptului de autor, care editează cărți, publicații periodice etc., adică efectuează lucrările de tipărire și de răspândire a acestora, își au rădăcinile în tipografia, „întreprinderi sau ateliere în care se execută tipărirea de cărți, de ziare etc.” (DEX: Dicționarul explicativ al limbii române, București: Editura Univers Enciclopedic, 1996).

Istoria modernă a cărții se leagă de descoperirea tiparului. În general, când se vorbește despre cartea tipărită referirile se fac la tiparul inventat de Gutenberg (1397 - 1468). În tipografia lui Gutenberg din Mainz s-au imprimat mai multe cărți, unele atribuite acestuia, altele ucenicilor săi. Se pare că prima carte tipărită este un fragment din „Cartea sibilelor”.

În țara noastră tiparul a fost introdus la puțin timp după apariția lui. Prima carte tipărită pe teritoriul României este Liturghierul slavon (1508), realizată de către călugărul sârb Macarie, care și-a făcut ucenicia tipografică la Veneția.

Prima carte tipărită în limba română pe teritoriul românesc este Catehismul românesc sau Catehismul luteran (1544), realizată la Sibiu de către Filip Moldoveanu, diaconul și translatorul român al orașului.

Nu se cunoaște nici un exemplar din această carte, dar existența ei este atestată documentar.

Printre cele mai vechi și importante edituri din România au fost „Socec” (1852), „Casa Școalelor” (1896), „Minerva” (1898), „Datina Românească”(1908), înființată de Nicolae Iorga, „Cartea Românească” (1919), „Cultura Națională” (1921), continuată de „Fundatia Regală pentru Literatură și Artă” (1933).

În prezent, în România există circa 5000 de edituri și case editoriale, dintre care 2500 se află la București.

Deși nu prea îndepărtat, despre trecutul primelor mașini de tipărit și activitatea tipografică din Sălaj avem puține informații documentare care să contribuie la prezentarea unei imagini despre această activitate în județul nostru.

În județul Sălaj, prima tipografie pe care o găsim menționată la anul 1865 este cea condusă de Dobay Sándor, în Zalău, dar se pare că tipografia este mai veche decât acest an.

Următoarea mențiune despre tipografiile sălăjene o găsim în 1877, când în tipografia lui Gámán Ferencz vede lumina tiparului primul ziar tipărit în Sălaj, intitulat Szilágy (Sălajul, 1877 - 1879). Tot în această perioadă mai există și tipografia lui Weisberger Soma. În septembrie 1889 își începe activitatea tipografică Seres Sámuel, care va funcționa fără întreruperi până la naționalizarea sa în 1949.

Anual, în aceste tipografii, pe lângă ziare, vor mai apărea diferite anuare ale școlilor din oraș, precum și numeroase cărți. La Șimleu Silvaniei consemnăm la 1883 existența tipografiei „A Szilágyosmlyói nyomda részvénytársaság”, care va imprima ziarul Szilágy - Somlyó (Șimleu Silvaniei). Această tipografie va funcționa până în anul 1890. În 15 august 1895 își începe activitatea în Șimleu Silvaniei o nouă tipografie condusă de Heimlich Izidor.

La începutul secolului al XX-lea consemnăm întemeierea primei tipografii românești în nordul Transilvaniei, tipografia „Victoria”, întemeiată la Șimleu Silvaniei, la începutul anului 1903, de către Ioan P. Lazăr, contabil șef la Institutul de Credit și Economii „Silvania”. Această primă tipografie românească va juca un rol important în viața culturală a locuitorilor români sălăjeni. În tipografia „Victoria” vor apărea primele ziare românești (Învățătorul român, Gazeta de Duminecă, Păstorul sufletesc și Gazeta învățătorilor), precum și primele cărți, manuale școlare scrise pentru locuitorii acestui vechi ținut.

Mai găsim menționate până la 1918, următoarele tipografii: „Nádler Béni”, „Szövetség”(„Uniunea”), la Zalău; „Heimlich és Brüll”, „Kraus E. és társa”, „Globus” și „Stenberg Ignác” la Șimleu Silvaniei; „Berger Bernat” la Cehu Silvaniei; „Berczy Gyula” la Jibou și „Grünfeld Géza” la Crasna.

La 10 noiembrie 1919 în județul Sălaj își desfășurau activitatea un număr de șapte tipografii cu un personal de 23 de muncitori.

În anul 1924, Grigore Avram (noul proprietar al tipografiei „Victoria” din Șimleu Silvaniei) își mută tipografia în orașul de reședință al județului Sălaj, unde va funcționa, până în 1949, sub denumirea de „Institut tipografic și de editură Luceafărul”.

Așa cum este și firesc, în noua tipografie, pe lângă varietatea de imprimare necesare diverselor instituții ale statului, încep să apară numeroase cărți, ziare și reviste. Din august 1924 se tipărea deja Gazeta oficială a județului Sălaj și revista pedagogică a învățătorilor sălăjeni „Școala noastră” (1 septembrie). Din februarie 1925 și până în decembrie 1931 apare „Meseșul” organ cultural informativ al Astrei sălăjene (reapare în 1936 până în 1938 sub titlul Gazeta Sălajului). Vor mai apărea pe rând Steaua (1926), Glasul Sălajului (1928), Foaia plugarului (1929 - 1931), Sălajul nou (1934), Stropi de rouă (1938), Acțiunea românească (1938 - 1939).

Dintre cărțile pentru care au trudit cei care le-au scris și care au văzut lumina tiparului la tipografia Luceafărul din Zalău (peste 20 la număr), amintim câteva mai importante: Dumitru Mărgineanu - *Călăuza administrației școlare și a comitetelor școlare* (1926), Leontin Ghergariu - *Zalău. Schița monografică* (1926), Gheorghe Popovici - *Poemele mele* (1927), Dumitru Mărgineanu - *O pagină culturală la granița de nord - vest a țării. Situația învățământului primar din județul Sălaj* (1932), Dr. Ilie Miclean, Vasile Zaharia, Iuliu Dreghicescu - *Indicatorul kilometric al județului Sălaj* (1933), Simion Oros - *Almanahul dascălilor noștri. Viața și activitatea învățătorilor din județul Sălaj, ieșiți la pensie și a celor decedați de la Unire. 1919 - 1934* (1934), Mihail P. Robu - *Contribuții la consolidarea și propășirea vieții cultural - economice în spirit național* (1935), Ioan Ardeleanu Senior - *Istoria învățământului românesc din Sălaj* (1936), Dumitru Ilea - *Monografia școlii primare din comuna Jibou* (1937), Gheorghe Tulbure - *Sate și dascăli* (1936), Ioan Ardeleanu Senior - *Oameni din Sălaj. Momente din luptele naționale ale românilor sălăjeni* (1938), Corneliu Coposu - *Ungaria ne cere pământul* (1940).

Puține la număr, raportat la alte tipografii din țară, având o tematică diversă, cărțile tipărite la Tipografia Luceafărul exemplifică rodul și rostul preocupărilor pe care le-au avut cei care au reușit să se aplece, cu respect, asupra cuvântului scris.

După cum am mai amintit, în iulie 1949 se încheie activitatea singurei tipografii românești din orașul Zalău, care prin tipăriturile pe care le-a realizat a avut o contribuție esențială la promovarea culturii pe străvechile ținuturi ale Țării Silvaniei.

După 1989 numărul de edituri și case editoriale a crescut vertiginos, după cum aminteam anterior, la nivelul țării existând peste 5000 de edituri. După cum e firesc, și în Sălaj numărul acestora a crescut, totuși într-un număr modest, raportându-ne la situația altor județe, mai dezvoltate din punct de vedere economic sau cu o activitate culturală și universitară de mai mare amploare.

Voi încerca, în continuare, o prezentare a acestor edituri, insistând asupra profilului editorial, tirajului, evoluției lor.

1. Editura „Caiete Silvane” a Centrului Culturii Tradiționale Sălaj

Prima apariție editorială este: Fehér Fekete *Alb Negru. Poeți contemporani sălăjeni. Antologie*, traducere de Szabó K. István, 1998.

Printre ultimele apariții, din 2007, se pot consemna: Pop, Dănuț; Goron, Doru E *Prefecții județului Sălaj: o istorie în documente*. După un scurt istoric al județului Sălaj, este prezentată istoria instituției prefecturii în perioada interbelică și după 1944, legislația ei, instituțiile administrative sălăjene până la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Urmează apoi lista prefecților (1919 - 2007), prefecții din perioada interbelică, între anii 1944 - 1949, precum și cei după 1990; Mocanu, Augustin *Folclor poetic: Antologie din aria Codru-Valea Sălajului*; Croitoru, Grigorie M.; Croitoru, Maria V. *Obiceiul de a chiui și chiuiturile din satul Almaș, județul Sălaj*; Șteiu, Nicolae; Bara, Ștefan *Fildurile - Frumusețe, istorie și artă populară*.

Producția editorială este structurată în șapte serii, după cum urmează: *Ethnos, Memoria, Poesis, Eseu, Roman, Restituiri, Scientia*, serii care reflectă preocupările autorilor care au publicat la această editură: sociologie, etnografie, folclor, istoria, cultura și religia în aceste ținuturi, date referitoare la geografia județului, monografia unor localități sălăjene, nu pe ultimul loc situându-se cartea beletristică.

Diplome obținute:

- la „Zilele Culturii în Euroregiunea Carpatică” (Baia Mare, 22 iulie - 4 august 2002)
- la Salonul editurilor din Transilvania - „Efortul editorial contemporan” (Expo Transilvania, Cluj, 11 - 14 octombrie 2002)

Lansări de carte: Zalău, Baia Mare, Cluj, Oradea, Bistrița, Satu Mare, București, Veneția (Centrul Cultural Român), Győr, Budapesta (la Centrul Cultural Român), Viena (Institutul Cultural Român), Ravenna Bagnocavallo (Italia)

2. Editura Dacia Porolissensis

În anul 2000 se înființează Fundația „Alma Mater Porolissensis”, pe lângă Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” - filiala Zalău, având editură și revistă proprie.

Editura Dacia Porolissensis apare din anul 2001 și are ca scop publicarea unor lucrări menite să vină în sprijinul învățământului universitar din cadrul acestei instituții de învățământ.

3. Editura “Floare Albastră”

Înființată în anul 1998, și-a desfășurat activitatea doar pe parcursul a doi ani (1998-1999) având în perioada respectivă trei apariții editoriale.

4. Editura Gil

Editură privată, înființată de prof. Mircea Mihai Lascu, director general al editurii, în anul 1993, are prin excelență o orientare școlară editând cărți pentru pregătirea diferitelor concursuri școlare, pentru testarea națională, admiterea în liceu, în învățământul superior, participarea la olimpiadele școlare.

Puține din titlurile apărute au ca obiect materiile: geografie, limba română, filozofie, istorie, chimie, orientarea editurii mergând spre obiectul matematică, aici fiind editate cărți care vin în sprijinul pregătirii din: învățământul primar, gimnazial, liceal, universitar. Cărțile reprezintă un instrument necesar în operaționalizarea cunoștințelor de matematică și asigură formarea, dezvoltarea și testarea abilităților de rezolvare a exercițiilor și problemelor din programele școlare și nu numai.

5. Editura HEPE ART HUPA

Este singura editură în limba maghiară din județ, apărută în anul 2003. În cadrul ei s-au editat un număr mic de volume, care evidențiază preocupări diverse: cultură, muzică, literatură, religie.

6. Editura Lekton

A fost fondată în anul 1997 (dr. ist. Cornel Grad, Ioan - Maria Oros - cons. edit. Mihai Boldan și Nicolae Costruț).

Obiective:

- regenerarea creației istoriografice locale, regionale, în vederea stabilirii corecte a identității culturale specifice toposului nord-transilvan

- promovarea și recuperarea valorilor autentice ale culturii și civilizației din nord-vestul României

7. Editura Limes

A luat ființă în anul 1999 pe lângă Inspectoratul pentru Cultură și Culte al Județului Sălaj, condus la vremea aceea de dr. Cornel Grad, el fiind coordonatorul tuturor titlurilor apărute la această editură.

Cărțile scoase la editura Limes vorbesc despre preocupările autorilor: istorie medievală, modernă, contemporană, sociologie, etnografie, antropologie, etnologie, istoricul unor localități.

8. Editura "Marysan"

A luat ființă în 1997, director-editor fiind Vâscu Alex. C.

Opt din cele nouă titluri apărute până în prezent se adresează, în special, elevilor din învățământul primar și pun la dispoziția școlărilor materiale, exerciții, culegeri de jocuri didactice necesare însușirii la cote maxime a programei școlare la obiectele matematică, limba română, științele naturii.

9. Editura Porolissum a Muzeului Județean

Editura ființează pe lângă Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău din anul 1996. Din cele 20 de titluri apărute la această editură, de la înființare și până în prezent, se poate observa că are ca obiectiv prezentarea, pe baza descoperirilor arheologice, a vieții din timpul stăpânirii romane.

Titlurile apărute ilustrează viața în Dacia Romană, sub multiplele ei aspecte: cultural, comercial, militar, administrativ, putându-ne face o imagine despre cultura și civilizația acelor vremuri.

Mai nou, editura își lărgeste aria preocupărilor editând și cărți despre cultura tradițională și din sfera politicului: Burghele, Camelia *Repere de cultură tradițională sălăjeană*, 2006; Pop, M. *Viața politică în nord-vestul României (1869-1948). Partidul Național Român și Național Țărănesc din Sălaj*, Editura Argonaut și Editura Porolissum a Muzeului Județean, 2007

10. Editura Silvania

Cu scopul de a stimula, sprijini și promova cultura scrisă, în anul 2002 ia ființă această editură în cadrul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național.

În cei peste cinci ani de activitate, la Editura Silvania a DJCCPCN Sălaj au apărut peste 70 de cărți, majoritatea ale autorilor sălăjeni - literatură, istorie, monografii, carte de specialitate, dicționare etc.

De la înființarea ei, de activitatea editurii se ocupă ziarista Ileana Petrean - Păușan, consilier în domeniul culturii scrise în cadrul acestei instituții.

Politica editurii este de a promova personalitățile culturale locale în domeniul creației literare - poeți, prozatori, dramaturgi, esești, etc., membri ai Cenaclului Literar Județean „Sylvania”, în domeniul istoriei, etnografiei, etc., de a stimula tipărirea unor monografii ale localităților sălăjene, precum și ale unor tradiții și obiceiuri populare. Criteriile de selecție a manuscriselor ce vor fi tipărite sunt: originalitatea, calitatea și claritatea mesajului, ținuta limbajului.

Editura Silvania a mai publicat până în anul 2006 carte și auxiliare didactice; deoarece în județ există editura „Școala Noastră” - în cadrul Casei Corpului Didactic din Zalău, editura a hotărât ca din anul 2007 să nu mai tipărească carte didactică.

Această editură nu se ocupă de comercializarea cărților tipărite, doritorii în achiziționarea cărților dorite putându-se adresa doar direct autorilor.

A participat la promovarea editurii prin acțiuni specifice - lansări de carte, târguri de carte, expoziții de carte ș.a.

11. Editura StadiForm

A luat ființă în 1996, în județul Bihor, iar din 2002 s-a mutat în Sălaj.

Specifică editurii e colecția „Enciclopedia de buzunar” cu seriile:

- Seria PRIMARĂ: Gramatică, Matematică
- Seria GIMNAZIU: Gramatică, Sintaxa frazei, Teorie literară, Literatură română - poezie, Literatură română- proză, Geografia României, Istoria românilor, Matematică, Fizică, Chimie, Biologie

- Seria LICEU: Literatură de bacalaureat, Teorie literară, Matematică, Fizică - liceu, Geografia României, Anatomia și fiziologia omului, Filozofie, Economie, Chimie organică, Chimie anorganică
- Seria LIMBI STRĂINE
- Seria DICȚIONARE: Dicționar de sinonime, Dicționar de antonime, Dicționar de neologisme, Dicționar de omonime, Dicționar de paronime, Mic dicționar explicativ al limbii române
- Seria INFORMATICĂ: Norton commander, Limbajul Pascal, Limbajul C, instrucțiuni, Sistemul de operare Windows, Internetul, o nouă lume, Algoritmi

Pe lângă cărțile editate în aceste serii, aici mai apar tipărituri de mic tiraj: caiete de ortografie, pliante, monografii, calendare.

12. Editura Școala Noastră

Funcționează pe lângă Inspectoratul Școlar și Casa Corpului Didactic Zalău, din anul 2002.

Aparițiile de la această editură, cu o orientare pedagogică, în primul rând, vin atât în sprijinul cadrelor didactice cât și al elevilor, ajutându-i în perfecționarea profesională și punând la dispoziția școlărilor din învățământul primar, gimnazial și liceal culegeri și materiale auxiliare, necesare însușirii la un nivel superior a programelor școlare.

PRESA CULTURALĂ SĂLĂJEANĂ

Dimensiunea spirituală, culturală a vieții este fundamentală atât pentru viața individului, cât și pentru viața societății. Omul nu poate fi gândit în afara circuitelor culturale, nici societatea fără sau în afara culturii: „fără steag de cultură un popor este o gloată, nu o oaste” - spunea Nicolae Iorga care opina că „între frânturile unui neam cultura poate statornici acele legături ce nu se văd și nu se pot împiedica”.

Se poate afirma, pe drept cuvânt, că Sălajul dispune de un veritabil potențial cultural, sub toate aspectele. Există aici oameni talentați care își încearcă inspiratele condeie în poezie, proză, eseu și critică literară, sunt sculptori și pictori deja consacrați, cunoscuți și apreciați în țară și în străinătate, există în județ o zestre etnografică și folclorică deosebit de bogată. Urme istorice sunt presărate pretutindeni pe teritoriul județului, avem un impresionant număr de situri arheologice și de monumente istorice.

Pentru a putea fi cunoscută toată această zestre culturală atât în județ, cât și în țară sau dincolo de granițele ei, este nevoie de valorificarea patrimoniului existent.

În acest scop, în județ își desfășoară activitatea un număr însemnat de reviste culturale, reviste care pun în valoare tezaurul cultural existent și pun la dispoziția celor interesați și preocupați de actul de cultură, spații de manifestare.

1. Acta Musei Porolissensis

Revistă editată de Muzeul Județean de Istorie și Artă, cu apariție anuală.

Până în anul 1989, Acta Musei Porolissensis, concepută ca o revistă de arheologie și istorie a nord-vestului României, s-a transformat, între timp, într-o publicație a întregului spațiu transilvan, neexcluzând colaborările privind o problematică de interes general (național).

Primul număr al revistei a apărut în anul 1977, cu ocazia împlinirii a 25 de ani de existență a Muzeului de Istorie și Artă, fiind „corolarul firesc al unei îndelungate activități închinată cercetării vestigiilor trecutului nostru, prezente peste tot în vechea Țară a Silvaniei, în Sălajul de astăzi. Numele revistei este inspirat din trecutul daco-roman al Sălajului realizând legătura vie a trecutului îndepărtat, dar mereu actual, cu prezentul, asigurând o mai bună privire spre viitor”.

Se poate afirma cu certitudine că Acta Musei Porolissensis este cel mai reprezentativ și bogat capitol al publicisticii culturale sălăjene până în 1997.

În paginile revistei semnează, pe lângă oameni de cultură din Sălaj, autori din aproape toate centrele culturale ale țării, cu mențiune specială pentru Cluj-Napoca, București, Sibiu, Alba-Iulia, Buzău.

Printre cei mai harnici autori, singuri sau în colaborare, s-au dovedit a fi:

- la secțiunea arheologie: Bajusz István, Eugen Chirilă, Nicolae Gudea, Gheorghe Lazarovici, Lakó Éva, Vasile Lucăcel, Alexandru Matei, Dan Tamba, Sanda Băcuet - Crișan, Ioan Bejinariu, Daniel V. Sava, Horea Pop, Dan Băcuet - Crișan
- la secțiunea istorie: Paul Abrudan, Vasile Ciubăncan, Valentin Dărăban, Doru E. Goron, Cornel Grad, Valer Hossu, Kovács Géza, Elena Musca, Ionel Penea, Ioan Tomole, Wágner Ernest, Dănuț Pop, Marin Pop, Călin Sabou, Ioan Musca, Ioan Ciocian, Nicolae Bulat
- la secțiunea carte veche, istoria culturii, personalități, învățământ: Ana Cânda, Ioan Ciocian, Elisabeta Moroti, Ioan Musca, Gelu Neamtu, Ioan Oros, Emil Trif, Vlad Valer, Liviu Bordaș, Gabriel Vasiliu
- la secțiunea etnografie, folclor, toponimie, populație: Leontin Ghergariu, Ioan Augustin Goia, Gheorghe Șișeștean, Camelia Burghele, Gabriel Vasiliu, Corina Bejinariu, Olimpia Fărcaș, Anca Bologa, Pamfil Bilțiu
- la secțiunea restaurare - conservare: Ana Pop, Elisabeta Marinciuc, Emanuel Pripon
- la secțiunea artă - științele naturii: Elena Băjenaru, Takács Adalbert, Călin Cornel Pop, Bodola Kinga

După cum se poate observa din secțiunile amintite, în Acta Musei Porolissensis figurează alături de articole axate pe arheologie și istorie veche și articole din domeniul istoriei medii, moderne și contemporane, al istoriei culturii, etnografiei, istoriei artelor, conservării și restaurării. Majoritatea articolelor se referă la aspecte din istoria Sălajului.

Revista numără, până în prezent, 26 de apariții, ultimul număr fiind cel din anul 2004.

2. Alma Mater Porolissensis

Revistă editată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Filiala Zalău și Fundația „Alma Mater Porolissensis” Zalău. Primul număr al revistei a apărut în mai 2000.

Colegiul redacțional: Ioan Ardelean - directorul Filialei Zalău a Universității „Vasile Goldiș”, Eugen Crihan - decanul Filialei Zalău a Universității „Vasile Goldiș”, Ioan Ciocian - prodecanul aceleiași instituții.

Până în anul 2003, când apare ultimul număr, din colectivul de redacție mai fac parte, pe rând Ioan Lesuțan, Florin Mirgheșiu, Zoe Crihan, Felix Corneliu Ardelean, Sorin Mureșan, Cornel Someșan, Eugen Teglaș, Călin Pop, Doru Goron.

În paginile revistei semnează personalități marcante ale științei, vieții culturale, politice, universitare: acad. Camil Mureșan, prof. univ. dr. Ioan Chindriș, prof. univ.dr. Vasile Popeangă, prof. univ. dr. Vasile Avram, prof. univ. dr. Vasile Latiș, Ioan Mac, Cozmin Gușă, sculptorul Victor Gaga; sunt doar câteva nume, alături, bineînțeles, de personalități ale Sălajului: Ioan Ardelean, Ioan Ciocian, Eugen Crihan, Zoe Crihan, Dănuț Pop, Gheorghe Șișeștean, Ioan Abrudan, Marin Pop, Călin-Cornel Pop.

O bună parte a cuprinsului revistei cuprinde materiale cu un pronunțat caracter practic - aplicativ din domeniul economic, al resurselor umane, managementului, geografiei, protecției mediului, jurisdicției, circulației cărții, artei și literaturii, publicisticii.

Merită menționat, de asemenea, că un mare număr de pagini se ocupă de spiritualitatea Țării Silvaniei de-a lungul istoriei, fiind evocate figuri de primă mărime ale acestor meleaguri: Simion Bărnăuțiu, Alimpiu Barbuloviciu, Victor Deleu; Iuliu Maniu, Ioan Ossian, Andrei Cosma, Corneliu Coposu.

3. Árkád

Ziar săptămânal cu profil cultural, social, de actualitate, apolitic. Este fondat la 1 martie 2006. Ziarul este editat de Civilpress S.R.L Zalău, proprietar și redactor-șef fiind Beksi Ida. Colaboratori: Bodola János, Kállai Sándor, Veres Piroska, Veres Péter, László László, Keresztes József Róbert, tehoredactor Kállai Katalin. Ziarul este tipărit la Tipografia Color Print din Zalău.

4. Caiete Silvane

Revistă de cultură editată de Centrul Creației Populare Sălaj, sub patronajul Consiliului Județean Sălaj. A apărut în decembrie 1998 în format A3, 8 pagini.

Colectivul de redacție: Cristian Contraș - redactor-șef, Katona Szabolcs, Daniel Săuca - secretari de redacție. Cu numărul 3 al revistei intră în colectivul de redacție Alin Fumurescu, Daniel Hoblea, Florin Horvath, Valentin Meseșan. În anul 2000, nr. 1, revista trece pe format A4, cu 66 pagini, colectivul redacțional rămânând același.

Începând din anul 2002, nr. 1., revista se intitulează *Origini - Caiete Silvane*, în format A4 cu 204 pagini și apare aproape un an și jumătate în această formă.

Colectivul de redacție este format din Liviu Bordaș - redactor-șef, Cristian Contraș - redactor-șef adjunct, Daniel Hoblea - secretar de redacție. În nr. 2 din 2002 apar un număr de 41 de pagini în limbile franceză și engleză.

Revista se situează într-un context românesc deschis către universalitate, în paginile ei apărând studii dedicate culturii române, cercetărilor de antropologie și istorie românească, de cultură populară și etnologie românească cu un firesc accent asupra zonei Sălajului. Multe pagini se opresc asupra dezbaterii principiale a unor chestiuni de relevanță comunitar - politică.

Dintre rubricile mai importante ale acestei serii a revistei putem aminti: Ethnos, Historia, Tradiția, Provincia culturală, Tentația provinciei, Gnosis, Noesis, Indica, Poesis, Prozeme, Restituiri.

Bine apreciată a fost revista la „Târgul Internațional de Carte Bookarest”. Mai mulți oameni de cultură importanți, printre care reprezentanți ai Institutului de Etnografie și Folclor, ai Muzeului Literaturii Române, ai Institutului de Studii Sud-Est Europene sau ai Centrului de Antropologie al Academiei Române s-au arătat interesați să colaboreze la revistă.

În anul 2005 revista revine la titlul inițial *Caiete Silvane*, în format A3 cu apariție lunară, editată de Centrul Culturii Tradiționale, sub egida Consiliului Județean Sălaj. Colectivul de redacție este următorul: Cristian Contraș - director, Daniel Săuca – redactor-șef, Daniel Hoblea - secretar de redacție.

Din septembrie 2007, revista apare în format A4, având același colectiv redacțional.

5. Dalbimbó

Revistă de cultură creștină pentru copii și adolescenți. Apare trimestrial, este tipărită la Tipografia Color Print Zalău. Primul număr a apărut în anul 2001, în 16 p., format A5

Redactor-șef este Gáspár Attila, tehoredactor Szilágyi Sándor, grafică și tehoredactare realizate de Szabó Attila, secretară de redacție Szabó Erzsébet.

6. Gazeta de duminică

Publicație trimestrială de cultură, învățătură creștină, socială și umanistă. A apărut la Șimleu Silvaniei în 26 septembrie 2004, director fiind prof. univ.dr. Vasile Vetișanu.

7. Hepehupa

Revistă culturală cu apariție trimestrială, într-un tiraj de 500 exemplare. Apare în Zalău din ianuarie 2002. Revista se tipărește la Tipografia Color Print Zalău, este sponsorizată de directorul acestei tipografii, Major István, Centrul Creației Populare Sălaj, Fundația Communitas, Consiliul Local Zalău. Redactor-șef este Fejér László, secretar de redacție Szőke Anna. Colaboratori: Kovács Kuruc János, Major Miklós, Bekő

N. Ildikó, Hajdu Attila, László László, Lakóné Hegyi Éva, B. Simon György. Revista are mai multe rubrici, publică lucrări etnografice, demografice, lingvistice, de istorie a artelor, monografice, de istorie locală.

8. I.D.E. I. (Informare. Documentare. Educație. Implicare)

Revistă editată de Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” Sălaj, cu sprijinul Consiliului Județean Sălaj.

Apare din 2005, fiind o publicație anuală.

Colectivul de redacție: Florica Pop, director - redactor -șef, Balogh Gabriella, Lucia Bălaș, Bódis Ottilia, Mariana -Lucia Cărpineanu, Alina -Diana Paina, Veronica Petrean.

Revista se cheamă I.D.E.I. (Informare. Documentare. Educație. Implicare), deoarece de la *idee* pornește totul, iar ideile sunt în CARTE. „Un om informat, documentat și educat se va implica activ în viața comunității și va învăța cu mare convingere roata progresului” (F. Pop).

Revista cuprinde articole ale bibliotecarilor de la Biblioteca Județeană, dar și ale bibliotecarilor de la bibliotecile publice din județ.

Prin intermediul revistei se face cunoscută activitatea desfășurată de bibliotecile publice din județ și oferă informații despre personalitățile acestor meleaguri, activitatea culturală, evenimente importante, turism, educație, datini, obiceiuri, tradiții.

9. LIMES

Revistă de cultură a Sălajului editată de Inspectoratul pentru Cultură al Județului Sălaj și Centrul de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Sălaj.

A apărut în perioada 1998 - 2001.

S-a afirmat ca o revistă regională (NV - ul României), trimestrială, cu un profil cultural complex și echilibrat (literatură, istorie, filozofie, sociologie, etnologie, artă, eseu etc.)

În revistă găsim pagini semnate de istorici, sociologi, etnografi, etnologi, poeți, prozatori etc.: Nicolae Gudea, Cornel Grad, Ioan Ciocian, Doru E. Goron, Ioan Augustin Goia, Gheorghe Șișeștean, Camelia Burghel, Corina Bejinariu, Viorel Tăutan, Cornel Cicortaș, Marcel Lucaciu, Florin Mirgheșiu, Viorel Mureșan, Daniel Săuca, Ioan Maria Oros, Fejér László, Gáspár Attila și nu numai.

Dintre rubricile acestei reviste, care s-au menținut de-a lungul anilor de apariție, amintim: Historia, Ethnos, Rădăcini, Confluente, Poesis, Proză, Cronică literară, carte, artă, eseu, Literatură universală, Lampa de veghe, Oameni, fapte și locuri, Prognosis, Szépliteratúra, Philobiblon.

10. SILVANIA

Ni se pare firesc, înainte de a aduce în discuție revista de cultură „Silvania”, să pomenim câteva cuvinte despre revista „Țara Silvaniei” precursora noii serii de acum. La 25 august 1940, apăsarea la Zaláu, într-un

tiraj de 1500 exemplare, primul și ultimul număr din revista regională de cultură „Țara Silvaniei” - azi raritate bibliografică, avându-i ca redactor pe Leontin Ghergariu și Grațian C. Mărcuș. Publicația, în viziunea celor doi redactori, voia să fie „revistă regională de cultură”: „Dorim ca prin scrisul nostru să dăm o iconă a Sălajului, să-l scoatem din anonim și să pretindem pentru el locul pe care îl merită în viața noastră românească”.

La scurt timp după Revoluția din 1989, la 49 de ani de la apariția „Țării Silvaniei”, la 1 martie 1990, apare primul număr al „revistei de cultură, literatură și artă *Silvania*”, format tabloid, în 12 pagini, rod al preocupării unui colectiv redacțional format din intelectuali sălăjeni, avându-l drept redactor - șef pe regretatul profesor și ziarist, dr. Valentin Dărăban. Următoarele numere apar în 8 pagini, revista, care se dorea a fi lunară, încetându-și apariția la numărul 16-17, în iunie - iulie 1991.

În februarie 1997, revista re apare într-un alt format.

Editorii revistei: Inspectoratul pentru Cultură al Județului Sălaj, Centrul de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Sălaj, cu sprijinul Asociației Române „Silvania”.

Colegiul de redacție: Ioan Chezan, Eugen Pînzar, Doru Goron, Ioan Maria Oros, Gheorghe Șișeștean, Eugen Crihan.

Începând cu numărul 2 al revistei și ultimul din această serie, colegiul de redacție este următorul: Cornel Grad, Doru E. Goron, Ioan Maria Oros, Gheorghe Șișeștean, Eugen Crihan.

O nouă serie, cu titlul *Silvania. Cultură. Culte. Patrimoniul*, apare din 2 martie 2002, ultimul număr al revistei apărând în decembrie 2004.

Este o revistă periodică de cultură editată de Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Sălaj cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor.

Colegiul de redacție: prof. Gheorghe Chende-Roman - director; prof. Iuliu Suciuc - redactor-șef; prof. Marcel Lucaciu - redactor-șef adjunct; red. Ileana Petrean-Păușan - secretar de redacție.

După cum sugerează și titlul, revista este structurată în trei mari capitole: Cultură. Culte. Patrimoniul. Fiecare capitol are rubricile sale permanente. Din domeniul culturii nu lipsesc rubricile de poezie, proză, eseu, ori critică literară, arte plastice, etnografie și folclor, precum și articole de opinie.

La capitolul dedicat cultelor, găsim informații despre cultele religioase existente în județul nostru, despre ritualurile specifice, rubrici precum: „Cuvânt de învățătură creștină”, „Credința în lăcașul din suflet”, fiind deschise tuturor bisericilor și cultelor religioase, ori credincioșilor care doresc să se exprime, bineînțeles, în spiritul toleranței și respectului reciproc pentru opțiunea religioasă a fiecărui cetățean.

Partea de Patrimoniul servește la cunoașterea obiectivelor și obiectelor de patrimoniu mobil și imobil, la lămurirea unor termeni cu care se operează în domeniu, la informarea cititorilor despre preocupările instituției

pentru evidența, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a acestor bunuri. Într-un cuvânt, revista încearcă să evidențieze tot ceea ce este mai valoros în cultura din județul nostru.

11. Școala noastră

Revistă pentru educație și pentru cultură pedagogică.

Apare la Zalău, bilunar. Nr. 1-2, primul număr al revistei, apare la 15 aprilie 1924 în 32 pagini, având formatul 150 x 230. Redactor era Nicolae Nistor. Revista își încheie existența în 1940.

A reapărut în anul 1991 cu subtitlul „Revistă pentru educație și cultură”, editată de Inspectoratul Școlar și Casa Corpului Didactic Zalău. Seria nouă a revistei a avut ca redactor responsabil pe Nicolae Costruț, iar secretar de redacție pe Florica Dărăban.

Și-a încetat activitatea în anul 1998, reapărând, în serie nouă în 2003, iar din 2005 nu mai apare. În revistă publică cadre didactice din județ, seria a 3-a, și ultima, având următoarele rubrici: Educație - Învățământ, Strategii educaționale în învățământul preuniversitar, Pagini de istorie, Literatură și artă, Cărți - Idei, Cronica, In memoriam, Magazin.

12. Reviste școlare

Arcadia; Colocvii - reviste de cultură editate de Liceul pedagogic „Gheorghe Șincai” din Zalău. Se bucură de coordonarea profesorului Iuliu Suciș, președinte de onoare, precum și de sprijinul prof. Marcel Lucaciș, redactorul-șef.

Diversitatea tematică oglindește, pe de o parte, varietatea elementelor majore din țară, județ și municipiu, iar pe de altă parte, mozaicul preocupărilor tinerilor cărora aceste publicații li se adresează. Poate fi apreciată, în mod deosebit, calitatea literaturii din paginile revistelor, îndeosebi a poeziei.

Gânduri - revistă școlară, editată de elevii de la Școala “Mihai Eminescu”, Zalău

Gânduri - revista Școlii Gimnaziale „Porolissum”

Îngeri de lumină - revistă creștină editată de Școala cu clasele I - VIII “Corneliu Coposu” Zalău.

Liteza - revista Colegiului Național “Sylvania” Zalău

Ritmuri - revistă semestrială de aspirație și cultură a elevilor de la Grupul Școlar „Voievodul Gelu” Zalău

Veronica Petrean

**SUNTEM PRIETENII TĂI!
- MODELE DE VIAȚĂ -
PROPUNERE – PROIECT**

1. Mesajul: „Toți oamenii au fost mai întâi copii. Dar puțini își mai aduc aminte.”

(Antoine de Saint Exupery)

2. Domeniul și tipul de activitate în care se încadrează:

- educație pentru drepturile copilului și promovarea egalității de șanse.

3. Tipul de proiect: județean

PREZENTAREA APLICANTULUI

Numele instituției: BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ I.S.BĂDESCU - ZALĂU

SECȚIA PENTRU COPII

Adresa instituției: Str. I.Maniu, Nr.13

Numele coordonatorilor de proiect: Director Pop Florica

inițiator: Secția Copii a Bibliotecii Județene

bibliotecarii secției pentru copii

PARTICIPANȚI:

- Bibliotecile orășenești și comunale din județ

- Școlile partenere

Proiectul instructiv - educativ “ SUNTEM PRIETENII TĂI! - MODELE DE VIAȚĂ” este o propunere pentru o colaborare între bibliotecile publice din județ, școlile din județ și copiii singuri.

Descrierea proiectului

1) SCOP:

- identificarea nevoilor cognitive, social - emoționale ale copiilor singuri cu părinții plecați în străinătate sau cu locuri de muncă multiple (cu program prelungit)
- atragerea copilului spre magnificul univers al literaturii și înțelegerea lui ca parte integrantă a culturii universale
- dezvoltarea gustului pentru lectură la școlarii mari și inițierea în tainele cărții a celor mici
- apropierea de cultură a celor defavorizați social, fizic sau psihic, prin adaptarea activităților la specificul acestora
- familiarizarea copiilor cu mijloacele moderne de răspândire a culturii: aparate de proiecție, televizor, video, etc.

- apropierea părinților, tutorilor de biblioteci și carte, prin intermediul copiilor; o mai mare încredere în instituția bibliotecii, care poate oferi copilului supravegherea și securitatea necesară, satisfăcându-i totodată nevoile de mișcare, de cunoaștere, de socializare, etc.

2) OBIECTIVE GENERALE:

- să oferim copiilor, ai căror părinți sunt plecați în străinătate sau vin târziu acasă, ocazia să se pregătească pentru lecții într-un cadru organizat
- prin diverse activități suplimentare, copiii din această categorie vor fi ajutați să dobândească cunoștințele necesare pentru a nu rămâne corigenți, repetenți, pentru a face față examenelor
- să sprijinim și să protejăm copiii expuși riscului de a fi exploatați prin muncă de către rudele sau vecinii în grija cărora au fost lăsați de către părinți
- să descoperim preocupările și pasiunile copiilor ai căror părinți sunt plecați, contactul copiilor cu operele literare de mare valoare, adecvate vârstei lor, sub îndrumarea bibliotecarilor și a animatorilor
- deprinderea lucrului cu cartea, cu cataloagele bibliotecii și ale editurilor
- organizarea unor cursuri speciale (de limbi străine, de cântece de muzică populară și ușoară, de inițiere în informatică
- desfășurarea de activități specifice care să conducă la familiarizarea copiilor cu cultura și civilizația diferitelor țări în colaborare cu ambasadele respective
- organizarea de ateliere pentru creere și confecționare de jucării, măști de teatru, lectură activă, etc.
- vizite la muzee, case memoriale, locuri încărcate de istorie și cultură, vizite la tipografii, edituri, etc.
- disponibilitatea de a coopera cu bibliotecarii și educatorii
- educarea copiilor pentru cunoașterea drepturilor lor și a responsabilităților, creșterea gradului de implicare a acestora în diferite activități
- dezvoltarea unor calități personale care promovează participarea eficientă în viața civilă ca: optimism, inițiativă, încredere în forțele proprii, spirit critic
- dezvoltarea capacității de a comunica celorlalți dorințele, sentimentele lor în legătură cu modul lor de viață
- dezvoltarea unor atitudini pozitive față de alte persoane care promovează respectul față de drepturile lor și ale celorlalți, toleranța față de grupuri sau persoane cu păreri diferite, solidaritatea cu alți colegi care se află în situații similare
- înființarea unui club al copiilor (acolo unde nu este)

3) GRUP ȚINTĂ:

- copiii de vârstă preșcolară și școlară până la 14 ani

- bibliotecari
- cadrele didactice
- comunitatea locală

4) DURATA:

10 luni (15 noiembrie 2008 - 15 septembrie 2009)

5) MOTIVAȚIA

În județul nostru există un număr destul de mare de copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate, sau au mai multe locuri de muncă, aceștia fiind lăsați în grija unor rude ori vecini, sau a fraților mai mari, ei înșiși copii. În cele mai multe familii, mama este cea plecată la muncă în străinătate, copiii rămânând în îngrijirea taților. Din informațiile obținute prin diferite mijloace s-a constatat că în această situație sunt părinți tineri cu vârsta cuprinsă între 25 și 45 de ani și care au mai mult de doi copii. Când pleacă din țară, sau când lucrează cu program prelungit, părinții transferă responsabilitatea rudelor sau altor persoane. Principala lor preocupare este dorința de a câștiga cât mai mulți bani, copiii trecând pe planul doi, neînțelegând că aceștia au nevoie de dragostea, povețele și mângâierile lor.

Copiii de vârstă școlară mică sunt cei mai afectați de lipsa părinților, lucru care influențează în mod negativ rezultatele școlare. Acești copii nu se mai concentrează, se izolează, sunt triști, devin mai indisciplinați, mai neliniștiți, uneori abandonează școala.

S-a observat că acestor copii li se asigură cele necesare zi de zi (alimente, haine, rechizite școlare și chiar bani de buzunar), dar nu și dragostea părintească. În cele mai multe cazuri nimeni nu se interesează de ceea ce simt copiii, de evoluția lor școlară și socială. Astfel, acești copii sunt lipsiți de modele educaționale, uneori cad pradă diferitelor modele întâlnite pe stradă, în gașca de cartier sau din alte locuri, modele care nu sunt demne de urmat. Practic sunt victime ale unei noi forme de abuz.

Derularea proiectului își propune să se ocupe educațional și social prin intermediul culturii, de soarta copiilor singuri, cu părinții plecați în străinătate, sau cu locuri de muncă cu program prelungit, să suplinească parțial lipsa familiilor.

6) METODEDE ȘI TEHNICI DE LUCRU (DE ANIMAȚIE):

Metodele și tehnicile de animație vor fi adaptate, în cadrul grilei fiecărei acțiuni în parte, după spațiul în care se vor desfășura activitățile:

INTERIOR:

a) lectura activă, realizată prin:

- povești puse în scenă după lectură, cu fișa de caracterizare a personajului și evaluare critică (“critica literară”) la sfârșit desene și pictură după lectură (măști, costume, etc.)

- realizarea de personaje și scenografie; concursuri pe baza lecturilor făcute în biblioteci; discuții pe marginea cărților

b) inițierea în obținerea de informații din diverse domenii și munca de cercetare sub formă de concursuri

c) concursuri pe discipline de interes și aptitudini

d) cursuri de limbi străine

e) serate, cenacluri, șezători literare, cu participarea unor personalități în domeniu

f) proiecții, vizionări video-tv

g) concursuri între biblioteci, spectacole etc.

h) realizarea unui jurnal, în care să fie trecute cele mai interesante fraze întâlnite în lecturile citite în acea

zi

i) jocuri de mimică, expresie, interpretări cântate, dansate etc.

j) ateliere de creație și îndemânare

EXTERIOR:

- aplicarea în natură a unor cunoștințe acumulate în urma lecturii (plante, roci), excursii de cunoaștere a mediului

- lectură în aer liber
- vizite la case memoriale ale scriitorilor
- pictură după natură
- activități de agrement

7) PARTENERI:

Biblioteca Județeană și bibliotecile orășenești și comunale din județ

Inspectoratul Județean Școlar Sălaj - Școlile din județ

Primăriile locale

Instituții și organizații implicate în educația copiilor

8) CONȚINUTUL PROIECTULUI:

Etapa I: Lansarea proiectului

Etapa II: Proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților la nivelul participanților

Etapa III: Evaluarea și valorificarea rezultatelor

Etapa IV: 1 Iunie 2009 - "DIN UNIVERSUL COPILĂRIEI"

(expoziție - concurs)

Etapa V: Vacanțele copilăriei

9) CALENDARUL PROIECTULUI:

- septembrie 2008 - elaborarea proiectelor proprii pe baza domeniilor din conținutul proiectului
- 15 octombrie 2008: termenul limită pentru încheierea unui Protocol de colaborare cu unitățile școlare
- 01 octombrie 2008 - 01 septembrie 2009: implementarea proiectelor la nivelul bibliotecilor
- până pe data de 20 mai 2009 are loc trimiterea materialelor pentru expoziția - concurs dedicată zilei de 1 IUNIE (lucrări ale copiilor și miniproiecte în format electronic)
- selecția se va face până pe 25 mai 2009
- 1 IUNIE 2009 - expoziția - concurs „Din universul copilăriei”
- 31 iulie 2009 - expedierea diplomelor participanților la expoziția- concurs
- până pe data de 15 septembrie 2009 se trimit la Biblioteca Județeană rapoartele de activitate
- 01 octombrie 2009 - expedierea diplomelor participanților la derularea proiectului, adeverințe, CD - uri

10) LOGISTICA PROIECTULUI cuprinde:

- Protocol de colaborare
- Parteneri

11) FORME DE ORGANIZARE:

- frontal
- pe grupe
- individual

12) RESURSE:

- umane: bibliotecari, cadre didactice active și pensionari, elevi, părinți, mentori, supraveghetori, muzeografi, funcționari publici, cadre medicale, voluntari etc.

- materiale: surse de finanțare proprii - (activitățile se vor desfășura în regim de voluntariat); sponsorizări, parteneriate

13) DISEMINARE:

- Afișe, pliante
- Mass-media
- Emisiuni la televiziunea locală, Radio
- Articole în publicații locale
- Internet: site-ul proiectului
- Grup de discuții

14) REZULTATE AȘTEPTATE:

- părinții copiilor vor fi informați și formați privind rolul și importanța familiei în educația și dezvoltarea timpurie a copilului, metode de sprijin în cadrul intervenției timpurii
- analiza stilurilor parentale promovate de părinții sau supraveghetorii copiilor în relațiile cu aceștia
- conștientizarea riscului la care sunt predispuși copiii „orfani cu părinți” și măsuri ameliorative a acestei noi forme de abuz
- identificarea soluțiilor la problemele de adaptare ale copiilor
- realizarea unui CD care va cuprinde acțiunile realizate de către toți partenerii implicați în proiect
- diminuarea sentimentului de abandon și creșterea stimei de sine
- dezvoltarea relațiilor de colaborare între bibliotecari, cadrele didactice din județ și bibliotecile orășenești și comunale, și în același timp între copiii pe care îi îndrumă
- înființarea și funcționarea unui club pentru acești copii (și nu numai)

15) MONITORIZARE

- La nivel central - Biblioteca Județeană - Secția Copii, directorul bibliotecii, bibliotecarii secției, elev desemnat din cadrul Clubului Copiilor
- La nivelul bibliotecilor din județ - directorul Bibliotecii Județene, metodistul, coordonatorul proiectului (bibliotecarul), un elev desemnat sau un voluntar
- La nivelul școlilor - responsabilii cu programe educative, dascălul contactat

16) MODALITĂȚI DE EVALUARE:

CRITERII:

- numărul de copii și frecvența lor
- graficul și jurnalul bibliotecii
- aprecieri publice (radio, presa, tv)
- anchetarea și chestionarea socială după realizarea proiectului

MODALITĂȚI:

- a) în cadrul echipei de lucru (1-2 animatori + bibliotecarul)
- b) evaluarea împreună cu copiii, de la sfârșitul fiecărei activități
- c) întâlnirea semestrială a responsabililor de acțiuni pentru evaluarea activităților și realizarea grilei

generale semestriale (diferită de grila particulară a fiecărei biblioteci)

- d) evaluarea generală de la sfârșitul proiectului

Evaluarea cantitativă va fi dată de:

Numărul de acțiuni realizate de către bibliotecile din județ

Numărul de lucrări premiate ale copiilor din fiecare bibliotecă

Date statistice cu privire la scăderea nevoilor emoționale ale copiilor, a integrării cu ușurință în colectivul clasei, ca urmare a derulării proiectului

Numărul de biblioteci care implementează proiectul și implicit numărul de școli participante

Evaluarea calitativă va consta în:

Dezvoltarea motivației și sensibilizării copiilor prin activitățile realizate

Gradul de implicare și de comunicare a bibliotecilor din județ

Gradul de participare a școlilor în proiect

Valoarea acțiunilor prezentate

Stimularea interesului pentru activitatea de grup

Portofolii:

Dezbateri, exemple de bună practică

Fotografii, filme, pliante, afișe etc

Premierea lucrărilor și evidențierea proiectelor

17) SUSTENABILITATEA PROIECTULUI:

Derularea proiectului la nivelul județului într-un număr mare de biblioteci

Pagina web a proiectului la nivelul bibliotecii județene

Implicarea comunităților locale, dezvoltarea de parteneriate

Colaborarea cu centrele de educație și cultură de la nivelul județului

18) BUGETUL PROIECTULUI:

Surse de finanțare proprii - Activitățile se vor desfășura în regim de voluntariat

Cofinanțator: Asociația Prietenii Bibliotecii - ZALĂU

ALȚI PARTENERI ÎN PROIECTUL „SUNTEM PRIETENII TĂI! - MODELE DE VIAȚĂ!”:

Poliția Municipiului (prevenirea abandonului școlar și a delincvenței juvenile)

Muzeul Județean de Istorie și Artă

Societăți Comerciale: asigurarea transportului copiilor, organizarea zilei de 1 Iunie

Inspectoratul Școlar cu școlile înscrise în proiect

Presa și televiziunea locală

Veronica Pop

ROLUL BIBLIOTECARULUI ÎN FORMAREA ȘI ÎNDRUMAREA UTILIZATORILOR

Biblioteca este locul unde se deschid toate șansele pentru a afla, a cerceta, a ști, ea se adresează publicului larg, tuturor celor ce, situându-se sub semnul concurenței și al competiției valorilor, aspiră să fie mai înțelepți, pentru că aici se împlinește acel drept fundamental al omului, care este accesul universal la informație.

Prin serviciile oferite, Biblioteca Județeană Sălaj reușește să-și îndeplinească rolul de popularizare a cărții, își atrage semenii în „lumea mirifică a acesteia”, satisface nevoia de cunoaștere prin lectură, dă informații precise tuturor celor care doresc să se apropie de carte.

Una din principalele misiuni ale bibliotecarului este aceea de a asigura utilizatorilor asistență specializată, de a ajuta la formarea deprinderilor necesare pentru găsirea, folosirea și evaluarea informației de către ei înșiși. Activitatea cu utilizatorii trebuie să se bazeze pe un sistem chibzuit de forme și procedee de muncă, adaptate specificului fiecărei vârste și categorii socio-profesionale, în concordanță cu interesele lor de informare, de cultivare și de destindere.

Vârsta de la 7 la 14 ani este perioada la care începe educația viitorului cititor, căci, de dezvoltarea deprinderilor temeinice de lectură, înrădăcinate în primii ani și de dezvoltarea simțului estetic din această perioadă depinde în mare măsură formarea lor ca cititori fideli. Deci bibliotecarul trebuie să acorde o mare atenție acestei categorii de utilizatori, să le ofere o îndrumare diferențiată și adecvată fiecăruia în parte. El trebuie să dezvolte și să întărească deprinderea de orientare independentă în alegerea lecturii, să le lărgască orizontul lecturii, trecând de la beletristică la alte domenii, să dea cartea potrivită la momentul potrivit.

Utilizatorii peste 14 ani au deja formate unele deprinderi de muncă intelectuală, rețin corect numele autorului și titlul cărții, fac deosebire între ediții, întocmesc recenzii, referate, comunicări pentru participarea la olimpiade și sesiuni de comunicări științifice, lucrează cu bibliografii. Îndrumarea către cartea de referință, în această perioadă, trebuie să fie făcută cu precădere de către bibliotecar tocmai pentru a se putea ghida în alegerea materialelor de la informația concretă, dar sumară la una bogată. Trec de la citirea fragmentară, impusă oarecum de programa școlară, la citirea integrală a unor opere voluminoase. Mulți tineri nu acordă suficient timp lecturii, sunt mai superficiali, se mulțumesc doar cu referatele scoase de pe internet. Totuși există și o categorie care preferă, în locul falselor relaxări din localuri, „dulcele efort al parcurgerii unor lecturi din

propriul univers sentimental și psihologic”. Am aflat că mulți dintre ei sunt interesați de informațiile din toate domeniile, de pildă cel al science-fiction-ului, al istoriei, geografiei, turismului, informaticii, religiei.

Utilizatorii aparținând grupei de vârstă 25-60 de ani dispun de tot mai puțin timp pentru lectură și aceasta este orientată în funcție de interesele lor:

- pregătirea și perfecționarea profesională
- învățarea diferitelor limbi străine pentru a putea munci în străinătate
- informarea privitoare la unele boli, diverse îndeletniciri practice profitabile (zootehnie, apicultură, piscicultură, cultivarea ciupercilor etc.)

Bibliotecarul intervine ori de câte ori este nevoie pentru a ajuta utilizatorii în găsirea informației dorite, dar intervenția se face întotdeauna într-un mod discret și niciodată imperativ, lăsând întotdeauna ca decizia în alegerea cărții să aparțină utilizatorului.

Nu este uitat nici publicul de vârstă a treia, căruia i se acordă o atenție deosebită mai ales că biblioteca le poate oferi o alternativă utilă și plăcută de petrecere a timpului liber. Tot pentru această categorie de public, biblioteca a deschis un punct de împrumut cu sală de lectură în incinta Clubului

Pensionarilor. Nici telenovelele cele mai îndrăgite nu-i pot îndepărta de filele cărții tipărite.

Fondul de carte de la Secția de împrumut pentru adulți l-am organizat astfel încât să scoatem în față colecția cea mai solicitată de o anumită categorie de public (se evidențiază astfel rafturi cu: literatură de loisir, cărți pentru învățarea limbilor străine, culegeri și antologii pentru bacalaureat și admitere, noutăți editoriale etc.)

Accesul liber la raft permite o apropiere a utilizatorului de carte, dar aceasta nu înseamnă că rolul bibliotecarului în îndrumarea lecturii scade, ci se transformă. Bibliotecarul este un mediator între carte, informație, utilizator și un specialist în domeniul informației. El îndrumă și orientează publicul în:

- utilizarea mijloacelor de informare
- utilizarea materialelor de referință
- regăsirea publicațiilor la raftul liber

Bibliotecarul intervine doar atunci când utilizatorul este în criză de timp, nu se descurcă sau când manifestă o anume nerăbdare în a căuta singur informația.

Cel mai mare dușman al nostru este timpul. Totdeauna când utilizatorii vin cu solicitări mai puțin precise, bibliotecarul trebuie să intervină de fiecare dată, se stabilește un dialog între bibliotecar și utilizator, în urma căruia bibliotecarul e nevoit să intuiască nevoia de informare a celui cu care dialoghează și să îi ofere în cel mai scurt timp publicația de care are nevoie, deoarece aceștia manifestă aproape întotdeauna nerăbdare. În consecință, bibliotecarul trebuie să manifeste răbdare și calm pentru a putea satisface toate categoriile de utilizatori:

- unii mai hotărâți care știu ce vor
- alții mai timizi, pentru a le îndepărta sentimentul de nesiguranță și indecizie în a-și alege o carte, de a-i îndruma și a le recomanda o lectură pe gustul și dorința lor
- utilizatori care nu își exprimă clar cererea, neștiind exact ce anume caută
- utilizatori care presați de timp, refuză să dea explicații și preferă să plece fără a împrumuta, motivând că revin în altă zi
- utilizatori care, pur și simplu, resping ideea de a fi ajutați de bibliotecar, căutând până găsesc informația sau documentul dorit

Totuși, cea mai mare parte a utilizatorilor au nevoie de asistența unui bibliotecar în căutarea sau obținerea informațiilor mai ales atunci când vin doar cu titlu pentru un referat, o comunicare sau un eseu fără un minim de bibliografie. Mă refer aici, în special, la grupul țință - elevi, care în perioadele de evaluare a cunoștințelor vin în număr foarte mare la bibliotecă cu astfel de solicitări. De aceea, personalul secției întocmește adevărate liste bibliografice, accesând baza de date a bibliotecii după cuvânt cheie și introduce noi vedete de subiect, mai ales la înregistrările mai vechi.

Timpul de căutare este mult îmbunătățit de facilitățile oferite de calculatorul electronic. Ei s-au arătat interesați de căutările unor cărți sau tematici pe care baza noastră de date le oferă într-un timp foarte scurt.

Ce așteaptă utilizatorul de la bibliotecă și ce poate biblioteca să-i ofere prin priceperea, interesul și profesionalismul bibliotecarului?

Un bibliotecar trebuie să stăpânească în primul rând foarte bine colecția și s-o facă accesibilă utilizatorilor în funcție de cerințele acestora. El trebuie să înțeleagă bine o cerere de informare, să facă conexiuni între domeniile de interferență a tematicii solicitate pentru a putea răspunde cât mai bine calitativ cererii formulate. Satisfacția cititorului nu poate fi deplină decât atunci când găsește ceea ce dorește sau când i se oferă peste așteptările sale și aceasta nu se realizează decât prin calitatea colecțiilor și a serviciilor pertinente ale bibliotecarilor.

Bibliotecarul își ajută, așadar utilizatorii de toate vârstele să se pregătească pentru a trăi într-o lume în care progresul științelor se accelerează neîncetat, ceea ce impune nu numai o informare completă și însușirea unor metode de lucru cu cartea, ci și stimularea creativității.

Bibliotecarul trebuie să-și facă simțită prezența, să-i cunoască bine pe cei ce doresc să-i devină cititori, să-i ajute să fie în măsură să se descurce în „labirintul” cunoașterii, să-i ofere fiecăruia cărțile și instrumentele muncii cu cartea, necesare pentru școală, pentru viață. Pentru a-i face să ne viziteze trebuie să-i „căutăm”, să-i încurajăm să ne calce pragul fără rezerve, să le incităm și să le satisfacem curiozitatea de a cunoaște mai mult. Pentru noi, bibliotecarii, este extrem de important să putem demonstra colectivității pe care o servim că informația oferită de un specialist este consistentă, cuprinzătoare, la zi. Este important ca societatea să conștientizeze că numai un specialist îi poate furniza într-adevăr informația de care are nevoie.

Pap Erika

DISEMINAREA INFORMAȚIILOR DE PROPRIETATE INDUSTRIALĂ PRIN INTERMEDIUL BIBLIOTECILOR PUBLICE

În perioada 28-30 noiembrie s-a desfășurat la Sinaia **Seminarul național de formare în domeniul proprietății industriale pentru bibliotecarii din bibliotecile publice, parteneri OSIM** (Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci), Biblioteca Județeană „I.S. Bădescu” Sălaj semnând parteneriatul cu această instituție în anul 2006.

Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci își desfășoară activitatea ca organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu autoritate unică pe teritoriul României în asigurarea protecției proprietății industriale..

Serviciile oferite sunt grupate astfel: servicii de informare generală, servicii în domeniul brevetelor de invenție, servicii în domeniul mărcilor, servicii în domeniul desenelor și modelelor industriale, servicii editoriale și tipografice, servicii de bibliotecă și sală de lectură.

„Rațiunea existenței serviciilor OSIM rezultă din cantitatea uriașă de informații publice în domeniul proprietății industriale pe care OSIM o gestionează. Prin punerea la dispoziția publicului a unui fond important de informații, OSIM oferă posibilitatea tuturor agenților economici, în primul rând, de a se înarma cu argumente solide în luarea deciziilor economice într-o perioadă de tranziție.

Colecțiile de documente de proprietate industrială reprezintă una din cele mai importante surse de informații în domeniu, sursă care se cere exploatată mult mai intens decât este în prezent.” (www.osim.ro)

Prin atragerea bibliotecilor publice ca parteneri OSIM se dorește diseminarea informațiilor din domeniul proprietății industriale. Pentru aceasta e nevoie ca bibliotecarii să fie informați despre sistemul național și internațional al protecției proprietății industriale, despre importanța protejării acesteia, despre procedura de înregistrare, cum se solicită un serviciu OSIM, cum se depune o cerere de brevet, o cerere de înregistrare a unei mărci, precum și despre problematica combaterii pirateriei și contrafacerii.

În acest sens s-a organizat și acest seminar la care au participat cele 13 biblioteci publice, deja parteneri OSIM, printre care și biblioteca noastră.

Așadar, am avut și eu plăcerea să particip la această întâlnire profesională în domeniul proprietății

industriale, iar temele dezbătute au fost de mare interes pentru mine și mi-au răspuns multor întrebări privitoare la invenții, mărci, indicații geografice, desene și modele industriale, toate constituind elemente ale acestui tip de proprietate. Am reușit să mă familiarizez cu noțiunile esențiale și să iau cunoștință de serviciile oferite de OSIM, de metodologia depunerii unei cereri de brevet, de marcă sau design, de importanța protejării proprietății industriale.

Cuvântul de deschidere „Proprietatea industrială și bibliotecile” al directorului general OSIM Gábor Varga, a explicat de ce se dorește perfectarea unui astfel de parteneriat între instituția condusă de dânsul și bibliotecile județene: „... în patrimoniul acestor instituții publice intră în mod firesc și rezultatul final al creativității tehnice: brevetul de invenție.”

Pe parcursul celor trei zile, durata întregului seminar, s-a subliniat importanța diseminării informațiilor de proprietate industrială și prin intermediul bibliotecilor publice și s-au punctat chestiuni extrem de interesante și importante, care mi-au stârnit cu adevărat interesul pentru întrebări. Ce este proprietatea industrială, de ce trebuie să o protejăm și să o promovăm?, Ce este un brevet de invenție, ce drepturi au titularii unui astfel de brevet, cum se acordă un brevet și de ce sunt necesare acestea? Ce este o marcă sau un desen industrial, care sunt utilitățile lor și cum se înregistrează acestea?

D-l director CNIS Bogdan Boreschievici ne-a introdus în miezul problemei lămurindu-ne că proprietatea industrială, alături de drepturile de autor, constituie proprietatea intelectuală, rodul creativității și inventivității umane. Acest tip de proprietate este imperios necesar a fi protejată deoarece prosperitatea și progresul umanității depind de creativitatea ei în domeniul tehnic și cultural, iar protecția juridică a creațiilor noi încurajează investițiile și conduc la alte inovații, stimulează creșterea economică și îmbunătățesc calitatea vieții.

Prin temele dezbătute pe parcursul seminarului (documentarea – primul pas spre înregistrare; cum se citește un document de P.I.; serviciile OSIM; cum se solicită un serviciu? cine ne poate ajuta? cui ne adresăm pentru ajutor și cum se primește acesta?; apărarea dreptului de P.I.; introducerea în problematica combaterii pirateriei și contrafacerii; cum se depune o cerere de brevet, o cerere de înregistrare a unei mărci sau a unui desen?; utilizarea internetului pentru documentare: site-uri de P.I. și baze de date - *espacenet*, mărci naționale, baze de date a mărcilor înregistrate) s-au atins punctele esențiale ale acestui domeniu atât de fascinant.

Workshop-urile, numeroasele materiale informative puse la dispoziție, precum și toate informațiile sistematic și clar furnizate au reușit inițierea bibliotecarilor în acest domeniu, astfel încât să putem oferi potențialilor utilizatori informații utile privind brevetele, legea brevetelor de invenție, dreptul de autor și drepturile conexe, brevetarea invențiilor în străinătate, inovația în România și în străinătate, dreptul de PI, protecția PI, dar și completarea cererilor de înregistrare a unei mărci sau a unei invenții, căutarea în baze de date etc.

Motivațiile în alegerea bibliotecilor publice ca parteneri OSIM au fost instinctive și logice: acestea acoperă un teritoriu vast - cca. 2300 de unități, se adresează unei game largi de persoane (de la 1 an la peste 80), sunt bine motivate pentru a servi comunitatea locală, sunt un sistem complementar al sistemului de învățământ, au un personal orientat pozitiv, sunt puse în situația de a face management, marketing, de a fi creative.

În multe țări ale Europei există o astfel de colaborare de multă vreme, colaborare care funcționează foarte bine.

Sperăm într-un parteneriat eficient, iar împreună să conștientizăm comunitatea de importanța promovării și protejării proprietății intelectuale.

Alina-Diana Rus

DULCEA SCLAVIE A LECTURII

“Nu iaste altă mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților” - este poate cea mai cuprinzătoare definiție a actului magic al lecturii dată de cronicarul moldovean Miron Costin.

La ce sunt bune cărțile? La totul și la nimic! Mulți ar spune că se poate trăi foarte bine și fără să citești. Poate milioane de oameni n-au deschis niciodată o carte. A încerca să le explici ce pierd este același lucru cu „a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart”. (Nicolae Manolescu).

Verbul „a citi” ca și „a iubi” nu suportă imperativul! Actul lecturii rămâne, deci, o opțiune personală.

Cartea ascunde în paginile sale „firave” un univers magic, nebănuit, o lume aparte, care îți permite să fugi de realitate și să te transpui în pielea personajelor. Pentru o clipă poți fi tot ceea ce îți-ai dori și poți călători pe aripile măiestre ale imaginației.

Pentru generațiile actuale bombardate de vulgaritatea sau violența unor programe TV, de invazia jocurilor pe calculator, plăcerea lecturii trebuie indusă, cultivată. Cei obișnuiți încă din copilărie cu lecturarea cărților, vor citi cu siguranță și la maturitate.

Lectura a fost și este o modalitate de dezvoltare intelectuală pentru oricine. Citind, indiferent de vârstă, îți lărgești orizonturile și îți îmbogățești limbajul.

Tot mai multe sondaje arată că oamenii citesc din ce în ce mai puțin. Timpul alocat altădată citirii unui roman este folosit acum pentru ore interminabile de navigat pe Internet. De multe ori auzim în jurul nostru „când să mai ai timp pentru citit?”

timpul lecturii este întotdeauna un timp furat altor preocupări, dar care reușește - ca și timpul dedicat iubirii - să dilate timpul vieții.

În profesiunea mea de bibliotecar, din discuțiile cu utilizatorii bibliotecii, am încercat să aflu ce mai citesc tinerii azi, pe ce criterii își aleg cărțile, ce cărți au avut un impact

deosebit asupra lor, dacă preferă lectura în locul unui alt mijloc de relaxare, etc.

Lectura ocupă un loc important în preocupările tinerilor cu un nivel de școlarizare ridicat, însă mulți își petrec o bună parte a timpului în fața televizorului sau accesând diferite programe pe internet. Toți subiecții sunt unanim de acord că nu au timp suficient pentru lectură pe cât și-ar dori și aleg cărțile în funcție de nevoile și preocupările de moment sau de stările sufletești. Consumul de carte este determinat, în general, de trebuințele școlare și profesionale. Opțiunile pentru un anumit tip de lectură pot fi foarte bine evidențiate de cuvintele lui Mircea Eliade: „cetim ca să trecem examene” (lectura de studiu), „ca să omorâm timpul” (lectura de relaxare) sau „cetim din profesiune” (lectura informativă).

Trebuie să-i citez și pe cei care au avut bunăvoința să-mi împărtășească părerile lor cu privire la locul și importanța lecturii în preocupările personale.

- I.S. (studentă) - citesc pentru a fi informată, pentru a avea un subiect de discuție, pentru a mă relaxa. Aleg o carte după volumul vânzărilor, mediatizare sau recomandările prietenilor. Un impact asupra mea pot spune că au cărțile de automotivare sau perfecționare de genul **Secretele succesului** a lui Dale Carnegie.
- T.Ț. (elevă) - citesc cărțile care mă ajută să-mi îmbogățesc cultura generală, cărțile care au o morală, care mă fac să observ viața și dintr-o altă perspectivă.
- V.S. (muncitor) - Ce citesc tinerii? mai citesc tinerii? Nu știu! Eu sunt profund dezamăgit de generația actuală care preferă Internetul, televizorul, jocurile pe calculator, decât o carte. Eu nu pot să adorm dacă nu citesc ceva, îmi place mai ales literatura filosofică.
- M.M. (jurnalist) - citesc mult pentru că îmi place, prefer să citesc decât să mă uit la TV, considerând că îmi ocup timpul cu ceva util. De obicei , aleg cărți din domeniul comunicării și beletristică (Umberto Eco, A.J. Cronin, Al. Dumas, St.King, etc.)
- C.S. (student) - viața noastră ar fi cu adevărat săracă dacă ar fi lipsită de cărți. Ele sunt principalele mijloace pe care le folosim pentru a ne îmbogăți orizontul mintal, în afara contactelor și experiențelor noastre de zi cu zi. Cărțile reprezintă unicul nostru mijloc de comunicare cu marile spirite care au trăit de-a lungul timpului - filosofi, istorici, poeți, esești, oameni de știință, scriitori.
- M.P. (muncitor) - treceam printr-o perioadă tulbură - probleme, situații încurcate din care nu vedeam ieșirea. Atunci mi-a căzut în mână cartea „Conversații cu Dumnezeu” și acolo am găsit răspunsurile pe care le căutam. De atunci, am început să citesc constant (nu prea m-au interesat cărțile până atunci), mai ales cărți de autocunoaștere, cărți religioase și viața mea este alta.
- L.B. (elevă) - cărțile sunt prietenii noștri de-o viață și cei mai buni tovarăși pe care îi avem, niciodată inoportuni și întotdeauna la îndemână.

Însă, printre cei care au acceptat să-mi împărtășească gândurile lor cu privire la preferințele de lectură, am întâlnit și adevărați „sclavi” ai cititului, adevărați devotori ai cărții. Răspunsurile lor vă vor convinge:

- P.C. (scriitor) - aproape toți prietenii mei sunt morți - marii scriitori ai literaturii universale mi-au devenit prieteni prin cărțile lor. Socrate, Platon, Shakespeare, Tolstoi și-au scris cărțile cu mult timp înainte ca eu să mă nasc, deci ei n-au știut că-mi vor deveni prieteni atât de dragi. Acești prieteni pe care mi i-am făcut citindu-le cărțile sunt peste tot pe unde mă duc. Când mă simt singur și mi-e dor de prietenii mei scriitori, merg la bibliotecă și-mi trec degetele peste acest „recif de corali” și ei mă salută.
- R.O. (profesor) - iubirea mea de cărți este uriașă și mă simt întotdeauna apropiat de ele. Umanitatea ar fi infinit mai săracă din toate punctele de vedere dacă nu ar fi existat marile cărți care au hrănit civilizația umană încă din cele mai vechi timpuri.
- P.V. (student) - există persoane care se bucură când își cumpără de mâncare, alții când își cumpără de îmbrăcat, unii când își iau o mașină... pentru fiecare dintre ei, acele lucruri îi fac fericiți. Eu, când reușesc să-mi cumpăr cărți, și cărțile sunt pentru mine acele care te îmbogățesc sufletește, sunt cel mai fericit om de pe Pământ.

Din toate aceste răspunsuri se desprinde o singură concluzie: omul care citește se reinventează cu fiecare lectură, se schimbă imprevizibil.

Am să închei cu o frază a lui Nicolae Iorga care, în memoriile sale, înalță un adevărat imn cărților: „O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă datorez că sunt om, că sunt om adevărat...”

Dalia Mintăș

DIN CELE MAI FRUMOASE ACTIVITĂȚI ALE ANULUI**NICOLAE TITULESCU**

4 martie 1882 - 17 martie 1941

- 125 de ani de la nașterea juristului, diplomatului și omului politic român -

„...Eu care sunt pământean, adânc pământean, eu care particip de atâția ani la viața internațională fără a uita că sunt român, eu care sunt un soldat al țării mele în tranșeele păcii și care n-a cunoscut încă demobilizarea, eu care am văzut toate țările la ele acasă sau la muncă spre a ajunge la concluzia că nimic nu poate prețui mai mult ca glia părintească...”

Cel care a adus acest vibrant omagiu țării sale s-a născut la 4 martie 1882 la Craiova. Nicolae Titulescu și-a luat doctoratul în drept la Paris, a ajuns profesor universitar la 23 de ani, deputat la 30 de ani și ministru la 35 de ani, nefiindu-i nimic străin din viața politică a țării, din frământările sociale ale acesteia.

Elementul fundamental, permanent al gândirii și practicii diplomatului român l-a reprezentat respectarea suveranității și independenței naționale, a integrității teritoriale a tuturor statelor. Recunoașterea suveranității statelor, afirmă el, reprezintă „piatra unghiulară a edificiului vieții internaționale” în lumea contemporană. Cu ocazia întâlnirilor diplomatice pe care le-a avut Titulescu declara „vrem să fim prietenii tuturor națiunilor fără excepție, dar în treburile noastre nu primim ca stăpâni decât pe noi înșine”. Apărarea drepturilor și intereselor României a constituit vreme de aproape două decenii obiectivul întregii activități diplomatice a lui Nicolae Titulescu.

Nicolae Titulescu a fost unul dintre cei mai activi luptători pentru pace ai timpului său. Concepția lui despre pace a fost formulată, cu claritate în mai multe dintre discursurile sale celebre:

- Dinamica păcii
- Progresul ideii de pace
- Ordinea în gândire

„Pacea înseamnă înainte de toate o stare de spirit alcătuită din încredere, din înțelegere reciprocă și din nădejde în ziua de mâine. Pacea nu se proclamă. Pacea se cucerește”.

Ceea ce îndeamnă la studiu și reflecții este actualitatea bogatului fond de idei privind construirea păcii, scoaterea războiului în afara legii, soluționarea conflictelor dintre state prin mijloace politice.

Într-o lume care ar fi trebuit să devină, în concepția sa, un univers al păcii, al stabilității, al cooperării și progresului, el s-a străduit să sădească în conștiința opiniei publice, a comunității internaționale o nouă mentalitate pașnică, să elucideze cauzele războiului și să indice cauzele care ar fi permis excluderea folosirii forței.

La 20 octombrie 1932 Nicolae Titulescu a fost numit pentru a doua oară ministru al afacerilor străine ale României. Diplomatul român era considerat unul dintre reprezentanții de seamă ai puterilor mici, un om politic dotat cu o înțelegere reală a chestiunilor internaționale. „Noi vrem, spunea Titulescu, prietenia tuturor marilor puteri fără deosebire: a Franței, a Marii Britanii, a Germaniei, a Italiei, a URSS-ului, suntem gata să aducem tuturor acestor mari puteri dovezile concrete ale sincerei noastre dorințe de a trăi cu ele în pace și prietenie. Dar în schimb nu vom renunța niciodată în favoarea nici uneia și nici chiar în favoarea tuturor marilor puteri împreună, la principiul egalității statelor, adică la dreptul suveran de a dispune fiecare de soarta noastră și de a nu primi niciodată o hotărâre care să ne privească, la care noi nu am fi consimțit.”

Evenimentele din 1940, culminând cu Dictatul vienez, l-au îndurerat profund pe Titulescu aflat departe de țară și neputincios să acționeze. Fizic și moral se dezorganiza și se descompunea paralel cu mutilarea României Mari pe care o apărase cu tot sufletul, înțelepciunea și talentul său.

Și-a petrecut ultimii ani în sudul Franței, ca un exilat. Nicolae Titulescu a murit la Cannes pe 17 martie 1941, chinuit de suferințe fizice și de faptul că temerile sale cele mai cumplite erau confirmate în primele luni ale celui de-al Doilea Război Mondial. Titulescu și-a alcătuit epitaful într-o scrisoare către sora sa, Cornelia Nenișor, în mai 1939: „Străinul e tot străin. Prin tot ce am făcut am dovedit că sunt român și că mi-am iubit patria”. O inimă mare care aparținuse nu numai României, ci și umanității întregi încetase să bată.

În cinstea personalității sale au apărut case memoriale și numeroase bulevarde de mare circulație care-i poartă numele. Reședința sa din București a devenit sediul Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale. Titulescu se bucură acum de recunoașterea și respectul pe care atât de mult le-a meritat.

Marea personalitate a lui Titulescu a fost apreciată elogios de presa vremii, de mari personalități politice și culturale ale Europei. Unul din cele mai răspândite ziare de seară din Anglia, în editorialul Titulescu scria: „Domnul Titulescu este nu numai o personalitate. El este simbolul unei politici. El este omul menținerii tratatelor de pace la a căror redactare a contribuit.”. În el se rezumă o civilizație veche ce coboară din vechii umaniști, din veacurile trecute. El nu s-a ridicat decât după război, dar de atunci a fost o forță europeană aproape fără pereche.

Eduard Beneš, ministru de externe cehoslovac, declara: „Titulescu a fost una dintre personalitățile cele mai distinse ale vieții internaționale dintre cele două războaie. El a fost cel mai mare campion al *Micii Înțelegeri* și unul din oratorii cei mai străluciți ai lumii”.

George Enescu era și el mândru de marele lui contemporan declarând: „nu l-am cunoscut prea bine pe Nicolae Titulescu, deoarece nu aveam contingentă cu lumea politică, dar îmi amintesc adesea cât eram de mândru ca român să văd lumea întreagă admirându-l și aducând omagii acestei inteligențe brilante”. Același sentiment îl stăpânește și pe Tache Ionescu: „un mare, un extraordinar talent, a urcat la tribună și acest talent este al nostru. Titulescu nu și-a făcut doar cel mai strălucit debut din istoria elocinței parlamentare românești, dar acest debut l-a catalogat dintr-o dată drept gânditor și orator”. M. M. Litvinov, ministru de externe al URSS-ului, apreciază: „a fost un mare diplomat, unul din cei mai iluștri ai perioadei dintre cele două războaie mondiale”.

Peste toate aceste aprecieri inima Elenei Văcărescu țipa de durere „A murit Titulescu! Marele nostru Titulescu nu mai este! Ce ființă minunată am pierdut: enigmaticul maestru al verbului cu forța sa extraordinară a cărui siluetă se proiecta pe toate orizonturile politice”.

Gavril Șerban

FESTIVALUL

„PRIMĂVARA POETILOR“ / *Le Printemps des Poetes*

Zalău 12-18 martie 2007

Coordonator: dir. FLORICA POP

Luni, 12 martie

Ora 16.00 - Deschiderea festivă a Festivalului, *Sala de lectură a Bibliotecii Județene „I.S. Bădescu” Sălaj*

- expoziție de carte: „**Poeți sălăjeni**” (Marcel Lucaciu, Daniel Săuca, Daniel Augustin Hoblea, Dina Horvat, Viorel Mureșan, Ion Pițoiu Dragomir, Luiza Zaharia, Ileana Petrean, Ioan Ardelean, Györfi Deák Elisabeta Simone, Viorel Tăutan, Vladimir Pop Mărcanu, Bodea Sălăjean Silvia, Vasile Rusu, Viorel Varga, Müller Dezső, Simonfy József

- Recital din opera poetilor prezenți

Mărți, 13 martie

Ora 15.30 - „Cu poezia, mereu tineri” - recital de poezie, expoziție de carte - *Clubul Pensionarilor Zalău*

Miercuri, 14 martie

Ora 13.00 - **Atelier de creație** - membrii Clubului Copiilor vor alcătui un poem, editarea unei broșuri cu creațiile participanților, *Secția împrumut pentru copii*

Joi, 15 martie

Ora 17.00 - „DOR” - Recital extraordinar, spectacol de muzică folk, versuri din folclorul românesc, invitat special: actorul Paul Antoniu, *Casa de Cultură a Sindicatelor Zalău*

Vineri, 16 martie

„Să ne hrănim sufletul cu poezia” - împărțirea de fluturași conținând versuri din opera poetilor aniversați în anul 2007, *școli, licee*.

- **ALEKSANDR SERGHEEVICI PUȘKIN** (1799-1837) - 170 de ani de la moartea scriitorului
- **JOHANN WOLFGANG von GOETHE** (1749-1832) - 175 de ani de la moartea scriitorului german
- **ALFRED de MUSSET** (1810-1857) - 150 de ani de la moartea scriitorului francez
- **GEORGE TOPÂRCEANU** (1886 -1937) - 70 de ani de la moartea poetului român
- **GEORGES BRAQUE** (1882 - 1963) - 125 de ani de la nașterea poetului francez
- **DSIDA JENŐ** (1907-1938) - 100 de ani de la nașterea poetului maghiar
- **GEORGE BACOVIA (GEORGE VASILIU)** (1881 - 1957) - 50 de ani de la moartea poetului român
- **TUDOR ARGHEZI (ION THEODORESCU)** (1880-1967) - 40 de ani de la moartea poetului român
- **CHARLES BAUDELAIRE** (1821-1867) - 140 de ani de la moartea poetului francez
- **BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU** (1836-1907) - 100 de ani de la moartea scriitorului și istoricului român
- **ION AGÂRBICEANU** (1882 -1963) - 125 de ani de la nașterea scriitorului
- **WALTER SCOTT** (1771 - 1832) -175 de ani de la moartea scriitorului scoțian
- **JALAL ad-DIN MUHAMMAD RUMI** (1207 - 1273) - 800 de ani de la nașterea poetului persan
- **ARANY JÁNOS** (1817-1882) -125 de ani de la moartea poetului maghiar

• **ALFRED JARRY** (1873-1907) -100 de ani de la moartea dramaturgului, romancierului și poetului francez-

• **ÁPRILY LAJOS** (1887- 6 august 1967) - 120 de ani de la nașterea și 40 de ani de la moartea poetului și traducătorului

• **MIHAI BENIUC** (1907-1988) -100 de ani de la nașterea scriitorului și poetului român

• **ADY ENDRE** (1877 - 1919) - 130 de ani de la nașterea poetului maghiar

• **JÓZSEF ATTILA** (1905-1937) - 70 de ani de la moartea poetului maghiar

Sâmbătă, 17 martie

„Din poezia de dragoste a lumii“ - selecție de versuri, vizionări Video, DVD, din opera celor mai cunoscuți poeți români

PROIECT CULTURAL

TEMA PROIECTULUI: Concurs literar - CEL MAI BUN POVESTITOR

DENUMIREA PROIECTULUI: Copilăria lui Constantin Brâncuși - 50 de ani de la moartea artistului

ARGUMENT: - transmiterea prin intermediul lecturii, către copii, a mesajului informațional despre valorile culturii românești - în speță, Constantin Brâncuși

- OBIECTIVE:
- aniversarea a 50 de ani de la moartea sculptorului
 - dezvoltarea sentimentului de prietenie și comunicare între copii
 - stimularea spiritului competitiv la copii
 - dezvoltarea la copii a capacității de autoapreciere, dar și de apreciere a semenului
 - dezvoltarea capacității de exprimare orală
 - dezvoltarea interesului pentru lectură, respectiv cunoaștere
 - stimularea potențialului artistic.

SUSȚINĂTORII ȘI BENEFICIARII PROIECTULUI (sau publicul vizat):

- copii ai clasei a III-a - Liceul de Artă „Ioan Sima” Zalău - învățător Cornel Mureșan
- copii ai clasei a IV-a - Școala Generală „Gheorghe Lazăr” Zalău - învățător Maria Grigoruț

- copii ai clasei a V-a C - Școala Generală „Simion Bărnuțiu” Zalău, diriginte
- prof. Maria Pădureanu

TIMPUL ȘI LOCUL DESFĂȘURĂRII: Luni, 19.03.2007, Secția pentru copii a Bibliotecii Județene.

METODOLOGIA ORGANIZĂRII ȘI DEFĂȘURĂRII PROIECTULUI (CONCURSULUI):

- Luceferi (C. Brâncuși - 50 de ani de la moartea sculptorului român)

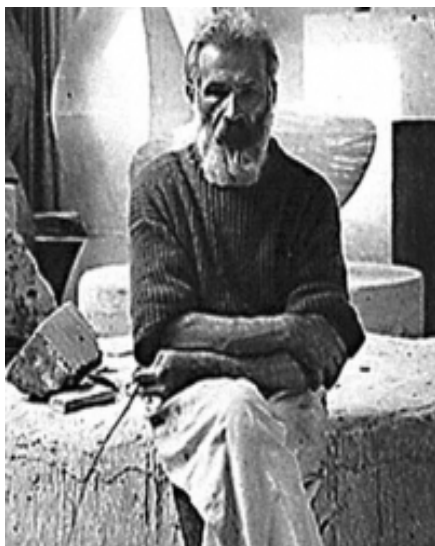
- realizarea unei expoziții tematice
- au fost contactați susținătorii proiectului
- am stabilit bibliografia recomandată pentru concurs, respectiv cartea *Toiagul ciobănesc*, povestea *Copilăria lui C-tin Brâncuși* - autor Helen Kay București: Editura Ion Creangă, [1986]. Cartea cuprinde povestea copilăriei lui Brâncuși, în 11 capitole, fiecare capitol purtând un subtitlu reprezentativ
- au fost selectați 11 copii astfel încât fiecare capitol să fie povestit de un copil, menționându-se de către concurent și titlul povestirii
- a fost numit un juriu (2 - 3 persoane) între care obligatoriu un bibliotecar și un profesor de limba și literatura română, juriu care a făcut aprecierea concurenților în funcție de:
 - o exprimarea corectă din punct de vedere gramatical
 - o exprimarea literară (folosirea / redarea în povestire a unor expresii stilistice alese)
 - o exprimarea artistică
 - o interpretarea artistică
 - o originalitatea interpretării
 - o conciziune (aproximativ 5 - 6 minute)

DESFĂȘURAREA PROPRIU-ZISĂ A CONCURSULUI:

- bibliotecarul responsabil cu organizarea și desfășurarea acestui concurs a făcut o scurtă referire la motivația acestuia și o scurtă trecere în revistă a câtorva date legate de viața și activitatea artistului, altele decât cele din bibliografie, în scopul familiarizării copiilor cu subiectul concursului

Constantin Brâncuși s-a născut la 19 februarie 1876 în satul Hobița, comuna Peștișani, județul Gorj, într-o familie de țărani. Urmează școala primară la Peștișani și Brădiceni, continuând cursurile la Școala de Arte și Meserii din Craiova. Se înscrie apoi la Școala Națională de Arte Frumoase din București.

În anul 1904 (la numai 31 de ani) ajunge la Paris unde va lucra în atelierul cunoscutului sculptor francez, Auguste Rodin, iar din anul 1907 va lucra singur.

În anul 1913 sculpturile sale ajung în expoziții de artă din Paris, București, Londra, München, New York, Chicago, Boston. La New York a avut 3 expoziții personale; 57 de expoziții colective: 23 în SUA, 5 în România, 13 în Anglia, Canada, Brazilia, Olanda, Germania.

Minunate sunt cuvintele unui scriitor român, Geo Bogza, care între altele spune despre Brâncuși: „Tăind piatra și lemnul cu mâinile lui de țaran din Gorj, Brâncuși a creat pasărea măiastră și coloana fără sfârșit...”

Deși s-a stins din viață, zburând spre cerurile înalte în martie 1957, prin arta sa, el rămâne veșnic.

La 19 martie 2007 am comemorat 50 de ani de la intrarea sa în veșnicie.

Și, ce omagiu mai minunat i-am fi putut aduce noi, copiii mai mici - acestui mare artist - , decât acela de a ne îmbogăți mintea și sufletul citind **POVESTEA COPILĂRIEI LUI BRÂNCUȘI**, din cartea *Toiagul ciobănesc* scrisă de Helen Kay.

Am felicitat toți copiii care au citit cartea sau măcar câte o povestioară din ea și care s-au străduit să ne povestească și nouă, celorlalți, cele citite, în cadrul Concursului literar: **CEL MAI BUN POVESTITOR!**

- s-a citit lista cu numele și școala participanților la concurs
- s-a explicat modul de desfășurare propriu-zisă a acestuia cu recomandările necesare
- s-au menționat criteriile de apreciere
- în ordinea capitolelor, cei 11 concurenți au povestit copilăria lui Constantin Brâncuși
- pentru a evita oboseala și monotonia, după primele 4 povestitori s-a intervenit cu un moment poetic - lectura poeziei - „Casa de la Hobița” din volumul de poezii *Pentru eterna vatră românească*, autor Nicolae Dragoș, în lectura elevei Andreea Zaharia - clasa a V-a C, Școala Generală „Simion Bărnuțiu”. Momentul poetic a fost urmat de un recital muzical susținut de un elev al Liceului de Artă „Ioan Sima“

- s-a revenit la concurs. După încă 4 povestitori s-a intervenit din nou cu un moment poetic - lectura poeziei - *Brâncușiana* - din volumul *Aer de tulnice*, Rusu, V., autor, în lectura aceleiași eleve și cu o audiție muzicală (recital de vioară)
- s-a continuat concursul

EVALUAREA: Până ce juriul a deliberat câștigătorii, copiilor li s-au prezentat imaginile câtorva din lucrările sculptorului (*Poarta Sărutului*, *Masa Tăcerii*, *Coloana fără sfârșit*) cu foarte scurte comentarii, și cu recomandarea organizării unei excursii școlare la Târgu Jiu precum și prezentarea expoziției realizate pentru acest eveniment.

S-a făcut premierea celui mai bun povestitor, 3 locuri câștigătoare, iar celorlalți 8 participanți li s-au înmânat diplome de participare.

CONCLUZII: Prin astfel de proiecte culturale realizate la Secția pentru Copii reușim să transmitem celor mai mici utilizatori:

- informații într-un mod atractiv și ușor de asimilat
- sentimentul participării active la evenimente culturale importante
- dorința de competiție și autoapreciere a talentului personal
- socializarea și colaborarea între școli
- dragoste față de valorile culturii române și universale
- atragerea spre lectură și bibliotecă

Ileana Neaga

PREMIERĂ EDITORIALĂ

Gheorghe Chende-Roman, *Dicționarul Etimologic al Localităților din județul Sălaj*

Marti, 20 martie a.c., a avut loc lansarea lucrării prof. drd. Gheorghe Chende-Roman, *Dicționar Etimologic al Localităților din județul Sălaj*.

Sala de lectură a Bibliotecii Județene “Ioniță Scipione Bădescu” a fost neîncăpătoare, poate și datorită valorii subiective pentru sălăjeni a cărții. Continuator al tradiției în studiul onomasticii de la universitatea clujeană, discipol al profesorului Ioan Pătruț și al academicianului Emil Petrovici, prof. univ. dr. Marius Ilie

Oros de la Facultatea de Filologie a Universității “Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, personalitate științifică bine cunoscută în lumea slavisticii, a făcut observații pertinente asupra dicționarului prezentat:

- până în momentul de față, este unica lucrare care analizează etimologia tuturor localităților unui județ

- dicționarul are o structură științifică impecabilă (...), foarte puține cărți, foarte puțini autori își permit a realiza și indicele de nume

- etimologizarea este foarte dificilă dată fiind problema grafiei generată de faptul că scribii locali n-au înțeles bine și n-au scris corect numele respectiv

- o altă etapă importantă - de a lega etimologia pur lingvistică de anumite elemente de obiceiuri, legende, istorii legate de numele respectiv

- m-a surprins finețea observației; sunt foarte bine și frumos explicate denumirile slave; aici l-a ajutat și specializarea pe care o are

- aș sublinia bibliografia foarte consistentă ca număr de pagini și ca valoare

Gabriel Vasiliu, cercetător științific la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară “Sextil Pușcariu”, a afirmat :

- județul Sălaj se bucură și de data aceasta de favorul de a beneficia de o lucrare, care sperăm să deschidă o serie din domeniul onomasticii. În lexicul fiecărei limbi, și în cazul limbii române din motive întemeiate, de

factură istorică, în primul rând, studiul antroponimiei și toponimiei are o importanță majoră. Onomastica cu toate ramurile ei, chiar și zoonimia, au avut și mai au conotații de factură politică și chiar juridică

- dicționarul etimologic scris cu pasiune de Gheorghe Chende-Roman este structurat pe 6 capitole: *Argument, Studiu introductiv* (format din 6 subcapitole), *Abrevieri, Simbolurile județelor, Glosar de termeni lingvistici, Scurt istoric al județului Sălaj*, care este însoțit de trei hărți: Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul- 1929; Județul Sălaj (1876) și Județul Sălaj (1968) - anul hotărârii noii împărțiri administrative a României. În componența volumului avem o bibliografie care cuprinde 229 de titluri și o bibliografie selectivă. Volumul mai beneficiază de trei rezumate (în lb. română, engleză și franceză). Suntem convinși că cititorii din România, chiar din Sălajul de astăzi, nu mai știu de frontiera Sălajului istoric, care ajungea până la granița cu Ungaria. Autorul cărții și nici cel care semnează aceste rânduri nu este un nostalgic, dar istoria adevărată nu trebuie modificată, ca să nu spunem alt cuvânt mai grav. Autorul, de la început, și-a propus să reabiliteze adevărul într-un domeniu în care uneori fantezia sau reaua voință a făcut carieră, și acest lucru îl va susține cu informații lingvistice și istorice

- Gh. Chende-Roman este conștient că pot să existe și alte păreri, doar este știut - stabilirea etimologiei unui cuvânt, uneori, este o adevărată aventură. Din cele 229 de titluri menționate în bibliografie, aproximativ 80 sunt lucrări de diplomă sau de licență, monografiile care au avut ca temă de cercetare localități din județ. Cei doi indici (de toponimie și antroponimie) ușurează consultarea lucrării. Pentru a înțelege o astfel de lucrare cititorul este obligat să *o studieze* (nu să o citească) cu atenție și cu siguranță rămâne cu multe informații.

- Cartea, în întregime, este o reușită și poate fi un reper pentru lucrări similare din alte județe.

Cu emoțiile firești unui asemenea eveniment care încununează circa cinci ani de trudă, profesorul drd. Gheorghe Chende-Roman a vorbit, pe scurt, despre ideea nașterii unei asemenea cărți, despre istovitorul, îndelungatul dar atât de plăcutul travaliu de scriere a ei și a mulțumit celor care l-au sprijinit, în primul rând familiei și în mod

deosebit Consiliului Județean Sălaj, fără de care această importantă lucrare nu ar fi putut ieși de sub tipar, cel puțin acum și în condițiile grafice deosebite în care a apărut.

Opinii și aprecieri asupra cărții au mai exprimat Ionel Penea și Tiberiu Marc, președintele Consiliului Județean Sălaj.

Dicționar Etimologic al Localităților din Județul Sălaj al prof. drd. Gheorghe Chende-Roman, a apărut la Edituri "Silvania", și "Caiete Silvane" (Zalău, 2007), va intra în toate bibliotecile universitare, bibliotecile județene din țară, bibliotecile comunale din județul Sălaj și, în măsura exemplarelor disponibile, în marile biblioteci școlare din Sălaj

(I.P.-P.)

În anul 2007, la 60 de ani, D-l prof. drd. Gheorghe Chende Roman a fost aniversat și omagiat la Biblioteca Județeană "Ioniță Scipione Bădescu" - Sălaj în cadrul manifestării de suflet "SĂLĂJENI LA EI ACASĂ", acordându-i-se diploma - OAMENI DE SEAMĂ AI SĂLAJULUI.

„SĂLĂJENI LA EI ACASĂ“

Continuând seria întâlnirilor de suflet: „*Sălăjeni la ei acasă*”, Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” Zalău - Sălaj, a organizat în data de 22 martie 2007, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Zalău, Sala de Conferințe, un **Recital omagial** - (PAUL ANTONIU) - „**VĂ DĂRUIESC IUBIREA**”, marele actor a fost însoțit și acompaniat de prof. **IOAN VELE**, solist vocal.

Au fost omagiați și invitați să participe la acest eveniment:

- invitat special: **ANTONIU PAUL** - actor cu o bogată carieră interpretativă, născut la LETCA(Sălaj), în 2 februarie

1937; carieră interpretativă de excepție; peste 150 de roluri

- **Florica Bud** - inginer, prozatoare (50 de ani de la naștere), născută la 21 martie 1951, la Ulmeni (azi județul Maramureș)
- **Viorica Bălănean** - învățătoare, autoare a unor lucrări cu profil didactic, (50 de ani de la naștere); s-a născut la 25 mai 1957, la Cuceu (Sălaj)
- **Ion Ivănescu** - profesor, colaborator la diferite reviste de specialitate, autor al monografiei orașului Jibou (75 de ani de la naștere), s-a născut la 12 februarie 1932 - Bușteni, din 1960 fiind profesor la Jibou până la pensionare
- **Horváth Iosif** - istoric (50 de ani de la naștere); membru în multe asociații și fundații culturale, colaborator și redactor de reviste; autor în mai multe volume colective; traduceri în colaborare
- **Mircea Mihai Lascu** - profesor (50 de ani de la naștere), s-a născut la 5 aprilie 1957, la Zalău; în prezent manager general și editor al Editurii „GIL” Zalău; colaborează la reviste de specialitate (matematică); a publicat în colaborare trei volume în domeniul matematicii

Au mai fost invitați, dar nu au confirmat:

- **Fazakas László** - preot, poet (50 de ani de la naștere); autor a trei volume de poezii, colaborator la diverse reviste, membru în asociații și fundații culturale
- **Mátis Géza** - poet (70 de ani de la naștere); autor a două volume de poezii
- **Cornel Brudașcu** - artist plastic (70 de ani de la naștere); multe din creațiile sale se găsesc la muzeul din Zalău și în numeroase colecții ale unor instituții
- **Fazakas Ferenc** - prozator (90 de ani de la naștere); a publicat un serial de memorii și un volum de proză
- **Ioan Pop** - epigramist (70 de ani de la naștere); a publicat numeroase epigrame în multe reviste; a fost președinte de cenaclu, membru al Uniunii Epigramiștilor Români; a publicat epigrame și în volume individuale (16 volume)

- **Horváth Gabriella-Maria** - chimistă (50 de ani de la naștere); colaborează la diferite reviste de specialitate; opera sa cuprinde un volum colectiv și trei volume proprii
 - **Eszenyei Mária** - profesor universitar, teolog (80 de ani de la naștere); a colaborat la reviste de specialitate; opera: un volum colectiv și două volume proprii
- Celor prezenți le-au fost acordate diplome și cărți valoroase.

Pentru ei și pentru numărul mare de invitați prezenți, actorul **ANTONIU PAUL** a susținut un **RECITAL** extraordinar: „**VĂ DĂRUIESC IUBIREA**”.

Cea mai mare bucurie a sărbătorii a fost aceea că nu s-a așternut uitarea peste oameni și fapte.

A fost o seară bogată spiritual, organizatorii promițând continuitate.

Florica Pop

130 DE ANI DE LA PROCLAMAREA INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI

„... De cele mai multe ori ceea ce căutăm în trecut este originea noului. Vrem să știm cum s-au născut ideile și formele de viață noi, care strălucesc în toată plenitudinea lor în vremurile de mai târziu, cercetăm fiecare epocă în primul rând de dragul făgăduințelor care le conține pentru epoca următoare.” Sunt cuvinte ale lui Johan Huzinga, istoric olandez, din cartea „Amurgul Evului Mediu”.

Eveniment remarcabil în istoria poporului român, Cucerirea Independenței de Stat a României, în 1877, plătită cu sânge de ostașii români în redutele de la Smârdan, Plevna și Grivița, a constituit încununarea năzuințelor de libertate ale românilor.

Năzuința seculară în zbuciumata istorie a poporului român, ideea de independență națională o regăsim subliniată cu tărie în programul Revoluției de la 1848 și îndeosebi în revendicările susținute după constituirea Statului Național Român, în 1859.

A fost o vreme, se precizează în „dorințele Partidei Naționale din Moldova”, publicate în 1848, când **VALAHIA ȘI MOLDOVA**, deși de sute de ani sub suzeranitatea Înaltei Porți, păstrau încă mai toate libertățile ce le fuseseră asigurate prin tratatele lui Mircea cel Bătrân și ale lui Bogdan. Amândouă țările aveau deplină neatârnamare, o cârmuire și Domn Național. Hotarele, instituțiile și religia erau respectate cu sfințenie, și, în sfârșit, toate însușirile a două state suverane destul de puternice pentru ca alianța lor să fie căutată de cei mai mari monarhi ai Europei.

Istoria confirmă că lupta pentru libertate și neatârnamare a reprezentat o constantă a întregii existențe a românilor. Cum este cunoscut, în anumite perioade, autonomia Principatelor Române a fost redusă, dar niciodată n-a fost desființată. Principatele Române se constituie într-un model pentru celelalte popoare din Balcani în eforturile de reglementare a raporturilor lor cu Poarta.

După Unire, țelul național primordial l-a constituit transformarea statutului de autonomie, oricât de largă era ea, în statut de independență absolută. Pentru atingerea acestui obiectiv s-au întocmit planuri concrete care aveau în vedere trei momente:

- o pregătire diplomatică spre câștigarea sprijinului marilor puteri, pentru realizarea acestui deziderat
- proclamarea independenței de către Parlamentul Țării
- negocieri bilaterale cu Poarta pentru aranjarea raporturilor româno - otomane pe baze noi.

Cu toată reacția negativă a Porții și poziției dezamăgitoare a puterilor garante, România n-a încetat să lupte pentru deplina sa independență, luptă ce se va accentua odată cu redeschiderea „**PROBLEMEI ORIENTALE**” ca urmare a răscoalei antiotomane a popoarelor din Balcani, reprimată cu extremă duritate de forțele otomane.

Criza Orientală de acum se înfățișează ca un fenomen extrem de complex, al cărui conținut era condiționat de evoluția contradicțiilor din epocă, pe care Nicolae Ciachir, bun cunoscător al istoriei Sud - Estului Europei, le grupează astfel:

- contradicții extrem de puternice între Imperiul Otoman și popoarele din Balcani, care au culminat cu înfruntări armate
- între Imperiul Otoman și parte dintre celelalte mari puteri, care doreau să ocupe poziții cheie din spațiul european dominat de Poartă
- între popoarele balcanice, care deși aveau un țel comun - înlăturarea dominației otomane, aveau și opțiuni proprii care veneau în contradicție cu interesele celorlalte
- de contradicții puternice era frământat și Imperiul Otoman în interiorul lui, care nu puteau să nu aibă repercusiuni asupra capacității sale de supraviețuire.

Având în vedere complexitatea situației, România trebuia să-și definească poziția față de conflict, în ansamblu, și să-și fixeze opțiunile strategice privind folosirea conjuncturii internaționale în vederea promovării propriilor interese. Statul român a adoptat o politică de neutralitate, poziție care îi putea permite realizarea independenței totale față de Poartă. Pentru aceasta două erau căile posibile de urmat:

- negocierile diplomatice
- confruntarea armată

Dificultățile întâmpinate de partea română în negocierile cu autoritățile de la Istanbul și insistența acestora pentru menținerea Principatelor Unite, ca parte integrantă a Imperiului Otoman, au adus în prim planul activității guvernului de la București problema obținerii independenței, pe calea armelor.

Factorii politici interni, atât cei de orientare liberală, cât și cei de orientare conservatoare și-au concentrat eforturile în direcția promovării unei diplomații ofensive, de afirmare a suveranității statale, în relațiile internaționale ale României.

Fiecare schimbare în politica externă și internă a României, după recunoașterea, chiar condiționată a lui Carol de Hohenzollern, ca domn al Principatelor Unite - viza afirmarea ca entitate de sine stătătoare în relațiile externe. Guvernul a făcut efortul pentru a obține dreptul de a bate monedă, de a conferi decorații și de a încheia acorduri și convenții separate cu diferite state.

La 16 - 28 iunie 1876, în schimbul neutralității României, Mihail Kogălniceanu, în calitate de ministru al afacerilor străine, cerea :

- recunoașterea individualității statului român și a denumirii sale istorice (pentru prima dată în mod oficial, denumirea de România) care a fost statuată prin Constituția din iulie 1866.

- admiterea reprezentantului României în Corpul diplomatic

- inviolabilitatea teritoriului românesc și delimitarea insulelor Dunării

- reglementarea situației supușilor români așezați în Turcia

- recunoașterea pașaportului românesc

- fixarea graniței între România și Turcia la gurile Dunării, luând ca bază calea navigabilă a brațului principal a acestui fluviu.

Cu aceste revendicări, la 25 iulie 1876 Mihail Kogălniceanu s-a adresat direct ministrului de externe al Turciei, Savfet Pașa, subliniind: „toate aceste cereri sunt pe cât de modeste pe atât de juste și de legitime drepturile și interesele noastre, îndatoririle care le avem față de țară ne impun obligația imperioasă de a solicita rezolvarea lor, pe care o așteptăm de foarte multă vreme”.

În urma negocierilor diplomatice dintre România și Rusia, s-a ajuns la concluzia că se impunea încheierea unei convenții privind trecerea trupelor ruse prin România către teatrul de război din Balcani. Partea română aprecia că stabilirea unei cooperări cu Rusia ar putea ajuta România să-și cucerească independența.

Guvernul României asigură, armatei ruse, prin **Convenția încheiată la Livadia**, 4 - 16 aprilie 1877, libera trecere pe teritoriul țării și tratamentul rezervat armatelor amice. În articolul 2 al Convenției se stipula în mod expres „că guvernul majestății sale împăratul tuturor rușilor, se obligă să mențină și să facă a fi respectate

drepturile politice ale statului român cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și apăra integritatea actuală a României”.

Proclamarea Independenței de Stat a României a survenit după câteva evenimente politice și diplomatice foarte importante:

- atitudinea României în cazul unui război între Rusia și Turcia
- semnarea Convenției româno - ruse privind trecerea armatelor ruse prin România
- Mihail Kogălniceanu a cerut puterilor garante să intervină pe lângă Poarta Otomană pentru ca aceasta să nu mute teatrul de operații militare la nord de Dunăre
- la 10 - 17 aprilie 1877 România a întrerupt relațiile diplomatice cu Poarta Otomană, fiind ferm hotărâtă să-și obțină independența
- ca urmare a bombardării de către artileria turcă a orașelor de pe Dunăre, Camera deputaților a votat o moțiune prin care „se recunoaște în stare de război, stare creată României de însuși guvernul otoman”
- la 9 Mai 1877 Adunarea deputaților și senatul au luat act de războiul dintre România și Turcia declarând independența absolută a României. „suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare” este declarația făcută în mod solemn în fața adunării deputaților la 9 mai 1877 de Mihail

Kogălniceanu, ministrul afacerilor străine.

De asemenea, semnificativă pentru acest moment este și declarația lui Carol I când România a fost proclamată regat la 12 - 22 mai 1887, iar el, Carol I, rege al României, arăta „cu mândrie primesc această coroană făcută din metalul unui tun stropit cu sângele eroilor noștri... o primesc ca simbol al independenței și puterii României... Ea va fi mărturie

despre timpurile grele și glorioase prin care împreună am trecut și va aminti generațiilor viitoare despre eroismul părinților lor și despre unirea ce a domnit între Principe și popor.”

Recunoașterea independenței, proclamată la 9 mai 1877 și consfințită cu sângele ostașilor și ofițerilor pe câmpul de luptă, a fost impusă marilor puteri. În urma încheierii Tratatului de la Berlin, independența României a fost recunoscută în 1878, de Rusia, Austro - Ungaria, Turcia apoi, în 1880, și de Anglia și de Germania.

Independența nu a rezultat din bunăvoința puterilor europene, ci din acțiunea energică a românilor, din proclamarea îndrăzneță a neatârnării și mai ales din jertfele de sânge pe care românii le-au adus pe câmpul de luptă.

Încheiem aceste rânduri tot cu un citat din cartea lui Johan Huizinga despre necesitatea istoriei : „Fiecare epocă tânjește după o lume mai frumoasă. Cu cât deznădejdea și descurajarea produse de prezentul tulbure sunt mai adânci cu atât este mai atrăgătoare această năzuință. . . fiecare epocă lasă posterității mai multe urme ale suferinței ei decât ale fericirii ei.”

Gavril Șerban

SATUL SĂLĂJEAN

La 2 septembrie 2007 s-a desfășurat la Zalău, în coordonarea și organizarea Consiliului Județean Sălaj o deosebită manifestare culturală inițiată în scopul de a aduce în atenția celor interesați bogăția tradițiilor sălăjene, frumusețea portului și obiceiurilor, precum și nevoia păstrării și transmiterii zestrei culturale din mediul rural: *SATUL SĂLĂJEAN: Resursă. Inițiativă. Acțiune. Dezvoltare.*

Printre comunele selectate să-și prezinte specificul local s-au aflat: Crasna, Plopiș, Meseșeni, Pericei, Șamșud,...

Biblioteca Județeană „I.S.Bădescu” Sălaj, ca instituție implicată în organizarea evenimentului a organizat

expoziții cuprinzând lucrări despre județul Sălaj, articole despre sat, un colaj de versuri și umor culese și selectate din bogatul folclor sălăjean.

În seria lucrărilor despre județul Sălaj avem bucuria să semnalăm apariția, în 2007, la Editura „Călăuza v.b.” - Deva, a volumului **BĂNIȘORUL MITIC**, autor **TIBERIU VANCA**.

Născut în Bănișor, Sălaj, la 1 august 1933, dar părăsind locurile natale în

urmă cu mulți ani, cunoscutul avocat Tiberiu Vanca s-a simțit onorat de invitația locuitorilor Bănișorului de a participa la manifestarea „Fiii satului” și din dorința de a aduce un dar de preț a cuprins în acest volum zestrea adunată, trăită și păstrată cu sfințenie în minte și suflet din satul sălăjean care i-a legănat copilăria.

Absolvent al Facultății de Drept, din dorința de a deveni (după cum însuși mărturisește), „un apostol al dreptății”, autorul prezintă date complexe nu numai despre satul Bănișor cât și încadrarea faptelor petrecute aici în istoria neamului și cea universală, cititorul având în față o operă bogată în informații despre cele mai diverse manifestări ale satului, izvorul veșniciei unui neam.

Volumul începe cu un „Cuvânt înainte” în care autorul motivează gândul și ideea nașterii acestei cărți.

Opera este structurată în trei capitole mari: MIT ȘI ETNOLOGIE; CIUMA ROȘIE ȘI POVESTIRI, fiecare parte cuprinzând mai multe subcapitole cu titluri foarte sugestive (ex. *Puterea de a răzbate a țăranului român, Satul cu sfinți, Ceapa prevestitoare, Mieziuri de stalinism, Procesul de imbecilizare, ș.a.*)

Cartea aceasta reprezintă mult mai mult decât o monografie a satului Bănișor, lectura ei, extrem de plăcută și presărată cu bogate și documentate informații, dă cititorului bucuria de a descoperi adevăratul sat sălăjean în sărbătoare și durere.

Autorul prezintă, în prima parte, istoricul localității Bănișor, prima lui atestare documentară (1312), elemente ce-i justifică vechimea și prezența locuitorilor aici, natura populației, vecinătatea, explicații referitoare la denumirea unor localități din zonă.

Sunt prezentate tradiții și obiceiuri specifice spațiului cercetat, se explică multe fenomene, credințe, superstiții, cititorul fiind familiarizat cu acel „cod moral nescris”, dar sfânt al fiecărei comunități.

În partea a doua, *Ciuma roșie*, amintirile dor, autorul redă, cu simțită durere, întâmplări trăite de el sau de cunoscuți în perioada comunismului.

Sunt pagini memorabile care transmit celor de azi și de mâine adevărul despre o epocă ce se credea „de aur”, când, de fapt, comunismul a distrus valorile, cultivând mediocritatea. Autorul însuși a fost o victimă a regimului totalitar, petrecându-și 45 de ani din cei care ar fi trebuit să fie „cei mai frumoși ani”, în lagăr (așa considerând autorul regimul comunist).

Ultima parte a volumului cuprinde povestiri inspirate și ele din frământările satului, de amintirile care nu se pot șterge de timp sau de vremuri (ex. De ce n-am murit?, Bunica, Bunicul, La față naturii ș.a.)

Cu toate că a plecat de multă vreme din Bănișor și Sălaj, în mintea și sufletul lui Tiberiu Vanca sunt vii întâmplările, locurile, oamenii, iar cartea aceasta se constituie nu numai ca document peste timp, cât și ca o rugă pentru toți cei care au har să adune, să îmbogățească zestrea ce o vom lăsa celor de mâine.

În conținutul propriu-zis al acestei frumoase lucrări i-a introdus pe cei prezenți *prof. Veronica Petrean*, bibliotecară.

Toți cei care ne-am născut și copilărit la țară, purtăm în suflet, nostalgic, și, odată cu trecerea anilor poate dureros, satul natal, cu întâmplările, evenimentele și poveștile lui.

„Veșnicia s-a născut la sat”, spunea marele poet L. Blaga. Da, aici toate se desfășoară după niște reguli, obiceiuri, datini care vin de foarte departe în timp, toate își au rostul lor, timpul lor, simți acea legătură tainică cu pământul, din care parcă urcă în tine putere, liniște, pace, oamenii cunosc și se conduc după semnele cerului și ale pământului.

În toți mai trăiește satul, măcar „într-o stare de somnolență latentă”, iar autorul mărturisește că, retrăind anii copilăriei, „am fost copleșit de idei născătoare de eseuri, de amintiri și povestiri.”

„Sămânța” - invitația de a participa la sărbătoarea „Fiii satului” a rodit și astfel a luat naștere această carte, mai mult decât o monografie a satului Bănișor, deoarece faptele petrecute aici sunt încadrate în istoria neamului și cea universală.

„Veșnicia s-a născut la sat”... da, aici, de-a lungul vremurilor s-a născut o veritabilă civilizație, iar autorul, prin *Bănișorul mitic* scoate din necunoaștere bogăția vieții culturale, spirituale, comorile cunoașterii, toate venind ca o mărturie a dăinuirii noastre de-a lungul timpurilor, „într-o unică credință și limbă.”

Mă bucur că această carte există, am citit-o cu multă plăcere, am regăsit în ea multe din obiceiurile, datinile, tradițiile din satul meu natal, m-am regăsit pe mine la vârsta copilăriei, cea mai fericită a vieții unui om, „măcar să zică cine ce-o zice”, cum spune Creangă.

Nu știu câți din tineri vor avea curiozitatea, răbdarea, dorința de a se apleca asupra acestor pagini deoarece acum, la „cumpănă de vremuri”, societatea tinde să devină tot mai mult una de consum, suntem tot mai mult preocupați de „a avea”, decât de „a fi”, se trăiește într-o stare de agitație, alergătură, nemulțumire și nu mai avem timp, sau avem tot mai puțin timp pentru suflet, ne îndepărtăm parcă de esența lucrurilor, de ceea ce ne caracterizează și ne face unici printre popoarele lumii, ca spiritualitate, cultură, civilizație. E în firea lucrurilor ca satul să se schimbe, dar avem obligația morală de a nu uita trecutul și de a fi mândri de el.

În subcapitolul cărții - „*Anuarul - un posibil letopiseț al satului*” -, autorul notează că „trăim un segment temporal în care civilizația țărănească moare și tot parțial se reconstituie, fiind înlocuită de altceva, un ceva ce duce spre globalizare... iar prin amestecul civilizațiilor... se va malforma spiritul local.” Speră ca prin editarea acestui Anuar va fi posibilă recuperarea „memoriei satului”, generațiilor tinere revenindu-le datoria de a nu lăsa să se uite spiritul locului și al oamenilor săi.

Poate tineretului i se pare satul de azi plictisitor, depășit, desuet, dar pornind de la titlul cărții - *Bănișorul mitic* - vreau să spun că în postmodernism mitul nu se anulează, ci asistăm la o deconstrucție și o reconstrucție a mitului, în fiecare instituție se pot regăsi azi reconstrucții ale mitului. Țăranii își țineau evidența socotelilor personale și obștești prin limbajul semnelor, încrestături pe un băț, pe grinzile caselor sau prispei. Semnul arhaic și medieval nu a fost numai un instrument de lucru al populațiilor de atunci, cât a constituit model pentru o seamă de instituții contemporane - marca de fabrică, stemele de state, județe, municipii etc., iar obiceiul furtului miresei e privit ca un gest inițiativ prin care autorul furtului își făcea intrarea în rândul bărbaților.

Opera este structurată în trei capitole mari: Mit și etnologie, Ciuma roșie și Povestiri, fiecare cuprinzând mai multe subcapitole cu titluri foarte sugestive: Puterea de răzbatere a țăranului român, Bănișorul, pământ sfânt, Satul cu sfinți, Momente sacrale.

Autorul prezintă, în prima parte, istoricul localității Bănișor, prima lui atestare documentară, 1312, elemente ce-i justifică vechimea și prezența locuitorilor aici, natura populației, vecinătățile. Se fac referiri, în special, la satul și locuitorii lui dintre cele două războaie mondiale și primul deceniu al „cotropirii roșii.”

Reînvie din amintiri, evocări, întâmplări un sat mitic, un sat ce se conducea după legi morale nescrise, liber consimțite, după „obiceiul pământului”, unde relațiile de căsătorie, împărțeli, învoieli, certuri - aveau loc după tradiții rămase de la moși - strămoși, un sat în care pentru țăranul arhaic casa lui și el însuși reprezintă un fel de centru al universului, iar el este înfrățit cu sistemul solar, cu pământul, semănătorul identificându-se cu mirele acestuia.

De pe paginile cărții ne întâmpină adevărate personalități ale acestei lumi apuse: Diacul cel Bătrân, Onița Gavrilii, Florea Natului, Flore Petrii Moașii, Sigăloaia - moașa satului, apoi târgul de la Crasna era un adevărat eveniment al zilei de marți.

Vedem, lecturând cartea, cu ochii minții, bărbați și femei în frumosul port popular, cu cioareci, gaci, cămăși de cânepă, sumane, clop, femei cu zadie și chișchineu, în opinci, iar în sărbători cu cizme, fete cu părul împletit în 8 sau 16, cu fastuoasa morună pe cap. Astfel gătiți, în dangățul clopotelor, se îndreptau spre biserica care domina satul prin înălțimea turlei.

Sunt prezentate obiceiuri, datini, se explică credințe, superstiții:

- strigările peste sat - la intrarea în postul Paștilor și al Crăciunului
- Irozii, Capra, Cucuța - colindătorii fără voce ai Crăciunului
- „Chiraleisa! Popa cu feisa” - în ajunul Bobotezei - datină precreștină pentru alungarea spiritelor malefice - azi doar cu rolul de a anunța venirea preotului
- „Sânzâienele” - manifestare mitică oraculară, cu origini precreștine, peste care s-a suprapus sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul
- „Floriile” - cu rădăcini în mitologia romană - închinată cultului zeiței Flora
- explicarea blestemului „lua-te-ar Han Tătarul”, transmis din generație în generație timp de peste 764 de ani, dovedește suferința imensă provocată de năvălirile tătarilor

Prin partea a doua, „Ciuma roșie”, autorul vrea să ofere „generațiilor postdecembriste o fărâmbă din coșmarul trăit de antecesori”. Amintirile despre o așa-zisă „epocă de aur” sunt dureroase; poporul a fost adus la o stare de amortizare, funcționa teoria despre omul nou, multilateral dezvoltat, asupra oamenilor apăsa greu sentimentul de frică, nesiguranță, teamă; în școli, ziua începea cu o informare politică și cu lecturarea articolelor de fond din gazetele comuniste ale vremii.

Nici autorul n-a fost scutit de spaimele vremii, fiind torturat de frica exmatriculării, tatăl său fiind deținut politic. Anii plini de lipsuri ai studenției sunt evocați în subcapitolul „Student cerșetor”.

Ultima parte a volumului cuprinde „povestiri” inspirate și ele din frământările satului, de amintirile care nu se pot șterge de timp sau de vremuri. Îl vedem pe autor la pășunatul calului și caprelor, umblând după cuihuri de păsări și la furat de cireșe pe Măgura Șimleului. Vii au rămas în memoria autorului chipurile luminoase ale bunicului și bunicii.

Satul își derula rosturile după calendarul său milenar: semănatul, culesul porumbului, al viilor, storsul vinului, fiertul pălincii, desfăcutul de cucuruz.

Convins că spiritualitatea unei colectivități este fundamentată pe mituri, prejudecăți, obiceiuri, datini cartea se constituie nu numai ca document peste timp, cât trage și un semnal de alarmă asupra necesității și datoriei, acum în ceasul al doisprezecelea, de a ne îndrepta spre lumea satului. Acum, când încă bătrânii păstrători ai valorilor spirituale și cunoașterii mai trăiesc: „Cititorul sălăjean trebuie să-și îndrepte privirea spre sat. Acesta ascunde, încă, un fabulos tezaur etno-mitologic care să fie cules și cercetat... Ultimii bătrâni ai satelor reprezintă unica șansă de scoatere la lumină a acelor civilizații. Măine, iar prin mâine înțeleg viitorul apropiat, va fi prea târziu.”

Au fost prezenți la acest eveniment: autorul, fratele acestuia, primarul comunei Bănișor cu un grup de săteni, mândri și bucuroși de acest dar, preotul satului, reprezentanți ai Consiliului Județean Sălaj: Tiberiu Marc, președinte, Mircea Ghiurco- vicepreședinte, mulți iubitori ai satului și cuvântului care, dăinuind peste vremi, vor vorbi despre acesta.

F. P.

ZILELE BIBLIOTECII JUDEȚENE

TÂRGUL DE CARTE

Ediția a III-a 2007

~ Cerem CĂRȚII *fericirea* pe care nu a putut-o procura OMULUI *ignoranța* ~

Cu acest gând Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” Sălaj a organizat și în acest an, în perioada 2 - 4 octombrie, mai multe manifestări dedicate cărții și culturii.

La deschiderea oficială au fost prezenți: **Andrei Barbu Todea**, prefectul județului Sălaj, **Tiberiu Marc**, președintele Consiliului Județean, **Mircea Ghiurco**, vicepreședintele Consiliului Județean Sălaj, **Onorica Abrudan**, viceprimar al municipiului Zalău, **Gheorghe Chende-Roman**, directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Sălaj, **Elena Muscă**, director al Muzeului Județean Sălaj, **Dănuț Pop**, director al Arhivelor

Naționale Sălaj, directori de edituri, oameni de cultură, scriitori, bibliotecari, ș.a.

La Târgul de Carte din acest an au confirmat participarea multe edituri, unele, din diverse motive, nu au mai ajuns la Zalău.

Printre editurile prezente amintim: **Aquila '93**, **Byton**, **Dacia**, **Eduard**, **Eikon**, **Emia**, **Mentor**, **Nemira**, **Paralela'45**, **Institutul European**, **Steaua Nordului**. Au participat de asemenea edituri sălăjene: **Caiete Silvane**, **Dacia Porolissensis**, **Silvania**, precum și **Librăriile Sălajului** și **Librăria Tulipan**.

Biblioteca Județeană Sălaj nu este răspunzătoare pentru problemele organizatorice ale editurilor care, deși au confirmat, nu au mai reușit să fie prezente.

În intervențiile pe care distinșii noștri invitați: **Andrei Barbu Todea** - prefect și **Tiberiu Marc**, președintele Consiliului Județean Sălaj le-au avut, a fost apreciată activitatea culturală din județ, dar și nevoia unui spațiu nou, modern în care să se desfășoare asemenea manifestări.

Publicul prezent a urmărit apoi momentul artistic prezentat de:

- Grupul Andrada - Treznea, instructor prof. Terezia Stoica; recitalul susținut de elevi ai Liceului de Artă „Ioan Sima” - Zalău, coordonator: Cornel Mureșan; Rodica Pop Seling și grupul de dans: NEW STYLE DANCE, instructor Roxana Dobocan, cărora le mulțumim pentru calitatea spectacolului oferit.

Pe toată durata desfășurării Târgului de Carte editurile prezente au fost invitate să își lanseze noutățile editoriale, să prezinte planuri și semnale ale celor mai importante lucrări care au văzut sau urmează să vadă lumina tiparului.

La dezbaterile pe tema: „**Știință, cunoaștere, sănătate**”, inventatorul de renume mondial ANCU DINCĂ a prezentat aspecte legate de efectul „dispozitivelor” ce sunt considerate ca o mare realizare științifică a mileniului III. Cei prezenți au primit apoi răspunsuri la problemele puse în discuție.

S-a stabilit la această întâlnire o colaborare directă cu medici din municipiul nostru, astfel încât și sălăjenii să beneficieze de remediile energo-fito-terapeutice descoperite de fizicianul și cercetătorul român.

Este cunoscută și apreciată de sălăjeni manifestarea de suflet organizată de Biblioteca Județeană: „**SĂLĂJENI LA EI ACASĂ**”. În fiecare an, instituția noastră omagiază sau comemorează personalități

sălăjene care și-au pus numele pe o carte sau au lăsat semne durabile ale trecerii lor prin efemera existență.

Ca DAR pentru cei prezenți și mai ales în cinstea sărbătorilor, micii artiști coordonați de pasionatul dascăl și coordonator, Cornel Mureșan, Liceul de Artă „Ioan Sima”, au pus în valoare frumoasele tradiții sălăjene, obiceiurile de nuntă.

A fost o întâlnire specială care ne-a convins că intenția noastră de a nu-i uita pe cei care, prin munca și dăruirea lor, lasă urme despre aceste locuri, merită continuată.

Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” - Sălaj, Zalău se găsește încă într-o situație foarte dificilă în ceea ce privește spațiul în care funcționează. Mulți oaspeți ai noștri, ajunși în Zalău, ne găsesc cu greu, deoarece sunt îndrumați la mai multe adrese. Indiferent cât este de complicat pentru personalul instituției să asigure servicii moderne, de nivel european, în spații improprii, mărturisim că facem tot ce este omenește posibil pentru ca dornicii de informație și cultură să nu fie dezamăgiți. Suportăm și criticile atribuite de cei care consideră că noi suntem vinovați de situația creată. Niciodată nu căutăm, „vina”, încercăm să găsim „soluții”, dar sunt foarte multe aspecte care nu țin de „slujbașii cărții”. În domeniul profesional răspundem la orice

întrebare, nu vom renunța la organizarea activităților culturale, la nimic din ceea ce presupune pasiune, dăruire, respect pentru informație și vom continua să convingem de necesitatea și importanța investiției în acest domeniu.

Ne preocupă în permanență și imaginea bibliotecilor publice din județ.

Sălajul va intra acum într-un proiect pilot: „Biblioteci Globale”, finanțat de Fundația BILL & MELINDA GATES. Este un proiect de mare amploare, care ne onorează și ne obligă în aceeași măsură. Vom încerca să pregătim comunitățile rurale, primăriile și consiliile locale din județ pentru a reuși să respectăm condițiile cerute și termenele stabilite. Despre fiecare etapă a acestui proiect vom da explicații, dar îi vom și implica pe toți cei responsabili.

Și fața bibliotecilor din mediul rural trebuie să-și schimbe înfrățirea și menirea.

Dacă se întreabă unii de ce insistăm să organizăm această sărbătoare a **cărții** în Sălaj când, marea majoritate are cu totul alte preocupări, le răspundem deschis că exact în aceste momente e mai mare nevoie de întoarcerea la adevăratele valori, că un om care „*citește*” va fi întotdeauna mai bogat decât altul care „*adună*”, că materialul fără spiritual nu poate dăinui, că poate îndepărtarea de lectură aduce atâtea stări de plictiseală, depresie sau sentimentul inutilității, că dacă am ține mereu o carte deschisă, nu am îmbătrâni cu adevărat, că... multe ar fi de adăugat.

Organizăm TÂRGUL DE CARTE și pentru cei care lucrează în domeniul informării, pentru bibliotecarii noștri din județ, invitându-i de fiecare dată să achiziționeze noi volume pentru biblioteci, cunoscut fiind faptul că, la TÂRG prețul de vânzare este mai redus decât în mod normal (20-30%).

Din păcate mai sunt încă multe primării și consilii locale din Sălaj care nu înțeleg importanța acestui aspect, motivând de fiecare dată lipsa fondurilor. Legea este lege pentru fiecare, iar înnoirea fondului de publicații din fiecare bibliotecă este un drept al cetățeanului, nu un moft al bibliotecarului care simte de prea multe ori că nu-și poate împlini scopul și meseria. În anul următor, pentru a fi înlăturate aceste mari diferențieri între biblioteci (soarta fiecăreia depinde de cei aleși să-i conducă destinele) membri Comisiei Naționale a Bibliotecilor se vor deplasa în țară și vor verifica modul în care se aplică articolele Legii Bibliotecilor. Considerăm că este momentul ca și acest domeniu (cultura) atât de multă vreme marginalizat, să devină o prioritate.

Mulțumim Casei de Cultură a Sindicatelor Zalău, D-lui director **Dinu Iancu Sălăjeanu** și personalului de aici, care, în fiecare an, înțeleg importanța acestui eveniment și ne găzduiesc în casa lor, fără rezerve. Avem încredere că în viitorul nu prea îndepărtat, cu sprijinul Consiliului Județean Sălaj și al tuturor celor care se pot implica, va avea și Zalăul o CASĂ A CĂRȚII, unde promitem că vom oferi mult mai multe activități pe gustul și la suflul iubitorilor de frumos și cunoaștere. Încercăm să rămânem optimiști, asta ne învață CĂRȚILE, dar se cere ACȚIUNE, vorbele nu-și mai au rostul, au fost prea multe...

F.P.

JURNAL DE CĂLĂTORIE PRIN „GALAXIA GUTENBERG”

În urbea de la poalele Meseșului a avut loc, în intervalul 2-3 octombrie 2007, o manifestare culturală deosebită, respectiv „Zilele Bibliotecii Județene” - cu cea de-a treia ediție a Târgului de carte. Am avut posibilitatea să particip și eu, printre alți bibliotecari din județ sau iubitori ai evenimentelor de acest gen, considerând că activitatea a avut un ecou în rândul publicului larg.

Cuvântul de deschidere al primei zile a aparținut doamnei Florica Pop, directoarea Bibliotecii Județene „I.S. Bădescu”, care și-a manifestat bucuria că, iată, încă un act de cultură găsește receptivitate în rândul oamenilor, un motiv în plus pentru ca Târgul de carte să se înscrie pe viitor și mai pregnant, în tradiția culturală sălăjeană. Domnia sa a adus un elogiu cărții, pornind de la sloganul acestei ediții: „Cerem CĂRȚII fericirea pe care nu i-a putut-o procura omului ignoranța”, manifestându-și totodată optimismul că, într-un viitor apropiat, instituția pe care o conduce va dispune de un sediu nou, pentru a asigura un spațiu propice desfășurării la înalte standarde a activității bibliotecii.

În continuare, prefectul județului, domnul Andrei Barbu Todea, a vorbit, printre altele, de plăcerea lecturii pe care și-a cultivat-o în anii adolescenței, menționând că și acum la maturitate, deși mai rar, îi place să se aștearnă lecturii.

Președintele Consiliului Județean, domnul Tiberiu Marc, și-a axat cuvântul pe o carență a societății actuale, legată de faptul că se citește tot mai puțin, preferându-se în locul cărții alte surse și mijloace de informare și documentare. Și-a manifestat disponibilitatea de a sprijini mai departe proiectul privind noul local al Bibliotecii Județene.

A exprimat câteva gânduri și renumitul fizician Ancu Dincă, referindu-se la faptul că este deosebit de impresionat de oamenii pe care i-a găsit pe aceste meleaguri, de primirea care i-a fost făcută, fiind deschis în a le împărtăși celor prezenți aspecte legate de frământările sale pe drumul sinuos al descoperirilor științifice, semnalând și faptul că o parte din lucrările sale pot fi găsite la unul din standurile amplasate în holul Casei de Cultură a Sindicatelor din Zalău.

În continuare s-a desfășurat un program artistic, avându-i pentru început, în prim-plan, pe copiii ce alcătuiau grupul „Andrada” din Treznea, aceștia prezentând o serie de „incantații”. Le-au urmat elevii ai Liceului de Artă „Ioan Sima” din Zalău, sub coordonarea învățătorului Cornel Mureșan, prezentând, sub genericul „Armonii autumnale”, cântece și versuri din opera unor reprezentanți consacrați ai genului liric. Au revenit pentru o nouă evoluție cei de la „Andrada”, prezentând de astă dată, printre altele, dansuri de societate cu specific medieval, impresionându-mă acordurile inconfundabile ale unor vremi de mult apuse, dar care au răzbătut cristaline prin perdelele de fum ale timpului, direct în contemporaneitate.

Pe melodia ce alcătuiește coloana sonoră a filmului „Ultimul Mohican“ au evoluat membrele grupului „New Style Dance“, supranumite „Zânele Zalăului“, întoarse nu demult de la un concurs prestigios, prezentându-ne acum o combinație între grație, frumos și bun gust, încântându-ne privirile și mângâindu-ne sufletele, la gândul că, zânele din cărțile copilăriei au poposit pentru câteva clipe în lumea pământenilor.

Pe tărâmul cărților, pășea oricare dintre cei care treceau pragul Casei de Cultură a Sindicatelor din Zalău. La parter, încă din dimineața primei zile, într-unul din holuri, erau pregătite spațiile pentru cei așteptați să-și ocupe „pozițiile“ pe frontul cunoașterii, în luptă cu ignoranța, sub multiplele ei aspecte, prezentând o paletă largă de lucrări adresate publicului vizitator. Dintre participanți amintesc doar câțiva, și asta, într-o ordine aleatorie: Editura „Dacia“, Editura „Paralela 45“, Editura „Aquila ‘93“, Editura „Caiete Silvane“, „Byton“ colecții de muzică, „Librăriile Sălajului“. M-a impresionat motto-ul sub care era organizat standul de carte al

acestora din urmă, anume: „Cititul nu dăunează sănătății“, sesizând cât adevăr zace în acest enunț pentru cei care, asemeni mie, se lasă mângâiați de lumina binefăcătoare a „Galaxiei Gutenberg“, în loc să prefere zonele obscure ale „Zodiei Norocului“, sub auspiciile căreia se derulează iureșul așilor scoși din măneca sorții de către cei care, să zicem, preferă cărțile de joc.

Personal, perindându-mă de la un stand la altul, consider că, prin achizițiile făcute, mi-am îmbogățit propriile colecții de carte și fonoteca, dar am luat și un suvenir pentru biblioteca la care lucrez. Este vorba, mai întâi, de un set de două C.D.-uri, intitulat „100% Country Songs“ (2007), cumpărat la un preț promoțional, oferit de firma „Byton“, ce importă produsele de acest gen tocmai din Germania. Apoi, mi-am achiziționat un volum cu titlul „Reiki - ghid ilustrat“, autori: Aurelian Curin și Mihai Albu, apărut la Editura „Paralela 45“ din Pitești, în anul 2006, în cadrul colecției „Practic“. La fel, m-am oprit asupra unui volum de povestiri, intitulat „Suflet de crin“, autoarea monahia Parascheva Avădanei, lucrare ce este rodul unei colaborări între Editura „Sophia“ și Mănăstirea Diaconești (Bacău). Și, în sfârșit, volumul „Abecedar duhovnicesc (sau alfabet duhovnicesc)“, avându-l ca autor pe Sfântul Dimitrie de Rostov, lucrare apărută la Editurile „Egumenița“ și „Cartea Ortodoxă“, în 2006.

Făcând slalom printre standuri am realizat, în cele din urmă, că timpul se scurge vertiginos și se apropie un alt moment din programul manifestărilor, respectiv întâlnirea cu fizicianul Ancu Dincă, fixată pentru ora 13.

Am intrat într-o sală de la etajul I al clădirii, unde, într-o atmosferă de calm și liniște, am urmărit imaginile transpuse de pe desktop-ul unui computer, pe ecranul portabil amplasat în centru, de fapt, un întreg desfășurător al pledoariei susținute de fizicianul Ancu Dincă, bazat pe date științifice și fotografii, furnizate de domnia sa, dar și de colectivul de colaboratori din domeniul fizicii și din domenii conexe, totul pentru a fi în sprijinul celor aflați în nevoie. Mi-au venit în minte emisiunile de pe Etno T.V. ale extraordinarului realizator Florin Condurățeanu, ce l-a avut de multe ori ca și invitat, dar acum aveam posibilitatea să văd, pe viu, un om vorbind degajat despre „câmpuri de energie vitală“, „câmpuri informaționale“, „câmpuri electromagnetice“, „radiații telurice“, „radiații nocive“, etc. dar și de o întreagă gamă de aparate, ce ne-au invadat habitatul în această eră a tehnologiilor avansate, cum ar fi: telefoanele mobile, cuptoarele cu microunde, monitoarele calculatoarelor, antenele de transmisie pentru telefonia mobilă și pentru televiziune, etc. toate acestea având efecte devastatoare asupra sănătății noastre, indiferent de rasă, categorii socioprofesionale, sex, religie, stare materială.

Domnia sa ne-a captat, de asemenea, atenția, insistând asupra remediilor energo-fitoterapeutice, descoperite în cadrul „Centrului de Studii și Cercetări Biosinergice - Dincă Ancu“ - București. Este vorba de o serie de dispozitive, având în componența lor și cristale din plante - prin ale căror vibrații se reface acel echilibru energetic, atât de necesar organismului aflat în contact permanent cu sursele destabilizatoare. Purtând diferite denumiri („D.I.E.“, „D.E.A.“, „D.N.R.N.“) aceste realizări științifice ale mileniului III, „nu solicită schimbarea metodei de tratament clasic prescris de medic și constituie o metodă suplimentară, de completare a tratamentelor, stimulând efectul terapeutic al acestuia“ - după cum se specifica în pliantele ce ne-au fost distribuite în sală.

Distinsul fizician ne-a mai vorbit despre lupta titanică pe care a trebuit să o ducă și o duce și la ora actuală, pentru a demonta o serie de prejudecăți prezente și în mediul academic legate de activitatea și descoperirile sale, despre ploaia de injurii pe care a trebuit să le îndure pentru ca, într-un sfârșit, adevărul să iasă la iveală - prin multitudinea de cazuri pe care le-a rezolvat sau ameliorat. Am apreciat faptul că a recunoscut, fără reținere, că nu este un zeu, având limite ca oricare altul, dar o dorință nestrămutată, îi dă puterea să meargă mai departe în domeniul științific, fiind deschis colaborărilor și parteneriatelor, în cele patru puncte cardinale, tocmai pentru a-i ajuta pe cei aflați în dificultate. Eu aș spune, că acele dispozitive inventate de dânsul, niște „pliculețe plastificate“ sunt de fapt niște permise de trecere dincolo de barierele bolilor, rămânând ca „bariera morții“ să fie ridicată de Cel care „a pus în inima omului gândul veșniciei“, respectiv Dumnezeu.

În cea de-a doua zi a manifestărilor, figura în program o întâlnire cu scriitori, sub genericul *Sălăjeni la ei acasă*, fapt pentru care, în jurul orei 16 am ajuns în aceeași sală, unde cu o zi în urmă am auzit expunerea fizicianului Ancu Dincă. Pe o latură a sălii era o expoziție cu lucrările condeierilor sălăjeni, printre care am

observat una legată de Masacrele de la Ip și Treznea, scrisă de un țăran sălăjean, supraviețuitor al atrocităților. La prima vedere, am crezut că este o expoziție cu vânzare, dar erau cărți aparținând Bibliotecii Județene din categoria celor ținând de depozitul legal al instituției. Tot aici era amplasat un panou, conceput foarte sugestiv, conținând aprecieri critice ale unor cunosători ai domeniului, legate de opera, viața și activitatea slujitorilor slovei.

Într-un sfârșit, am ocupat loc în sală, nerăbdător să parcurg alături de alți participanți întregul desfășurător, într-o atmosferă electrizantă. Căci am aflat de o surpriză, respectiv omagierea la scenă deschisă a unor reprezentanți ai acestei nobile profesii.

Doamna Florica Pop, în cuvinte emoționante, a adus un prinos de mulțumire celor care se dedică trup și suflet materializării valorosului tezaur de gândire și simțire, de pe aceste meleaguri, în pagini ce alcătuiesc acest indispensabil produs cultural - cartea - deși, o concurență neloială pare că schimbă, după mine, în mod forțat prioritățile, în această eră a tehnologiilor avansate.

Ca un cadou de suflet le-au fost oferite sărbătorii momente de desfătare, în compania elevilor de la Liceul de Artă „Ioan Sima“ din Zalău, care sub „bagheta“ inimosului învățător Cornel Mureșan, au prezentat un program cuprinzând, printre altele, obiceiuri de nuntă specifice zonei noastre, dar și zonelor limitrofe. M-a impresionat aerul șugubăț al învățătorului, ce căuta să-i introducă pe copii în acea atmosferă

care, adult fiind, domniei sale îi era familiară, dar încerca să transmită și altceva, acea putere a românului, de a se dedubla, în vremuri de restriște, tocmai, paradoxal, pentru a-și păstra nealterată ființa națională.

Festinel folcloric s-a încheiat în acordurile melodiei „Mulți ani trăiască!“ și într-un rotop de aplauze al celor prezenți.

Cu câteva luni în urmă, consultasem volumul „Oameni de seamă ai Sălajului“, conceput în „laboratoarele“ Bibliotecii Județene, iar această manifestare omagială mi-a permis să-i văd „în carne și oase“ pe câțiva dintre cei care au lăsat o urmă a trecerii lor prin lume. Sărbătorii au ieșit la „rampă“, timizi, fără aplombul celor obișnuiți să iasă cu orice preț în față dând din coate și din genunchi, domniile lor „măturând“ cu coatele masa de

scris, în ritmul dictat de zvâcnirile tâmplei și flexibilitatea pe care o dă acea dulce îmbrățișare dintre degete și condei în inconfundabilul dans de pe hârtie.

Printre sărbătoriți s-au numărat: Gheorghe Chende-Roman, B. Simon György, Radu Berceanu, Ioan Maria Oros și enumerarea ar putea continua. Emoționant a fost momentul în care soția regretatului om de litere, Vasile Avram, a dat citire unui adevărat testament post-mortem, provocând aduceri-aminte în rândul celor care l-au cunoscut și apreciat. Am aflat cu acest prilej faptul că domnul profesor Ioan Pițoiu-Dragomir este proaspăt membru al Uniunii Scriitorilor din România, alături de încă un sălăjean cu care ne mândrim, poetul Viorel Mureșan.

Intervențiile celor prezenți, făcute într-o notă decentă, departe de accentele patologice, specifice unor vremuri de tristă amintire, au întărit încă o dată, dacă mai era nevoie, faptul că într-o perioadă în care adevăratele valori sunt împinse spre periferie de către potențații momentului, se găsesc, iată, oameni care știu să-și aprecieze semenii pentru osârdia lor de a da umanității un „strop“ din preaplinul lor sufletesc.

Am punctat astfel ultimul act al acestor manifestări, întorcându-mă acasă mai bogat din punct de vedere spiritual, convins că orice asociere făcută între urbea sălăjeană și acel târg de care vorbea Sadoveanu, numindu-l „locul unde nu s-a întâmplat nimic“, este practic imposibilă, cel puțin pentru cei care înțeleg ca, dincolo de vicisitudinile vieții, să-și rezerve timp pentru a se „răcori“ la izvoarele nesecate ale culturii.

Septimiu Chiș - Biblioteca Școlii Halmășd

50 DE ANI DE ERĂ SPAȚIALĂ

invitat special General maior (r) dr.ing. - **D.D. PRUNARIU**

„E frumos să visezi, dar și mai frumos este să-ți vezi visul împlinit”

Cu aceste cuvinte i se adresa, în 1970, marele savant *Henri Coandă*, tânărului **DUMITRU - DORIN**

PRUNARIU („Am intrat în istorie prea tânăr“ – devine cosmonaut la numai 29 de ani).

Ca instituție de cultură care dorește să-și împlinească menirea și să informeze asupra tuturor evenimentelor importante din diverse domenii ale cunoașterii umane, Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” - Sălaj a reușit să mai împlinească

un vis, de care ar fi dorit să se bucure cât mai mulți sălăjeni.

Evenimentele care am dorit să fie marcate prin prezența la Zalău a unicului cosmonaut român au fost:

2006

- 100 de ani de la zborul cu mijloace proprii de bord al lui Traian Vuia;
- 25 de ani de la primul zbor al unui român în spațiul cosmic
- 10 ani de la organizarea Agenției Spațiale Române

2007

- 27 septembrie - 55 de ani de la nașterea lui **DUMITRU - DORIN PRUNARIU**
- 4 octombrie - 50 de ani de Eră Spațială
- 19 noiembrie - 125 de ani de la nașterea lui **Aurel Vlaicu**, pionier al aviației române și mondiale

Am avut privilegiul să-l cunosc personal pe unicul cosmonaut român, în Canada, cu ocazia participării la Forumul Unității Românilor de Pretutindeni.

Am constatat și acum că personalitățile adevărate își respectă promisiunile, astfel încât am avut bucuria să fie prezent la Zalău, în 31 octombrie 2007, general-maior (r), dr.ing. **DUMITRU - DORIN PRUNARIU**, cel care la 14 mai 1981 ducea steagul românesc în spațiul extra-atmosferic, devenind astfel primul și singurul (până la această dată) cosmonaut român. Zborul acesta i-a schimbat gândirea și modul de a privi lumea:

„Am avut șansa unică să admir planeta natală din exteriorul ei. La fiecare 15 milioane de locuitori ai acesteia există astăzi doar un singur zburător în cosmos, iar eu fac parte din primul sfert al acestora. Perceperea cu propriile simțuri a grandorii și a unicității Terrei, dar și a fragilității ei îți dă un sentiment aparte de putere, de libertate, dar și de îngrijorare, de înțelegere a interacțiunii proceselor terestre la nivel global, dar și a responsabilității

pe care ți-o atribui în promovarea unei lumi mai bune, mai tolerante, dar nedestructive, a înțelegerii și protejării semenilor tăi pământeni. Profesiunile cu grad înalt de risc îți apropie pe oameni, iar cosmonautica se află în topul acestora.”

Cei prezenți la manifestarea științifică organizată în Sala Avram Iancu a Primăriei Municipiului Zalău au vizionat un film

despre zborul în cosmos din 1981, momente importante din istoria aviației și spațiului cosmic, au intrat în dialog cu **DUMITRU PRUNARIU**, au primit poze cu autograf de la unicul cosmonaut român, reușind chiar să se fotografieze cu acesta.

Consiliul Județean Sălaj, reprezentat de **Mircea Ghiurco** - vicepreședinte, **Alexandru Liviu Șerban**, consilier; Primăria Municipiului Zalău, prin prezența primarului **Radu Căpîlnașiu** și a viceprimarului **Onorica Abrudan**, au salutat prezența în Sălaj a lui **DUMITRU - DORIN PRUNARIU**, nume cunoscut și apreciat în țară și în lume.

Amintim doar cele mai importante momente ale activității sale profesionale:

- **1976** - absolvent al Facultății de Inginerie Aerospațială - Universitatea Politehnică București, specializarea inginerie aeronautică

- **1981** - a fost confirmat ca primul nominalizat în cadrul zborului spațial româno-sovietic (INTERCOSMOS), fiind al 103-lea cosmonaut al lumii, primul și singurul, deocamdată, cosmonaut român; eveniment de importanță epocală pentru România

- **1990** - prezintă propunerea de înființare a Agenției Spațiale Române, propunere soluționată prin Hotărâre Guvernamentală în 1992.

Agenția Spațială Română - reprezintă România pe linie de activități cosmice la ONU în relațiile cu agenții internaționale sau naționale: Agenția Spațială Europeană, NASA, ș.a.

- **1999** - obține titlul științific de **DOCTOR INGINER** în specialitatea: *Dinamica sistemelor aerospațiale*

- **25 octombrie 2000** - prin decret prezidențial a fost înaintat la gradul de general de flotilă aeriană (general cu o stea) și decorat cu **ORDINUL NAȚIONAL „Steaua României”** în grad de Mare Ofițer

- **24 octombrie 2003** - prin Decretul nr. 680, a fost avansat la gradul de general-maior de aviație (general cu două stele)

Este coautor al mai multor lucrări, printre care amintim:

- La cinci minute după Cosmos (Ed. Militară, 1981)
- Cosmosul - Laborator și uzină pentru viitorul omenirii (Ed. Tehnică, 1984)
- Istoria Aviației Române (Ed. Științifică și Enciclopedică, 1984)
- Dimensiuni psihice ale zborului aerospațial (Ed. Militară, 1984)

Dumitru - Dorin Prunariu are o foarte bogată activitate profesională, fiind membru în numeroase asociații și comisii de specialitate din România și străinătate. Este membru corespondent al Academiei Internaționale de Astronautică (1992) și membru al Comitetului Național COSPAR (1994). Din 1995 este reprezentant al Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic la ONU.

- **2005** - prin decret prezidențial, a fost numit în postul de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Federația Rusă.

Printre distincțiile primite amintim:

- Erou al RSR
- Erou al URSS
- „Steaua de Aur”
- medalia de aur „Juri Gagarin”
- medalia de aur „Herman Oberth”
- Ordinul Național „Steaua României în grad de Mare Ofițer”
- „Doctor Honoris Causa” - acordată de Univ. Tehnică Cluj-Napoca
- cetățean de onoare al multor orașe din România

Din anul 2002 este membru de onoare al Academiei Americano-Române de Arte și Științe, înregistrată în California (SUA).

- **7 februarie 2007** - trece în rezervă cu gradul de general maior, dar continuă activitatea profesională.

Îndeplinește în prezent funcția de DIRECTOR al Oficiului Român pentru Știință și Tehnologie de pe lângă Uniunea Europeană, fiind mai mult la Bruxelles.

Am avut bucuria să îl avem oaspete la Zalău și ne-am fi dorit ca mai mulți sălăjeni să beneficieze de această întâlnire specială, de la care multe am putut învăța, chiar și legate de experiența unui OM cu o bogată activitate ca persoană publică:

„Spirite înalte se regăsesc în oameni neajutorați, dar și multe spirite mizere sunt găzduite în oameni cu putere trecătoare, dobândită chestionabil. Aceștia își satisfac periodic falsul sentiment al puterii lovind în valori adevărate, de cele mai multe ori lipsite de o structură care să îi poată apăra. Există însă și spirite înalte în oameni puternici, aceștia reprezentând adevărata șansă de a echilibra societatea. Din păcate, acest lucru se petrece în general la nivel de generații.”

Florica Pop

TRIPLĂ LANSARE DE CARTE – autor dr. ing. Aurica Grec

Ca o încununare a bogăției de activități culturale deosebite realizate de Biblioteca Județeană „I.S.Bădescu” Sălaj în anul 2007, în data de 7 decembrie, la Sala de Lectură a instituției a avut loc o triplă lansare de carte, având ca subiect mediul înconjurător, lucrări semnate de dr.ing. AURICA GREC, în prezent director al Agenției pentru Protecția Mediului Sălaj: *Management ecologic*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2007; *Contribuții privind reducerea poluării aerului determinată de unii compuși anorganici*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2007; *Oxidarea compușilor anorganici la tratarea apelor*, Zalău, Editura Gil, 2002 (coautor).

Spațiul s-a dovedit neîncăpător pentru participanții dornici să aprecieze realizările unei sălăjence într-un domeniu de tot mai mare importanță pentru fiecare dintre noi, lucrări foarte așteptate și de utilizatorii instituției noastre, care se arătau mereu nemulțumiți de insuficiența bibliografiei pe teme de mediu înconjurător.

Au fost prezenți: Andrei Barbu Todea - prefectul județului Sălaj, Tiberiu Marc - președintele Consiliului Județean Sălaj, Radu Căpîlnașiu - primarul municipiului Zalău, Onorica Abrudan - viceprimar al municipiului

Zalău, Ioan Abrudan - inspector școlar general, directori ai diferitelor instituții, oameni de știință, profesori, deputați, senatori, studenți.

Ca un om deplin, ajuns într-un moment special al vieții, la ora unui bilanț de excepție, Aurica Grec a impresionat mulțimea prin faptul că nu i-a uitat pe cei care i-au dăruit educație, dragoste și au ajutat-o să descopere primele bucurii ale științei și cunoașterii, sădindu-i dorința de a lăsa urme vrednice de aprecieri: părinții, primul dascăl și directorul școlii din Agrij - satul natal al autoarei.

Absolventă a Facultății de Chimie din Iași, Aurica Grec a demonstrat încă din anii studenției abilități de conducător, de cercetător și om de știință pasionat în domeniul ales.

Obține diploma „Doctor în științe” în anul 2001, cu lucrarea: **Contribuții privind reducerea poluării aerului determinată de unii compuși anorganici**, cunoscând o remarcabilă evoluție profesională, în prezent fiind în curs de susținere a examenului pentru obținerea gradului de Conferențiar Universitar la Universitatea de Vest Vasile Goldiș.

A urmat numeroase cursuri de perfecționare, demonstrând calități manageriale de excepție. A publicat multe articole în reviste de specialitate din țară și străinătate, a elaborat și condus proiecte importante pentru schimbarea și îmbunătățirea condițiilor de mediu din județul Sălaj.

Prezentarea celei mai noi apariții editoriale a autoarei Aurica Grec - **Management ecologic** - a fost făcută de Serena Adler, expert internațional:

„Din facultate am învățat că în domeniul literaturii de specialitate, tehnică și economică, o carte merită să fie cumpărată dacă cel puțin 10% prezintă lucruri care te interesează direct și nemijlocit. În cartea doamnei Aurica Grec, aproape 100% regăsim lucruri de interes, pentru toți cititorii, de la nivel mediu la cititorul de cea mai înaltă calificare, de la tehnician până la ministru sau profesor universitar aplecat spre studiul acestei științe care este MEDIUL.

Referindu-ne la obiectul de fond al lucrării de față, anume managementul de mediu, acest subiect este atât de folosit ca termen, de către tot activul ecologic, încât marea majoritatea a acestora cunosc, în cel mai bun caz, doar superficial acțiunea și mijloacele prin care se realizează acest management de mediu, vârful

sistemelor de management. A prezenta, în 220 de pagini, atât problemele de fond ale managementului de mediu, precum și modul de desfășurarea al activităților, și ceea ce mi se pare cel mai important, modul de gândire a acestora, este în sine o realizare.

Așa cum arată și autoarea în prefață, originea ideii de management de mediu apare și se dezvoltă în Marea Britanie. Am avut ocazia, acum mai mulți ani să particip la cursuri cu acest subiect, în această țară. Cât de bine mi-ar fi prins dacă aș fi putut să citesc această carte sau una pe această temă, înaintea acelor cursuri!

Presupun că fiecare cititor, realmente interesat de acest subiect de bază în problematica protecției mediului, va putea dobândi cunoștințe, prezentate clar și pe înțelesul tuturor, într-o singură lucrare. Pornind de la noțiuni de bază privind protecția mediului, autoarea trece în revistă elementele de bază ale managementului ecologic. Modul cum se prezintă aceste elemente, ține seama de fiecare dată, de următoarele criterii:

- importanța și complexitatea problematicii
- reglementările legale existente
- mijloacele tehnice și economice pentru realizarea obiectivului, și ceea ce mi se pare interesant, feed back-ul așteptat, cât și modul de comparare a rezultatului cu ceea ce s-a dorit la inițierea acțiunii.

Dacă până acum câțiva ani, protecția mediului însemna să se răspundă pozitiv la cerințele unor reglementări, fără să se gândească prea mult la rațiunile acestor reglementări și la mijloacele de realizare, în etapa actuală problema nu mai poate fi privită decât în ansamblul ei. Acest mod de a gândi se impune cu deosebire în țara noastră, mai mult decât în alte țări, pentru că, pe de o parte, într-un termen relativ scurt trebuie să ajungem la nivelul exigențelor UE, iar pe de altă parte, pentru că tradiția, realmente existentă în țara noastră, în acest domeniu, până acum 15-20 de ani, nu numai că era incompletă, dar problemele se rezolvau printr-un telefon venit „de sus“.

Stadiul actual al problemei, impune, de la cazul cel mai simplu, al unei mici organizații, mergând până la marile combinate, că lucrurile trebuie privite într-un mod unitar, în strânsă interdependență între ele și evitând liberul arbitru. Am folosit în mod special termenul de “organizație”, consacrat internațional și folosit în domeniu, mai ales în managementul mediului, sau când vorbim despre orice agent economic, orice fostă “întreprindere”.

Dați-mi voie să vă dau un exemplu din lucrare, unul dintre cele pe care le cunosc poate mai bine decât alții, mai ales prin comparația situației de la noi, cu realitățile internaționale: aplicarea sistemului de management de calitate de mediu (SMM) conform ISO14001, subiect corect tratat de doamna doctor Aurica Grec în lucrarea domniei sale. Un asemenea sistem pornește de la o declarație de politică de mediu și se termină cu o analiză periodică a conducerii organizației. Punctul nodal este auditul, intern sau extern din categoria celor acreditate, activitate complexă, tratată ca atare în paginile cărții, fapt ce l-am apreciat în cursul lecturii.

Mi-aș permite să vă mai dau un exemplu. Dacă până acum, neconformitățile minore sau majore, erau tratate în cel mai bun caz ca o abatere ce se putea penaliza cu avertisment sau amendă, în cazul conformării, în momentul de față problema aplicării și evaluării conformității, capătă o dimensiune de abatere cu caracter extins până la nivel național, pentru că, adunarea acestor abateri, pe grupe de directive europene ce ne-am angajat să le

aplicăm, determină penalizări plătite de toată țara, de către toți cetățenii.

Pe de altă parte, avem iată, obiective naționale, impresionante la prima vedere, dar posibil a fi realizate în condițiile concrete din țara noastră, cum ar fi reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 8%, așa cum a fost asumat inițial de țara noastră, la semnarea Protocolului de la Kyoto. În prezent, vorbim de angajamente politice, făcute de România ca Stat Membru al UE, angajamente ce necesită susținere tehnică, tehnologică și economică, care să permită ca perspectiva relativ apropiată, de a reduce cu 20% și ulterior cu 50% emisiile de gaze cu efect de seră să poată fi posibilă. Ceea ce se realizează relativ fără dificultate, printr-o reducere a activităților economice de după anii 90, devine o necesitate de programare și de adoptare a unor măsuri deja costisitoare, în investițiile de energie alternativă, regenerabile. Pe neobservate pentru publicul general, oricât de interesat ar fi, s-a ajuns ca mediul să fie o problemă real globală, cu influențe în toate sectoarele economice. O asemenea problemă majoră nu poate fi realizată dacă nu se ține seama și de modul de gândire și analiză din perspectiva proactivă și preventivă așa cum este considerat în carte.

Auzim deja, chiar dacă încă timid, declarații care spun, în împrejurări dintre cele mai diverse, că mediul este o știință care necesită planificare pe termen mediu și lung în toate domeniile de activitate, dar fără a exclude domeniul structurilor proprii centrale și teritoriale de mediu. Da, este adevărat! Avem nevoie de o planificare care să ajute și operatorii economici, organizația, indiferent de profilul acesteia, să aplice legislația și să știe ce are de făcut ca să ajungă și să rămână în conformitate cu reglementările de mediu. Cartea doamnei doctor Aurica Grec ne conduce pe drumul gândirii de mediu și acțiunii de prevenire a poluării, tratând subiectul prin prisma unei vaste experiențe în domeniul mediului. Pentru cine cunoaște activitatea doamnei doctor Grec, este recunoscută experiența sa în domeniu, cu atât mai mult cu cât și-a canalizat și lucrarea de doctorat tot în această direcție.

Un medic gândește în termeni anatomici și fiziologici, un economist gândește în termeni de bilanț economic, un energetician gândește pe baza principiilor conservării energiei și eficienței acesteia, ajungând la mediu de la efect la cauză. Un expert în protecția mediului gândește ținând cont de principiile de bază care determină acțiunile proactive, interdependența acestora. Să recunoaștem că “acțiunea la sursa de poluare” a devenit istorie în lumea actuală. Cartea ne creionează, aproape în fiecare capitol, acest mod de gândire modern, care trebuie să devină un “modus vivendi” pentru noi toți, permițând eliminarea arbitrarului din activitatea specialistului de mediu.

Poate că unii dintre cititori s-ar fi așteptat să găsească și date practice, valori maxim admisibile emise în mediu și altele de acest fel. Cred însă, că nu intră în obiectivele unei asemenea cărți tratarea unor date de breviar. Mai cred că autoarea se gândește deja la următoarea ediție, pentru că sunt sigură că aceasta va exista, în care să introducă eventual și anexe de felul amintit pentru cei ce doresc să o folosească ca pe un ghid de mediu total.

Cartea doamnei Aurica Grec mai are o mare calitate, aparent fără legătură cu mediul, este un exemplu de reînviere a unei vechi tradiții din țara noastră, care impuneau gândirea științifică ca nefiind apanajul doar al capitalei și marilor centre universitare, ci și să provină din activitatea intelectuală a întregului teritoriu, în care orașele cu tradiție să aibă un rol pe măsură. Această tradiție a supraviețuit în domeniul literaturii și artei, chiar și al medicinei, dar mai rar specialiștii în tehnică și economie, cu reale calități profesionale, au reușit să dea marelui public munca lor. De aceea, îndrăznesc să afirm că în domeniul mediului, apariția cărții “**Management ecologic**” scrisă de doamna doctor Aurica Grec, este un semn că și orașele importante ale țării vor revigora această frumoasă tradiție.

Închei felicitând autoarea și recomandând audienței să citească această carte. Sigur veți avea de câștigat.”

Vă prezentăm și alte păreri ale unor specialiști în domeniu despre cărțile prezentate:

Teza analizată este o lucrare valoroasă, cu contribuții originale, cu efecte benefice asupra reducerii noxelor industriale poluante. Este o temă de mare actualitate, în condițiile în care pe plan mondial se acordă o mare atenție protecției mediului, încă din anii 1970, iar în țara noastră asemenea preocupări au devenit intense abia în anii mai recentți. Este meritul tezei analizate de a contribui la acest efort.

Prof.dr. Ionel Haiduc, actualul Președinte al Academiei Române

Materialele elaborate la fiecare etapă și care reprezintă câte un capitol distinct din lucrarea de doctorat dovedesc:

- *capacitatea de a analiza critic materialele documentare*
- *abilitatea de a manevra un aparat matematic complex*

- *talentul de a realiza și experimenta o instalație pilot*
- *spirit analitic și sintetic în procesarea și interpretarea datelor*

În aceste condiții sunt evidente calitățile de cercetător ale doamnei Aurica Grec, subliniate de capacitatea de a construi un program de cercetare, de a conduce un astfel de program de la faza documentară la faza de finalizare, într-o succesiune logică și urmărind un obiectiv precis: soluții pentru reducerea poluării pentru o anume activitate industrială.

Prof.dr.ing. Vladimir Rojanschi, prorector al Universității Ecologice București

Interpretarea datelor experimentale, propunerea de soluții tehnologice și conceperea unor instalații dimensionale pe baza unor studii riguroase, cinetice, termodinamice și de transfer de masă, precum și elementele de modelare matematică a procesului de absorbție studiat, subliniază nivelul pregătirii profesionale foarte ridicat al autoarei.

Prof.dr.ing. Matei Macoveanu, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” Iași, Catedra Ingineria Mediului

Au intervenit cu foarte interesante aprecieri, probleme și întrebări: dr.ing. Gheorghe Lupan, expert național în domeniul mediului, Petre Stan, senator, membru în Comisia de Mediu a Senatului, precum și: Tiberiu Marc, președintele Consiliului Județean Sălaj, Radu Căpîlnașiu, primarul municipiului Zalău, Ioan Abrudan, inspector școlar general.

A fost o lansare de excepție, una dintre acelea pentru care timpul a fost mult prea scurt, discuțiile pe tema mediului antrenând publicul prezent.

Pentru o activitate atât de bogată, cuvintele sunt de prisos, ele neavând puterea să cuprindă multiplele valențe ale personalității prezentate.

Cuvântul autoarei a venit să încununeze plenitudinea momentului.

Florica Pop

SIMION BĂRNUȚIU

(anii de școală și profesorat)

Simion Bărnăuțiu este unul din cei mai de seamă oameni pe care Sălajul i-a dat neamului românesc.

S-a născut în anul 1808, la 21 iulie după calendarul vechi, 2 august după cel nou, în comuna Bocșa Română din Comitatul Crasnei.

Învăță să scrie și să citească în satul natal de la însuși părintele său, cantorul de biserică și învățătorul Ioan Bărnăuțiu.

Copilăria și-o petrece în casa părintească, alături de cele șase surori și un frate, în total opt copii, obișnuindu-se de mic nu numai cu greutatea vieții, dar și cu respectul și dragostea pentru cei din jur. La vârsta de numai nouă ani pleacă să-și continue studiile în orașul Șimleu Silvaniei, unde între anii 1818-1820 face primele clase primare. Se transferă apoi până în anul 1825 la Carei, unde urmează cursurile Liceului Piarist, obținând note foarte bune la învățătură. Își îndreaptă apoi pașii spre „mica Romă”, cetate a românismului ardelean, Blajul, unde în acea vreme studia și preda floarea inteligenței românești din Ardeal și nu numai. Între anii 1825-1826 urmează aici cursul de filozofie pe care îl termină cu distincție, fiind cel mai bun între elevii eruditului profesor Bazil Rațiu.

De la început, Simion Bărnăuțiu ar fi dorit să-și aleagă o carieră juridică, pentru a-și putea apăra mai bine neamul, din care se trăgea, de nedreptățile vremii. Dar greutatea nu-i îngăduie să îmbrățișeze cariera juridică și atunci se hotărăște să-și îndrepte pașii spre cariera preoțească, singura care se deschidea tinerimii române cu carte.

Intră, deci, în toamna anului 1826, la Seminarul Teologic din Blaj, unde, până în anul 1829 se pregătește cu cei mai buni teologi ai bisericii greco - catolice din acea vreme. După terminarea seminarului, Bărnăuțiu pornește munca sa plină de roade pe toate tărâmurile societății până la sfârșitul vieții.

La început, pe tărâmul bisericesc, unde, în anul 1829 predă sintaxa și apoi devine arhivar consistorial. În anul următor, 1830, i se încredințează una dintre cele mai importante catedre de atunci - filozofia. În anul 1834 a fost ales notar consistorial, calitate în care culege informații despre starea bisericilor din Dioceza Blajului. În 1837 devine secretar al Episcopiei în Dieta de la Sibiu, unde își dă mai bine seama de primejdia care paște nația română din Ardeal. Putea să rămână mai departe la Episcopie și să urce toate treptele ierarhiei bisericești, dar în 1839 se reîntoarce la catedră.

Pe tărâmul învățământului, Simion Bărnăuțiu a fost cel dintâi care a sădit în inimile seminariștilor nu numai învățăturile creștinești, ci și idealurile politice și naționale: „Am socotit la 17 octombrie 1839 să scap filozofia

din jugul și robia limbei latine (batâr pe jumătate).” De la catedra sa, Bărnuțiu venea cu o nouă revoluție a spiritelor, cu idei liberale, învățături noi și neobișnuite până atunci în școlile Blajului. El aducea în prelegerile sale lucruri care li se spuneau cursanților pentru prima dată așa de convingător și într-o limbă românească atât de frumoasă. Dar acest dascăl, care în câțiva ani a făcut din catedra sa o tribună de luptă pentru emanciparea neamului său, nu putea să rămână neobservat de autorități.

În martie 1845 este destituit de la catedră și trimis într-o parohie la țară, însă Simion Bărnuțiu refuză. Așteaptă să i se facă dreptate, dar în 1847, împreună cu alți dascăli, este exclus din rândul dascălilor și clerului. Lipsit de catedră și șters din rândul preoților, dascălul Simion Bărnuțiu se retrage la Sibiu și acolo studiază dreptul, nădăjduind să fie mai folositor neamului său și timp de doi ani studiază la Academia Săsească.

În 1848 se reîntoarce la Blaj - vine în triumf să-și cucerească nemuirea și acest an este cel mai strălucitor din viața sa. Nu vom aborda această colosală contribuție a marelui Bărnuțiu în Revoluția de la 1848, deoarece s-au scris și se vor mai scrie multe pagini despre rolul și contribuția sa la acest măreț eveniment. Vom continua să punctăm pe scurt contribuția sa de om de știință și mare dascăl al neamului românesc.

Văzând că revoluția este înfrântă în Țările Române, Bărnuțiu se hotărăște să studieze mai departe dreptul. Între anii 1850-1851 participă la mai multe seminarii la Universitatea din Viena unde stă trei trimestre, apoi trece în Italia, la Pavia, unde studiază dreptul până în iunie 1854. Aici își ia doctoratul în drept și apoi se îndreaptă spre țară. Refuză slujbele oferite de austrieci și preferă să treacă în Moldova, unde la propunerea lui August Treboniu Laurian, primește catedra de filozofie la Gimnaziul Academic din Iași. Vasta sa erudiție, punctualitatea și priceperea sa îl fac cunoscut în întreaga Moldovă. Datorită succeselor sale de la catedră, a fost numit în același an, 1854, „loctiitor al școalelor”. În anul 1855 deschide cursurile facultății cu catedra de filozofie și catedra dreptului natural politic și privat. Nu peste mult timp i se propune conducerea Inspectoratului Școalelor, dar îl refuză cu modestie. În 1862 își dă demisia de la Gimnaziul Academic și rămâne numai la facultate.

Munca asiduă în slujba învățământului din Moldova, greutățile materiale și nu numai, au făcut să apară semnele unei boli necruțătoare pe care o va duce cu demnitate pe picioare.

După nouă ani petrecuți în Moldova ca profesor, vestind de la tribuna sa cu demnitate și hotărâre tainele filozofiei și ale dreptului, marele om de stat și al neamului românesc își ia rămas bun de la studenții, școala și prietenii pe care i-a iubit cu întreaga lui ființă.

Oameni de toate categoriile, care au fost în preajma marelui Bărnuțiu, fie elevi, studenți, colegi sau simpli ascultători, au avut numai cuvinte de laudă la adresa personalității sale. „Ilustru nostru profesor (zicea Brandea, unul din foștii lui studenți) a stors admirația și venerațiunea noastră, prin modul cum știa el să deștepte interesul și atențiunea noastră pentru cele mai grele și delectate chestiuni... și niciodată nu vom putea uita

învățăturile sale despre omul virtuos... care fie în public, fie singur și fără martori, nu face decât ce e bine, just și onest - numai acela este om integru și virtuos.”

„Studentii, profesorii, toți într-un cuvânt priveau în el (precum se exprima și George Mârzescu) nu numai un profesor învățat, dar și un stâlp solid pentru toate așezămintele și instituțiile publice și trebuie să fie citat ca model al profesorilor.”

Presimțindu-și sfârșitul, îl cuprinde dorul să-și mai vadă satul și țara. Mânat de acest dor, cu ajutorul domnului A.I. Cuza pleacă în Ardeal, să moară pe pământul pe care s-a născut.

Din păcate, nu reușește să-și vadă satul lui atât de drag, Bocșa, și nici neamurile și consătenii pe care i-a purtat în nobilul lui suflet prin toate peregrinările vieții sale și la 28 mai 1864 se stinge din viață pe Valea Almașului, la Fântâna Gorgana, la 50 km înainte de satul său natal.

La 2 iunie a fost petrecut pe ultimul drum spre veșnicie și odihnă în Bocșa Română Sălăjeană de mii de oameni și de înalte fețe bisericești.

Întreaga sa viață, operele, și mai ales, faptele sale sunt un adevărat tezaur pentru istoria neamului românesc. Astăzi în Bocșa natală există un centru cultural care găzduiește biblioteca comunală și muzeul, loc de pelerinaj pentru sute de vizitatori care îi pășesc pragul în memoria marelui înaintaș.

Bustul din fața acestui așezământ, ridicat în cinstea ilustrului om, care a fost Simion Bărnuțiu, îndeamnă parcă și acum la neuitarea celebrelor cuvinte rostite la Adunarea de la Blaj „*Țineți cu poporul ca să nu răătăciți.*”

În 2 august 2008 se împlinesc 200 de ani de la nașterea filosofului și omului politic.

Ioan Popițiu

REPERE SĂLĂJENE

BISERICA „SFINȚII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL“ din Racâș

Motto: „O societate care nu-și cunoaște istoria, trăiește doar pe jumătate.“

(Nicolae Iorga)

Istoria poporului român este istoria unui popor zbuciumat, a unui popor care a fost nevoit să-și apere și „nevoile“ și „neamul“, glia și credința strămoșească, să-și apere ființa națională.

În multele „Golgotе“ pe care le-a traversat, neamul românesc și-a pus întotdeauna nădejdea în Dumnezeu, pentru a-l ajuta să scape din necazurile și greutățile abătute asupra-i. Așa se face că țărănul român și-a construit locașuri de cult - din lemn la început - unde să se poată aduna și să înalțe „rugi fierbinți“, de izbăvire. Astăzi, România numără peste 1200 de biserici de lemn, construite înainte de 1900, iar județul nostru este unul dintre județele cu cele mai multe biserici de lemn - 68 - declarate

monumente istorice, așezate pe cele 5 văi ce străbat teritoriul Sălajului: Agrij, Almaș, Someș, Crasna și Valea Sălajului.

Satul Racâș, situat pe Valea Almașului (în partea de sud-est a județului, la nord de comuna Hida), este o localitate veche românească, atestată documentar în anul 1350, sub denumirea de Rakus, numele actual, Racâș, datând de pe la 1573.

Evenimentele marcante din istoria neamului românesc se oglindesc și în trecutul locuitorilor acestei așezări de pe Valea Almașului.

Astfel, la 1437, într-un iulie fierbinte, săteni din Racâș și satele învecinate se găseau adunați cu furci, coase, topoare, pe dealul Bobâlna.

În anul revoluționar 1848, este consemnată o mișcare țărănească la Dragu, unde s-au adunat oameni din peste 40 de sate, printre care vor fi fost și locuitorii Racâșului, pentru a discuta despre necazurile și asuprirea lor.

Mărețul act de la 1 Decembrie 1918, Unirea cea Mare, și-a găsit un puternic ecou în sufletele răcășenilor, mai ales că reprezentantul județului la Alba Iulia era un fiu al satului: dr. Iulian Andrei Domșa, fiul preotului Ioan Andrei Domșa.

Primul Război Mondial a adus mari suferințe satului, deoarece 30 de ostași din Racâș au căzut pe câmpul de luptă.

În Al Doilea Război Mondial cad jertfă 25 de ostași din sat, precum și un sergent și un fruntaș, aceștia din urmă fiind înmormântați în cimitirul satului, în zorii zilei de 19 octombrie 1944, în mod absolut restrâns, de către preotul militar și cantorul din localitate.

Pentru a avea un loc sfânt unde să-și plângă înaintașii și să se roage pentru vremuri mai bune, răcâșenii și-au construit, în secolul al XVIII-lea, o biserică de lemn, cu hramul “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”. Construcția a fost edificată înainte de 1783, an în care s-a făcut prestolul (Sfânta Masă din Altar), dar tradiția locală presupune că pe același loc dăinuise un locaș anterior consemnat și de conscripția de la 1760-1762, cu 88 de familii ortodoxe. Această idee este întărită și de faptul că la 1733, cele 165 de suflete aveau un preot, pe popa Andrei.

Planul construcției este dreptunghiular, cu turnul-clopotniță de peste pronaos scund și cu o fleșă înaltă poligonală, pe bază circulară. Ceea ce atrage privirea este pictura, păstrată până în zilele noastre, în toate cele trei părți ale locașului de cult. Așa se face că din podoaba zugrăvită a pronaosului reținem chipurile pline de luminozitate ale soției lui Cleopa (Cleopa, care, alături de Ilie, L-a întâlnit pe Hristos Cel Înviat, pe drumul spre Emaus), a surorii lui Lazăr (cel înviat din morți de către Iisus), ca și al Mariei Magdalena (femeia păcătoasă care s-a pocăit și a fost iertată de Iisus, devenind sfântă), precum și chipurile celor zece fecioare (Pilda cu același nume).

Pe pereții naosului sunt înșirați mucenici și mucenițe, în timp ce pe supraînălțarea peretelui și pe boltă este înfățișată viața lui Hristos, cuprinzând și minunile Duminicilor, printr-un spor de frumusețe remarcându-se scenele: “Spălarea picioarelor”, “Ducerea Crucii”, “Când L-a încoronat” (amintindu-ne parcă de Gheorghe Doja). În centru, Pantocratorul (chipul lui Dumnezeu Atotțiitorul) și trei cercuri cu închipuirea Trinității.

În altar este pictată “Nașterea Domnului Iisus Hristos”, căreia i se alătură Sfinții Ierarhi, îngeri și medalioane cu prooroci. Tot aici atenția este reținută de câteva ferestre mici, minuscul-semicirculare, care sunt originale, celelalte ferestre din acest loc, precum și cele din naos, fiind tăiate ulterior.

În pictura bisericii, mâinile zugravului Ioan Pop din Românași, autor al multor alte biserici din Sălaj, se recunosc nu numai în iconografie, în lumina chipurilor, în coloritul viu (roșu, galben, albastru), dar și în bogăția fără seamăn a florilor presărate printre scene.

Biserica de lemn din Racâș a trecut prin două restaurări, între anii 1985-1986 și 2001-2004. În anul 1978, cu prilejul unor lucrări de reparație, s-a găsit “limba” unui clopot, despre care oamenii spun că în Primul Război Mondial ar fi fost luat de către trupele ungare, pentru a face din el tunuri de luptă.

Obiecte de cult cu valoare istorico-artistică

Dintre icoanele pe lemn:

-“Maria cu Pruncul”(1774), pe care găsim însemnarea: “Pe seama bisericii din Racâș, ca să le fie pomană viilor și morților”

-“Deisis” (icoană ce-L reprezintă pe Iisus Hristos ca împărat, așezat pe tron, încadrat în dreapta de Sfânta Fecioară, iar în stânga de Sfântul Ioan Botezătorul), unde găsim continuarea însemnării de pe prima icoană, “Maria cu Pruncul”: “... Le-au plătit jupîn Dragomir Nemeș Gheorghe cu jupîneasa Nastasiia, 1774”

-”Sfântul Nicolae” – sec. al XVIII-lea

“Sfântul Arhanghel Mihail” – sec. al XVIII-lea

Adăugăm și Ușile împărătești, care datează din “1834 noiembrie, 18”

Cărți vechi de cult:

-Strasnic, Blaj, 1753; carte de slujbă bisericească, cuprinzând Slujba Sfințelor Patimi și a Învierii

-Evangelie, Rîmnic, 1784

-Triod, Blaj, 1800

-Penticostar, Sibiu, 1805

-Octoih, Blaj, 1825

-Apostol, Sibiu, 1851

-Liturghier, Sibiu, 1856

Triod, Penticostar și Octoih sunt cărți de slujbă care se folosesc în cele trei perioade omonime ale anului bisericesc, care începe la 1 septembrie.

În viața românilor transilvăneni, Biserica a jucat un rol multiplu: tribună națională, școală, așezământ de cultură și artă. Ea a fost martor ocular al tuturor evenimentelor petrecute de-a lungul veacurilor. Cunoscându-ne trecutul, ne cunoaștem istoria, care este, așa cum spunea Mihail Kogălniceanu: “cartea de căpetenie a popoarelor”. Altfel, istoria ne va judeca, ne vor judeca generațiile viitoare, copiii noștri... când nu vor mai fi copii...

Mihaela Turian

AȘEZĂMÂNTUL SOCIAL SFÂNTUL PANTELIMON DE PE LÂNGĂ SFÂNTA MĂNĂSTIRE BIC

Asistența socială în țara noastră a avut la început un puternic caracter religios, dezvoltându-se secole de-a rândul în jurul mănăstirilor. Încă din secolul al XIII-lea au fost organizate, pe lângă mănăstiri, așa-numitele „bolnițe” care nu erau altceva decât aziluri pentru bolnavii săraci, pentru invalizi și în general pentru bătrânii săraci. Așa au luat naștere bolnițele-spital ale mănăstirilor Putna, Bistrița de Vâlcea, Cozia (sec. XVI), apoi cele ale mănăstirilor Dragomirna (1619), Sadova (1692), Hurezi (1696), Sfântul Spiridon Iași (1757) și altele.

Până la apariția Regulamentului Organic din anul 1831, prin care se organizează servicii sociale în cadrul instituțiilor Statului, nu exista nici o organizație de asistență socială a statului, protecția diferitelor categorii defavorizate realizându-se exclusiv prin instituțiile Bisericii și cele domnești, patronate de ea.

Începând cu primele decenii ale sec. al XIX - lea, și mai ales cu domnia lui Alexandru Ioan Cuza, se constată dorința autorităților publice de a se implica în domeniul asistenței sociale prin înființarea de instituții care să nu funcționeze sub patronajul Bisericii. Cu toate că Statul se implică din ce în ce mai mult în acest domeniu, Biserica Ortodoxă, a cărei situație financiară fusese slăbită prin secularizarea averilor mănăstirești, își menține poziția sa privilegiată în câmpul asistenței sociale, majoritatea instituțiilor de profil având până în 1948 caracter bisericesc.

Instalarea regimului comunist în România a făcut să fie desființate toate instituțiile de asistență socială care funcționau în cadrul Bisericii. Au fost, de asemenea, desființate și majoritatea mănăstirilor prin decretul 410 din octombrie 1959.

Biserica a continuat însă să se preocupe de formarea spirituală a oamenilor și de ocrotirea socială, prin intermediul comitetelor parohiale din cadrul parohiilor ortodoxe de pe cuprinsul țării.

Până în 1990, Sălajul a fost printre singurele județe din țară care nu avea nici un așezământ monahal. În anul 1994, cu dezlegarea și binecuvântarea Preasfințitului Ioan Mihălțan, episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, la 29 august, în frumoasa poiană de la marginea localității Bic, ce aparține de orașul Șimleu Silvaniei, s-a pus piatra de temelie a primului așezământ monahal de maici, în Țara Silvaniei, după prigoanele austro-ungare și apoi cele comuniste. Strămutarea bisericii de lemn, monument istoric, din localitatea Stână (județul Sălaj), datată în anul 1720, reprezintă momentul de început pentru mănăstire. În timp, mănăstirea, cu hramul „Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul” și „Adormirea Maicii Domnului” se dezvoltă, fiind construit un complex arhitectural format din biserica de lemn, biserica de piatră, muzeu, corpurile de chilii ale maicilor și a preotului mănăstirii, trapeza, locuri pentru cazarea pelerinilor, azilul de bătrâni, altarul de vară și alte anexe.

Ideea înființării unui așezământ social de găzduire, îngrijire și educație a copiilor proveniți din familii aflate în dificultate a existat încă din 1995, când mănăstirea a primit, ca donație, 10 hectare de pământ.

Odată cu finalizarea și mutarea maicilor în noile corpuri de chilii, în anul 2000, vechea școală din sat, primită de către maici odată cu așezarea acestora la Bic, a fost amenajată, prin grija mănăstirii, iar în anul 2001, **după 25 de ani**, se redeschide școala din sat. Evenimentul a fost unul deosebit pentru comunitatea satului Bic și s-a bucurat de participarea prefectului județului, Tiberiu Marc, inspectorului școlar general, Ioan Driha, și a altor oficialități locale și județene, atât din rândul clericilor, cât și al laicilor. În alocuțiunile rostite s-a făcut referire la dascălii care au adus lumina în sat, la fostul director al școlii, domnul Vilagoș Viorel, om cu o putere de dăruire deosebită față de semenii, care a dorit să dezvolte pe lângă activitatea educațională a școlii și o activitate culturală și spirituală în sat. A fost inițiatorul unei trupe de teatru în care a implicat nu numai elevii mai mari din școală, ci și tinerii din sat. Tot pentru dragii lui săteni a dorit să construiască și un cămin cultural în jurul căruia să adune comunitatea pentru dezvoltarea vieții culturale, a păstrării și valorificării tradițiilor locale.

În anul 2001 școala funcționează doar ca și grădiniță pentru un grup restrâns de copii preșcolari din satul Bic, (șapte la număr), având vârste diferite, de până la șapte ani, iar din anul 2002 aceasta funcționează ca

și școală cu clase simultane I - IV și o grupă combinată de grădiniță, având 15 copii. Educația culturală și spirituală a acestor copii era asigurată de o maică cu pregătire specifică în acest domeniu, având o grijă deosebită de sufletul și mintea lor.

Deoarece, în anul 2006, în satul Bic nu mai existau copii pentru învățământul primar, decât câțiva preșcolari, Consiliul de Conducere al Sfintei Mănăstiri

și-a îndreptat atenția spre ajutorarea copiilor proveniți din familii aflate în dificultate și cu acces limitat la educație. În colaborare cu primăriile și cu parohiile s-au făcut primele demersuri pentru depistarea cazurilor care necesitau ajutor și care corespundeau criteriilor de selecție impuse de înființarea unui astfel de așezământ (familii monoparentale, fam. cu venituri mici, orfani etc.).

În primăvara anului 2006 clădirea vechii școli a necesitat ample lucrări de consolidare, prin contraforturi, datorate, pe de o parte, vechimii clădirii, iar pe de alta, terenului în pantă. Tot cu această ocazie s-au făcut demersuri și s-au obținut aprobările necesare schimbării configurației interioare a clădirii, ridicându-se câteva camere în locul contraforturilor și făcându-se o mansardă, clădirea transformându-se într-una adecvată desfășurării unor activități de găzduire, îngrijire și educare a copiilor. Astfel s-au realizat o sală de mese și o bucătărie la subsol, săli de clasă la primul nivel, iar dormitoarele la mansardă, precum și alte anexe.

Este uimitor ceea ce a reușit să realizeze acolo obștea de maici a mănăstirii, având-o ca stareță pe monahia stavroforă, Marina Lupou, fiică a acestor meleaguri. Preasfințitul Sofronie Drincec, episcopul Bihorului, Oradiei și Sălajului a dat dezlegare și binecuvântare acestui așezământ, vizitând, împreună cu un grup de maici și alți reprezentanți ai episcopiei, locașuri similare din zona Bihorului, Bratec și Vadu Crișului, pentru a vedea și a schimba opinii cu maici care conduc astfel de așezăminte. Vizitele s-au dovedit a fi rodnice pentru că, de cum ai intrat pe poarta școlii te simți într-o altă lume. O alee pavată te conduce până la intrarea în școală, florile îți încântă privirea. În interior se deschide o lume care îți spune parcă „Bine ai venit acasă!”. Și, într-adevăr, copiii care în familie au fost lipsiți de condițiile materiale și afectivitate, atât de necesare dezvoltării sănătoase a fiecărui copil, aici, prin grija și dăruirea întregului personal (o educatoare și o învățătoare, maici, bucătăreasă, ajutor de bucătăreasă, doi supraveghetori de noapte, îngrijitoare de zi, paznic, șofer) aici se pot simți cu adevărat acasă. De aceste servicii deosebite beneficiază un număr de 21 de copii, 12 de grădiniță, iar 7 în clase simultane I - IV, doi fiind la Școala Horea din Șimleu Silvaniei, în ciclul gimnazial. Mulți dintre copii sunt frați și provin din: Plopiș, Bobota, Șimleu Silvaniei, Valcău de Sus, Derșida, Iaz. Tot ceea ce s-a realizat în cadrul acestui așezământ legat de confortul, dotarea cu mobilier a tuturor încăperilor, a sălilor de clasă cu material didactic necesar, precum și echipament modern (calculator, imprimantă, scanner, dvd - player, televizor etc.), a fost posibil prin efortul propriu al mănăstirii, prin donații ale unor firme și familii, precum și al altor oameni cu o inimă sensibilă și generoasă.

Există o permanentă colaborare școală-familie, având grijă să se respecte întotdeauna Regulamentul de ordine interioară al serviciului social. Munca, fiind una deloc ușoară, s-a recurs și la implicarea unor voluntari, unii dintre aceștia lucrând în instituții similare sau având pregătire specifică unui astfel de domeniu. Copiii își petrec vacanțele în familie, iar cu ocazia unor evenimente deosebite (zile de naștere, sărbători naționale și religioase, evenimente speciale în familie) li se permite să fie alături de cei dragi, părinți, frați, rude și prieteni.

Toate aprobările pentru acest așezământ au fost obținute iar documentația și actele necesare sunt depuse la Inspectoratul Școlar Județean și Direcția de Muncă și Protecție Socială Sălaj pentru acreditare.

Doina Maniura

COMUNA MESEȘENII DE JOS

Schiță monografică

AȘEZARE GEOGRAFICĂ

Spațiul geografic al geosistemului rural Meseșeni ocupă partea centrală sud-estică a județului Sălaj, cuprinzând în limitele sale teritoriale o parte a versantului vestic al culmii Meseșului și o parte din sud-estul depresiunii centrale a Șimleului.

Comuna Meseșenii de Jos, situată la poalele munților Meseș, este constituită din patru sate. Aceste sate au avut denumiri legate fie de așezarea lor geografică sau caracteristicile florei, fie de numele unor mari proprietari de pământuri.

Așezată la o distanță de 12 km de Municipiul Zalău, se întinde pe o suprafață de 62 km², ceea ce reprezintă 1,63% din suprafața totală a județului.

Meseșenii de Jos se învecinează:

- la nord-est - Municipiul Zalău
- la sud-est - comunele Agrij și Treznea
- la sud-vest - comuna Horoatul-Crasnei
- la nord - comunele Vârsolț și Hereclean
- la nord-vest - comuna Crasna.

Teritoriul comunei se prezintă ca o zonă pronunțat deluroasă pe întreaga suprafață, altitudinea maximă fiind în partea de sud-est (750 m), iar cea minimă, în zona Meseșenii de Jos (250 m). Lunca cea mai dezvoltată este cea a Văii Colița care străbate teritoriul pe direcția sud și nord-vest.

SCURT ISTORIC

Încărcătura istorică a comunei este strâns legată de prezența liniei de apărare a Imperiului Roman, formată din turnuri și caste dispuse pe granița acestuia.

Ruinele acestora se regăsesc în zonele înalte din masiv, ruine care se pot distinge și acum după multe secole de uitare în timp. Teritoriul comunei este bogat în situri arheologice și monumente de arhitectură, cum ar fi

În Fetindia:

- așezare dacică din sec. II-III, pe pășunea de la nord de sat, la 3-4 km de cu Meseș în dreptul zonei „Coasta Ciungii”.

În Meseșenii de Sus:

- așezare din epoca neolitică, cultura Coțofenei II și așezarea dacică la 500 m distanță de Băile Meseșeni la „Osoiul Măcăului”
- ruine de turn roman de la locul „Groapa Mare”, situate între vârful „Podina” la sud și „Coasta Lată” la nord, lângă cărarea ce duce la „Fântâna Oilor”
- ruine de turn roman lângă băile din sat, la locul „Sub Groapa Muierii”
- ruine de turn roman la „Coasta Lată”, la sud-est de sat
- ruine de turn roman la „Osoiul Ciontului”, la 300 m de punctul geodezic din Vârful Osoiului 870 m.

În Meseșenii de Jos:

- Biserica Reformată, sec. XVI
- clopotnița care datează din sec. XVII

Alături de numeroase alte descoperiri arheologice din nordul Transilvaniei s-au mai găsit două monede romane de argint, care întăresc afirmația că dacii liberi au păstrat fără întrerupere legătura cu populația provinciei. Atestările istorice dovedesc că în timpul ocupației romane, granița provinciei Dacia trecea prin partea de sud a comunei, pe creasta Meseșului, teritoriul comunei rămânând în stăpânirea dacilor liberi.

Primele mențiuni scrise despre romanii din aceste locuri sunt făcute de cronicile bizantine.

Atestările documentare ale localităților comunei sunt datate astfel:

- Meseșenii de Jos, atestat în anul 1341 cu denumirea de „Magyar Keczel”
- Meseșenii de Sus, așezare menționată încă din 1213, fiind cea mai veche atestare documentară cu denumirea de „Olah Keczel”
- Aghireș datează din anul 1361 cu denumirea de „Egrespatak”
- Fetindia datează din anul 1549 cu denumirea „Gurzofalva”

Aceste denumiri ale localităților au suferit modificări în timp.

Meseșenii de Jos - din înregistrările făcute în anii 1950 - din „Magyar Keczel” a trecut printr-o succesiune de denumiri: „Magyarkeczel”, „Cățelul Unguresc”, „Cățelușa”, iar prin decretul 799/1964 se stabilește denumirea de „Meseșenii de Jos”.

Meseșenii de Sus - care avea denumirea de „Olah Keczel”, până în 1930, când s-a trecut la o altă formă de scriere a denumirii „Olahkeczel”, în 1940 devine „Cățelul Român”, „Cățelul”, iar prin același decret 799/1964 din „Cățelul” devine „Meseșenii de Sus”.

Satele **Aghireș și Fetindia** au rămas cu denumirile neschimbate.

Epoca modernă în istoria românilor are o importanță deosebită din punct de vedere al evoluției noastre naționale, culminând cu desăvârșirea statului național unitar român la 1 Decembrie 1918, eveniment la care au

participat un număr de 5 țărani și 3 intelectuali din comuna Meseșenii de Jos. În această perioadă, principala ramură a activităților economice o constituie agricultura, în special creșterea animalelor, nelipsind și alte activități: cultura cerealelor, pomicultura, viticultura și apicultura.

ECONOMIA COMUNEI

Evenimentele din Decembrie 1989 au produs, pe lângă schimbări de ordin politic, și schimbări de ordin economic, făcându-și apariția asociațiile familiale și societățile cu capital privat.

Activitățile industriale mai importante sunt: prelucrarea pieilor de ovine și bovine, confecții textile, fabricarea băuturilor alcoolice tradiționale, produse de panificație, confecții metalice (seifuri, tâmplărie termopan) și ateliere mecanice.

TURISM ȘI CULTURĂ

Din punct de vedere turistic, comuna este cunoscută pentru calitățile balneoclimaterice ale apelor sulfuroase-bicarbonatate de la Meseșenii de Sus. Punerea în valoare a acestor izvoare, dezvoltarea bazei de cazare și dezvoltarea infrastructurii ar putea face din această localitate o stațiune balneoclimaterică de mare succes.

În comună sunt păstrate tradiții, obiceiuri populare și, nu în ultimul rând, frumoasele costume populare.

Din anul 2005 se desfășoară, în prima duminică după praznicul „Sf. Maria”, festivalul dansului femeiesc „Ecouri Meseșene”.

Sărbătorile religioase, cum ar fi Crăciunul poartă de-a lungul timpului nealterate acele obiceiuri și datini din strămoși cum ar fi colindele, transmise din generație în generație, frumosul dans „Călușarul”, dansurile populare care sunt specifice zonei: dansurile mixte, dansul femeiesc „Muiereasca” și „Roata”. Religia predominantă este cea ortodoxă, fiind urmată de cea reformată și penticostală. Pe raza comunei sunt 4 biserici ortodoxe, 2 reformate, 3 baptiste și 3 penticostale. Prima biserică în Meseșenii de Jos datează din 1733, fiind construită din lemn, iar un credincios (care a dorit să rămână anonim) a dăruit un teren în perimetrul satului și în 1857 s-a construit prima biserică din cărămidă.

COMPONENȚA ETNICĂ

Populația stabilă a comunei este în număr de 3078 locuitori, care după etnie este reprezentată astfel: 2069 - români, 944 - maghiari și 65 rromi.

În 1968 s-a stabilit centrul de comună în Meseșenii de Jos.

Situată la poale de MESEȘ, comuna noastră păstrează cu sfințenie tradițiile specifice zonei, tinerii satului învățând cu mare drag și interes dansul popular, cântecele și obiceiurile pe care le prezintă tuturor celor care doresc să-și alimenteze sentimentul național aici, la obârșie.

În anul 2007, la prima ediție a manifestării culturale - SATUL SĂLĂJEAN (Resursă. Inițiativă. Acțiune. Dezvoltare) - organizată de Consiliul Județean Sălaj, comuna Meseșeni de Jos a fost selectată să-și prezinte comorile culturale tradiționale în fața unui public numeros care a știut să aprecieze modul exemplar de pregătire a evenimentului.

Informații transmise de
bibliotecara comunei, Valeria Mureșan

LOCALITATEA ALMAȘU - ÎNTRE ISTORIE ȘI LEGENDĂ

Comuna Almașu din județul Sălaj, situată la 14 km de Huedin, este așezată de-a lungul șoselei ce trece de la Huedin la Jibou, la încrucișarea Văii Fildului cu Valea Babiului, ele primind numele de Valea Almașului, care se varsă în Someș, în localitatea Jibou.

Legenda spune că, sub Principele Ardealului, Apafy, Almașu a fost pustiit de turci în trecerea lor prin Ardeal la începutul sec. al XVII-lea, dând foc localității Almașu și altor sate de pe Valea Almașului. Puținii oameni rămași în Almașu au ridicat o biserică de lemn și au ales ca preot pe un anume Popa Vasile (vezi Șematismul de la Blaj din 1900, p. 150).

Pe teritoriul comunei au fost descoperite obiecte din epoca bronzului și fierului (nuclei de silex și opsidare de marmură roșie, ciocane de bronz - vezi antichitățile Clujului). În dreptul satului Almașu s-a găsit un miliariu din anul 1873, pe care era inscripționat VICUS ARMATORU.

Comuna Almașu, pe timpul stăpânirii maghiare, se numea Váralmás, iar românii îi spuneau Almașul Mare. După unirea Transilvaniei cu România, numele comunei a fost și este și azi Almașu.

Data întemeierii acestei localități se pierde în negura vremurilor, primele semne concrete fiind atestate abia prin secolul al IX-lea, la data apariției cetății cu același nume, Castru Almașul sau Mănăstirea Almașului.

În privința unei existențe mai vechi, rămâne un lucru îndeobște admis: „Cronica lui Anonimus“ pomenește despre luptele lui Tuhutum cu Voievodul Ardealului, Gelu, pe Valea Almașului (Sad Tuhutum dei situam per transiensis ad fluvium Almașu - Cronica Anonim Bela Regis notori, cap 26).

Nu se precizează dacă la acea dată exista și comuna, nici dacă aripa frontului ce s-a desfășurat după trecerea Meseșului a atins sau a depășit hotarul ei, dar dacă se pomenește valea, trebuie admisă și existența comunei de la care și-a luat numele.

Dacă nu sunt date istorice despre realitatea acestor împrumuturi de nume, ne clarifică legile toponomastice. Astfel, cercetătorul maghiar Szabó T. Attila spune: ”nu se știe dacă numele râului e luat de la sat sau satul i-a împrumutat râului numele, este mai sigur că râul și-a împrumutat numele de la sat, deoarece numai după ce râul sosește în sat, ia acest nume, înainte având alte denumiri, ca: Valea Fildului, Valea Babiului” - c.f. Szabó T. Attila: *Kalotaszeg Közlöny I. Adatok vár*, 1942, p. 315.

În perioada Imperiului Roman, împăratul Traian a construit un drum bătut cu piatră de la Cluj, pe Valea Nădășelului, prin Cordoș - Baci, iar de aici spre nord, prin Nădășel, Sard, Fundătura, Stobor, pe lângă Ruginoasa la Praedium de la Bozolnic, unde se varsă în Valea Almașului. Drumul lui Traian se cunoaște, pe alocuri, și azi, la Castrum Statium de la Sutor, unde a fost podul peste Valea Almașului.

Începând de prin sec. al III-lea, granițele Daciei au fost atacate de către vandali și goți. Romanii fiind slabi, Aurelian a retras din Dacia legiunile în anul 271.

La sfârșitul veacului al IX-lea, Dacia Romană a fost atacată de către unguri, aceștia năvălind din Munții Galiției, spre Carpați, în văile Maramureșului, și, de acolo, în Dacia Romană. Una dintre căpeteniile ungarilor, cu numele Tuhutum, a fost trimis să cucerească Ardealul, locuit în cea mai mare parte de români, sub ascultarea Voievodului Gelu de la Gilău. Trecând Meseșul pe la Zalău, s-a întâlnit cu românii lui Gelu pe Valea Almașului, unde va avea loc o îndârjită luptă. Ungurii i-au înconjurat pe români, care au fost siliți să se retragă. Pe Voievodul Gelu, ajungându-l în Valea Căpușului, l-au omorât, iar trupele române rămase fără conducător nu s-au mai împotrivit și au făcut jurământ de credință lui Tuhutum între satele Așchileu Mare și Așchileu Mic, al cărui nume deriva tocmai de la cuvântul unguresc “eskü” (jurământ).

Izvoarele istorice ne relatează faptul că, în anul 1437, când a avut loc răscoala de la Bobâlna, la ea au participat și români iobagi din Almașu, conduși de Ilie cel Mare.

La începutul anului 1600, Mihai Viteazul ocupă Cetatea Almașului și face o incursiune asupra Huedinului, trimițând 500 de dorobanți români, punând și pe Ștefan Csáki din Aghireș să pornească cu ei, să ardă tot ceea ce este în Huedin. Mihai a luat această măsură de represalii deoarece locuitorii din Huedin au omorât 170 de soldați din cei 180 care formau garnizoana Huedinului. În 15 mai 1601, garnizoana Cetății Almașului este felicitată de Mihai Viteazul pentru actul de vitejie cu care au apărât cetatea de incursiunile făcute de „dușmanii neîmpăcați” din Huedin.

În 1709, viteazul Pinte Grigore, căpetenia haiducilor români din întreg Ardealul, care s-a ridicat sub steagul lui Francisc Rákóczi al II-lea împotriva nobililor și a funcționarilor imperiali germani, și-a stabilit tabăra în partea de sud-est a Cetății Almașului, la locul pomenit în toponimie și document, „curtea lui Pinte” sau „aria lui Pinte”. O ură stăpâna sufletul lui Pinte împotriva nobililor, când a auzit din gura lui Leopold Kolomanci, arhiepiscop de Kalocsa, zicând: „Dacă vrei să nu crâcnească sărântocii, fă-i întâi robi, apoi cerșetori, la urmă

catolici. Așa poți stăpâni fără grijă turma proștilor”. O altă tabără a avut în Meștereaga, la groapa Fagilor, pe dealul din față. Și azi a rămas cântecul lui Pinteza în popor, cântat după cum urmează:

Frunză verde de secară
Colea des de primăvară
Când se-mbracă codrii iară
A pornit haiducii afară,
A lăsat cetăți și sate
Că sunt pline de păcate.
Foaie verde-a nucului,
La curțile stupului
Stupului bogatului.
Cine pe stup i-l slujea,
Cine toate le făcea
Era Pinteza cel tăcut
Și la minte priceput.

În veacul al XVIII-lea, cel mai însemnat eveniment a fost răscoala condusă de Horea, Cloșca și Crișan, din anul 1784. Desfășurată relativ departe de Almașu, în județele Alba, Hunedoara și Turda, a avut mari repercusiuni asupra românilor din Almașu. Avem date despre starea agitată a românilor din Bonțida, Feleac, Gilău, precum și de pe întreaga Vale a Almașului.

Fiindcă viața satului a fost legată de viața cetății, vom aminti datele mai însemnate din trecutul cetății, așa cum apar în documente. În sec. al IX-lea, în locul unde se află ruinele cetății de azi, se găsea o mănăstire a Ordinului Benedictinilor, ea fiind distrusă în timpul marilor expansiuni și distrugerii tătarilor din anul 1241. Din pietrele ruinelor și după retragerea tătarilor s-a edificat cunoscuta Cetate a Almașului.

Cetatea Almașului este a doua așezare medievală cu renume istoric, prima cetate medievală fiind Cetatea Bolojii despre care se vorbește din anul 1319.

Cetatea Almașului este așezată pe malul drept al văii și pe coama dealului, la locul numit „Întreșanțuri”. Atât mănăstirea cât și cetatea au fost zidite pe acest deal, la o înălțime de 440 m.

Ctitorul acestei cetăți este considerat un slujitor viteaz al regelui Béla al IV-lea, care s-a distins în multe lupte, anume Pal Decherghi. Sub regele Ludovic cel Mare, e donată unui vistiernic al regelui cu numele de Bedec Gheorghe. Mai târziu, trece în stăpânirea unui cumnat al lui Ioan Corvin.

În sec. XV-XVI trece în posesiunea mai multor nobili. În anul 1551 Cetatea Almașului este pustiită de generalul Casteldo, comandantul oștilor germane. În 1594 Sigismund Bathory a dăruit-o generalului Ștefan Csáki, prefectul Transilvaniei, iar în anul 1601 cetatea este refăcută de Csáki. Abia refăcută, este asediată și

ocupată de către Gheorghe Basta, acesta conducând de aici luptele împotriva lui Sigismund Báthory, timp de trei săptămâni, între 18 decembrie 1601 și 7 ianuarie 1602.

În noiembrie 1601, în tabăra din Uioara, principele Báthory scrie către garnizoana Cetății Almașului: “primind cu bucurie vestea norocului cu care v-ați bătut cu vrășmașii”, îndemnând militarii garnizoanei la statornicie pentru a putea scăpa țara de inamici.

Istoricul maghiar Kovács László susține că Basta a distrus și satele din jur.

Domeniul Cetății Almașului cuprinde mai multe sate din zona Huedin, Sălaj și Someș. Dintre ele, 14 sate de iobagi i-au aparținut aproape permanent. Iobagii localnici ai satului Almașu aveau misiunea de a o apăra și de a o întreține, iar iobagii din restul satelor aveau obligația de a munci pământurile. Tot de Cetatea Almașului aparținea și Voievodatul Român din Nyires (Mesteacănu).

Urmele de amărăciune și revoltă față de viața tiranică a celor din cetate, se reflectă și azi în cântecelele poporului din Almașu, ce se păstrează în memoria bătrânilor:

Sus pe deal, măi frate,
S-a zidit cetate
Plină de păcate
Și de răutate.

În anul 1658 tătarii au ars din nou cetatea și satul, o parte a populației fugind, o altă parte fiind ucisă, iar cei care au fost prinși au fost duși în robie. După distrugere a fost rezidit satul pe locul de azi. Din păcate, azi, din Cetatea Almașului, a mai rămas un singur turn, pe jumătate ruinat. Din ruinele cetății, în anul 1808, urmașii grofului Csáki au zidit un nou castel, de data aceasta la marginea satului. În anul 1966 cetatea a fost reparată de Institutul Monumentelor Istorice din Cluj.

OBICEIURI TRADIȚIONALE DIN COMUNA FILDU

Comuna este situată pe marginea de vest a bazinului transilvan și este una din comunele mici ale județului Sălaj, situându-se la periferia acestuia.

Portul popular și diferitele obiceiuri, de nuntă, înmormântare și petreceri sunt cele specifice satelor de pe Valea Almașului. Importante sunt mai ales obiceiurile tradiționale de sărbători, în special cele de iarnă.

OBICEIUL COLINDATULUI, cu întregul său complex de manifestări, se înscrie perioadei de sărbători de iarnă, odată cu începutul postului Crăciunului și până la Bobotează. Mărturiile obținute de la localnicii mai vârstnici, afirmă posibilitatea disocierii colindei de perioada sărbătorilor de iarnă. Conform acestor mărturii, nu este bine să se colinde în altă perioadă, pentru că ar atrage diferite necazuri: „să face tăciune în grâu dacă colinzi pâstă an și ți se fac bube”.

De asemenea, în perioada sărbătorilor de iarnă, erau excluse „horile”. Dacă se întâmpla să horească unul, acela era considerat „flușturatic” și era dezaprobat de ceilalți. În timpul „jocurilor” organizate la sărbătorile de iarnă, în pauzele dintre dansuri, tinerii se adunau în cerc și colindau. Aceste mărturii evidențiază strictetea coordonatelor temporale ale colindei, tangența obiceiurilor cu sfera sacrului. Colindatului i se atribuiau efecte binefăcătoare: bogăția recoltei de grâu și cânepă, belșug și sănătate.

Interpretarea corectă a colindelor și stăpânirea întregului repertoriu constituie o condiție esențială a obiceiurilor. Gazdele își manifestă dezaprobarea față de „zmintirea” colindelor, iar colindătorii nu puteau nesocoti cenzura exercitată de comunitatea sătească. De aceea „colindătorii” se instruiă în fiecare seară, odată cu lăsarea postului Crăciunului, pentru învățarea și repetarea colinzilor.

Ceata de colindători era și este alcătuită din feciori care își alegeau un „alduitar”, responsabil de buna desfășurare a colindatului. Alduitorul răspundea de comportarea colindătorilor și avea dreptul să-i pedepsească pe cei care se abăteau de la regulile impuse de ceată și chiar să-i excludă dintre ei. Alduitorul este ales de regulă dintre feciorii „scăpați” de armată și care se bucură de respectul celorlalți.

O preocupare de bază a cetelor de colindători era aceea de a-și găsi „gazda” în casa căreia se vor întruni pentru învățarea și reîmprospătarea repertoriului de colinzi. Colindătorii se mai întruneau și în „habe” (șezători), unde colindau împreună cu fetele adunate acolo. În ultima perioadă, gazdele au devenit pentru colindători, căminele culturale.

Colindatul propriu-zis, cu întreaga sa desfășurare ceremonială, are loc la Crăciun și începe în ziua de 24 decembrie, după lăsarea întunerului, când colindătorii se adună la primul „corator” acasă, în satul Fildu de Jos, și la biserică, în satul Fildu de Sus. Casierul feciorilor este cel care a angajat muzica. Semnele distinctive

ale alduitorului sunt cârja și straița din piele, frumos ornamentate, straița care era nelipsită și de la grăitorul de nunți.

Alduitorul îi numește din rândul colindătorilor pe cei care urmează să ducă „burcușul“ (canta în care se adună vinul) și pe cel care adună „ptistolul“ (un colăcel și o bucată de cârnaț). Aceștia erau numiți dintre cei care făceau parte pentru prima dată din rândul colindătorilor.

După ce sarcinile sunt împărțite, alduitorul le recomandă să aibă o comportare civilizată și, în mod deosebit, să nu ocolească nicio gospodărie. În satul Fildu de Jos, la îndrumarea colindătorilor, în casa „primului corator“, participă primarul și, de asemenea, șeful de post.

Înainte de a porni la colindat, colindătorii cântă una sau două colinde, după care își etalează măiestria și muzicanții. În trecut, ceata de colindători colinda însoțită de un „zicalău“ care era fluieraș, iar ulterior de un violonist (ceteraș în Fildu de Jos și „hededuș“ în Fildu de Sus) sau un taragotist.

Prima gospodărie colindată este cea a preotului, după care colindătorii trec din casă în casă, de-a lungul satului. Așa după cum am mai arătat, cetii îi revine obligația de a colinda toate casele din sat. Colindătorii intră în casele oamenilor numai după ce alduitorul a primit încuviințarea la întrebarea: „Lăsați colindătorii?“ Colinda e începută afară și numai atunci când gazda le deschide ușa intră în casă, se răspândesc în jurul mesei și își continuă colinda. Răsplata oferită colindătorilor era, în vechime, un colac frumos împletit (azi se oferă bani). Colacul este alduit de alduitor printr-o orație care este asemănătoare ca text cu plugușorul din alte zone, unde obiceiul este încă activ.

„Alduitura” colacului cuprinde un șir de imagini caracteristice din lumea plugarilor: alegerea locului de semănat, aratul, semănatul, plivitul, creșterea grâului, seceratul, treieratul și vânturatul, dusul la moară, măcinatul și pregătirea colacilor, de la cernutul făinii și până la scoaterea lor din cuptor. Toate acestea au menirea de-a ilustra, poetic, ideea vieții agrare a locuitorilor satelor, care s-au ocupat din toate timpurile, nu numai cu creșterea animalelor, ci și de cultivarea pământului.

În contrast cu tonul colindelor propriu-zise, serios și recules, alduiturile care le urmau erau hazlii și telurice, cu referiri frecvente la festinul care urma unei perioade de post aspru. Se evidențiază, astfel, o altă funcție a colindatului, cea de „îngropare“ festivă a postului și a anului vechi, a cărui încheiere cu veselie era socotită de bun augur pentru anul viitor. Dacă gazda avea fată de măritat, colindătorii erau rugați să îi zică „colinda fetii“ pentru care erau răsplățiți cu bani. Pentru banii primiți, alduitorul mulțumea prin „alduitura banilor“. La fel ca alduitura colacului, și alduitura banilor era hazlie, cu referire la modul în care „jupânul gazdă“ a plecat să facă rost de bani pentru colindători.

În fiecare casă colindătorii erau „omeniți“ cu vin și nelipsitul colac umplut cu nucă și dulceață de prune (un fel de ruladă). În prezent se oferă colindătorilor prăjituri diverse, care mai de care mai gustoase și mai aspectuoase. Deoarece vinul oferit feciorilor era din belșug, aceștia închinau cu gazda și serveau simbolic din pahar, iar restul îl goleau în burcuș, neuitând să ceară și „ptistolul“ (cârnaț).

Un obicei aparte, întâlnit în satul Fildu de Sus, este și obiceiul lanțului. Gazdele, care aveau fete de măritat, atârnavă la grinda casei, deasupra mesei, un lanț și legau de una din verigi o panglică, având pretenția la colindători să le cânte atâtea colinde câte verigi au rămas de la panglică în jos. Era o mare fală pentru cei la care colindătorii stăteau mai mult în casă.

Înainte de a părăsi gazdele, colindătorii jucau în ritmul muzicii care-i însoțea, pe toate femeile din gospodărie, indiferent de vârstă, și pe fetele din sat, care veneau să întâmpine ceata de colindători. Acest aspect dezvăluie unul dintre sensurile originale ale colindatului, cel de stimulare a fertilității și fecundității.

În final, după ce au urât tuturor căsenilor „Sărbători fericite“, un an rodnic și sănătate, la îndemnul alduitorului, „no, măi, no“, colindătorii își continuă drumul, trecând și colindând fiecare gospodărie.

Pe uliță, pentru a vesti gospodarilor că se apropie, se deplasau cântând și cu îndemnul „no, măi, no“. După ce întregul sat era străbătut, în satul Fildu de Jos se obișnuia, ca la una dintre ultimele case, să se oprească și să se ospăteze din „ptistolul“ adunat și să bea din vinul din „burcuș“, dar fără a întrece măsura. Cârnațul și colacii rămași după ospăț erau dați, de regulă, ceterașilor. După ospăț, se urcau pe culmea nord-estică de unde se vedea tot satul, aprindeau o grămadă de paie, procurate de la gospodăriile apropiate și colindau în jurul focului, înștiințând astfel localnicii că și-au încheiat misiunea. De aici, ceata de colindători se îndrepta spre biserică, intra colindând și, după terminarea colindei, participa alături de toți sătenii la slujba religioasă.

Colindatul, cu întreaga sa desfășurare ceremonială, are loc noaptea, excepție făcând satele Fildu de Mijloc și Fildu de Sus, care sunt mai întinse și unde colindatul se prelungește și în ziua de Crăciun, chiar până seara. Practica nocturnă a colindatului are, desigur, o veche tradiție, confirmată de faptul că textul colindei abundă de interpelări prin care gazdele sunt trezite uneori din somn:

„Sculați, sculați, boieri mari,
Sculați, voi, români plugari,
Că vă vin colindători
Noaptea pă la cântători“.

Majoritatea colindelor cântate de feciori erau atât de vechi, încât unele fragmente ale lor au devenit, prin prescurtări de cuvinte și prin prezența arhaismelor, de neînțeles pentru cei care le cântă azi.

Conținutul lor era divers, predominând temele vânătorii mitice și cele pastorale sau agrare.

În grupul colindelor pe care le cântau fetele, găsim variante în care acestea se pregătesc din timp să aștepte colindătorii, printre care se vor afla, în mod sigur, și iubiții lor:

Mândru s-o gătit în casă,
Păstă pat, pană de brad,
Păstă masă, pană-aleasă,
La ferești, pene domnești,
La obloace, busuioace.”

O altă categorie de colinde îi vizează pe cei care se ceartă în familie, pe cei care înjură, bețivii care își petrec timpul în crâșme și pe necredincioși.

Cea mai numeroasă categorie de colinde este cea care prezintă fapte biblice.

Adresându-se cu urări indirecte diferitelor categorii sociale din sat sau diferiților membri din familie, colindele au ajuns la un mare număr de tipuri și subiecte, la o mare varietate tematică. Descriind rituri și ceremonii care azi, în mare parte au dispărut ori s-au schimbat, cântând pe un ton idilic viața gospodărească sau faptele voinicilor, colindătorii au creat în cursul timpului minunata poezie a colindelor.

Colindele se grupează în jurul problemelor majore ale vieții satului de altădată, în jurul dorințelor și idealurilor țăranilor plugari și păstori, de a avea recolte bogate, belșug în turme, viață fericită în familie, feciori voinici, fete frumoase și harnice. Ca urmare, colinda viza viitorul celui căruia i se adresa.

Cu TURCA se colinda în întreg intervalul dintre 25 Decembrie și Anul Nou, fără întrerupere. Pe „clonțul“ ei din lemn se fixau, peste o piele de iepure cu urechile întregi, coarne de țap, de gât i se atârnavă zurgălăi, iar corpul purtătorului era acoperit cu o cuvertură de lână. Turca era însoțită de un fluieraș și de un grup de trei feciori îmbrăcați în „bonde“, nefiind mascați, care dansau odată cu turca. Textul care însoțea dansul se rostea sacadat de către un fecior, în ritmul în care bătea turca din clonț, iar conținutul său stârnea râsul asistenței. Astăzi se colindă cu turca numai în noaptea de Crăciun. Baniile oferite de gazdă erau prinși de turcă cu clonțul, după care toți componenții grupului erau serviți cu vin și colac.

Și colinda cu STEAUA face parte din obiceiurile practicate în noaptea de Crăciun, în satele comunei. Cu steaua, colindă grupuri alcătuite din câte trei copii care se deplasează din casă în casă, vestind Nașterea Mântuitorului. Colinda Stelei era urmată de o alduitură rostită de unul dintre copii, care exprima dragostea cu care au așteptat „acest Praznic Luminat“. Pentru Colindă și alduitură, copiii erau răsplătiți cu colaci, mere și nuci.

Lenuța Sabău - Biblioteca Comunală Fildu de Jos

IMPRESII DE CĂLĂTORIE

ASPECTE ALE VIEȚII CULTURALE ROMÂNEȘTI DIN CANADA

Cultura română contemporană nu poate fi completă fără cunoașterea deplină a tuturor celor care, vorbitori de aceeași limbă, și-au înscris numele pe o OPERĂ durabilă.

Invitația primită de la Asociația Română din Canada (ARC) - MONTREAL de a participa la FORUMUL UNITĂȚII ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI, în perioada 5 - 15 august 2007 (prima ediție) ne-a onorat. Am considerat că este o oportunitate de a deschide multiple colaborări cu românii de peste tot, de a aduna informații despre activitatea culturală a celor care, din diverse motive locuiesc, gândesc și își poartă ideile sau dorul la mii de km distanță de ȚARA-MAMĂ.

Ideea organizatorilor a fost mai mult decât nobilă și avem încredere că de la o ediție la alta va aduna substanță și valoare. E un proiect ambițios coordonat de Ionel Țăranu, președintele actual al ARC, fiul medicului

Jean Țăranu, un român a cărui inimă bate mereu pentru România, deși trăiește în Canada de peste 50 de ani.

CANADA, țara de la Atlantic la Pacific, locul plin de abundența miracolului economic, trezește vizitatorilor admirație fără rezerve și atrage an de an imigranți din toate colțurile lumii. Numai

Montrealul găzduiește peste 40.000 de români. Acest oraș imens, în formă de insulă ovală de la vest la est, cu o lungime de aproximativ 50 km și o lățime de cca 20 km, cu podurile sale impunătoare peste fluviul St.Laurent impresionează trecătorii. Sunt multe alte locuri și aspecte care ar merita menționate: cartierele - orașe ele însele; zgârie-norii; oratoriul St.Joseph (cea mai mare catedrală din America de Nord; Université de Montreal; insula Laval; parcul imens Mont-Royal; Biblioteca Națională, Stadionul Olimpic; Cosmodromul, ș.a.)

Am încercat să observăm toate aspectele vieții românilor stabiliți în Canada, în special activitatea culturală. Am cunoscut scriitori, jurnaliști, oameni de cultură din diverse domenii, am locuit la familii de români, astfel încât am reușit să avem o imagine a ceea ce înseamnă viața de român în străinătate: „...nu e durere mai mare pe lume decât să fii român fără patrie și poet fără țară”, așa cum spune Alex Cetașeanu.

Am avut bucuria să constatăm că atât de departe de țară, se scrie românește. Jurnale precum: *Pagini Românești*, *Zigzag Român-Canadian*, *Actualitatea Canadiană*, reviste: *Destine*, *Candela* informează comunitatea română din Canada despre cele mai importante evenimente din România, dar și despre diverse aspecte de interes privind modul de viață din țara adoptivă.

Cele mai emoționante momente s-au desfășurat pe CÂMPUL ROMÂNESC de la VAL DAVID, unde românii din Canada se întâlnesc pentru a-și încărca sufletele secate de dorul de ACASĂ sau în Piața Română din Montreal, la statuia poetului Mihai Eminescu (mai există în Canada încă două statui ale poetului nostru - simbol național).

Ne-au impresionat, în mod deosebit:

- prof. dr. CLAUDIU MĂTASĂ, consulul onorific al României în Florida (SUA), membru marcant al Consiliului Național Român al Academiei Româno-Americane (ARA), membru al Academiei de Științe, Literatură și Arte (A.S.L.A. - Oradea) și al Academiei de Științe Medicale a României, personalitate americană recunoscută de guvernul SUA (care i-a decernat medalia de aur „Ronald Reagan” și Ordinul de merit al Congresului American);

- medicul JEAN ȚĂRANU (nea Jean, cum i se spune). Emigrează în Canada în 1951 și după părerea majorității, nu există altă persoană care să fi făcut atât de mult pentru românii din Montreal și nu numai, care să fie atât de român, în sensul curat și frumos al românității pierdute de cei plecați; în 1952 devine unul din membrii fondatori ai ARC; în 1970 inaugurează ORA ROMÂNĂ, emisiune de radio la Montreal, iar în 1974, buletinul *Curierul Român*; este membru de onoare al Fundației Culturale Române din București (1996); membru al Asociației Medicilor din Canada ș.a; a primit numeroase premii și distincții, fiind și autorul multor publicații;

- avocatul GILLES DUGUAY, fostul ambasador al Canadei în România, căsătorit cu o frumoasă româncă; în prezent candidat al Partidului Conservator pentru un loc în Parlamentul Canadian. Românii din Canada sunt convingși că alegerea d-lui Duguay ar putea fi un lucru pozitiv și pentru comunitatea românească din întreaga Canadă.

Una din temele de interes pentru noi la întâlnirile din Canada a fost: *Contribuția culturii române la cultura universală*, dezbateri ce ne-au permis să stabilim solide colaborări cu scriitorii români de acolo

despre activitatea cărora se pot găsi informații pe site-ul Asociației Scriitorilor Români din Canada: www.scriitoriiromani.com.

Președintele Asociației, Alexandru Cetățeanu, a prezentat cele mai importante realizări ale membrilor asociației. Autor el însuși al mai multor lucrări dintre care recomandăm: *Un român în Canada; Străin în America* (lucrări dăruite și Bibliotecii Județene - Sălaj); fondator și editor al revistei de cultură DESTINE. Cei interesați de adevărata față a emigrării vor găsi în paginile lucrărilor recomandate informații, care, puse în balanța sufletului românesc, vor putea hotărâ drumul cel mai bun.

L-am cunoscut, de asemenea, pe GEORGE FILIP, românul căruia toți îi spun „POETUL”. Printre volumele sale amintim: *'89 Poeme îndoliate; Era confuziilor; Metafore risipite; Aezii ne privesc; Vise colorate; Eliptica*, dar și: *Matematica pe degete; Zilele săptămânii; Aventuri prin alfabet* - volume care pot fi utilizate ca material didactic pentru școală. Toate aceste volume se găsesc de acum în colecțiile instituției noastre.

George Filip, așa după cum spune și Alex Cetățeanu, este poetul care „se întoarce mereu și mereu la matcă... este al nostru, al tuturor românilor de pe pământ.”

Am vizitat mai multe biserici românești din Canada. La Buna Vestire am vizitat biblioteca de la Centrul Cultural Român. Am aflat că aici se desfășoară multe întâlniri ale românilor, se țin cursuri pentru copii și tineri, în limba română, despre istoria și cultura României.

Există mai multe grupări în jurul bisericilor sau a asociațiilor culturale. Din păcate nici o organizație, asociație sau biserică nu întrunește un număr important de adepți și nu reprezintă interesele majorității românilor din Canada.

Astfel, pe lângă bucuria descoperirii unei activități culturale reale și bogate, am simțit dezbinarea și conflictele dintre români, când acolo, departe, ar fi atât de mare nevoie de unitate și susținere. Biserica și oamenii de cultură ar trebui să joace un rol binefăcător pentru moralul românilor de aici care, după cum am fost informați, suferă, în proporție de 70 %, de puternice depresii.

Canada este țara care 7 ani la rând a fost considerată ca având cel mai ridicat nivel de trai din lume, dar în mintea și sufletul românilor am observat un mare gol. Dacă nici măcar BISERICA nu reușește

să unească, dacă și aici sunt alt gen de interese, poate ar fi bine ca fiecare să caute acel sâmbure de divinitate sădit în fiecare dintre noi și să-l ajute să iasă la lumină.

Poate dacă în viitor s-ar renunța la anumite orgolii (!!?), iar toate asociațiile și bisericile de aici ar colabora în interesul semenilor îndemnându-i să-și amintească ce îi unește (iubirea de țară, limbă, cultură, obiceiuri, credință, legături de rudenie sau de prietenie), nu ce îi dezbină.

Printre românii din România invitați special la manifestările românești din CANADA mai amintim pe: DUMITRU - DORIN PRUNARIU, primul și singurul astronaut român care a ieșit în spațiu; ANCU DINCĂ, fizicianul și cercetătorul de renume mondial, cunoscut deja de sălăjeni; profesor dr.ing. POMPILIU MANEA, de la Cluj-Napoca, care a dus în Canada macheta statuii primului emigrant român în Canada, ce urmează să fie realizată de Universitatea Tehnică din Cluj, coordonator fiind rectorul universității, prof.dr.ing. RADU MUNTEANU; publicistul CONSTANTIN MUSTAȚĂ - Cluj și alții.

Multe ar fi de spus despre țara „de gheață, dar cu inimă caldă”, despre civilizația și protecția socială de aici, despre imensitate și frumusețe, despre atracția pe care CANADA continuă să o exercite. Pentru fiecare DAR se dă, în schimb, un preț. Cei hotărâți să emigreze ar trebui să fie convinși mai întâi dacă sunt pregătiți să-l plătească.

Dac-am fi cântat a verde,
Foaie verde ȚARA MEA,
Azi nu ne scăldam cu lacrimi
În căușul dintr-o stea.

Lumânarea de-ar fi verde
m-aș tot închina la dânsa.
Să ne ierte toți părinții
și ȚARA ce-atât ne plâns-a.

(George Filip)

F.P.

ELVEȚIA - O ATRACȚIE PENTRU MITURI

Despre Elveția, o țară a contradicțiilor care sfidează clișeele, întotdeauna s-a scris exagerat și denaturat.

Imaginea cunoscută a Elveției este atât de învăluită în mituri, încât cărțile care își propun să ofere o descriere corectă nu reușesc să-și atingă scopul. Țara lui Wilhelm Tell nu are granițe naturale, nu are o limbă comună, nu are cultură și nici religie.

Din 1863, când Thomas Cook a organizat pentru prima oară o excursie din Anglia, Elveția a devenit o destinație de vacanță. *Prizonierul din Chillon* al lui Byron și disputa dintre Sherlock Holmes și Profesorul Moriarty de la cascada Reichenbach, a lui Conan Doyle, au ajutat la crearea unei imagini eronate despre această țară a munților, așa cum a făcut-o și Johanna Spyri, cu povestirile sale celebre despre Heidi.

Vizitez pentru a doua oară Elveția, participând la Conferințele organizate de *Initiatives of Change*, în Caux, Montreux. Conferințele se organizează în fiecare an, cam în aceeași perioadă, iar accesul este nelimitat. În anul 2007 acestea s-au derulat în perioada 5 iulie – 19 august și au participat 1490 de persoane din toată lumea.

Ce este *Initiatives of Changes* (Inițiatiivele schimbării)? Este o organizație independentă, înființată în

anul 1946, ca și fundație internațională, cu sediul în Luzern și este deschisă persoanelor de orice cultură, naționalitate, religie sau credință.

Misiunea organizației este: **să vindece rănilor istoriei** care provoacă valuri de război, în special acolo unde culturile și civilizațiile se întrepătrund, **să consolideze dimensiunea spirituală și morală a democrației** așa încât să confrunte

interesele personale și corupția, **să ajute familiile și persoanele individuale** să înlocuiască climatul de reproș și egoism cu o cultură a responsabilității și grijii pentru altul, **să consolideze o motivare spre angajament moral și solitudine în viața și gândirea economică**, cu scopul de a crea locuri de muncă, a corecta dezechilibrele economice și de mediu și de a lupta împotriva cauzelor sărăciei, **să reconsolideze spiritul comunității și a speranței în orașe** și să lupte împotriva cauzelor rasismului și a discriminărilor sociale, **să**

creeze rețele de persoane aparținând diferitelor culturi și credințe care să se dedice muncii pentru reconciliere, dreptate și pace.

Pe lângă activitatea desfășurată în cadrul conferințelor, la care de fiecare dată au participat oameni de renume mondial (în anul 2007 a fost prezent Kofi Annan, secretar – general al Națiunilor Unite), am reușit să ne

bucurăm și de excursiile organizate în împrejurimi.

Peisajul elvețian caracteristic este legat de un lanț muntos înalt situat în zona central-sudică a țării. Între vârfurile înalte ale Alpilor Elvețieni, Vârful Dufour, care atinge 4.634 metri peste nivelul mării, este cel mai înalt. Pe muntele Dufour se găsesc numeroase văi, inclusiv câteva glaciare. De aici izvorăsc câteva dintre râurile principale ale Europei, precum râul Rin, Rhon, Inn, Aare sau Ticino, care se leagă de câteva lacuri alpine precum Lacul Geneva, lacul Zürich, Lacul Neuchâtel și Lacul Constanța.

Singurul parc național al Elveției este „Parcul Național Elvețian” care a fost creat în 1914 în partea de sud-est a țării. Acesta conține păduri de conifere,

pășuni montane și un peisaj montan aspru foarte impresionant. Partea de nord a Elveției, cea mai populată, este mai deschisă, are însă mulți munți de înălțime medie.

Viața tradițională de la țară se derulează în același mod dintotdeauna în comunitățile rurale din Alpi, cu muzica lor specifică, meșteșugurile și portul popular.

Elvețienii, renumiți pentru eficiența lor, economi și serioși, afișează și caracteristici neconfirmate și neașteptate. Grijului cu banii, având o gândire ordonată și conștienți de mediu, elvețienii acordă o atenție deosebită detaliului. Nu e de mirare că ei sunt buni la conducerea băncilor, hotelurilor, căilor ferate, dar și la fabricarea ceasurilor de mână și executarea unor proiecte ingineresti complexe.

Aceasta este o mică parte din ceea ce am văzut în Elveția și oricine ajunge aici va avea o experiență de neuitat.

Mariana-Lucia Cărpineanu

REPERE SPANIOLE

Omenirea va iubi întotdeauna castelele! Pentru orice vârstă, ele ascund mistere și basme eterne.

Acesta a fost unul din gândurile-mi ascunse atunci când mi s-a ivit oportunitatea unei vizite în Spania, precum și ocazia de a împărtăși impresiile mele personale despre vizita la câteva biblioteci publice spaniole, în paginile revistei bibliotecii județene, pagini printre care mă voi regăsi pentru prima dată.

Fiind încă sub euforia momentului, am pornit la un drum lung, dar deloc plictisitor. Un adevăr confirmat

este acela că odată cu ieșirea din țară, încetul cu încetul m-am îndreptat spre o Europă așezată și stabilizată, spre o lume solemnă în care peisajele austriece dețin supremația în materie de pitoresc. Apoi, pe neașteptate, spre o Italie ce-și dezvăluie vag și latent fiecare colț cu impresionantele peisaje alpine, cu piscuri de calcar, reperi de o măreție unică. De departe privirea îți este atrasă de *Coasta de Azur*, o incantație senzațională, o salbă strălucitoare de frumoase și noi stațiuni ce se disting printr-o arhitectură modernă, de orașe restaurate pavate cu marmură, o

lume magică, o irizare a Mediteranei, toate regăsite sub un cer albastru azuriu, unde mirosul de pin și levănțică plutește în aer. De-a lungul acestei coaste a Mediteranei stau aliniate ca un șirag de mărgele *Cannes, Nisa, Monte Carlo, Antibes* și *St. Tropez* ce se cer a fi admirate în toată splendoarea, stațiuni ce și-au consolidat reputația prin farmecul lor.

Înaintând pe autobandă, ale cărei sensuri erau străpunse de un superb canal floral de arbuști multicolori, ce dau o notă în plus de atractivitate drumului, ni se arată spectaculos *Costa Brava*, un paradis terestru, al cărui țărm stâncos cu plaje înguste, poale de deal și „sierre” înalte se încheie cu frumoasa și impunătoarea *Barcelonă*. Barcelona nu este doar cel mai mare oraș din Mediterană, ci și unul din cele mai strălucitoare orașe ce se află în prim planul arhitecturii moderne, a modei și a designului. O Barcelonă a lui *Gaudi*, cu opere mărețe și extraordinara sa lucrare *Sagrada Familia*, cu multe alte clădiri uluitoare în stil gotic, muzee, temple,

plaje minunate, precum și dealul cu deschidere spre mare ce domină portul olimpic. Cum destinația mea nu era Barcelona, m-am îndreptat spre provincia *Zaragoza*, pe ale cărei întinderi există frumoase monumente de arhitectură maură.

Regiunea *Castilia y León* sau mai exact, *Aranda de Duero*, era locul meu de întâlnire, unde eram așteptată de bunele mele prietene și unde, timp de trei săptămâni, am admirat splendorile

arhitectonice ale orașelor regiunii, peisajul montan fără vârstă, satele ce evocă zilele cavalerismului, precum și impunătoarele castele înfipte în istorie a căror splendoare pentru mulți reprezintă un vis de neatins.

Aranda de Duero este un oraș spaniol situat la sud de provincia *Burgos* (Castilla y León), este capitala regiunii ținutului *Ribera del Duero*, vestită și cunoscută în mod special pentru calitatea superioară a vinurilor D.O. Ribera del Duero. Are o populație de aproximativ 31 000 locuitori, de origine arandină. Este un însemnat centru economic cu o industrie dezvoltată, preponderent în domeniul producției viticole, chimice, alimentare și farmaceutice. Domeniul serviciilor, de asemenea, nu este de neglijat. Recunoscut ca fiind un centru economic însemnat, are un număr semnificativ de instituții de învățământ, biserici și alte monumente istorice.

De remarcat este faptul că în *Plaza del Trigo* se găsește un modern centru cultural, mai exact Casa de Cultură Municipală, care la rândul ei găzduiește *Biblioteca Publică Municipală*. Este o clădire nouă și modernă, construită pe 3 niveluri. La intrarea în clădire, la parterul acesteia, se găsește un punct de informare comunitară și culturală, o frumoasă sală de expoziție (de pictură la acea dată), sală de concerte și alte săli. La etajul întâi se află punctul unic de primire de Relații cu Publicul al bibliotecii, unde am fost întâmpinată cordial de către d-na Maria Cruz Barahosa care prin amabilitatea sa mi-a facilitat vizitarea bibliotecii, precum și realizarea de fotografii în incinta acesteia, fapt ce-mi permite să fac o scurtă descriere.

Deși este o bibliotecă cu un fond de carte relativ mic, cca. 35.000 de titluri, activitatea acesteia se desfășoară pe un spațiu impresionant de larg și luminos, ceea ce permite așezarea printre rafturi a unui mobilier (fotolii, măsuțe) ușor, modern și foarte comod, unde cititorul poate să-și aleagă în liniște cartea dorită, accesul

la raft fiind liber. La un nivel superior se găsește sala de lectură, și aceasta spațioasă, luminoasă și modern utilată. Clasificarea cărților este după principiul sistematic alfabetic, catalogul informatic este realizat în sistem ABSYS. Fondul de carte este variat și cuprinde toate domeniile cunoașterii. Tot pe acest nivel se află *Secția pentru copii*, un spațiu cochet, aerisit, cu multe materiale decorative, cu rafturi ușoare în formă longitudinală, pe care cărțile sunt așezate pentru a fi la îndemâna copiilor. *Fonoteca - videoteca*, *Sala de internet*, sunt dotate cu echipament de ultimă generație, calculatoarele funcționează în sistem de operare Windows Vista și cu programe de ultimă versiune. *Hemeroteca* - sala de periodice - pune la dispoziție informația atât în format scris, cât și în format digital. Biblioteca mai deține un elegant depozit de carte veche, servicii bibliografice, precum și alte servicii specifice bibliotecilor publice. Activitatea bibliotecii este una foarte bogată și constă într-o serie întreagă de acțiuni și programe ce se derulează pe întreg cuprinsul anului. Biblioteca, deși la rândul ei este coordonată de către Biblioteca Publică din *Burgos*, are rol de centru coordonator pentru secțiile locale și regionale, activitate ce constă în coordonarea metodologică, dotarea materială, bibliografică, inclusiv deplasarea la sediul acestora pentru a se completa cererile de lectură, prin așa numitul *bibliobus*. Într-o zi de marți, acesta se afla în localitatea *Sotillo de la Ribera*, localitate în care mă găseam și eu la acel moment, și a cărui nume nu doresc a-l trece cu vederea deoarece este un sat turistic, cu clădiri foarte vechi, cu monumente în stil baroc, de asemenea este satul natal al renumiților pictori *Fermín Aguayo*, *Santiago Izquierdo Abad* și a nu mai puțin celebrului scriitor, poet, critic literar și publicist contemporan *Pascual Izquierdo*.

De asemenea, am avut deosebită plăcere de a surprinde în imagini alte mici biblioteci din regiune, dar și Biblioteca Publică de Stat, Biblioteca Universitară, **Biblioteca de la Diputación de Burgos Monasterio de San Agustín**, precum și alte edificii importante din orașul Burgos. Unul dintre acestea este Catedrala din Burgos, o adevărată glorie arhitecturală, considerată a fi mausoleul lui El Cid și caracterizată de Felipe al II-lea, drept “opera îngerilor”, clădire ce într-un final domină orașul.

Madridul l-am vizitat într-o zi de duminică, așa că din păcate nu am reușit să rețin decât o imagine panoramică a acestuia, dar am avut ocazia să vizitez un stand impresionant de carte, amenajat în grandiosul centru *Plaza Norte*.

Călătoria mea a avut două constante. Una a fost intenția de a vizita cât mai multe biblioteci publice regionale, locale și obiective

turistice, iar cealaltă a constat în dorința de a surprinde o mică părticică din specificul vieții spaniole. Am avut plăcerea de a constata inimaginabila vitalitate omniprezentă a spaniolilor văzută prin cafenele, în rândul tinerilor ce ies la un concert sau la o plimbare, până la exuberanții dansatori, curajoșii toreadori sau artiști de clasă din cadrul bogatelor programe, festivaluri și sărbători denumite generic *fiestas*, ce dau o strălucire sărbătorească tuturor așezărilor spaniole. Dacă noi vedem cafeneaua ca locul în care poți savura o cafea, nu putem spune același lucru și despre spanioli;

pentru ei aceasta reprezintă locul în care poți să-ți întâlnești prietenul sau colegul, în care poți privi lumea trecând sau chiar un loc de informare culturală ori un refugiu terapeutic în fața lumii. Există o mare varietate a acestora, de la cele obișnuite precum cea a lui Almudena și Jorje din Sotillo de la Ribera, până la cele mai moderne și mai stilate din Burgos, Madrid și nu numai, care au o clientelă variată.

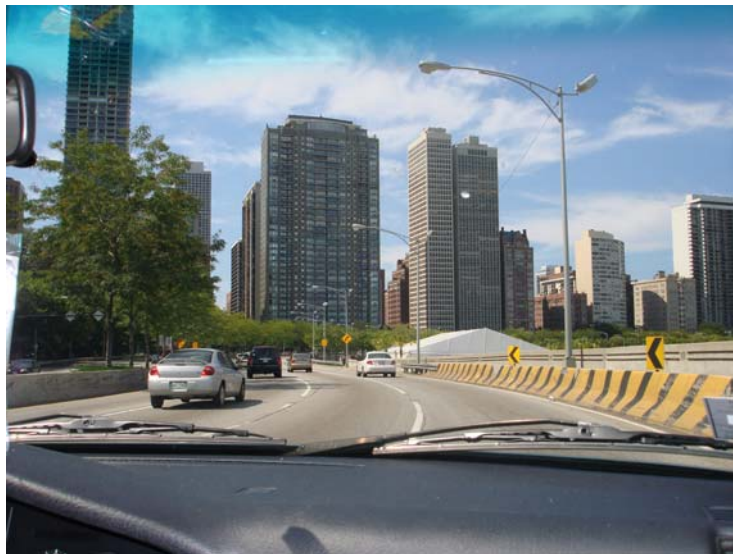
Un lucru constatat deja este că spaniolii sunt un popor mândru, exuberant și extrovertit, iar spaniolul se simte cel mai bine într-o mulțime gălăgioasă. Sunt foarte generoși, niște gazde perfecte, dar care au totuși controlul asupra propriei existențe, cu fler și imaginație și cu un veritabil sentiment al mândriei naționale.

Comunitatea românească din zonă, deși importantă ca număr, este foarte timid reprezentată, iar spiritul cultural românesc, în opinia mea, nu se resimte deloc.

Nu aș dori să închei această „incursiune” fără a aduce mulțumiri călduroase bunei mele prietene, Dana, care a făcut posibilă această călătorie și care a fost un ghid de neprețuit la fața locului.

Maria Demble

O ALT FEL DE VACANȚĂ : USA – CHICAGO

Un concediu în străinătate, peste ocean, mi-am dorit demult. S-a întâmplat anul acesta, în luna septembrie, să mi se împlinescă acest vis. Cu emoțiile inerente unei plecări așa de lungi, spre ceva necunoscut, am ajuns cu bine, fără pierderi de avion, teamă de ocean sau rău de altitudine.

Primul popas l-am făcut în orașul Chicago din statul Illinois, unul din cele mai mari, mai sofisticate și mai influente orașe

ale SUA și ale lumii, situat pe marginea unuia din Marile Lacuri, ce despart SUA de Canada, lacul Michigan.

Chicago, cunoscut în engleză și ca „Second City”, the „Windy City” sau „Chitown”, este al treilea oraș ca mărime din SUA, după New York și Los Angeles, având o populație de cca 10 milioane de locuitori, mozaic de populații originare din toate țările celor șase continente.

Orașul, cu o climă asemănătoare celei din țara noastră, m-a impresionat prin zona arhitecturală, animația culturală și activitatea financiară. Anual atrage aproximativ 45 de milioane de vizitatori. Clădirile din zona centrală a orașului, denumita și „down-town”, sfidează înălțimile.

Turnul Sears - The Sears Tower - cu 110 etaje , cea mai înaltă clădire din lume, 443 m, dă o imagine terifiantă a orașului și împrejurimilor, văzute de sus. Alte asemenea turnuri , John Hancock Center cu 100 de etaje, Standard Oil cu 80 de etaje sunt adevărate „zgârie-nori”.

Chicago este și un mare centru de cultură și artă: numeroase universități, muzee, teatre, edituri, etc., care merită văzute. Muzeul de istorie naturală - Field Museum - este locul unde ai nevoie de cel puțin o jumătate de zi ca să-l vizitezi. Este prezentată evoluția vieții pe pământ așa cum a studiat-o Charles Darwin, modul de viață al vechilor indieni, din cele mai vechi timpuri, prin expoziții și prezentări pe ecrane. Acvariul Shedd, o clădire circulară în care sunt prezente toate animalele marine de pe tot globul, în special pești de o mare varietate cromatică și unde poți participa la spectacolul dat de cei mai delicați pești, delfinii. Fântâna Buckingham, fântâna arteziană văzută și pe genericul filmului „Familia Bundy” și grădinile botanice și zoologice, cu o mare varietate de plante, flori și animale îți umplu sufletul de frumos și calm.

Orașul Chicago este și un mare centru financiar și comercial, sediul marilor bănci, al burselor de mărfuri și valori. Am fost efectiv „indignată” de câte bănci am văzut și mă tot întrebam de zona industrială, de producție, care să susțină aceste bănci.

Dar există și zona de dezvoltare industrială, zonă periferică, denumită de americani „uptown”, pe care am văzut-o mai puțin. Poziția geografică a avantajat foarte mult dezvoltarea siderurgiei, industria automobilelor, rafinăriilor, confecțiilor, tipăriturilor, etc.

Ca turist, mi-a plăcut Chicago, considerat de specialiști pe drept cuvânt, „o mare metropolă americană” și poate voi mai reveni și în anii următori.

O paralelă între stilul de viață de acolo și de aici?! Atmosfera este diametral opusă. Se spune că americanii nu prea au cultură, dar arta și instituțiile culturale sunt primele care trebuie respectate. Ofertele culturale ale americanilor, chiar dacă sunt mai numeroase și mai diverse ca în România, o seară în care să chefuiești cu prietenii până târziu, se întâmplă mai rar sau numai în weekend.

Cultura americană - un cult al muncii în exces.

În Statele Unite ale Americii scopul vieții este banul, totul se învâрте, de dimineață până seara, în jurul câștigului. Acolo nu muncești ca să trăiești, ci trăiești ca să muncești, asta e deviza lor. Viața socială a americanului nu prea are de-a face cu strada, care în cursul zilei, e pustie. Singurul spațiu agitat e șoseaua. Mii de mașini trec în goană, neîncetat, în toate direcțiile.

America este o lume a aparențelor, a artificialului și trebuie să te încadrezi în sistemul lor pentru a fi mulțumit. Americanii, cu politețea lor rece, nu vor simți și nu vor trăi niciodată ca noi.

Niculina Sabău

ANIVERSĂRI ȘI COMEMORĂRI ÎN ANUL 2007

LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ SĂLAJ

- 26 ianuarie 1917 – **FAZAKAS FERENC** (1917 – 2007) – 90 de ani de la nașterea prozatorului
- 27 ianuarie 1937 – **IOAN POP** – 70 de ani de la nașterea epigramistului
- 27 ianuarie 1937 – **MARGARETA FÂNĂȚEANU-DRAGNEA** (1937 – 1993) – 70 de ani de la nașterea cântăreței de operă
- 28 ianuarie 1937 – **CORNEL BRUDAȘCU** – 70 de ani de la nașterea artistului plastic
- 2 februarie 1937 – **ANTONIU PAUL** – 70 de ani de la nașterea actorului
- 12 februarie 1932 – **ION IVĂNESCU** – 75 de ani de la nașterea profesorului
- 21 februarie 1957 – **FAZAKAS LÁSZLÓ** – 50 de ani de la nașterea preotului, poetului
- 21 martie 1957 – **FLORICA BUD** – 50 de ani de la nașterea inginerii și prozatoarei
- 2 aprilie 1932 – **CORNEL NEMEȘ** (1932 – 2006) – 75 de ani de la nașterea profesorului
- 5 aprilie 1957 – **MIRCEA MIHAI LASCU** – 50 de ani de la nașterea profesorului
- 14 aprilie 1957 – **HORVÁTH IOSIF** – 50 de ani de la nașterea profesorului
- 14 aprilie 1957 – **HORVÁTH GABRIELLA-MÁRIA** – 50 de ani de la nașterea profesoarei
- 23 aprilie 1947 – **GHEORGHE CHENDE-ROMAN** – 60 de ani de la nașterea profesorului
- 1 mai 1907 – **PUNGUR GYULA** (1843 – 1907) – 100 de ani de la moartea entomologului, ornitologului și preotului
- 10 mai 1937 – **MÁTIS GÉZA** – 70 de ani de la nașterea poetului
- 17 mai 1907 – **SZABÓ MIKLÓS** (1907 – 19 septembrie 1982) – 100 de ani de la nașterea și 25 de ani de la moartea poetului și prozatorului
- 2 iunie 1947 – **SAVANE GREAN-BRUDAȘCU** – 60 de ani de la nașterea artistei
- 19 iunie 1927 – **ESZENYEI MÁRIA** – 80 de ani de la nașterea teologului și profesoarei
- 20 iunie 1937 – **MIRCEA BREBAN** (1937 – 2005) – 70 de ani de la nașterea avocatului și artistului plastic
- 8 iulie 1907 – **PETRE ABRUDAN** (1907-1979) – 100 de ani de la nașterea pictorului
- 10 iulie 1932 – **IOAN PUȘCAȘ** – 75 de ani de la nașterea renumitului medic și cercetător
- 10 iulie 1937 – **TRAIAN CREȚU** (1937-1995) - 70 de ani de la nașterea fizicianului
- 25 iulie 1957 – **B. SIMON GYÖRGY** – 50 de ani de la nașterea poetului
- 25 iulie 1957 – **RADU BERCEAN** – 50 de ani de la nașterea economistului
- 19 august 1947 – **MARIA CROITORU** – 60 de ani de la nașterea profesoarei și folcloristei

- 24 august 1932 – **LÁBASS JUCI** (1896 – 1932) – 75 de ani de la moartea actriței
- 28 august 1957 – **ADORJÁN ILONA** – 50 de ani de la nașterea artistei plastice
- 1 septembrie 1937 – **IOAN MAC** – 70 de ani de la nașterea geografului
- 7 septembrie 1947 – **IOAN OROS** – 60 de ani de la nașterea cercetătorului
- 10 septembrie 1927 – **MÁTIS BÉLA** (1927 – 10 februarie 1987) – 80 de ani de la nașterea poetului și prozatorului
- 12 septembrie 1932 – **AUGUSTIN MOCANU** – 75 de ani de la nașterea profesorului și folcloristului
- 15 septembrie 1947 – **TRAIAN VEDINAȘ** – 60 de ani de la nașterea profesorului
- 29 septembrie 1937 – **NAGY MIHAIL GHEORGHE** – 70 de ani de la nașterea profesorului
- 13 octombrie 1957 – **SZABÓ TIBOR** – 50 de ani de la nașterea actorului
- 26 octombrie 1927 – **PAUL ABRUDAN** (1927 – 1991) – 80 de ani de la nașterea istoricului
- 30 octombrie 1882 – **BÖLÖNI GYÖRGY** (1882 – 1959) – 125 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului
- 10 noiembrie 1927 – **BIRTALAN JÓZSEF** – 80 de ani de la nașterea compozitorului și dirijorului
- 14 noiembrie 1917 – **MARIUS CUTEANU** – 90 de ani de la nașterea compozitorului și dirijorului
- 23 noiembrie 1907 – **VASILE BREBAN** – 100 de ani de la nașterea lingvistului
- 7 decembrie 1937 – **GRIGORE LĂPUȘAN** – 70 de ani de la nașterea scriitorului și avocatului

FILE DE DICȚIONAR

IOAN POP

-epigramist-

70 de ani de la naștere

Epigramist consacrat, cu o largă recunoaștere a talentului său umoristic, Ioan Pop s-a născut la 27 ianuarie 1937, în localitatea Someș-Odorhei.

A absolvit Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca. Din 1967 a fost bibliotecar. A publicat epigrame în reviste ca: **Tribuna, Steaua, Gazeta literară, România literară, Astra, Familia, Ramuri, Orizont, Urzica, Șopârla, Făclia, Năzuința, Adevărul de Cluj**, etc. Din 1979 este membru al Cenaclului epigramiștilor clujeni „Satiricon”, iar din 1990 este președintele cenaclului, membru al Uniunii Epigramiștilor Români (1996). A participat la concursuri de epigrame și umor unde a luat diferite premii: Brăila, Bistrița, Cluj-Napoca, București, Iași, Galați, Băilești, Maeru, Târgoviște, Gura Humorului.

A publicat epigrame în volume individuale: **Târziu de toamnă** (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995), **Și totuși epigrama** (Cluj-Napoca, Editura Faptă transilvană, 1999), precum și în volume colective: **Drumul săbiilor** (Timișoara, Editura Facla, 1975), **Epigramaști români de azi** (București, Editura Eminescu, 1979), **Hipocrate se amuză** (București, Editura Medicală, 1981), **15 ani de epigramă** (București, 1984), **Epigrame alese** (București, 1985), **Cascada epigramelor** (București, 1986), **Din lumea epigramei** (București, 1988), **Epigrame politice** (București, 1992), **Păcală avocat** (Craiova, 1994), **Oltenii și restul... lumii** (Slatina, 1995), **Poeți clujeni contemporani** (Cluj-Napoca, 1997), **Trei decenii de epigramă** (Ploiești, Editura Premier, 1999), **Cimitirul vesel** (Ploiești, Editura Premier, 2000), **Luna în țândări** (București, Editura Haiku, 2000).

CORNEL BRUDAȘCU

- artist plastic -

70 de ani de la naștere

Artist plastic de renume, Cornel Brudașcu s-a născut la 28 ianuarie 1937, în localitatea Tusa.

A absolvit cursurile Școlii Generale din Crasna și pe cele ale Institutului de Arte Plastice “Ion Andreescu” din Cluj. A debutat în anul 1962 la expoziția regională Cluj și a participat la expoziții de grup la București și Arad. A colaborat cu numeroase ilustrații și desene în presă. Are lucrări la muzeul din Zalău și în numeroase colecții ale unor instituții.

Amintim câteva din creațiile sale: **Compoziție H.B., Flori, Frații Nădejde, Tineri pe șantier, Traian Vuia, Avram Iancu, Rodul toamnei, etc.**

ANTONIU PAUL

- actor -

70 de ani de la naștere

Actor, cu o bogată carieră interpretativă, Antoniu Paul s-a născut la 2 februarie 1937, în localitatea Letca.

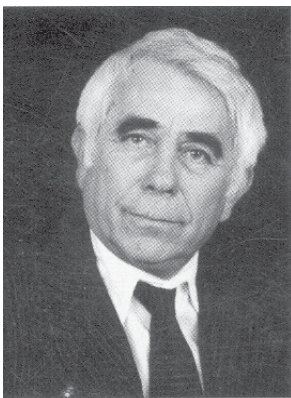
A urmat cursurile școlii primare în satul natal, Liceul “Andrei Mureșeanu” din Dej (1950-1954), și Conservatorul – secția teatru – Cluj-Napoca (1959-1962). În perioada 1962-1969 a fost actor la Teatrul de Stat Turda, iar din 1969 până în

prezent este actor la Teatrul Municipal Baia Mare. De-a lungul activității a interpretat cca. 150 de roluri. Este membru activ al Uniunii Epigramaștilor din România, vicepreședintele Cenaclului Umoriștilor, vicepreședintele Uniunii Mondiale a Românilor Liberi – filiala Baia Mare, redactor la gazeta **Românul Liber**. A participat la înființarea Teatrului Popular “Ioan D. Sârbu” din Tg. Lăpuș (1977). De-a lungul carierei sale, a obținut importante premii: Marele Premiu pentru regie la spectacolul **La o piatră de hotar** de I.D. Sârbu (1989), Marele Premiu pentru interpretarea operei argheziene la Festivalul “T. Arghezi” de la Tg. Jiu (1994), Marele Premiu la Festivalul “Lucian Blaga” de la Alba Iulia pentru recitalul “Eu cred că veșnicia s-a născut la sat” (1995), Premiul I acordat de U.E.R. (1997), Diploma de Excelență acordată de Teatrul Municipal din Baia Mare pentru stagiunea 1997-1998, Diploma de Onoare la Festivalul de Istorie și Literatură “George Pop de Băsești” - Ediția I (1998), Diploma de Membru de Onoare al Societății Astra – Despărțământul Timotei Cipariu – Blaj (2000), după recitalul de poezie românească și muzică pentru orgă “Vitrării luminând”.

ION IVĂNESCU

-profesor-

75 de ani de la naștere

S-a născut la 12 februarie 1932, la Bușteni, județul Prahova.

Este absolvent al Facultății de Istorie din cadrul Universității București (1960). Din anul 1960 până în anul 1996 a fost profesor la Liceul “Ion Agârbiceanu” din Jibou. Este membru activ al Societății de Științe Istorice, iar în perioada 1971-1978 a fost președintele filialei Sălaj a acestei societăți și cursant permanent al Universității de Vară “N. Iorga” din Vălenii de Munte. În anul 2005 a primit titlul onorific de “Cetățean de Onoare” al orașului Jibou.

A colaborat și colaborează cu studii de specialitate la reviste și ziare:

Năzuința, Flacăra, Graiul Sălajului, Tribuna, Magazin istoric, Tribuna învățământului, Acta Musei Porolissensis, Școala noastră, Caiete Silvane, Sylvania, Magazin Sălăjean, Lyceum, Interferențe.

În anul 2005 a publicat volumul **Jiboul la 800 de ani**, o amplă monografie a orașului în care, cu dăruire și pasiune, și-a desfășurat activitatea de-a lungul timpului.

FAZAKAS LÁSZLÓ

- preot, poet -

50 de ani de la naștere

Poetul Fazakas László s-a născut la 21 februarie 1957 la Nușfalău. Este absolvent al Institutului Teologic Protestant din Cluj-Napoca (1981). A fost preot la Sălățiș (1982-1983), la Aghireș (1983-1984), la Bogdand (1984-1988), apoi la Borla (1988-1992). A primit bursă în Scoția (1989-1990). Acolo a pregătit o lucrare de 150 pagini despre **Cântarea Cântărilor**. Specializări: Glasgow (1992), Hastings College (USA, 1994). Din anul 1992 este preot la Marghita. Este membru al Cercului Literar “Horváth János” din Marghita, membru la Conferința Limbii Materne a Asociației Internaționale a Culturii și Limbii Maghiare, membru al Asociației “Romániai Országos Református Lelkészszerkezeti Szövetség”, și al Asociației Internaționale a Culturii și Limbii Maghiare. *Colaborează* la ziare și reviste din Sălaj: **Szilágyság, Hepehupa, Limes**.

A publicat volume de poezii: **Kő kövön** (poezii, Budapeșt, Fundația Protest, 1996); **A vizek kapujában** (poezii, Budapeșt, 1998); **Célkeresztben** (În colimator) (Oradea, Editura Europrint, 2006).

FLORICA BUD

-inginer, prozatoare-

50 de ani de la naștere

Florica Bud s-a remarcat în proza românească în special cu literatură pentru copii.

S-a născut la 21 martie 1957, la Ulmeni (azi județul Maramureș).

A absolvit Facultatea de Mine din Petroșani (1981). În perioada 1983-1984 a urmat un curs de Marketing și Relații Internaționale la București și un curs de inițiere în informatică la Cluj-Napoca (1984). A fost inginer stagiar la E.M. Baia Borșa (1981-1982), inginer stagiar la E.M. Baia Sprie (1982-1984), analist programator la Centrul Teritorial de Calcul Baia Mare (1984-1991), reprezentant vânzări la Polipromin Cluj (1991-1994), reprezentant vânzări la Ageximco București (1994-1999). În prezent este administrator la S.C. Feeric S.R.L. Baia Mare. Din anul 1998 este membră a Uniunii Scriitorilor din România, este vicepreședinta

Asociației Scriitorilor Baia Mare, președinte fondator al Fundației culturale “Bona Fide”. A debutat în anul 1993 cu volumul de proză scurtă **Iubire, sînt un obiect nezburaător**. A obținut diplome la concursul de literatură “Sorin Titel” – ediția a 4-a (1990), concursul de proză și teatru organizat de Inspectoratul de Cultură Baia Mare (1991), concursul “Cărțile anului 1992” (Baia Mare, 1993), “Cărțile anului 1997” – literatură pentru copii (Baia Mare, 1998), premiul revistei **Art-Panorama**, literatură pentru copii (București, 1998), certificat de recunoaștere a activității în domeniul Artă și Cultură (Baia Mare, 2003).

A publicat volumele: **Iubire, sînt un obiect nezburaător** (Baia Mare, Editura Gutinul, 1993), **Aventurile lui Nu-Motanul la curtea zmeului Ca-Fe-Mini** (București, Editura Scripta, 1994), **Nu-Motanul și zmeul Pager** (București, Editura Scripta, 1995), **Alergând prin sine** (Cluj-Napoca, Editura Printek, 1996), **Cui îi place școala? -meditații pe o temă dată** (București, Editura Odeon, 1997), **Nu-Motanul și Zmeul-Semafor-Roșu-Galben-Verde** (Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1998), **Billclintonienii - cartea cu pagini libere** (București, Editura Eminescu, 1999), **Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi - cartea monicelor** (Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2005), **Nu-Motanul și fiul** (București, Editura Rao, 2007).

HORVÁTH GABRIELLA-MÁRIA

-profesoară-

50 de ani de la naștere

Profesoara Horváth Gabriella-Mária s-a născut în 14 aprilie 1957 în comuna Hida.

Este absolventă a Facultății de Chimie - Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1980). A urmat cursuri de perfecționare: studii postuniversitare la Universitatea “József Attila” din Szeged (Ungaria, 1992), curs de perfecționare în domeniul chimiei la Academia de Vară “Bolyai” (1993-2003, anual), curs de “Management educațional” la Academia de Vară - “Bolyai” (2000), curs de perfecționare “Management și finanțare” organizat de Ministerul Educației și Cercetării (2001). Profesoară de chimie la Liceul Industrial nr. 3 (1980-1991), apoi la Liceul Teoretic “Bolyai Farkas” din Târgu Mureș (din 1991), ocupând funcția de director adjunct la același liceu (din noiembrie 1998). În perioada 1 sept. 2000 - 25 nov. 2001, paralel cu funcția amintită mai sus, a fost numită, prin delegație, director al Liceului Teologic Reformat din Târgu Mureș. Coordonatoare a concursului prin corespondență pentru clasele de gimnaziu, inițiat în Ungaria, localitatea Szolnok, având denumirea “Curie

Kémiai Emlékverseny“ (Concurs Memorial de Chimie “Curie“) (din anul școlar 1993/1994). Inițiatoarea și coordonatoarea concursului prin corespondență pentru elevii de liceu din România intitulat “Takács Csaba Kémiai Emlékverseny“ (Concurs memorial de chimie “Takács Csaba“) (din anul școlar 1994/1995). Coordonatoare de specialitate a cursurilor de perfecționare de chimie din cadrul Academiei de Vară - “Bolyai“ (din anul 1998). Membră fondatoare a Cercului de Ocrotire al Tinerelor Talente din Ungaria (2002). **Premii:** A obținut titlul de “Profesor emerit“ din partea Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România (1998), “Premiul pentru predarea chimiei în limba maghiară“ din partea Fundației “Richter Gedeon“ (Budapesta, 2003). Membră a Societății “Bolyai“ din Cluj-Napoca, a Societății Maghiare Tehnico-Științifice din Transilvania, a Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România. **Colaborează la: Revista de fizică și chimie, Firka, Studia Universitatis “Babeș-Bolyai“, A Kémia Tanítósa** (Ungaria).

Opera: *Általános és szervetlen kémia - Tesztek* (Teste de chimie generală și anorganică) (Târgu Mureș, Editura Custos, 1993), **50 Kémiai Rejtvény** (50 de rebusuri din chimie) (Szolnok-Ungaria, 1995), **Tudod-e? - 500 érdekes kérdés kémiából**, vol. I-II (Cine știe? - 500 de întrebări interesante de chimie) (Szolnok-Ungaria, 1996). *Volum colectiv: Szerves kémiai feladatok* (Probleme de chimie organică) (Târgu Mureș, Editura Mentor, 1997).

HORVÁTH IOSIF

- istoric -

50 de ani de la naștere

Profesorul Horváth Iosif s-a născut la 14 aprilie 1957 în comuna Decea, județul Alba. Este absolvent al Facultății de Istorie-Filologie de la Universitatea „Babeș-Bolyai“ Cluj-Napoca (1982). Din anul 1982 este profesor titular de istorie-socio-umane la Grupul Școlar Industrial Sărmășag. A debutat cu articole în **Szilágyság**, iar în perioada 1996-1998 a condus rubrica „Sarmasági Mozaik“. Este membru al Societății Istoricilor, al Societății Muzeului Ardelean, al Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România, membru fondator al Asociației „Pro Sărmășag“. A scris articole pe teme de istorie, etnografie, folclor, psihologie școlară, evenimente aniversare.

Colaborează la: Szilágyság, Gyertyaláng, Sarmasági Hírmondó (și redactor fondator).

Opera: *Volume colective: Szilágysági Magyarok* (București-Cluj, Editura Kriterion, 1999), **Szilágysági Református Naptár 2005** (Almanahul Reformat Sălăjean) (Protopopiatul Reformat Șimleu

Silvaniei, 2004), **Szilágysági Református Naptár 2006** (Almanahul Reformat Sălăjean) (Protopopiatul Reformat Șimleu Silvaniei, 2005). *Volum lectorat*: László László. **Erdélyi fejedelmek** (Principi ai Transilvaniei) (Odorheiu Secuiesc, Editura „Erdélyi Gondolat”, 1999).

Traduceri în colaborare: Petre, Zoe; Căpiță, Laura; Dvorski, Monica; Căpiță, Carol; Grosu, Ioan. **Manual de istorie pentru clasa a V-a** (București, Editura All, 1997); confruntător de traducere (român-maghiar) la manualul tradus de László László: **Istorie - Manual pentru clasa a X-a** (București, Editura Corint, 2005).

GHEORGHE CHENDE - ROMAN

- profesor -

60 de ani de la naștere

S-a născut în 23 aprilie 1947, la Firminiș, comuna Mirșid. Este absolvent al Facultății de Filologie, secția rusă-română (1972). În perioada 1972 - februarie 1979 și 1980-1990 a fost profesor la Liceul Industrial de Construcții Zalău, apoi până în martie 1980, inspector de personal la Întreprinderea de Țevi – Zalău. Din anul 1990 până în 1997 a fost inspector cu perfecționarea cadrelor didactice la Inspectoratul Școlar al Județului Sălaj, apoi profesor la Grupul Școlar “Mihai Viteazul”. Din martie 2001 este directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Sălaj. În perioada 1975-1986 a obținut toate gradele didactice profesionale. A efectuat diferite stagii de pregătire: Înțelegerea și gestionarea stresului (2002), Comunicarea, mijloc de reglare a relațiilor interumane; Noul manager relațional; Bazele muzeologiei, Managementul instituțiilor muzeale (2003), Managementul public (2005), Scrierea și managementul proiectelor (2006). În timpul studenției a activat în cadrul formației de muzică populară a universității clujene, apoi în cadrul formației “Rapsodia Meseșului” a Casei de Cultură Orășenești - Zalău. A instruit taraful și formația de dansuri populare a Liceului Industrial de Construcții, participând cu acestea la mai multe festivaluri, obținând numeroase premii și mențiuni. În anul 2001 a reluat editarea revistei **Silvania**, într-o nouă serie, cu titlul **Silvania. Cultură. Culte. Patrimoniu**. În același an a înființat, pe lângă Direcția de Cultură, editura “Silvania”. *Colaborări*: **Caiete Silvane, Alma Mater Porolissensis, Acta Musei Porolissensis**, etc. Este doctorand la Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, având teza “Valori stilistice în onomastica Țării Silvaniei”.

Opera: **Dicționar etimologic al localităților din județul Sălaj** (Zalău, Editura Caiete Silvane, 2006); *Volume colective*: **Politici publice. Cultura organizațională în instituțiile publice. Leadership** (Zalău, Editura Silvania, 2005).

SAVA NEGREAN - BRUDAȘCU

- solistă de muzică populară -

60 de ani de la naștere

S-a născut la Buciumi, la 2 iunie 1947.

Este absolventă a Facultății de Filologie din Cluj-Napoca. A fost profesoară la școlile generale din Buciumi și Bogdana, județul Sălaj, instructor cultural și bibliotecar la Clubul muncitoresc al Întreprinderii de Autocamioane din Brașov (1974-1977), director al Clubului muncitoresc al Întreprinderii de Autocamioane din Brașov (1979-1988), liber profesionist (1988-1991), redactor al Studioului de radiodifuziune Cluj (1991-1994). În prezent este redactor la Studioul de televiziune Cluj, unde realizează emisiuni de etnografie și folclor. A efectuat numeroase turnee în țară și străinătate. *Premii:* Este laureată a concursului “Floarea din Grădină” (1973), laureată a numeroase festivaluri și concursuri naționale, județene și interjudețene, laureată a unor festivaluri internaționale de muzică populară și folclor (Franța, Italia, U.R.S.S., Germania, Danemarca, Cehoslovacia, Elveția, Austria). *A colaborat* cu articole, traduceri, note și recenzii la **Astra, Ramuri, Tribuna, Luceafărul, Transilvania, Flacăra, Drum nou, Mesagerul transilvan, Poesis, etc.**

Opera: discuri individuale: Dorule, nu fi nebun, Mă cunosc că-s sălăjeană (București, Electrecord, 1983), **Așteaptă-mă dor, că vin, Tăt așe zice dorul, Roumanie, Roumanie. La vraie tradition de Transylvanie;** *casete și discuri în colaborare: Doamne ocrotește-i pe români, Întâlnire cu România – Sălaj, Vină, vină, Crăciun drag.*

PETRE ABRUDAN

- pictor -

100 de ani de la naștere

Artistul plastic sălăjean s-a născut în 8 iulie 1907, la Sutor.

A absolvit Academia de Arte Frumoase din Cluj în 1932. A debutat la Salonul Oficial, București (1931). În perioada 1933-1947 a activat la Baia Mare, fiind ales (în 1937) secretar al Societății Artiștilor Plastici și președinte (din 1945) al Sindicatului artiștilor, scriitorilor și ziariștilor din localitate. A fost unul din membrii de bază ai asociației “Artiștilor Români din Transilvania de Nord” (1942-1943) care a organizat două expoziții colective la Cluj. Din 1950 a funcționat ca profesor la Institutul de Arte Plastice “Ion Andreescu” din Cluj, iar în 1962

este ales președinte al filialei Fondului Plastic din localitate. Anual a participat la expoziții regionale, județene și republicane omagiale sau festive. S-a implicat în ample lucrări de artă monumentală la Casa de Cultură a Studenților din Cluj (1962) și mozaic mural, având lucrări în numeroase colecții muzeale de stat și particulare din țară și străinătate.

Lucrările sale au fost expuse în toate marile centre culturale ale țării din care amintim: Sala Prefecturii din Cluj (1932); Cazino -Baia Mare (1935); Clubul Unio - Satu Mare (1935); Zalău (1937); Cluj (1946); Baia Mare și Arad (1948); retrospectivă la Muzeul de Artă din Cluj (1968); Sala Dalles și retrospectivă itinerantă la Bacău, Roman, Piatra Neamț, Timișoara, Lugoj, Deva, Tg. Mureș, Cluj-Napoca, Baia Mare (1978-1979).

S-a stins din viață la 18 mai 1979, la Cluj-Napoca.

TRAIAN I. CREȚU

- fizician -

70 de ani de la naștere

S-a născut la 10 iulie 1937 la Traniș, comuna Năpradea.

A absolvit Facultatea de Matematică - Fizică a Universității “Victor Babeș” din Cluj, secția fizică. În februarie 1956 este trimis pentru continuarea studiilor la Institutul Politehnic “M.I. Kalinin” din Leningrad, Facultatea de Fizică și Mecanică, secția fizică nucleară experimentală. La 10 februarie 1961 obține titlul de inginer-fizician în specialitatea “Fizică nucleară experimentală”. Începând cu 1 martie 1961 este preparator și apoi asistent la catedra Structura materiei, Facultatea de Matematică și Fizică a Universității din București. În octombrie 1962 este trimis la aspiratură în R.D. Germană. După un curs de pregătire de limba germană în cadrul Institutului “Herder” din Leipzig, este repartizat ca doctorand la Universitatea Tehnică din Dresda, Facultatea de Matematică și Științele Naturii, fiind detașat pentru a lucra experimental la Institutul Central de Cercetări Nucleare de la Rossendorf. În anul 1965 obține titlul de doctor în științele naturii, cu calificativul maxim, Excepțional (summa cum laude), cu teza: “Cercetări asupra nivelelor energetice ale nucleelor din domeniul de masă $80 < A < 110$ ”. La întoarcerea în țară a fost repartizat ca șef de lucrări la Catedra de Fizică II a Facultății de Electronică și Telecomunicații din Institutul Politehnic București. În 1970 a fost confirmat, prin concurs, în funcția de conferențiar la Catedra de Fizică II, a Facultății de Electronică și Telecomunicații. În perioada 1975-1977 a fost detașat să lucreze ca cercetător științific principal în cadrul Institutului Unificat de

Cercetări Nucleare Dubna - U.R.S.S. Din 1977 și-a reluat activitatea în cadrul Facultății de Electronică și Telecomunicații, iar în 1980 devine titular la Catedra de Fizică a Institutului Politehnic București. În 1991, primește de la Academia Regală Suedeză de Științe, Comitetul “Nobel” pentru fizică, invitația de a trimite propuneri pentru acordarea Premiului “Nobel” pentru Fizică pe anul 1992. În anul 1992 a participat la un curs de pregătire în Germania în vederea predării cursului de fizică în limba germană în cadrul departamentului din Institutul Politehnic București. În anul 1995, a fost invitat în Germania în vederea elaborării unui curs de fizică bilingv pentru studenți, proiect care a rămas, din păcate, nefinalizat. A participat la numeroase sesiuni de comunicări științifice în țară și străinătate. *Premii:* în anul 1987 a primit premiul Academiei Române “Dragomir Hurmuzescu”, medalia “A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român”, medalia “25 de ani de la proclamarea Republicii”, “Medalia muncii”, medalia “30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă”, medalia comemorativă “A 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă”. *Colaborări:* **Buletinul de informație tehnică și științifică a Institutului Politehnic “M.I. Kalinin” din Leningrad, Analele Universității București, seria științele naturii - Matematică și fizică, Nuclear Physics, Annalen der Physik, Revue Roumaine de Physique, Metrologie aplicată, Studii și cercetări de fizică, Buletinul Institutului Politehnic București, Zeitschrift fur Physik, Revista de fizică și chimie, etc.**

Opera: Lecții de Fizică, vol. II (Litografia I.P.B., 1970), Prelucrarea datelor experimentale în fizică (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980), Fizică generală, vol. I (București, Editura Tehnică, 1984), Culegere de lecții și probleme la cursul de fizică profil electric, partea a II-a (București, Academia Militară, 1986), Fizică generală vol. II (București, Editura Tehnică, 1986), Fizică - teorie și probleme vol. I (București, Editura Tehnică, 1991), Fizică - teorie și probleme vol. II în seria Culegere de probleme de matematică și fizică (București, Editura Tehnică, 1993). *Volume colective:* **Fizică pentru secțiile de subingineri (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974), Culegere de probleme de fizică pentru admiterea în învățământul superior tehnic (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974), Fizica în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul tehnic superior (București, Litografia I.P.B., 1974), Prelucrarea datelor experimentale (București, Litografia I.P.B. 1978), Fizica vol. I (București, Litografie, I.P.B. 1978), Fizică vol. II (București, Litografie, I.P.B., 1978), Fizica pentru admiterea în învățământul tehnic superior (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1979), Fizică, partea I (București, Litografia I.P.B., 1980), Probleme de fizică pentru admiterea în învățământul superior (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980), Fizică. Elemente de fizica atomului și moleculei. Fizica corpului solid (București, Litografia I.P.B., 1981), Fizică, partea II (București, Litografia I.P.B., 1981), Fizică, partea III (București, Litografia I.P.B. 1982), Fizica pentru secțiile de subingineri (București, Editura Didactică și**

Pedagogică, 1983), **Fizica atomului** (București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985), **Culegere de lecții și probleme la cursul de fizică profil electric, partea I** (București, Academia Militară, 1985), **Prelucrarea datelor experimentale în fizică. Manual pentru clasele XI, XII a liceelor de matematică-fizică** (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1985), **Probleme și... greșeli în fizică** (București, Editura Științifică, 1992), **Admiterea în enunțuri, soluții și bareme. Fizică 1988-1989** (București, Editura Tehnică, 1992).

S-a stins din viață la 20 octombrie 1995 la București.

IOAN PUȘCAȘ

-medic-

75 de ani de la naștere

S-a născut la 10 iulie 1932, la Treznea.

Este absolvent al Facultății de Medicină din Timișoara (1952-1958). A obținut doctoratul în științe medicale în 1971. A fost medic de circumscripție în comuna Plopiș (1958-1962), medic secundar la Oradea (1962-1963), medic specialist la Șimleu Silvaniei din 1966, medic primar în aceeași localitate din 1971, directorul Centrului de Cercetări și Asistență Medicală din Șimleu Silvaniei din 1990, profesor universitar de medicină internă la Facultatea de Medicină din Timișoara, profesor universitar de medicină internă și gastroenterologie la Facultatea de Medicină din Oradea din 1996, prorector al Universității din Oradea din 1997. Este membru al Uniunii Medicale Balcanice din 1974, "Visiting profesor" al Universității din Atena (1983), membru activ al Academiei de Științe din New York din 1984, membru al Societății Panamericane de Gastroenterologie, membru al Societății Americane de Endocrinologie din 1995, membru al Societății Americane de Gastroenterologie din 1997, a fost nominalizat de repetate ori ca "Man of the year", "Man of achievement", "International Who's Who of Intellectuals" și în "Dictionary of International Biography", de către "International Biographical Center" - Cambridge, etc. *Colaborează* la reviste de specialitate din țară și de peste hotare.

Opera: Probleme actuale și concepții noi în patologia gastroduodenală (București, 1978), **Tratamentul ulcerelor gastroduodenale cu Ulcosilvanil** (București, 1982), **Ulcerul gastric și duodenal** (București, 1986), **Progrese în fiziopatologia și tratamentul ulcerelor gastrice și duodenale** (București, 1990), **Anhidraza carbonică și modularea proceselor fiziologice și patologice din organism** (București, Editura Helicon, 1994). A publicat 461 de lucrări științifice din care 375 comunicări științifice la congrese din țară și străinătate. Are 32 de brevete de invenții și 73 descoperiri medicale.

B. SIMON GYÖRGY

- poet -

50 de ani de la naștere

B. Simon György s-a născut în 25 iulie 1957 la Luduș, județul Mureș. A absolvit Liceul nr. 1 din Târgu Mureș în anul 1980. În perioada 1980-1988 a lucrat ca operator chimist la Azomureș, apoi ca tapițer la IPL Șimleu Silvaniei (1988-1990). A lucrat ca profesor suplinitor de limba și literatură maghiară la Școala Gimnazială Vârșolț (1990-1991), Școala Gimnazială Boghiș (1991-2003), la Școala “Petri Mór” din Nușfalău (2003-2004), la Zăuan (2004-2005), din anul 2005 la Grupul Școlar “Ioan Ossian” din Șimleu Silvaniei. În perioada 1991-1993 a fost corespondent la **Radio Târgu Mureș**. A debutat, ca poet, în octombrie 1986 în revista **Utunk** din Cluj-Napoca, între anii 1987-1988 a frecventat cenaclul literar “Igaz Szó”. A colaborat la ziare și reviste: **Helikon, Almanahul Helikon, Szilágyság, Szilágysági Vidéki Napló, Hepehupa, Népújság** (Târgu Mureș), **Versmondó** (Budapesta), **Szarvas és Vidéke** (Ungaria), **Limes**.

Opera: Szilágybajos 800 éves (Boghiș - 800 ani)(Zalău, 2005). *Volume colective: A 750 éves Szilágysomlyó* (Șimleu Silvaniei la 750 de ani) (Șimleu Silvaniei, 2001), **Poeme - Versek - Gedichte** (Zalău, Editura Caiete Silvane, 2004), **Zece poeți - Tíz költő : Poeme - Versek** (Zalău, Editura Caiete Silvane, 2006).

RADU BERCEAN

-economist-

50 de ani de la naștere

S-a născut în 25 iulie 1957 la Brusturi. Este absolvent al Facultății de Științe Economice din Cluj-Napoca (1983). În perioada 1978 - 1982 a fost economist la S.C. Silcotub S.A. Zalău, apoi a fost inspector la Banca Agricolă până în anul 1990. În prezent este contabil șef în cadrul Ministerului de Interne. Este doctorand al Universității “Babeș - Bolyai” din Cluj-Napoca. Pentru o scurtă perioadă de timp a fost cadru didactic asociat al Universității “Vasile Goldiș” Arad, Filiala Zalău.

Opera: Managementul financiar bancar (Zalău, Editura Silvania, 2003), **Contabilitate de gestiune** (Zalău, Editura Silvania, 2004), **Monedă și credit** (Zalău, Editura Silvania, 2004), **Managementul financiar - bancar** (Zalău, Editura Silvania, 2004).

ADORJÁN ILONA

- artist plastic -

50 de ani de la naștere

Talentata plasticiană s-a născut în 28 august 1957 la Teaca, județul Bistrița-Năsăud.

A absolvit Institutul de Arte Plastice “Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, secția de ceramică-sticlă (1987). În perioada 1976-1983 a lucrat ca desenatoare la Fabrica de Mobilă din Zalău, apoi ca creatoare de modele la Fabrica de Sticlărie din Pădurea Neagră (1987-1990). Din anul 1990 este profesoară la clasele de artă din Zalău. Predă desen, pictură, istoria artelor, educație plastică. Pictează, modelează în ghips și în lut.

Premii: Mențiune (Debrețin, 1991). *Membră a* Cercului de bibliofilie și Ex libris - Zalău, Filiala Asociației de Ex Libris Oradea (2001). *Colaborează* la revistele: **Harangszó, Hepehupa, Keresztyén élet, Művelődés.**

Expoziții personale: expoziție de grafică și pictură în cadrul cenaclului literar “Zilahi Kiss Károly” (Zalău, 1976).

Expoziții colective: Din anul 1987 participă la expoziții județene, interjudețene din țară și din străinătate: expoziția artiștilor tineri - Baia Mare (1988); expoziția grupului “Atelier 35” (Zalău, 1989); expoziție de artă plastică, cu ocazia Conferinței Reformaților (Debrețin, 1991); expoziția artiștilor plastici din Sălaj (Budapesta, 1991); expoziția artiștilor sălăjeni - Șimleu Silvaniei, Debrețin, Szentendre, Polgár (1992); expoziția artiștilor sălăjeni - Galeria “Vízivárosi” din Budapesta (1993); la “Reménység Szigete” - Budapesta (1993); expoziții cu gruparea Ipp Art la Ip, Carastelec, Zalău, Cluj, București, Baia Mare (anual din 1997); expoziția cu ocazia inaugurării Galeriei Atelier Z (Zalău, 2007). *Lucrări în locuri publice:* Plachetă de bronz - portret “Petőfi” (pe monumentul “Petőfi”, Huedin), Plachetă de bronz - portret “Szent István” (Biserica romano-catolică, Zalău), Plachetă de bronz - portret “Sipos László” (Muzeul Maghiar, Bogdand).

IOAN MAC

- profesor -

70 de ani de la naștere

S-a născut la Jac, la 1 septembrie 1937.

Absolvent al Facultății de Științe ale Naturii, secția geografie, din cadrul Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj (1961). Este doctor în geografie (1970). A fost cercetător științific la Institutul de Geologie-Geografie al Academiei Române din București (1961-1968), apoi șef lucrări (1968-1986), conferențiar (1986-1990). În prezent este profesor titular la Facultatea de Biologie-Geologie și Geografie din Cluj-Napoca. A fost profesor asociat la Facultatea de Geografia Turismului din Sibiu (1991-2000), Universitatea Ecologică “Dimitrie Cantemir” Târgu Mureș (1998-2002), profesor consultant științific la Universitatea “Babeș-Bolyai” (2003), profesor titular la Universitatea de Vest “Vasile Goldiș” Arad. Din anul 1990 este conducător de doctorate.

Este membru al Societății de Geografie din România (1962), al Asociației Geomorfologilor din România (1994), Centre Europeen sur le Risque Geomorphologique (1996), al Asociației Internaționale de Geomorfologie (1996), al Asociației Oamenilor de Știință din România (1994), al Consiliului Național al Cercetării Științifice Universitare (1994-1997), președintele secției Științele Vieții și ale Pământului (1994-1997). În perioada 1971-2000 a avut contracte interacademice și a urmat diferite specializări: Geomorfologie în Deutche Hochschule, München (1971), profesor coordonator-Academia de Științe, Institutul de Geografie, Ungaria (1974), profesor coordonator și schimb academic-Universitatea din Moscova, Universitatea Tbilisi (Gruzia) (1988), profesor colaborator-Paris, Universitatea VI; Toulouse (1990), profesor colaborator-Universitatea din Tempa (Arizona), Universitatea de Stat din Aims (Iova - U.S.A.); Mc. Master Univ. (Canada, 1993), profesor colaborator - Universitatea Statală Milano și Modena (Italia, 1995), Universitatea din Utrecht, (Olanda, 1996), profesor colaborator - Chichester Institute of Higher Education, Bognor Regis, Marea Britanie (1997), profesor colaborator - Universitatea din Barcelona și Alicante (Spania, 1998), profesor colaborator la Universitatea din Florența (Italia, 1999), profesor coordonator - Universitatea din Debrecen (Ungaria, 1999), profesor colaborator - Universitatea din Würzburg (Germania, 1999-2000). Este coordonatorul programelor “Organizarea spațiului geografic”, Depresiunea Transilvaniei (1995-2000) și PATIJ (Proiect de Amenajare Teritorială Interjudețeană), Direcția Urbanism, Cluj-Napoca.

Premii: premiul Academiei Române “Grigore Cobălcescu” (1986), cadru didactic evidențiat acordat de Ministerul Învățământului (1989), distincția Institutului de Geografie din București (1994), distincția Societății de Geografie din România (1995), Membru de Onoare al Societății de Geografie (2000), Diploma Universității “Babeș-Bolyai” Cluj pentru înființarea instituțiilor universitare, “Doctor Honoris Causa” a Universității Cabul din Republica Moldova. A participat la conferințe internaționale de geografie: Praga (Cehia, 1994), Budapesta (Ungaria, 1996); geomorfologie: Canada (1993), Bologna (1997); conferințe carpato-britanice: Ungaria (1994), România (1998); workshopuri italo-române: Chieti (1996), Florence-Pisa (1999), Bari (2001), Reims (Franța, 2004). A participat la Congresele Mondiale de Geografie de la Washington (SUA, 1992), Haga (Olanda, 1996), Seul (Coreea de Sud, 2000). Este coordonatorul publicațiilor științifice: **Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Geographia, Terra, Societatea Română de Geografie, Buletinul Geografia și Dezvoltarea Contemporană** (Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), **Tratatul de Geografia României**.

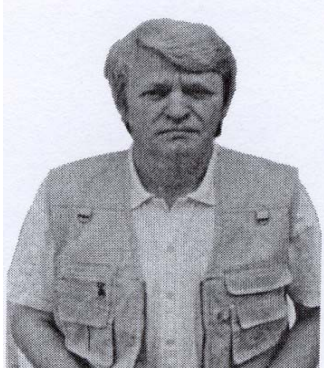
Opera: A publicat 23 de tratate, cărți, monografii (autor și coordonator), cursuri universitare: **Subcarpații Transilvaniei dintre Mureș și Olt** (Cluj, 1969), **Subcarpații Transilvaniei dintre Mureș și Olt** (București, Editura Academiei Române, 1972), **Curs de geomorfologie. Partea I.** (Cluj-Napoca, Centrul de multiplicare al Univ. “Babeș-Bolyai”, 1975), **Elemente de geomorfologie dinamică** (București, Editura Academiei Române, 1986), **Geografie turistică generală** (Sibiu, Facultatea de Geografia Turismului, 1992), **Geomorfosfera și geomorfosistemele** (Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 1996), **Geografia turismului** (Tg. Mureș, Editura Transilvania, 1998), **Relații fizice environment-organism viu** (Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1998). *Volume colective:* **Geografia Văii Dunării Românești, partea generală, cap III, IV: Apele freatice** (București, Editura Academiei Române, 1969), **“Buciumi – Sălaj, un sat din țara de sub munte. Teritoriul și utilizarea lui** (București, Editura Academiei Române, 1972), **Județul Mureș** (București, Editura Academiei Române, 1973), **Inițieri practice în cunoașterea reliefului** (Cluj-Napoca, Centrul de multiplicare, Universitatea “Babeș-Bolyai”, 1975), **Geografia resurselor naturale** (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983), **Unitatea carpato-transilvană** (București, Editura Academiei Române, 1983), **Geografia României, vol. III, Munții Metaliferi, Subcarpații Transilvaniei, Dealurile Târnavei Mici, Câmpia Transilvaniei, Munții Mureșului** (București, Editura Academiei Române, 1987), **Geografia României, vol. IV, Dealurile Silvano-Someșene** (București, Editura Academiei Române, 1991), **Munții Oaș-Gutâi-Țibleș** (București, Casa editorială pentru turism și tineret “Abeona”, 1992), **Paleogeografia României** (Cluj-Napoca, Centrul de multiplicare al Univ. “Babeș-Bolyai”, 1995). A publicat 163 de studii și lucrări științifice din care 38 în străinătate, a semnat prefața a 12 cărți și a recenzat 18 publicații științifice.

IOAN OROS

(pseudonim: Ioan Maria Oros)

- profesor -

60 de ani de la naștere

S-a născut la 7 septembrie 1947, în Șeredeu, comuna Horoatu Crasnei. Este absolvent al Facultății de Filosofie din Cluj-Napoca (1974). A fost profesor și învățător suplinitor (1965-1967), funcționar la Cooperativa meșteșugărească Zalău (1975-1976), bibliotecar la Casa Corpului Didactic (1976-1990). A urmat diferite cursuri de specializare în domeniul biblioteconomic și al muzeologiei, atât în țară cât și în străinătate. Din 1991 este muzeograf specialist carte veche la Oficiul Județean P.C.N. Sălaj. A participat la peste 40 de sesiuni de comunicări științifice, simpozioane și colocvii naționale (Alba Iulia, Arad, Bistrița, Brașov, București, Deva, Iași, Oradea, Sibiu, Timișoara, Târgu Mureș, Zalău, etc.). În anul 2002 a obținut titlul de „expert în manuscrise – carte veche“, a introdus conceptul de “efect de colportaj” în literatura de specialitate și a studiat târgul cărții din perspectiva sărbătoreșului. Este membru fondator al Asociației Române pentru Ex libris și colaborator cu Societatea Olandeză de Bibliofilie, consilier editorial și fondator al Editurii Lekton S.R.L. Zalău, secretar de redacție al anuarului Acta Musei Porolissensis, și responsabil cu acțiunea de evaluare și acreditare a revistei și a Editurii Porolissum a Muzeului Județean de către CNCIS, responsabil din partea colectivului de redacție al secțiunii “Carte veche. Istoria culturii. Personalități”. A frecventat cenaclurile “Ioniță S. Bădescu” și “Silvania”.

Colaborări: **Silvania**, **Gazeta de Duminică**, **Acta Musei Porolissensis**, **Limes**, reviste unde a fost autor sau redactor al unor rubrici de specialitate. Din anul 2002 este doctorand la Universitatea „1 Decembrie 1918” – Alba Iulia, cu teza „Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (sec. XVII-XIX). Cărți și proprietari.”

Opera: **Volume colective:** **Bibliografia de referință a Cărții vechi** (București, CIMEC, 1999), **Vechi tipărituri și manuscrise în Sălaj** (Zalău, 2001), **Memorii, jurnale și însemnări transilvane (1938-1989)**; în diferite stadii de finalizare: **Catalogul manuscriselor vechi din Sălaj (sec. XVI-XIX)**, **Și eu am pus plumb și aramă...** (Copiști peregrini prin ținuturile Sălajului și manuscrisele lor inedite), **Incursiuni și excursuri bibliofilice** (Cartea veche străină în colecțiile sălăjene), **Biblioteci didactice și lectură pedagogică în Sălaj** (1871-1971), **Efectul de colportaj** (Colecția cărții vechi românești în Sălaj, sec. XVII-XIX).

AUGUSTIN MOCANU

- profesor -

75 de ani de la naștere

S-a născut la 12 septembrie 1932, în Boju, județul Cluj. Este absolvent al Facultății de Filologie din cadrul Universității “Victor Babeș” din Cluj (1957), cu titlul de “diplomat universitar”.

Din 1957 până în 1997 a fost profesor la Grupul Școlar “Gheorghe Pop de Băsești” din Cehu Silvaniei.

De-a lungul timpului a îndeplinit diferite funcții de conducere: director adjunct, director, inspector-șef al secțiunii raionale de învățământ Cehu Silvaniei. A fost ales deputat raional și orașenesc și vicepreședinte nesalarizat cu probleme de cultură, învățământ și sănătate.

Premii obținute: pentru activitatea depusă, i s-a acordat în 1971 titlul de Profesor evidențiat, a obținut locul I la Festivalul ”Cântarea României”, la secțiunea reportaj literar (1981, 1984). În 1984 a obținut locul III la Concursul de proză scurtă “Tudor Arghezi” de la Tg. Jiu. A cules folclor din zona Codru-Valea Sălajului, material pe care l-a valorificat în eseuri și culegeri de folclor.

Colaborări: **Caiete Silvane, Silvania, Ascutialomița** și alte reviste de specialitate din Baia Mare. A organizat cenaclul elevilor de la Liceul de Cultură Generală din Cehu Silvaniei și a fondat revista **LYCEUM**, revista elevilor de la același liceu. Este membru al Asociației Culturale “Ialomița”.

A publicat volumele: **Folclor din Țara Silvaniei** (Zalău, Editura Caiete Silvane, 2004), **Floare de rai. Antologie de poezie populară de dragoste** (Zalău, Editura Silvania, 2004), **Boju - 790 de ani. Eseu geografic, social-istoric, și etnofolcloric** (București-Slobozia, Editura Tempus Dacoromania Comterra, 2005).

Volume colective: **Ceas pe ceas se alungă - Folclor poetic** (Baia Mare, Casa Creației Populare, 1970), **Du-te dor și vino dor. Folclor literar din Sălaj** (Zalău, Centrul de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă, 1972), **Pe cel deal cu dorurile - folclor poetic din județele Maramureș și Sălaj** (Zalău, Editura Caiete Silvane, 2001).

TRAIAN VEDINAȘ

- profesor -

60 de ani de la naștere

S-a născut la 15 septembrie 1947, în localitatea Lazuri. Este absolvent al Facultății de Istorie-Filosofie din Cluj-Napoca. A fost muncitor la Steagul Roșu - Arad (1964-1968), instructor la Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Cluj (1972-1975), metodist la Casa Municipală de Cultură (1975-1990), referent la C.V.C.P. al Județului Cluj (1990-1992), redactor la ziarul *Expres Magazin* și *Evenimentul Zilei* (1992-1993), redactor și redactor -șef adjunct la *Tribuna Ardealului*. Din 1994 este lector și conferențiar la catedra de sociologie a Facultății de Istorie-Filosofie a Universității clujene. În 1996 a obținut doctoratul cu teza

“Structuri exclusive în cultura populară românească din Transilvania”.

A frecventat cenaclurile “Lucian Blaga” (Arad), “Echinox”, Cenaclul Tineretului - Cluj, Cenaclul “Saeculum” al tinerilor scriitori ardeleni (Dej și Beclean).

Colaborează la revistele: Tribuna, Echinox, Napoca Universitară, Someș, Cercetări de lingvistică, Atlas, Familia, România literară, Atlas-Clujul literar, etc.

A publicat volumele: **Onisifor Ghibu, educator și memorialist** (Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1983), **Coresi** (București, Editura Albatros, 1985), **Timotei Cipariu. Arhetipuri ale personalității românești** (Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988), **Sistemul culturii țărănești** (Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2000), **Introducere în sociologia rurală** (Iași, Ed. Polirom, 2001), **Proiecte și paradigme în gândirea socială românească** (Cluj-Napoca, Ed. Diotima-Argonaut, 2004).

Volume colective: Aspecte ale expresiei filosofice în: *D.D. Roșca în filosofia românească* (Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1979), **Profilul unui etnolog** în: Aurel Bodiu, *Convergența universalilor* (Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2002), **Repere pentru filosofia credinței** în: Dumitru Țuculescu, *În căutarea adevărului moral* (Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2002).

BÖLÖNI GYÖRGY

- scriitor, publicist -

125 de ani de la naștere

Publicistul s-a născut la 30 octombrie 1882 la Șimleu Silvaniei. A absolvit Facultatea de Drept din Budapesta. În 1903 a plecat la Paris, unde s-a cunoscut cu Ady Endre. A fost diplomat al Republicii Ungare, în toamna anului 1919 s-a întors la Șimleu Silvaniei, iar în primăvara anului 1920 a emigrat la Viena. Din ianuarie 1921 a fost redactorul principal al ziarului **Bukaresti Hírlap** din București. Mai târziu s-a mutat la Viena, apoi la Paris (1923). În 1945 s-a întors în Ungaria, unde a participat activ la viața culturală. A primit Premiul “Kossuth” (1955). A colaborat la ziarele din Ungaria: **Népszava, Magyar Nemzet, Világ, Auróra, Keleti Újság**, și din țară: **Bukaresti Hírlap** (București), **Korunk, Foaia noastră, Contemporanul, Gazeta literară**. A fost redactor la ziarele **Bécsi Magyar Újság** (Viena), **Párizsi Hírlap** (Paris), **Élet és Irodalom** (1957-1959), editorul seriei de cărți **A Monde magyar könyvei**.

Opera: **Az igazi Ady** (Adevăratul Ady) (Paris, 1934; Budapesta, 1948, 1955, 1966, 1974), **Hallja kend Táncsics** (Auzi, bă, Táncsics!) (Budapesta, 1942-1944, 1946, 1948, 1958), **Ady, az újságíró** (Ady, ziaristul) (Budapesta, 1956), **Magyarság-emberség** (Unguri - omenie) (studii, Budapesta, 1959). *Volum colectiv:* **Limba română. Manual pentru clasa a V-a a școlilor generale** (Budapesta, Editura Manualelor Didactice, 1950). A tradus din operele lui Honoré de Balzac, Alexandre Dumas, Anatole France, Maurice Maeterlinck, Guy de Maupassant, etc.

A încetat din viață la 11 septembrie 1959 la Budapesta.

BIRTALAN JÓZSEF

- compozitor, dirijor, profesor -

80 de ani de la naștere

Compozitorul Birtalan József s-a născut la 10 noiembrie 1927 în comuna Boghiș. Este absolvent al Conservatorului “Gheorghe Dima” din Cluj (1956), secția de pedagogie muzicală și contrabas (1956). Contrabasist în orchestra Operei Maghiare din Cluj (1954-1956) și la Filarmonica de Stat din Cluj (1956-1958), profesor de contrabas la Liceul de Artă din Cluj (1956-1958), apoi la Liceul de

Muzică din Târgu Mureș (1958-1963), dirijor și conducător artistic al Ansamblului de Copii de pe lângă Ansamblul Secuiesc de Stat din Târgu Mureș (din 1958), lector universitar (1962-1976), apoi conferențiar universitar (1978) la Institutul Pedagogic de 3 ani din Târgu Mureș, dirijor cat. I. la Ansamblul Artistic “Mureșul” (fostul Ansamblu Secuiesc) (din 1979 până la pensionare). A debutat în timpul studenției în revista **Művelődés** cu prelucrări de folclor. A susținut emisiuni radiofonice la Târgu Mureș. A întreprins un turneu în Iugoslavia (1970). Este fondatorul (1990) și dirijorul corului de fete “Cantemus” în cadrul Bisericii reformate **Cetate**, cu care a avut succes în Târgu Mureș, Budapesta, Debrețin, Kecskemét, Paris, Sfântu Gheorghe, Cluj, etc. A fost profesor la Școala postliceală de cantori și învățători cu caracter ecumenic din Târgu Mureș (din anul 1990). *Premii, distincții:* Medalia Muncii (1964), Ordinul Muncii cls. III (1965), Ordinul Meritul Cultural cls. IV (1968), Premiul I la Festivalul **Bucuria Europei** (Belgrad, 1970), diplomă de onoare sau premiul I la fiecare festival național cu Ansamblul de Copii, cu corul de femei și cel mixt al Institutului Superior, Premiul Uniunii Compozitorilor din R.S.R. pentru muzica corală 1976-1977 (1977), premiul “Rónai Antal” al Asociației Culturale a Maghiarilor din Ardeal (1997). *Membreu* al Uniunii Compozitorilor din România (din 1961), membru în comisia muzicală a Eparhiei Reformate din Cluj. În diferite reviste a publicat peste 200 de prelucrări de folclor și piese corale. *Colaborează* la: **Művelődés, Jóbarát, Napsugár, Scânteia, Előre, Vörös Zászló, Steaua roșie, Îndrumătorul cultural, etc.** A imprimat la “Electrecord” și la “Radio TV” numeroase prelucrări pentru cor și orchestră.

Compoziții editate individual: **Coruri pentru voci egale** (Târgu Mureș, Casa Creației Populare, 1965), **10 coruri pentru copii - 10 gyermekkar** (București, Editura Muzicală, 1970), **Énekeljünk, énekeljünk:** Három csángó népdal vegyeskarra (Să cântăm) (Miercurea Ciuc, 1972), **Három nyárádméni népdal** (Trei cântece populare de pe valea Nirajului) (cor mixt, Târgu Mureș, 1972), **Kit virágot rózsám adott** (Floare de la iubită) (Népdalcsokor vegyeskarra, Târgu Mureș, 1973), **Akkor szép a sűrű erdő** (E frumoasă pădurea deasă) (10 népdal férfikarra, Târgu Mureș, 1973), **Cântece de nuntă- Lakodalmas énekek** (cor de femei, versuri populare, București, Editura Muzicală, 1976), **Énekeljünk, énekeljünk** (Să cântăm, să cântăm) (Târgu Mureș, 1978), **Coruri - Kórusok** (București, Editura Muzicală, 1988), **Reggeli imádság:** 3. Zsoltár (vegyeskarra) (Rugăciunea de dimineață) (Budapest, 1993). *Colecții de piese corale* în colaborare: **Bokréta** (București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955), **Dalgyűjtemény** (Culegere de cântece) (București, Editura Didactică și Pedagogică, 1958), **Tömegdalok - Népdalok** (Cântece de masă - Cântece populare) (București, Casa de Creație, 1958), **Codrule bătut de ploi** (București, Casa Centrală a Creației Populare, 1969), **Liberă țară sub soare** (București, 1969), **Munca e izvor de bucurii** (București, 1971), **Szállj szép szavú dal** (Zboară cântec frumos) (Colecție de coruri pentru tineret și școlari, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972), **Dalolj velünk** (Să cântăm) (București, Editura Didactică și Pedagogică,

1972), **Erdő mélyén esti csendben** (București, Editura Kriterion, 1974), **Karvezetők könyve** (Manualul dirijorilor) (Sfântu Gheorghe, 1975), **Străbună glie** (Culegere de cântece pentru coruri mixte și de voci egale, Târgu Mureș, 1977), **Futásfalvi népdalok** (Cântece populare din județul Covasna) (Sfântu Gheorghe, 1977) și altele.

Muzică de scenă: **Seara la izvor** (suită de dansuri, premieră, Târgu Mureș, 1957), **Carnavalul pionerilor** (scenetă muzical-coregrafică, premieră, Târgu Mureș, 1965), **Bal la Rușii-Munți** (suită de dansuri, premieră, Târgu Mureș, 1965), **Szólókoszorú** (Cununa de struguri) (scenetă muzical-coregrafică, 1968), **Kőrösfoi bércsek alatt** (Sub munții de la Izvorul Crișului) (scenetă muzical-coregrafică, 1968), **Vitrina cu păpuși** (tablou coregrafic pe motive folclorice din Oaș, 1968), **Torockói táncköltemény** (Poem coregrafic din Trăscău) (scenetă muzical-coregrafică, 1971), **Szilágysági képek** (Tablouri din Sălaj) (scenetă muzical-coregrafică, 1982).

Înregistrări audio: discuri individuale: **Óvodások lemeztára** (Discoteca celor mici) (1971), **Kisiskolások lemeztára** (Discoteca școlărilor pentru clasele I-II, respectiv III-IV) (1971), **Iskolások lemeztára** (Discoteca școlărilor pentru clasa a V-a, respectiv a VI-a) (1972), **Énekeljünk, énekeljünk** (Să cântăm, să cântăm) (1978); *discuri în colaborare:* **Dallal köszönt** (Te salut cu cântec) (1966), **Árad a kedvünk** (Firea ni-e veselă) (1968), **Szeress rózsám** (Iubește-mă, bădiță) (1969), **Szép ország a miénk** (Cât de frumoasă ești țara mea) (1969), **Úgy elmegyek** (Dor de ducă) (1971), **Szállj le páva** (Coboară păunule) (1972).

MARIUS CUTEANU

- profesor, compozitor -

90 de ani de la naștere

S-a născut în 4 noiembrie 1917 la Lemniu. Este absolvent al Facultății de Drept și al Conservatorului din Cluj (1947). În perioada 1942-1949 a fost achizitor la Cooperatia “Plugarul” din Șimleu Silvaniei. Îndrumat de prof. univ. dr. Hațieganu, înființează corul mixt al “Reuniunii Mariane” în aceeași localitate. În anul 1945 înființează Școala Populară de Muzică pe care a condus-o până în 1949, precum și o orchestră simfonică (de cameră). A fost arestat de către autoritățile habsburgice în perioada august – septembrie 1944. În perioada 1944-1948 a fost profesor la Liceul de Muzică “Simion Bărnuțiu” din Șimleu Silvaniei, apoi la Liceul de Muzică “Simion Bărnuțiu” din Zalău (1949-1951), profesor de muzică la Liceul

Pedagogic din Cluj (1951-1962), lector la Institutul Pedagogic de 3 ani din Cluj (1962-1966), iar din 1968 până la pensionare a revenit la Liceul Pedagogic din Cluj. În toate unitățile în care a activat a înființat și a dirijat coruri. A înființat și a dirijat corul “Iacob Mureșanu”, corul tineretului “Napoca”, corul “Armonia” al Sindicatului din Învățământ - Cluj-Napoca. În anul 1957 a obținut titlul de “Profesor fruntaș”, i s-a acordat titlul de “Cetățean de onoare” al municipiului Cluj-Napoca, a primit ordinul “Meritul cultural” cl. a-III-a.

A publicat numeroase culegeri de cântece pentru copii, piese corale, precum și compoziții proprii: **Culegere de cântece pentru clasele I-IV** (Cluj, 1952), **Culegere de solfegii** (Cluj, 1959), **Culegere de coruri pentru studenții și elevii Institutului Pedagogic de Învățători** (Cluj, 1960), **Culegere de canoane și coruri pentru 2 și 3 voci egale** (Cluj, 1965), **Culegere de coruri mixte** (Cluj, 1966), **45 de coruri diverse pentru uzul studenților de la Facultatea de Muzică** (Cluj, 1966), **Culegere de solfegii** (Cluj, 1968), **Culegerea “28 coruri pentru voci egale”** (f.a.), **100 de coruri școlare** (Cluj, 1972), a conceput 3 caiete cu câte 15 piese corale românești, **12 coruri preclasice** (Cluj, 1972), **Culegere de coruri - 2 voci egale** (Cluj, 1992). A compus lucrări religioase: **Săltați câmpuri și livezi**, **Când s-a născut Domnul Sfânt** – pentru copii și cor bărbătesc, cântece funerare: **Ave Maria**, **Pre Tine te laudăm**, **Cu adevărat deșertăciune**, **Veșnica pomenire**, piese liturgice pentru cor mixt și bărbătesc, lucrări camerale pe 2-3 voci pentru copii, creații patriotice, romane, prelucrări populare, creații vocal-simfonice etc.

VASILE BREBAN

-lingvist-

100 de ani de la naștere

S-a născut la 23 noiembrie 1907, la Hereclean.

Este absolvent al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (1931). A obținut licența în anul 1933 cu teza: “Graiul comunei Hereclean, jud. Sălaj”, lucrare care trebuia să fie aprofundată și transformată în teză de doctorat. Condițiile materiale grele din acea perioadă au făcut imposibilă continuarea studiilor pentru doctorat. În perioada 1934-1940 a fost secretar la Gimnaziul de Băieți din Zalău și periodic profesor suplinitor la aceeași școală, precum și la Liceul Reformat din aceeași localitate. În anul 1940, în urma Dictatului de la Viena, V. Breban părăsește Zalăul, trece Valea Mureșului și se oprește la Deva. Pentru o scurtă perioadă de timp a fost profesor la un liceu, apoi a fost numit secretar la

Liceul de Băieți din Petroșani. A luat parte la luptele de la Odesa și Ocaikov. În anul 1944 participă la luptele din Moldova. La Ghimeș-Palanca era deja comandantul bateriei de tragere. În 1945 revine la Zalău, unde timp de un an funcționează ca profesor suplinitor la Școala Mixtă Medie, iar în 1946 pleacă la Cluj unde este numit profesor suplinitor la Liceul de Băieți nr. 2. În 1949 începe colaborarea cu Institutul de Lingvistică din Cluj. Între timp ajunsese director de liceu, iar în perioada 1950-1952 funcționează ca asistent ținând cursuri de limba română la Conservator, Institutul de Arte Plastice, Institutul de Teatru. A fost asistent la Institutul de Lingvistică, trecând prin toate treptele de activitate, devenind șef de lucrări. În perioada 1955-1957 Vasile Breban a fost delegat la București în comisia de revizuire finală a **Dicționarului limbii române literare contemporane**. În perioada 1960-1966 a fost detașat din nou la București, în vederea coordonării lexicografice la **Dicționarul enciclopedic român**.

A publicat numeroase articole, note, și recenzii la reviste de specialitate: **Cercetări de lingvistică, Limba română, Cercetări și studii de lingvistică, etc.**

Activitatea sa lingvistică s-a concretizat în lucrări importante pentru lingvistica românească: **Dicționarul limbii române** (redacția S. Pușcariu) prin redactare și revizuire la literele M. P. T., a făcut parte din comisia de revizuire finală a **Dicționarului limbii române literare contemporane** (București, Editura Academiei, 1955-1957), coordonator al **Dicționarului enciclopedic român** (1962-1966), colaborator și coordonator lexicograf al **Micului dicționar enciclopedic** (1972, 1978, 1986), **Dicționarul limbii române al Academiei**, Serie nouă (vol. 7 litera O, în 1969; vol. 9 litera R în 1975; vol. 9 litera T în două volume în 1983-1985), colaborează la elaborarea dicționarelor bilingve: **Dicționar român-maghiar** (București, 1957), **Dicționar maghiar-român** (București, 1964), coordonator la **Dicționarul de expresii și locuțiuni românești** (1969), coordonator și autor al lucrării **Limba română corectă** (1973), și-a adus contribuția la traducerea în limba română a termenilor maghiari la **Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár** (București, Ed. Kriterion, 1975-1982), **Dacoromania. Bibliografie** (1983), redactor responsabil la volumul **Materiale și cercetări dialectale** (București, 1961), **Mic dicționar al limbii române** (București, 1974, în colaborare cu Ana Canarache), **Dicționar al limbii române contemporane** (București, 1980), **Dicționarul general al limbii române** (București, 1987).

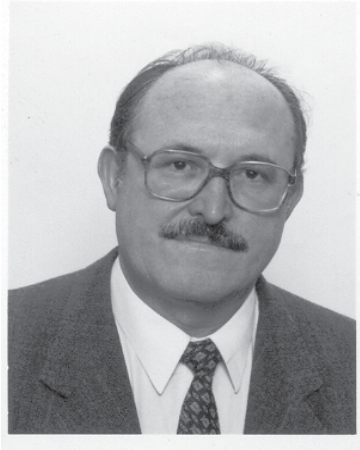
O viață închinată cercetării, o pasiune care nu s-a dezmințit și care a dat lingvisticii românești instrumente de necontestat, durabile în timp.

Un OM între oameni, de o modestie rară, cu un suflet luminos, Vasile Breban a rămas fidel locurilor natale, un om care nu a uitat niciodată de unde a plecat.

GRIGORE LĂPUȘAN

- avocat, ziarist, scriitor -

70 de ani de la naștere

Grigore Lăpușan s-a născut la 7 decembrie 1937, la Câmpia, comuna Bocșa.

Este absolvent al Facultății de Drept (1961). În perioada 1966-1968 a urmat cursuri postuniversitare de drept internațional la București. A fost redactor la ziarul **Drum nou**, procuror, consilier juridic, diplomat, secretar de stat, șeful Departamentului Administrației Publice Locale, avocat. Colaborează la: **România Liberă, Cotidianul, Dreptatea, Jurnalul de Transilvania, etc.**

A publicat volumele: **Un drum spre dreptate** (București, Editura Romfel, 1994), **Ziduri și săgeți** (București, Editura Crater, 1994), **Un drum spre dreptate**, vol. II. (București, Editura Crater, 1995, ediția a II-a, 1999), **Timpul rotund** (București, Editura Hrisovul, 1996), **Un drum spre dreptate**, vol. III. (București, 1998), **Rostirea cuvintelor întemnițate** (București, Editura Crater, 1999).

Lucia Bălaș, Bódis Ottilia

ANIVERSĂRI CULTURALE 2008**IANUARIE**

- 1 ianuarie 1938 – **ȘTEFAN CHIȘU** – 70 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 6 ianuarie 1883 – **GIBRAN KHALIL GIBRAN** (1883 – 1931) – 125 de ani de la nașterea poetului arab
- 6 ianuarie 1933 – **KIRÁLY PÉTER** (22 septembrie 1868 – 1933) – 75 de ani de la moartea și 140 de ani de la nașterea scriitorului sălăjean
- 6 ianuarie 1958 – **TABÉRY GÉZA** (1890 – 1958) – 50 de ani de la moartea scriitorului maghiar
- 8 ianuarie 1873 – **IULIU MANIU** (1873 – 1953) – 135 de ani de la nașterea juristului și omului politic sălăjean
- 9 ianuarie 1908 – **SIMONE DE BEAUVOIR** (1908 – 1986) – 100 de ani de la nașterea scriitoarei franceze
- 15 ianuarie 1908 – **TELLER EDE** (1908 – 2003) – 100 de ani de la nașterea fizicianului maghiar
- 18 ianuarie 1933 – **CORNELIU ANTONIU FÂNĂȚEANU** – 75 de ani de la nașterea cântărețului de operă/operetă și a profesorului sălăjean
- 23 ianuarie 1948 – **IOAN CIOCIAN** – 60 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 23 ianuarie 1948 – **BALAJTI KÁROLY LÁSZLÓ** – 60 de ani de la nașterea graficianului și proiectantului sălăjean
- 23 ianuarie 1783 – **STENDHAL (HENRI BEYLE)** (1783 – 1842) – 225 de ani de la nașterea scriitorului francez
- 24 ianuarie 1859 – 149 de ani de la **Unirea Principatelor Române**
- 29 ianuarie 1938 – **MARIA PIA BADIU** – 70 de ani de la nașterea artistului plastic sălăjean
- 31 ianuarie 1933 – **JOHN GALSWORTHY** (1867 – 1933) – 75 de ani de la moartea romancierului, dramaturgului, nuvelistului și eseistului englez

FEBRUARIE

- 1 februarie 1938 – **GRIGORIE M. CROITORU** – 70 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 4 februarie 1928 – **PETKES JÓZSEF** – 80 de ani de la nașterea etnografului și artistului plastic sălăjean

- 6 februarie 1908 – **GEO BOGZA** (1908 – 1993) – 100 de ani de la nașterea poetului și prozatorului român
- 6 februarie 1933 – **NICOLAE BOTH** – 75 de ani de la nașterea profesorului, poetului și preotului sălăjean
- 8 februarie 1948 – **VASILE GÎLGĂU** (1948 – 2005) – 60 de ani de la nașterea economistului sălăjean
- 9 februarie 1928 – **ROMAN TRAIAN ROMAN** – 80 de ani de nașterea artistului plastic și iconarului sălăjean
- 13 februarie 1883 – **RICHARD WAGNER** (1813-1883) – 125 de la moartea compozitorului, dirijorului, scriitorului și eseistului german
- 14 februarie – **Valentine's day**
- 15 februarie 1938 – **IOAN BERAR** – 70 de ani de la nașterea psihologului sălăjean
- 15 februarie 1933 – **OCTAVIAN LAZĂR COSMA** – 75 de ani de la nașterea muzicologului și profesorului sălăjean
- 18 februarie 1833 – **VASILE IUȚIU** (1833 – 1886) – 175 de ani de la nașterea poetului și protopopului sălăjean
- 23 februarie 1918 – **GEORGE POP DE BĂSEȘTI** (1835 – 1918) – 90 de ani de la moartea juristului și omului politic sălăjean
- 26 februarie 1808 – **HONORÉ DAUMIER** (1808 – 1879) – 200 de ani de la nașterea pictorului, gravorului și sculptorului francez
- 28 februarie 1533 – **MICHEL DE MONTAIGNE** (1533 – 1592) – 475 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului francez

MARTIE

- 8 martie – **Ziua Internațională a Femeii** (sărbătorită din 1910)
- 11 martie 1933 – **ȘTEFAN GOANȚĂ** – 75 de ani de la nașterea prozatorului și poetului sălăjean
- 12 martie 1908 – **EDMONDO DE AMICIS** (1846 – 1908) – 100 de ani de la moartea scriitorului italian
- 14 martie 1883 – **KARL MARX** (1818 – 1883) – 125 de ani de la moartea filosofului și economistului german, creatorului comunismului științific

- 16 martie 1983 – **HORIA LOVINESCU** (1917 – 1983) – 25 de ani de la moartea dramaturgului român
- 17 martie 1883 – **URMUZ (DEMETRU DEM. DEMETRESCU-BUZĂU)** (1883 – 1923) – 125 de ani de la nașterea scriitorului român
- 17 martie 1958 – **MIRCEA ANCĂU** – 50 de ani de la nașterea inginerului sălăjean
- 17 martie 1928 – **VARGA LÁSZLÓ** – 80 de ani de la nașterea preotului și memorialistului sălăjean
- 20 martie – **Ziua Internațională a Francofoniei**
- 21 martie – **Ziua Internațională de Luptă pentru Eliminarea Discriminării Rasiale**
- 27 martie 1908 – **ȘERBAN ȚIȚICA** (1908 – 1985) – 100 de ani de la nașterea fizicianului român
- 27 martie – **Ziua Internațională a Teatrului**
- 31 martie 1933 – **NICHITA STĂNESCU** (1933 – 1983) – 75 de ani de la nașterea scriitorului român
- martie 1908 – **ZILAHY KISS ÁGNES** (12 mai 1848 – 1908) – 100 de ani de la moartea și 160 de ani de la nașterea scriitoarei sălăjene

APRILIE

- 1 aprilie – **Ziua Internațională a Păcălelilor** (sărbătorită din 1906)
- 2 aprilie – **Ziua Internațională a Cărții pentru Copii** (sărbătorită din 1967)
- 3 aprilie 1883 – **JUHÁSZ GYULA** (1883 – 1937) – 125 de ani de la nașterea profesorului, poetului și gazetarului
- 6 aprilie 1483 – **RAFAEL (RAFAELO SANZIO)** (1483 – 1520) – 525 de ani de la nașterea pictorului și arhitectului italian
- 7 aprilie – **Ziua Internațională a Sănătății** (sărbătorită din 1950)
- 9 aprilie 1958 – **DAN PITICĂ** – 50 de ani de la nașterea profesorului și inginerului sălăjean
- 9 aprilie 1958 – **DUMITRU GHEORGHE TAMBA** – 50 de ani de la nașterea istoricului sălăjean
- 10 aprilie 1958 – **DARÓCZI IOSIF** – 50 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 10 aprilie 1883 – **SÁMUEL KORNÉL** (1883 – 1914) – 125 de ani de la nașterea sculptorului sălăjean
- 11 aprilie 1858 – **BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA** (1858 – 1918) – 150 de ani de la nașterea scriitorului și omului politic român

- 12 aprilie 1933 – **MARIAN LAZĂR** – 75 de ani de la nașterea inginerului sălăjean
- 13 aprilie 1928 – **LAURENȚIU I. ARDELEAN** – 80 de ani de la nașterea poetului sălăjean
- 14 aprilie 1948 – **ȘTEFAN PECE** – 60 de ani de la nașterea inginerului și cercetătorului științific sălăjean
- 15 aprilie 1983 – **ILLYÉS GYULA** (1902 – 1983) – 25 de ani de la moartea poetului și prozatorului maghiar
- 23 aprilie – **Ziua Internațională a Cărții și a Dreptului de Autor. Ziua Bibliotecarilor din România**
- 24 aprilie 1828 – **SZÉNÁSSY SÁNDOR** (1828 – 1872) – 80 de ani de la nașterea profesorului și filologului sălăjean
- 24 – 30 aprilie – **Sărbătoarea Învierii Domnului**
- 29 aprilie – **Ziua Internațională a Dansului**
- 30 aprilie 1883 – **ÉDOUARD MANET** (1832 – 1883) – 125 de ani de la moartea pictorului francez
- 30 aprilie 1883 – **YAROSLAV HASEC** (1883 – 1923) – 125 de ani de la nașterea scriitorului ceh

MAI

- 1 mai – **Ziua Internațională a Muncii**
- 3 mai – **Ziua Internațională a Libertății Presei**
- 7 mai 1833 – **JOHANNES BRAHMS** (1833-1897) – 175 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului german
- 9 mai – **Ziua Uniunii Europene**
Ziua Independenței
- 9 mai 1938 – **LUX TERKA** (1873 – 1938) – 70 de ani de la moartea și 135 de ani de la nașterea scriitoarei sălăjene
- 9 mai 1883 – **JOSÉ ORTEGAY GASSET** (1883 – 1955) – 125 de ani de la nașterea criticului și filosofului spaniol
- 12 mai 1933 – **JEAN BART** (1874 – 1933) – 75 de ani de la moartea scriitorului român
- 12 mai 1948 – **KÁSA ZOLTÁN** – 60 de ani de la nașterea profesorului universitar și matematician-informaticianului sălăjean
- 15 mai – **Ziua Internațională a Familiei**

- 16 mai 1938 – **ZILAHY GYULA, BALOGH** (1859 – 1938) – 70 de ani de la moartea actorului sălăjean
- 17 mai 1933 – **EMIL TRIF** – 75 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 17 mai 1908 – **SIGISMUND TODUȚĂ** (1908 – 1991) – 100 de ani de la nașterea compozitorului român
- 18 mai 1933 – **PÁSKÁNDI GÉZA** (1933 – 1995) – 75 de ani de la nașterea scriitorului și dramaturgului maghiar
- 18 mai 1948 – **VALENTIN DĂRĂBAN** (1948 – 1996) – 60 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 19 mai 1933 – **MAJOR MIKLÓS** – 75 de ani de la nașterea profesorului, etnografului și istoricului local sălăjean
- 21 mai – **Ziua Internațională a Dezvoltării Culturale**
- 21 mai 1858 – **OLÁH LÁSZLÓ** (1858 – ?) – 150 de ani de la nașterea economistului sălăjean
- 25 mai 1933 – **EUGEN SIMION** – 75 de ani de la nașterea criticului literar, eseistului și filologului român
- 26 mai 1958 – **LÁSZLÓ D. LÁSZLÓ** – 50 de ani de la nașterea istoricului și publicistului sălăjean
- 30 mai 1883 – **GEORGE CIPRIAN (GHEORGHE CONSTANTINESCU)** (1883 – 1968) – 125 de ani de la nașterea actorului și dramaturgului român
- 31 mai 1938 – **VALER HOSSU** – 70 de ani de la nașterea prozatorului și jurnalistului sălăjean

IUNIE

- iunie 1633 – **MIRON COSTIN** (1633 – 1691) – 375 de ani de la nașterea cronicarului moldovean
- 1 iunie – **Ziua Internațională a Copilului**
- 5 iunie – **Ziua Internațională a Mediului**
- 8 iunie 1908 – **NIKOLAI ANDREEVICI RIMSKI-KORSAKOV** (1844 – 1908) – 100 de ani de la moartea compozitorului, dirijorului și pedagogului rus
- 12 iunie 1933 – **ALEXANDRU IVASIUC** (1933 – 1977) – 75 de ani de la nașterea prozatorului și romancierului român
- 12 iunie 1938 – **AUREL CONTRAȘ** – 70 de ani de la nașterea sculptorului sălăjean
- 14 iunie 1948 – **SIPOS LÁSZLÓ** (1948 – 1999) – 60 de ani de la nașterea profesorului, etnografului și scriitorului sălăjean

- 21 iunie 1933 – **IULIU POP** – 75 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 24 iunie 1958 – **BARTA NAGYILONA** – 50 de ani de la nașterea artistului plastic și graficianului sălăjean
- 24 iunie 1958 – **ZOVÁNYI JENŐ** (1865 – 1958) – 50 de ani de la moartea preotului reformat, istoricului ecleziastic, profesorului universitar sălăjean
- 26 iunie – **Ziua Internațională împotriva Abuzului și a Traficului Ilicit de Droguri**

IULIE

- **Vacanțele copilăriei** – concursuri, vizionări, expoziții – secția împrumut pentru copii
- 3 iulie 1883 – **FRANZ KAFKA** (1883 – 1924) – 125 de la nașterea scriitorului ceh
- 6 iulie 1883 – **CIPRIAN PORUMBESCU** (1853 – 1883) – 125 de ani de la moartea compozitorului român
- 18 iulie 1908 – **SZILÁGYI BEA** (1908 – 1987) – 100 de ani de la nașterea actriței sălăjene
- 25 iulie 1948 – **BALÁZS MÁRTON** (1867 – 1948) – 60 de ani de la moartea etnografului sălăjean
- 29 iulie 1883 – **BENITO MUSSOLINI** (1883 – 1945) – 125 de ani de la nașterea omului politic
- iulie 1708 – **NICOLAE SPĂTARUL MILESCU** (1636 – 1708) – 300 de ani de la moartea cărturarului umanist din Moldova

AUGUST

- 2 august 1808 – **SIMION BĂRNUȚIU** (1808 – 1864) – 200 de ani de la nașterea filosofului și omului politic sălăjean
- 22 august 1938 – **GHEORGHE NIHOCEHA** – 70 de ani de la nașterea artistului plastic sălăjean
- 24 august 1838 – **KÖLCSEY FERENC** (1790 – 1838) – 170 de ani de la moartea poetului, scriitorului, criticului literar, oratorului și omului politic sălăjean
- 28 august 1908 – **ROBERT MERLE** (1908 – 2004) – 100 de ani de la nașterea scriitorului algerian
- 30 august 1938 – **IULIU SUCIU** – 70 de ani de la nașterea profesorului sălăjean

SEPTEMBRIE

- 2 septembrie 1858 – **FADRUSZ JÁNOS** (1858 – 1903) – 150 de ani de la nașterea sculptorului maghiar

- 3 septembrie 1883 – **IVAN SERGHEEVICI TURGHENIEV** (1818 – 1883) – 125 de ani de la moartea scriitorului rus
- 4 septembrie 1958 – **IOAN AUREL IRIMUȘ** – 50 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 5 septembrie 1858 – **ALEXANDRU VLAHUȚĂ** (1858 – 1919) – 150 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului român
- 6 septembrie – **Ziua Internațională a Literaturii**
- 10 septembrie 1833 – **IOAN MANIU** (1833 – 1895) – 175 de ani de la nașterea juristului sălăjean
- 18 septembrie – **Ziua Internațională a Păcii**
- 26 septembrie – **Ziua Internațională a Ligii Prieteniei**
- 27 septembrie 1533 – **BÁTHORY ISTVÁN** (1533 – 1586) – 475 de ani de la nașterea principelui Transilvaniei și regelui Poloniei

OCTOMBRIE

· **ZILELE BIBLIOTECHII JUDEȚENE**

Târg de carte

„Sălăjeni la ei acasă”

- 1 octombrie – **Ziua Internațională a Persoanelor în Vârstă**
- 4 octombrie – **Ziua Internațională a Habitatului**
- 4 octombrie 1938 – **TAKÁCS FELÍCIA** (1938 – 2004) – 70 de ani de la nașterea profesoarei
- 9 octombrie 1883 – **MARIA FILOTTI** (1883 – 1956) – 125 de ani de la nașterea actriței române
- 15 octombrie – **Ziua Internațională a Femeilor din Mediul Rural**
- 21 octombrie 1948 – **PAVEL ABRAHAM** – 60 de ani de la nașterea profesorului sălăjean
- 22 octombrie 1883 – **ALFRED NOBEL** (1883 – 1896) – 125 de ani de la nașterea inginerului, inventatorului suedez
- 24 octombrie – **Ziua Organizației Națiunilor Unite**
- 28 octombrie 1908 – **IOAN ARDELEANU, senior** (1908 – 1974) – 100 de ani de la nașterea învățătorului sălăjean
- 30 octombrie 1858 – **DUILIU ZAMFIRESCU** (1858 – 1922) – 150 de ani de la nașterea scriitorului român

NOIEMBRIE

- **Festivalul Șanselor Tale**
- 1 noiembrie 1958 – **GHEORGHE ILEA** – 50 de ani de la nașterea artistului plastic sălăjean
- 2 noiembrie 1938 – **KOVÁCS ADORJÁN** – 70 de ani de la nașterea inginerului horticultor și cercetătorului sălăjean
- 8 noiembrie 1928 – **DUMITRU MICU** – 80 de ani de la nașterea criticului literar sălăjean
- 10 noiembrie 1483 – **MARTIN LUTHER** (1483 – 1546) – 525 de ani de la nașterea reformatorului religios german
- 10 noiembrie 1938 – **VICTOR CRISTEA** – 70 de ani de la nașterea inginerului sălăjean
- 15 noiembrie 1938 – **SZABÓ M. ATTILA** – 70 de ani de la nașterea profesorului și istoricului local sălăjean
- 16 noiembrie – **Ziua Internațională a Toleranței**
- 20 noiembrie 1858 – **SELMA LAGERLÖF** (1858 – 1940) – 150 de ani de la nașterea scriitoarei suedeze
- 25 noiembrie – **Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței împotriva Femeilor**
- 25 noiembrie – 10 decembrie – **Campania Internațională a celor 16 zile de Activism împotriva Violenței asupra Femeii**
- 26 noiembrie 1883 – **BABITS MIHÁLY** (1883 – 1941) – 125 de ani de la nașterea poetului, scriitorului, traducătorului maghiar

DECEMBRIE

- 1 Decembrie – **Ziua Națională a României; Marea Unire**
- 1 decembrie 1928 – **NICOLAE POP** – 80 de ani de la nașterea poetului sălăjean
- 3 decembrie 1983 – **AJTAY ZOLTÁN ENDRE** (1900 – 1983) – 25 de ani de la moartea inginerului sălăjean
- 4 decembrie 1828 – **SZILÁGYI FERENC** (senior) (1762 – 1828) – 180 de ani de la moartea profesorului de teologie, scriitorului bisericesc și autorului de manuale sălăjean
- 4 decembrie 1883 – **NICOLAE CARTOJAN** (1883 – 1944) – 125 de ani de la nașterea istoricului literar român
- 9 decembrie 1608 – **JOHN MILTON** (1608 – 1674) – 400 de ani de la nașterea poetului englez

- 12 decembrie 1983 – **AMZA PELLEA** (1931– 1983) – 25 de ani de la moartea marelui actor român
- 13 decembrie 1983 – **NICHITA STĂNESCU** (1933 – 1983) – 25 de ani de la moartea scriitorului român
- 14 decembrie 1883 – **TOMPA LÁSZLÓ** (1883 – 1964) – 125 de ani de la nașterea poetului și traducătorului maghiar
- 16 decembrie 1883 – **KÓS KÁROLY** (1883 – 1977) – 125 de ani de la nașterea scriitorului, graficianului, redactorului maghiar
- 20 decembrie 1908 – **MÁRTONFY LAJOS** (1857 – 1908) – 100 de ani de la moartea paleontologului, geologului și profesorului sălăjean
- 20 decembrie – „**Primim colindători**”
- 20 decembrie 1808 – **ANDREI ȘAGUNA** (1808 – 1873) – 200 de ani de la nașterea mitropolitului Transilvaniei
- 22 decembrie 1858 – **GIACOMO PUCCINI** (1858 – 1924) – 150 de ani de la nașterea compozitorului italian
- 26 decembrie 1883 – **MAURICE UTRILLO** (1883 – 1955) – 125 de ani de la nașterea pictorului francez

Lucia Bălaș, Bódis Ottilia, Mariana - Lucia Cărpineanu

FRUCTUL DIN COPACUL CĂRȚII...

În dimineața aceea, parcă natura s-a hotărât să-și țină pleoapele strânse doar pentru încă câteva clipe, doar până când atotputernicul soare zâmbitor își va face apariția lui spectaculoasă. Tot orașul dormea. Era sub un efect hipnotic provocat de pulberea vrăjită suflată de către zâna Noptii și a Visurilor.

Copacul cărții, dormea și el în curtea bibliotecii. Crengile îi atârnavă obosite, frunzele zgribulite i se strângeau nevrotic ca pumnul unui nou-născut care caută protecție, iubire și alinare. Părea obosit, trist ori doar somnoros? Nu știu...

Sub umbra lui, o găză mică-mică își ștergea ochișorii umflați pe sub rama groasă a ochelarilor săi. Cășca de îi aburiseră ochelarii și cu o privire adormită se uita cum Soarele își dezbrăca hainele de noapte și își lua rochia de zi ca să-și facă artistică apariție. Plictisit, urmărea acest spectacol minunat pentru noi, devenit rutină pentru el ...

până când dintr-o dată i-a atras atenția un sunet. Parcă cineva râdea. Cuprins de vraja acestui clinchet cristalin s-a întors către locul de unde se auzea râsetul. Nu era nimeni în zonă, doar... copacul cărții... care râdea. De ce râde oare????! - se întreba găza curioasă și s-a apropiat încet. Vă spun eu de ce... pe moment ne-am gândi că îl gâdila cineva, sau ceva... dar... Nu! Râdea pentru că era fericit, mulțumit... pentru că după mulți-mulți ani în care a fost într-un total neglijat, locul fiindu-i preluat de alte și alte preocupări... a rodit. Da, a dat primul lui fruct din acest an: o CARTE. Nu peste mult timp a mai rodit unul și încă unul și multe-multe de nu le mai puteai ține șirul... Gălăgia aceasta suavă a trezit pe toată lumea, care în loc să serbeze aproape paradisiaca apariție a soarelui a preferat să se grupeze în jurul copacului și să ureze bun venit nou-născuților.

Și dacă acum vă întrebați oare de ce a rodit copacul cărții după atâta timp vă voi dezvălui și acest mic secret... pentru că mulți copii, profesori, părinți, bunici, profesori, bibliotecari, ascultându-i povestea de anul trecut, au realizat cât de mult au greșit neglijându-l și au făcut tot posibilul ca să-l țină în viață... adică au început să CITEASCĂ.

Atmosfera din curtea bibliotecii a fost ca-n povești. Se simțea mireasma de nou-născut, aerul cald le mângâia fața la toți. Feciorul Vânt s-a așezat la trunchiul copacului, decis să nu deranjeze cu suflul său zâmbitoarele fructe, care nu demult au văzut lumina zilei pentru prima dată.

Dintr-o dată o carte s-a desprins de pe copacul cărții, a plutit lin până a atins iarba parfumată de roua dimineții și s-a deschis la următoarea poveste... V-o spun... bine???

Se zice că în Zalău, un oraș mic, simpatic, pe care un uriaș din povești l-ar parcurge în trei pași și jumătate, era o bibliotecă. Biblioteca, renumită prin zonă, era plină-plină de niște bibliotecari-spiriduși harnici și muncitori. Toată lumea îi iubea (mai erau și câțiva răutăcioși, dar de ei să nu vorbim... Bine?) Ei bine, aceștia știau să facă de toate. Se implicau în tot ceea ce înseamnă cultură, cunoaștere, informare, dar tot timpul simțeau că le mai lipsește ceva, că e loc de mai mult, pentru că vorba aceea "Omul cât trăiește, învață... " Doreau să cunoască alte și alte metode de a atrage utilizatorii la bibliotecă.

Pentru că tot anul au fost sânguincioși asemeni unor furnicuțe, au tot lucrat și au tot lucrat, copacul cărții (mentorul bibliotecii) a decis să-i răsplătească. Cu ce? (vă întrebați voi...) Cu aur? Diamante? Cu bogății? Ei bine, NU... De sub rădăcinile sale împletite ca și codița unei școlărițe, a scos un covoraș fermecat, a ales cinci spiriduși - bibliotecari, i-a așezat ușor pe puful moale al acestuia și rostind o formulă magică i-a trimis... în Budapesta. Covorașul fermecat i-a lăsat la Biblioteca Centrală „Szabó Ervin“ din Budapesta, s-a rulat asemeni unui melc și s-a culcat în colțul de la intrarea în bibliotecă.

Peste câteva momente micii noștri eroi pășeau siguri pe ei prin holul clădirii tulburând liniștea ei cu răsunetul provocat de pantofiorii lor. Au fost plăcut surprinși când au ajuns în fața unei uși gigantice - intrarea în

sala de conferință. Au admirat minunata arhitectură a clădirii, modernul combinat cu tradiționalul. Au luat loc și ei lângă ceilalți pitici, spiriduși și zâne bibliotecare din sală, și au așteptat ca *adunarea* să înceapă.

Primii au cuvântat înțelepții și bătrânii. S-a vorbit despre imaginație, creativitate. Un spiriduș psihopedagog a subliniat importanța creativității și imaginației în rândul micilor utilizatori de bibliotecă. Ai noștri spiriduși au ascultat atent tot ceea ce s-a vorbit. Au luat notițe, pentru ca odată reîntorși acasă să poată povesti colegilor lor despre cele învățate.

Deosebit de mult le-au plăcut prezentările susținute de colegi și colege de ale lor din toată Ungaria. Tema prezentării a fost „Eu fac așa...“ Fiecare bibliotecar a venit cu mai multe tipuri de acțiuni pe care el le desfășoară în cadrul bibliotecii sale. Uite câteva idei dintre cele auzite de la ei:

Puțină vrăjitorie: copiii compun descântece pentru a învăța mai ușor, pentru a zbura, pentru a deveni prinți, prințese, etc. (de ex: „Coadă de balaur, ochi de șarpe și un gram de păpușoi, ajutați-mă și pe mine să învăț mai repede și cu spor...”). Scopul lor este de a le dezvolta vocabularul cu expresii și cuvinte noi, de a le dezvolta memoria și imaginația, etc.

Invenții de-ale noastre: copiii inventează; de ex: creionul care scrie singur, cartea care se citește singură, ascuțitoarea care se ascuțește singură, profesorul jucăuș, etc.

Plante după denumiri: Desenăm o plantă, după cum ar trebui să arate după nume: floarea soarelui (un soare înflorit), coada șoricelului (se desenează o floare ale cărei petale sunt cozi de șoricel), clopoței... Bineînțeles, aceste plante le vom descoperi împreună în enciclopedii și după aceea le vom desena.

Scriem legenda: inventăm întâmplări noi despre locurile legendare pe care cu toții le cunoaștem.

Orarul: cum ar dori copiii să arate orarul lor?

Luni: joacă și distracție

Mărti: lucru manual, desene animate

Miercuri: ...

Eu sunt cartea: Avem nevoie de vreo douăzeci de copii. Facem cunoștință. Ne rostim numele de familie. Ne aliniem alfabetic (cu puțin ajutor dacă e nevoie) apoi ne imaginăm că suntem cărți. Dacă suntem cărți de la bibliotecă, suntem pe raft... deci va trebui să ne așezăm alfabetic. Autorul cărților pe care le reprezintă sunt ei înșiși. Se va merge pe etape:

Dacă aș fi carte despre ce ar fi vorba în mine?

Cum mi-ar fi coperta?

Haideți să facem o poză cu copertile !

Toată lumea pozează. Copiii vor fi grupați în funcție de conținutul lor - cărțile de dragoste separat, cele de luptă în altă grupă, cele cu animale, cu mâini dibace într-un alt grup... Astfel se vor delimita grupurile.

Bibliotecarii aduc mai multe obiecte care ar putea să-i ajute să conceapă împreună coperta și prima pagină ilustrată a cărții. Cu ajutorul acestui joc le dezvoltăm imaginația, creativitatea, dragostea și admirația față de

carte. Vor primi foi ca să conceapă titlul cărții, mai multe cearcefuri pentru copertă și un cearceaf alb pentru pagina de interior a cărții. La sfârșitul jocului se vor desemna câștigătorii.

Siteul meu: După cum știm cu toții, trăim în era calculatoarelor. De aceea, noi ne-am gândit să navigăm pe net cu folos. Adică să-i ajutăm să-și creeze propriile siteuri.

Cred că se vor naște niște siteuri foarte interesante. Mai nou, foarte multe cărți ne îndrumă către siteuri pe net. În cadrul clubului pentru copii vom putea descoperi aceste linkuri împreună .

Bineînțeles acestea sunt doar câteva din ideile pe care le-au auzit. Un zgomot ciudat a întrerupt ședința spiridușilor. Era covorul, care avertiza micii noștri prieteni că trebuie să se întoarcă acasă.

.....

Micuța carte nou-născută s-a închis. Atât am reușit doar să citesc din ea. Sper că mâine va mai cădea o carte din copacul cărții, să vă mai povestesc ceva...

Un lucru e cert... chiar dacă mulți dintre voi NU VOR CREDE... se întâmplă minuni în viața noastră zi de zi... numai că din păcate suntem prea *leneși*, ori prea *comozi* să le acceptăm...???!!

.....va urma.....

~ povestea continuă , sunt atâtea de spus !!!!! ~

Fazakas Éva

IN MEMORIAM - MARIA POP

(27 iulie 1948 - 18 aprilie 2007)

Mai avea puțină, puțină vreme până la pensionare și chiar aștepta cu nerăbdare acel moment. Își făcuse și unele mici planuri de viitor pentru perioada imediat următoare acelui eveniment, dar niciodată nu uita să spună cuvintele: „dacă voi fi sănătoasă”, cuvinte care exprimă dobândirea înțelepciunii care vine odată cu vârsta.

Din păcate, boala necruțătoare, nu i-a permis să-și împlinească măcar „frânturi de vise”.

S-a născut la 27 iulie 1948 în localitatea Pășălușa (azi Izvoarele), comuna Pașal (azi Viișoara), județul Bihor. Cursurile școlii primare le face în satul natal, după care pleacă la Marghita unde-și continuă studiile gimnaziale și liceale, absolvind liceul în anul 1966. De mică a manifestat o înclinație deosebită spre studiu. Și-a dorit mult să învețe, insistând pe lângă părinți să o lase să-și continue școala, lucru care însemna părăsirea casei părintești încă de la 11 ani, și lipsa ocrotirii și afecțiunii părintești perioade lungi din an.

A găsit înțelegere la mama ei, îndeosebi, și a reușit să-și împlinească acel vis greu de realizat în acele vremuri, de a merge să învețe carte „la oraș”.

După absolvirea liceului lucrează o perioadă scurtă, de doi ani, ca profesor suplinitor în comuna natală și la Iteu. Dar vrea mai mult decât atât și pleacă la Oradea să dea admitere la Institutul Pedagogic, Facultatea de Filologie, unde este admisă în anul 1968.

După absolvirea facultății, în anul 1971, este repartizată la Școala Generală Mineu, jud. Sălaj, unde și-a desfășurat activitatea la început ca profesor de limba și literatura română, iar mai apoi și ca director de școală. Tot aici îl întâlnește și pe profesorul Alexandru Pop cu care se căsătorește în anul 1972. În anul 1976 se transferă la Școala Generală Coșeiu, unde va lucra până în 1982, când, în urma unui concurs se angajează la Biblioteca Județeană I.S. Bădescu Sălaj, ca bibliotecar.

Tainele muncii de bibliotecă le cunoaște, inițial, de la colegile de la secția împrumut adulți unde a fost repartizată, și unde va rămâne până la sfârșit, iar mai apoi prin cursuri de perfecționare, consolidare și atestare în domeniul biblioteconomiei. Se regăsea în munca pe care o făcea, manifestând o înclinație deosebită spre carte și lectură, iubind cartea și oamenii deopotrivă.

Fire sociabilă și deschisă, având conștiința lucrului bine făcut, a încercat și a reușit să-și îndeplinească bine atribuțiile profesionale.

Avea câteva dintre calitățile absolut necesare unui bibliotecar: cultură generală, meticulozitate, rigurozitate, răbdare, stăpânea foarte bine arta ascultării și avea acea înclinație de a oferi ajutor în mod cu totul natural și firesc, izvorât parcă din preaplinul inimii ei. Având cunoștințe solide de biblioteconomie, dobândite pe parcursul a peste 20 de ani de experiență profesională, sub îndrumarea ei competență s-au format serii de tineri bibliotecari, angajați în urma dezvoltării de noi servicii în biblioteca noastră. Așa cum se exprima una dintre colege „plecarea“ doamnei Pop ne-a lăsat lipsiți de acel factor de echilibru și siguranță care îl poate oferi o experiență profesională și de viață bogată.

Caracter integru și puternic, om sincer, cinstit, corect și modest, de la care am învățat ce înseamnă „a-ți cinsti părinții” și a fi alături de semenii în momentele frumoase, dar și în cele de cumpănă.

În ultima perioadă a vieții a manifestat un interes deosebit spre literatura religioasă. Voia să cunoască cât mai mult despre sensul vieții noastre pe pământ, să se apropie cât mai mult de Dumnezeu și să ajungă la o trăire spirituală profundă și autentică.

Privea cu admirație spre tinerii care se străduiau să trăiască frumos, după morala creștină, într-o lume asaltată mai mult ca niciodată de rău și urât.

Conștientă de gravitatea bolii, a găsit totuși puterea de a se împăca cu Dumnezeu, cu ea însăși și cu semenii.

Se interesa, în continuare, de activitatea bibliotecii, de colegi, de cititori, iar în zilele ei bune ne vizita la locul de muncă, oferind, în ciuda zburciunilor ei sufletești, o companie plăcută și chiar tonică.

Nu ne vine să credem că nu este încă acolo, la locul știut, că nu ne va întâmpina, încă de la intrare cu un zâmbet cald, o vorbă bună, un sfat înțelept pe care le dăruia cu generozitate fiecăruia când avea nevoie.

Să o păstrăm vie în amintirea noastră, iar pentru sufletul ei cald și bun să înălțăm o rugăciune către Dumnezeu cel bun și milostiv.

Doina Maniura, Veronica Petrean

OCTAVIAN PALER – In memoriam

“...Ce las în urma mea? O biografie? Sau un destin?...”

Personalitate marcantă a culturii și politicii românești, reputat jurnalist și editorialist, comentator al fenomenelor politice și culturale românești, **Octavian Paler** a trecut în lumea celor dreți pe data de 7 mai 2007, la vârsta de 81 de ani, în urma unui stop cardio-respirator.

Poate pentru unii dintre noi a plecat prea devreme, dar ne bucurăm că în urma lui a rămas ceva durabil. Un om deosebit, un însingurat, după cum el recunoștea asta, îi era frică de moarte, tocmai pentru că nu credea în viața de apoi.

Octavian Paler s-a născut pe 2 iulie 1926 în satul Lisa, județul Brașov. Nostalgia după acest sat se simte în toate cărțile sale. “Existau anumite valori, tradiții, și un anumit bun-simț al oamenilor pe care nu le-am mai regăsit în altă parte”, povestește scriitorul.

A absolvit clasele primare la școala din sat, iar în 1937 a fost admis bursier la Colegiul Spiru Haret din București. În vara anului 1944, cu o săptămână înaintea încheierii cursurilor clasei a VII-a de liceu, are o altercație cu George Șerban - directorul școlii, care era chiar unchiul său (fratele mamei), și este obligat să părăsească școala, mutându-se la Liceul Radu Negru din Făgăraș (actualul Colegiu Național “Radu Negru” Făgăraș), pentru a urma, în anul școlar 1944-1945, ultima clasă de liceu, clasa a VIII-a, secția literară. Aici s-a remarcat, mai ales la obiectele filosofie, latină, elină. La terminarea ultimei clase de liceu, o clasă cu 44 de elevi, a fost declarat *Promovat cu laudă*. Termină liceul din Făgăraș în anul 1945 susținând examenul de bacalaureat la Sibiu. În continuare urmează cursurile Facultății de Filosofie și simultan și pe cele ale Facultății de Drept din București.

În București a cunoscut sărăcia lucie, a locuit în Ferentari și a muncit noaptea ca hamal în Gara de Nord ca să-și cumpere cărți să poată studia. “**Nu m-am adaptat vreodată la viața Capitalei. Sunt conștient totuși că nici la sat nu aș mai putea trăi**”, spunea Paler.

Din 1949 este angajat la Radiodifuziune, unde ajunge corespondent special și apoi redactor-șef adjunct (1958) la *Redacția culturală*. Va fi corespondent *Agerpress* la Roma timp de 3 luni, în 1964, director general al Televiziunii Române (1965 – 1968), iar apoi mutat pe postul de director adjunct la *Radio*, răspunzând de emisiunile muzical – culturale (1968 – 1970). Din 1970 a fost redactor-șef la *România Liberă*, fiind demis, în 1983, din motive politice. În același an s-a pensionat pe motiv de boală.

A debutat în 1958 în revista *Luceafărul* cu poemul „*Ulciorul*”, urmat de o schiță și un reportaj literar. Editorial, debutează mai târziu, în 1970, cu un volum de poezii, *Umbra cuvintelor*, urmat de *Drumuri prin memorie*, memorialul unor călătorii în Egipt, Grecia și Italia. Octavian Paler se vădește adeptul unei literaturi confesive sau parabolice, în care dezbateră etică devine esențială. În ipostaza de prozator, publică romanele *Viața pe un peron* (1981) și *Un om norocos* (1984), ultimul provocând reacții contradictorii în presa vremii.

A fost dintotdeauna îndrăgostit de mitologia greacă, temă care apare în toate cărțile sale. “Sunt mai mult păgân decât creștin”, glumește scriitorul. “Mitologia este pentru mine un refugiu, un fel de fugă în istorie. Faptul că omul a ieșit din timpul mitologic și a intrat în timpul istoriei nu este în avantajul său. Eu sunt un reacționar”, povestește el.

Octavian Paler își scria cărțile la mașina de scris. “Mașina de scris a devenit o prelungire a trupului meu. M-am dezobișnuit să scriu de mână. Nu concep să folosesc calculatorul. Progresul tehnic și științific este însoțit de regresii interioare”, considera el.

A primit *Premiul Uniunii Scriitorilor* în 1972 și 1980 și *Premiul Academiei* în 1978.

A încetat din viață la 81 de ani și a fost înmormântat, cu onoruri militare, în Cimitirul Sfânta Vineri din București.

Activitatea politică:

1974-1979 - Membru supleant al CC al PCR

1980-1985 - Deputat MAN de Vaslui

1965-1970 - Vicepreședinte al Comitetului de Radiodifuziune și Televiziune

1976 - Președinte al Consiliului Ziariștilor

1970-1983 - Redactor-șef al cotidianului central România Liberă

După evenimentele din Decembrie 1989 fondează împreună cu **Ana Blandiana**, **Gabriel Liiceanu**, ș.a. Grupul de Dialog Social, care se evidențiază prin pozițiile sale anti-comuniste. Devine, pe rând, editorialist al ziarelor România liberă, Cotidianul și Ziua. Rămâne un jurnalist și comentator apreciat. În ultimii ani de viață devine un critic acerb al clasei politice românești.

Cărți publicate:

Umbra cuvintelor

Drumuri prin memorie I (Egipt, Grecia)

Drumuri prin memorie II (Italia)

Viața pe un peron

Scrisori imaginare

Apărarea lui Galilei

Aventuri solitare

Deșertul pentru totdeauna

Un om norocos

Mitologii subiective

Caminante, (2004)

Autoportret într-o oglindă spartă, (2004)

Caminante. Jurnal și contrajurnal mexican, (2005), ediția a doua, adăugită

Viața ca o coridă

Un muzeu în labirint

Eul detestabil

Vremea întrebărilor

Rugați-vă saănu vă crească aripi

Don Quijote în est

Polemici cordiale

“Avem timp pentru toate. Să dormim, să alergăm în dreapta și în stânga, să regretăm ce-am greșit și să greșim din nou, să-i judecăm pe alții și să ne absolvim pe noi înșine, avem timp să citim și să scriem, să corectăm ce-am scris, să regretăm ce-am scris, avem timp să facem proiecte și să nu le respectăm, avem timp să ne facem iluzii și să răscolim prin cenușa lor mai târziu. Avem timp pentru ambiții și boli, să învinovățim destinul și amănuntele, avem timp să privim norii, reclamele sau un accident oarecare, avem timp să ne-alungăm întrebările, să amânăm răspunsurile, avem timp să sfărâmăm un vis și să-l reinventăm, avem timp să ne facem prieteni, să-i pierdem, avem timp să primim lecții și să le uităm după-aceea, avem timp să primim daruri și să nu le-nțelegem. Avem timp pentru toate. Nu e timp pentru puțină tandrețe. Când să facem și asta, murim...” (**Octavian Paler - Scrisori imaginare**)

Mariana - Lucia Cărpineanu